

**FUNDAMENT
NIE LEN PRE RUSÍNOV**

Obsah:

0	Cár Slávy (foto)	0
1	Obsah	2
2	Úvod	3
	I. História	4
3	Náš pôvod indoeurópsky	Ø
4	Náš pôvod (všeruský)	4
5	Exkurz do histórie Rusínov a námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku	20
	II. Kultúra	43
6	Cyrlometodská duchovnosť a kultúra	43
7	Sv. Liturgia	46
8	Venčanie	55
9	Posledný kríž slovanskej cirkvi	58
10	Profesor Semančín Ivan Osifovič	65
11	Ruský dom v Prešove: 85-ročná tradícia a súčasnosť	71
	III. Rusínske hnutie a politika	86
12	Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !	86
13	Reakcie na súčasné hnutie Rusínov	94
14	Reakcie na súčasné hnutie Rusínov 1	97
15	Môj pohľad na súčasné rusínske hnutie	104
16	Programové tézy rozvoja rusínskeho národa (Propozície)	107
17	Súkromné bilingválne slovensko – ruské gymnázium v Snine	109
18	Ad: Slabá identita	110
19	Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády ?	111
20	Sme jednoznačne Rusíni	113
21	Situácia na Ukrajine – klasici	115
22	Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie	121
23	Ad: List o situácii na Ukrajine ...	122
24	Ad: Druhý list Slavku Zahor´skoho	124
25	Vyhlásené nezávislé Zakarpatsko – Rusínia!	126
26	K posledným udalostiam na juhovýchode Ukrajiny	128
27	Slnko voda a vzduch	129
28	Otvorený list	131
29	Ad: Malorusko, alebo Ukrajina: euroázijský Východ, alebo európsky Západ?	132
30	O autorovi (niekoľko slov)	136

Úvod

Naši predkovia – sa ako jedny z prvých stali objektom sporu medzi dvoma civilizáciami západnou – rímskou a východnou – byzantskou. Po príchode vierozvestcov svätých bratov Cyrila a Metoda, ktorí geniálnym spôsobom spojili duchovné dedičstvo pohanských Slovanov s duchovným dedičstvom kresťanskej Byzancie, vznikla na Veľkej Morave satelitná slovano-byzantská civilizácia, ktorá sa rozšírila a stala u Slovanov dominujúcou. Západná civilizácia sa nevzdala. Vďaka využitiu intríg, zrady, ohňa a meča sa jej podarilo, stať dominujúcou na Veľkej Morave, zničiť slovano-byzantskú civilizáciu a rozšíriť svoj vplyv ďalej na Východ. Obdobie Veľkej Moravy t. j. obdobie bojov medzi západnou – rímskou a východnou – byzantskou civilizáciou je rozhodujúcim obdobím z hľadiska pochopenia formovania rusínskeho a slovenského národa ...

Pre Rusínov je zlé, že im Slováci berú slávu pokračovateľov v naplňovaní odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda a pokračujú v zahmlievaní rusínskych dejín. Je známe, že dejiny píšu víťazi. Iste nie v svoj neprospech. A kto nepozná históriu, predovšetkým svoju – je odsúdený na jej opakovanie.

S touto knihou kvám prichádza cyklus mojich článkov, v ktorých som sa pokúsil načrtnúť cyrilometodský pohľad na dotknutý okruh otázok, ktoré boli do súčasnosti riešené temer výlučne z hľadiska kritérií latinského univerza. Preto si myslím, že môže byť fundamentom nie len pre Rusínov, ale pre každého občana, ktorého oslovil cyrilometodský odkaz.

Mojej práci je možné vytknúť, že to nie je práca profesionálneho historika. Na druhej strane je to i jej kladom. Pozícia neprofesionálneho historika mi umožnila slobodne a nekonvenčne analyzovať a syntetizovať riešené historické úseky a tak priniesť objektívnejší a pravdivejší obraz našich dejín.

Autor

I. História

Náš pôvod (všeruský) [1]

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Úvod

Článok doplnený o polemiku. Ako jeden z mojich prvých článkov bol publikovaný na štyri pokračovania od 14.04.2010 v НАРОДНЫ НОВИНКЫ [2]. V slovenskom jazyku bol uverejnený na internete 30.06.2010 [3]. K tomuto článku ma inšpiroval článok o. Jozafáta Vladimíra Andrejeviča Timkoviča, OSBM „Zachráňme Cyrilo – metodskú tradíciu“ (Народны новинки, ч. 11 – 12, с. 3). Myslím si, že takto táto otázka skutočne stojí. Jedná sa o jej záchranu. Ale ako? K tomu, podľa mňa sú potrebné tieto kroky:

- aby každý Rusín sa vedel identifikovať ako Rusín na základe určitých konkrétnych znakov;
- aby bol na to, že je Rusín hrdý (túto hrdosť tvorí znalosť svojho pôvodu, histórie, hrdosť na to, že je nositeľom konkrétnych identifikačných znakov, s ktorými je stotožnený).

História

Nebol som spokojný s výkladom našich (ruských, rusínskych dejín), tak, ako boli napísané a prednášané na školách. Overil som si známu pravdu, že dejiny píše historici na objednávku víťazných národov. Navyše pri písaní kroniky môjho rodu, som si uvedomil, že bez širšieho dejinného pohľadu moji potomkovia máločo pochopia. Moje štúdium nebolo zbytočné. Sem tam som našiel ten alebo onen fakt, informáciu. Časom ich bolo viac. S týmito historickými faktami by som sa chcel podeliť s čitateľmi. Pri súčasnom životnom tempe má potencionalny čitateľ málo času. Z tohto dôvodu som sa snažil byť stručný. Pre toho, kto by mal záujem o podrobnejšie a hlbšie poznanie, sú odkazy na patričnú literatúru, z ktorej som čerpal.

História Slovanov

Slovania tvoria autochtónne obyvateľstvo Európy. Pochádzajú nie zjedného, ale troch praslovanských plemien. Vyjadrené terminológiou biblie máme jafetický pôvod. Odvodzuje sa od najstaršieho Noemovho syna Jafeta, na ktorom spočíva zvláštne blahoslovenie Božie s prísľubom «rozosiatia» a «rozšírenia» jeho potomkov nielen vo vlastných sídlach, ale i v sídlach Sémových (semitských) [4]. Jafet mal sedem synov (Septuaginta ich zdanlivo uvádza osem, avšak grécke «ἑλλάσά» pred menami Tubal a Mosoch nie je meno! Znamená upozornenie – zaokrúhli = treba ich brať vždy spolu a neoddelene – pravdepodobne ako dvojčatá. Ich mená boli: Gomer, Magog, Madai, Jonan, ďalej dvojčatá Tubal a Mosoch, Thiras. Mosoch a Tubal vystupujú v Biblii naozaj všade spolu. V asýrskych nápisoch stretávame ich mená (Tabalé - Mušké) tiež vždy spolu [5]. Štyria z Jafetových synov (Gomer, Magog, a dvojčatá Mosoch a Tubal) sú praotcami troch praslovanských plemien: Keltov (Gálov), Skýtov (Rusov) a Moscho-Sibirčanov [6]. Pôvod národov a národností má často svoje korene pred tisícročiami. Vývoj slovanských etnických spoločenstiev bol sprevádzaný migráciami, diferenciáciou, integráciou, asimiláciou nielen týchto troch základných plemien, ale i neslovanských. Meno «Slovan» sa odvodzuje zo spoločného indoeurópskeho koreňa, ktorého významom je «človek», «hovoriaci». Práve taký zmyslový obsah obsahoval v niektorých slovanských jazykoch (v staropolabskom: slavak, clavak – znamenalo «človek», v poľštine «čkolvek»). No napríklad v románo – germánskych jazykoch slovo «Slovan» má ten istý koreňový základ ako slovo «otrok» (fr. Esclave, nem. Sklave). To však neznamená, že Slovania boli otrokmi v súčasnom význame tohto slova. Skôr to hovorí o tom, že v hlbokéj minulosti predkami Slovanov boli poľnohospodárske kmene. Na území, kde byzantskí a rímski historici zaznamenali život Slovanov, sa stalo známe poľnohospodárstvo už v V. až IV. tisícročí p.n.l. Poľnohospodársky základ mali i religiózne predstavy Slovanov – slovanské pohanstvo (jazyčestvo) [7]. Možno nie náhodou v románo - germánskych jazykoch má slovo «Slovan» ten istý koreňový základ ako slovo «otrok». Totiž v dôsledku stáleho dotyku slovanských etnických spoločenstiev

s vyspelým rímskym otrokárskeým zriadením (VI. stor. n.l.) dochádzalo rýchle k rozpadu rodového zriadenia a vzniku triednej spoločnosti s rozvinutým súkromným vlastníctvom. Vznikali dve základné triedy:

1. trieda slobodných - plnoprávných obyvateľov tu patrili bojovníci, (vojenský náčelníci, z ktorých sa vyvinula vojenská šľachta, z nej šľachta dynastická – kniežatá), kniežacia družina, kupci, časť remeselníkov, a poľnohospodárov;

2. trieda neslobodných – neplnoprávných tu patrilo pôvodné obyvateľstvo podmaneného územia - spravidla poľnohospodárske kmene, zajatci, schudobnelí, alebo potrestaní príslušníci vlastného kmeňa. Zdá sa, že tu niekde treba hľadať počiatok vzniku neskoršieho spoločného názvu pre Slovanov: (Sklabenoí, Sklaboi, Sclaveni, Sclavini, Sclavi, fr. Esclave, = otrok) [8]. A práve v tomto období sa meno – Slovanov stáva známym na historickej aréne. Herodot v «Histórii» keď hovorí o Skýtoch (IV. stor. p.n.l.) spomína niektoré plemená, (ktoré sa spájajú s neskoršími Slovanmi) Nevrov, Budínov, Skýtov – oráčov. Tento jeho pohľad sa niekedy spochybňuje a k protoslovanským plemenám sa podľa novších poznatkov zaraďujú i Venedi (Venethi, Venedai), Antovia, Alani, Gėti - grécky názov (latinsky Dákovia), Nevrovia, Sarmati a mnoho ďalších národov [9], ale i Kelti. O slovanstve Nevrov nepochybuje väčšina výskumníkov. Pod menom Nurcov ich spomína «Повесть временных лет». Tu letopisec roznamenáva: «нарци еже суть словене». Narská, alebo Nurská zem, to je:

1) Norik – oblasť zaberajúca približne územie súčasného Rakúska. Na tomto území podľa západných výskumníkov žili kelto – illirýjske plemená. V XVI. – XV. storočí p.n.l. bol Norik pripojený k Rímskej ríši a začal sa proces jeho romanizácie. Za Claudia, alebo Neróna (roky 41 až 68 n.l.) sa z Norika stala rímska provincia. A za Diokleciána bol Norik rozdelený na dve provincie: pridunajský Norik a vnútorný Norik. Pokiaľ sa prísne držíme Herodota, vidíme, že v svojom diele nepíše o rímskej provincii Norik. Letopisná Nurská zem t.j. Norik je zem, ktorú ako píše Herodot boli Nevry nútení opustiť **kvôli množstvu hadov** a presťahovať sa do zeme Budínov. Podľa ruského historika M. Artamonova je:

2) letopisnou Nurskou zemou Volyň = Pobužie územie medzi Dnestrom - Západným Bugom a bazénom Pripiate na súčasnej Západnej Ukrajine. Nakoľko:

★ podľa miesta a času vzniku zodpovedá vysoká kultúra herodotovým Nevrom;

★ vysoká kultúra vzniká v ten istý čas k akému sa vzťahuje presťahovanie Nevrov (stred VI. storočia p.n.l.);

★ charakteristický pre túto kultúru je lužický a skýtsky element so zjavnou prevahou lužického, ktorý je spojený s oblasťou Západného Bugu;

★ názov Nevry – sa vzťahuje k nositeľom lužickej kultúry v Pobuží a možno i k širšej oblasti vid' «Повесть временных лет»;

★ «Nevry» - je lužický dovedenský termín, ktorý prenikol na Volyň v ten čas, keď Venedi obsadzovali územie súčasného Poľska;

★ je priamy a nepochybniteľný vzťah medzi expanziou Venedov a presťahovaním Nevrov. Totiž nepochybne pod **hadmi** kvôli ktorým Nevry opustili svoju zem je treba rozumieť **národ s totemom hada**. Pokiaľ porovnáme túto informáciu s archeologickými údajmi, vyjde nám, že národom hadov mohli byť jedine Venedi (nositelia kultúry pochovávaní v drevených debničkách – osobných urnách). Zem Budínov, kde sa zostatok Nevrov presťahoval bola oblasť Donsko - Volžského medziriečia.

Z uvedeného vyplýva, že Nevry (kelto – illirýjske plemená) opustili Norik (súčasť Rímskej ríše, územie približne súčasného Rakúska) v období od XVI. storočia p.n.l. Prešli na územie Lužice – súčasná východná časť Nemecka, ďalej na územie súčasného Poľska, odkiaľ boli vytlačení Venedmi na Volyň do Pobužia - územia medzi Dnestrom - Západným Bugom a bazénom Pripiate, kde z tohto stretu Nevrov a Skýtov, stretu západnej (lužickej) a východnej (skýtskej) kultúry vzniká Vysoká

kultúra a letopisná Nurská zem, vzniká **slovanská kultúra** [10]. Táto vyspelá slovanská kultúra zjednotila slovanské plemená a umožnila im v druhej polovici I. tisícročia n. l. objaviť sa na historickej aréne pod spoločným názvom «Slovania» [11].

História Rusov

Pôvod národov a národností má často svoje korene v dávnej minulosti. Ich vývoj prebiehal po tisícročia a prebieha i v súčasnosti. Preto mnohé závery v tejto otázke prijaté, majú charakter hypotetickosti. O pôvode Rusov existuje viac teórií. Môj názor je taký, že na každej z nich je niečo pravdy. Veď vývoj tak veľkého národa na tak veľkom území sa nemohol sformovať na základe vplyvu jednej udalosti. Určite pôsobil široký komplex vplyvov, a v rôznych častiach Ruska mohol byť niektorý vplyv silnejší a možno určujúcejší. Pritom všetkom zastávam názor, že pôvodní Rusi sú cársky Skýti = plemeno Magog.

- V Biblii sa na viacerých miestach spomína meno «rus» v súvislosti s krajinou Magog [12].

- Neoceniteľnú pomoc v tejto otázke nám poskytuje historická lingvistika. Palatalizácia zvukov: ch > θ [angl. th] > s (príp. š) rieši historickú dilemu, t.j. objasňuje, odkiaľ sa vzalo meno – názov «Rus». Schématicky by sme mohli naznačiť vývoj slova «Rus - Ros» takto:

poyx (roch) > poyθ (roth) > pocь (Poccua)

poyx (roch) > poyθ (ruth) > pyccь (Russia)

Slovo «ros» «rus», vzniklo zo slova «roh» čítaj [roch]. Rohy zvierat boli už v prahistorických časoch symbolom moci a sily. Nosili ich na hlavách starejší, kmeňoví náčelníci, kniežatá. Neskôr na znak svojej moci nosili rohy na svojich hlavách i králi. Slovo «koruna», t.j. vec, ktorú nosí kráľ na hlave, označuje tiež doslovne rohy, porovnaj tal. «corna», alebo latin. «cornua» rohy. Aj latinsky «rex» kráľ je vlastne iba modifikáciou staroslovienskeho «pox» čítaj [roch]. Napríklad v starej perzštine – iráncine slovo: «ros, rus» = hlava, pohlavár, vodca, náčelník, prvý zo všetkých (porovnaj naše súčasné „roz – um“ = hlavový um; ale aj červený, ryšavý, čo sa dostalo do mnohých jazykov sveta; napr.: spojenie kráľovská purpurová červená ...);

«sar» = synonymum k «ros» a súčasnému «cár» = hlava, porovnaj «sara^h» kňažná, princezná, kráľovná [13];

«sarros» = cár Rosov, doslovne «hlava hláv». «SAROS» teraz «ŠARIŠ» označujúci dnes rozsiahlu lokalitu na východnom Slovensku, v pôvodnom praslovanskom význame označoval výsadné kráľovské územie kmeňových náčelníkov, pohlavárov rosov. Keď si Uhri podrobili Slovanov, začali toto slovo užívať v pohrdavom význame – začalo pre nich označovať blato, špinu (porovnaj. maďarské «saros» - zablatený) a slovo «rus» sa im stalo synonymom «zla» (maďarsky „rossz“ – zlý);

«raš» = buk (Iránci dodnes týmto slovom označujú strom druhu buk. «raš» - je stará výslovnosť slova «rus» [14]. Návrat k starej výslovnosti sa uskutočnil u praslovanov Keltov, ktorí mali tendenciu nahrádzať výslovnosť zvuku „u“ zvukom „a“ porovnaj meno „Russia“ s keltskou anglickou výslovnosťou [raš] [15]. Perzský historik prvej polovice 11. storočia Mahmúd Gardízi podobne, ako väčšina spisovateľov semitského sveta označuje Rusov plemena Magog výrazom «Madžgharijatu», pretože slovo «Magog» v Oriente vyslovujú ako «madžhus» [16]. Príslušníci plemena Magog, t.j. mágovia, [17] boli nie len čarodejníkmi (odtiaľ dnešné slovo «mágia»), ale i vodcami – pohlavarmi (rusami) a učiteľmi (odtiaľ latinské slovo «magister» učiteľ). Pôvodne teda meno «rus» neoznačovalo meno národa, ale bolo všeobecným titulom. Označovalo kráľov – pohlavárov, prvých medzi prvými, náčelníkov, vladykov, kniežatá. Označovalo teda spoločenský stav, spoločenskú vrstvu, vládnucu vrstvu - aristokraciu. I sväté písmo tituluje v pôvodnej hebrejčine slovom «rus» najvyšších vojenských hodnostárov. Tituluje ním kráľa Dávida, ba dokonca i samého Boha – Stvoriteľa. V prekladoch je nahradzované slovom «hlava» [18]. Až neskôr sa tento názov začal používať nie len na označenie sociálneho statusu - vrstvy, ale i na označenie národa – plemena

Magog – cárskych Skýtov, lebo príslušníci plemena Magog boli čarodejníkmi a ako takí uchopili všetku moc nad ostatnými slovanskými kmeňmi (Gomer a Mosoch – Tubal). Teda názov «Rus» odvtedy označuje jeden z najstarších (cca. päť tisíc rokov starý ! národ). Približne od roku 2000 pred našim letopočtom sú Slovania vytlačovaní z oblasti Malej Ázie. Vedený Rusmi – kmeňom Magog časť slovanských kmeňov odchádza do Illyrie (približne oblasť súčasného Bulharska) väčšia časť odchádza na sever cez Kaukaz kde vytvára na nových územiach silný štát – ríšu - Skýtiu. Po zničení maloázijskej Tróje (archeologické označenie Trója VIIa - dnes Hissarlik v Turecku) okolo roku 1260 pred našim letopočtom bol praslovanský živel v Malej Ázii navždy paralyzovaný [19].

Časť svetla do tejto dávnej minulosti vrhá Herodot v svojej štvrtej knihe *Meľpomene* ktorá je jednou z deviatich kníh jeho «Histórie». Tu uvádza legendu o pôvode Skýtov (národe, ktorý obýval po mnoho storočí obširne územie od Altaja po Dunaj [20] a na tomto území vytvorili s pomocou silného kmeňového zväzu v čele ktorého stáli «cárski Skýti» štát: **Skýtiu**. Súčasťou tohto kmeňového zväzu boli ďalej na západe Trákovia a Praslovania na severe to boli fínske kmeňové, na západnom Kaukaze predkovia Adygov). Bol to štát s rannetriednou spoločnosťou v čele s aristokraciou, s rozdelením na oblasti, obyvatelia ktorého sa zaoberali poľnohospodárstvom a chovom dobytká. Súčasnými vedeckými výskumami bolo dokázané, že samotní Skýti boli Iránci [21] (myslí sa tým, že pochádzali z oblasti súčasného štátu Irán, kde už v súčasnosti žijú geneticky iní obyvatelia). Ako píše Herodot, podľa slov samotných Skýtov – ich legendy, sú oni najmladší zo všetkých národov. Prvým človekom v Skýtii, vtedy ešte neobývanej bol Targitaj. Jeho rodičia boli boh Zeus a dcéra rieky Borisfena (grécky názov Dnepra). Mali troch synov: Lipoksais, Arpoksais a najmladšieho Koloksaisa. Za ich života spadli z neba na skýtsku zem zlaté predmety: pluh a jarmo, sekera, čaša. Prvý tieto predmety uvidel najstarší z bratov. Priblížil sa k nim a chcel si ich vziať, no zlato začalo horieť, a on od neho ustúpil. Po ňom pristúpil stredný brat, no zlato opäť začalo horieť. Zlato svojím horením nepripustilo k sebe dvoch bratov. S priblížením tretieho z nich – najmladšieho zlato vyhaslo, a on si ho odniesol k sebe domov. Preto dvaja starší bratia súhlasili, aby cárom celej Skýtie sa stal najmladší z bratov - Koloksais.

Troja legendárny bratia predstavujú trojčlennú sociálnu štruktúru starých národov a to:

Koloksais – pôvodca žrecov (mágov);

Lipoksais – pôvodca vojakov;

Arpoksais – pôvodca poľnohospodárov;

Takto legenda odvodzuje od Lipoksaisa obyvateľov Západnej Skýtie (Pobužia), od Arpoksaisa obyvateľov Karpát a Transylvánie, a od Koloksaisa vlastné skýtske kmeňové – cárskych Skýtov [22]. Skýti, i keď vnútorne kmeňovo diferencovaní, spoločne - všetci obyvatelia Skýtie sami seba volali «Skoloty», podľa mena svojho cára Koloksaisa. Skýtmi ich nazvali «Ellíni = Gréci». Preto okolitý svet volal vládnuce kráľovské kmeňové plemeno Rosov – Rusov mágov plemena Magog - «cársky Skýti» (viď napr. Herodot). Tento národ panoval a spravoval po mnohé storočia silný štát – ríšu – Skýtiu. Môžeme konštatovať, že potomkovia tohto kráľovského plemena Rosov – Rusov, mágov plemena Magog – «cárskych Skýtov» vládnu Skýtii – Sarmatiji – Kyjevskej Rusi – Rusku – Sovietskemu zväzu a opäť Rusku približne v jej súčasných hraniciach dodnes.

V druhej polovici I. tisícročia p.n.l. bola Skýtia oslabená útokmi Gótov na západe a Peržanov na juhovýchode. V boji proti Peržanom vedeným Dariosom I. Histapsom v roku 515 p.n.l. Skýtom ešte pomáhajú jej susedia – príbuzní Sarmati, ktorí boli podľa Diodora Sicílskeho - Médijci [23] [24]. No neskôr Sarmati ovládli Skýtiu, a všade tam, kde predtým bola Skýtia, bola už Sarmatia [25]. Možno predpokladať, že Skýti zostali na svojich miestach a vzájomne sa spojili so Sarmatmi:

- nakoľko je nepravdepodobné, aby sa na tak veľkom území, aké obývali Skýti aspoň ich časť nezachránila a nezutekala [26];
- nie sú známe fakty o úteku Skýtov;
- boli jazykovo a kultúrne príbuzní;
- ako spojenci spoločne bojovali vo vojne proti Peržanom [27].

Podľa dobového svedectva Júlia Pompeja Sabina existuje v Sarmatii sedem rečí, z ktorých väčšia časť je skýtska, ktorá sa volá ruskou. A menšia časť – tri reči sú lektonijské [28].

V svojom fundamentálnom výskume «Киевская Русь и русские княжества» akademik B. Rybakov po detailnej analýze letopisných údajov o Slovanoch a Rusoch vylučovacou metódou dospieva k rozhodujúcemu záveru: ktoré plemeno (v podstate to bol plemenný zväz, z ktorého každý sa skladal zo 120 – 150 jednotlivých plemien, ktoré pozostávali z veľkého množstva rodov, osídľujúcich veľké územie) nepatrí k Rusi. Konkrétne udáva že k Rusi nepatrili Drevľania, Radimiči, Vjatiči, Slovene, Kriviči, Tiverci, a Varjagi. K menu Poľanov postavil otázku. Podľa názoru L. Gumileva susedstvo ruských kmeňových zväzov so Slovanmi, bolo pre Slovanov veľkou biedou. Pretože starí Rusi (Ruthéni, Rosy) napádali Slovanov. Nakoniec však boli porazení Gótmi. Väčšina z nich utiekla na juh a východ. Tí, čo utiekli na východ sa usadili v troch mestách Kujabe (Kijeve), Arzámi (Beloozere ?) a v Starej Rusi. Boj medzi Slovanmi a Rusmi sa skončil víťazstvom Rusov. Moc sa ocitla v rukách Rurika, ktorý podľa pôvodu bol Rus a podľa profesie nájomným vojakom [29]. Traduje sa, že Rurik, ktorý založil r. 862 dynastiu Rurikovcov bol Viking (Varjag). Jeho nástupca knieža Oleg z dynastie Rurikovcov na konci 9. storočia dobyl Kyjev a spojil najdôležitejšie centrá Novgorod, Kyjev a Smolensk, a tak vznikla **Kyjevská Rus**. Rusi rozosiaty po porážke Gótmi, [30] ktorí sa ocitli mimo jej moc sa ako mágovia (žreci), nájomní vojaci, učelia dávali najímať do služieb Slovanov, kde postupne zaujímali vodcovské postavenie. Podľa ich vzoru sa príslušníci nimi ovládaných plemien, kmeňov postupne stávali «Rusmi». Tak sa na území východných Slovanov sformovala ruská národnosť – viď na mape jej rozšírenie v IX. a X. storočí [31].

Ešte v 1. tisícročí n.l. sa králi a vladári všetkých Slovanov bez ohľadu na to, či boli skýtskeho, keltského alebo moscho-iberského pôvodu, titulovali slovom «rus», «ros». Tento vznešený, naozaj kráľovský názov sa v priebehu času tak zovšeobecnil, a bol tak obľúbený, že všetci Slovania bez výnimky sa ním sami začali označovať (t.j. aj Slovania plemena Gomer i Mosoch - Tubal). V úzkom slova zmysle boli «Rusmi» (Rosianami) iba Skýti (plemeno Magog). V časoch sv. Cyrila a Metoda to už bol všeslovanský názov, t.j. názov rovnocenný dnešnému «Slovania». I písmo Slovanov (slovanské písmo - staroslovančina) sa v časoch sv. Cyrila a Metoda nazývalo «ruské písmo». Všeslovanský názov «Rus», bol časom vytlačený a pomaly sa vytratil len tam, kde latinský rímskokatolícky vplyv vytlačil cyrilometodský obrad a kultúru.

História Rusínov

Nesporne história a vznik Rusínov je neoddeliteľne spojená s históriou a vznikom Ruského národa v širšom slova zmysle t.j. vrátane Bieloruského a Ukrajinského národa. Čo máme obecné spoločné ?

- ako svedčí samotný náš názov sme potomkovia toho istého kráľovského plemena Rosov – Rusov mágov plemena Magog - «cárskych Skýtov»;
- máme spoločnú byzantskú vieru;
- máme spoločnú kultúru;
- máme spoločné písmo cyriliku.

Ad a)

Myslím, že k tomuto bodu bola podstata povedaná v prvých dvoch častiach tohto článku. Traduje sa a je to i zrejme, že Rusín – prvotne Russyn = je syn Rusa. Názov Rusín, (Ruten, Ruthen) sa začal používať a bol známy už v dávnej minulosti. Michajlo Lučkaj v svojom diele „História Carpato Ruthenorum“ uvádza, že názov Ruten – Rusyn, používali v svojich dielach už dávny historici ako Helmond, Bonfinij ... Tento názov existoval až do 12. storočia. Okolo roku 1150 v Kyjeve panovalo knieža Vladimír. V Novgorode knieža Monoslav. Hoci boli kňazmi jedného rodu, pustošili jeden druhému krajinu, nad ktorou ten druhý vládol. Viedli medzi sebou kruté vojny. Dcéru kniežaťa Monoslava – Eufrazinu, si vzal za ženu uhorský kráľ Gejza II. Nakoľko bol takto v rodinnom zväzku s kniežaťom Monoslavom pomáhal mu vo vojne proti kniežaťu Vladimírovi, ktorého zas podporovali Kumáni. V dôsledku priaznivého ukončenia vojny knieža Monoslav získava veľa miest, no z dôvodu bezpečnosti prenáša svoje sídlo z Novgorodu do osady Halič. Podľa jej názvu sa celá provincia začala volať Haličina. Knieža Vladimír preniesol svoje cárske sídlo z Kyjeva do mesta nazvaného jeho menom. Tak vzniklo kniežactvo Vladimíria – Ladomíria. Tým došlo k rozpadu Kyjevskej Rusi na malé kniežactvá a meno Rusyn sa dostalo do zabudnutia. A tak len tí Rusíni, ktorí

žili na južných svahoch Karpát pod uhorskou korunou a teda neboli podriadení kňazom Haličiny či Lodomírie si zachovali svoj dávny ruský názov [32] [33].

Ad b)

Je nesporné, že sme prijali tak, ako ostatní Rusi (Rusi, Bielorusi, Ukrajinci) kresťanstvo z Byzancie. Na pozvanie údelného kniežaťa Rostislava v Nitre, ktorý vládol od roku 846 na veľkomoravskom stolci v Stoličnom Velehrade (Belehrade) – dnešný Székesfehérvár (v preklade Stoličný Belehrad. Byzantský cisár Michael III. a patriarcha byzantskej cirkvi Fotios koncom leta roku 863 vyslali na Veľkú Moravu vierozvestcov Cyrila a Metoda. Boli vyslaní tí najlepší ktorých mal, tí najlepší ktorých mal tento svet. A to ako po stránke vzdelania, múdrosti, morálnych hodnôt, tak i po stránke skúseností. Obidvaja boli absolventi Univerzity v Carihrade [34] (Konstantinopole, dnešný Istanbul), ktorá už v tej dobe mala úctyhodnú tradíciu. Existovala už od druhej polovice IV. storočia. Sídlila priamo v Carihradskom cisárskom areáli v paláci Magnaura. Tu sa učili profánne vedy. Filozofia (vrátane dialektiky), právo, medicína, muzika, poetika, rétorika, matematika, geometria, astronómia, astrológia, alchymia, mágia, grécka gramatika (vrátane špeciálnych systémov písma, ktoré umožňovali krátenie slov, respektíve sa používali v: tachygrafii – rýchlopise, medicíne, astrológii, alchymii, tajnopise ...). Učili sa tu i ďalšie jazyky. Teológia sa učila pri chráme Božej Múdrosti (Hagia Sofia). Cyril a Metod boli vlastní bratia rodičov Márie a Leona Solunského. Matka Mária bola Slovanka. Otec León bol byzantský Grék a bol drungario = veliteľ themy a súčasne oficiálny zástupca vojvodu – stratéga provincie Macedónia s hlavným mestom Solún, ktoré bolo druhým najväčším mestom vtedajšej Byzancie.

Metod starší z bratov - vyštudoval právo. Podľa vzoru svojho otca dal sa do štátnych a vojenských služieb. V rokoch 835 – 845 bol achont (veliteľ a panovník) slovanského kniežactva na rieke Strymon (Struma) v súčasnom Bulharsku. Neskôr odišiel do kláštora a vyštudoval i teológiu pri chráme Božej Múdrosti (Hagia Sofia).

Cyрил bol najmladší zo súrodencov. Od narodenia bol veľmi slabý a chorý. Jeho matka úpenlivými prosbami a modlením dosiahla, že mu bol darovaný život. Nie však zdravie. Bol veľmi múdry a učerlivý. Jeho život bol od počiatku zameraný len duchovným smerom. V roku 843 bol prijatý na Cisársku univerzitu v Konstantinopole (Carihrade). Za tri mesiace dokonale zvládol grécku gramatiku a začal študovať Homéra. U Leona Matematika študoval geometriu a zároveň u Fotia (najväčšieho, najgeniálnejšieho byzantského učenca, ktorý sa neskôr stal Carihradským patriarchom), študoval dialektiku a ostatné odvetvia filozofie. Postupoval tak rýchle, že čoskoro mohol študovať rétoriku, aritmetiku, astronómiu, muziku a harmóniu. Začal komponovať a zložil niekoľko hymnických piesní. Skladal ich i v neskoršom období svojho života. Študoval a zvládol i niekoľko ďalších jazykov vrátane latinčiny. Súčasne vyštudoval i teológiu pri chráme Božej Múdrosti (Hagia Sofia). Cyril bol episkopom (sacerdotium) katánskym približne od r. 850 a bola to jeho tretia misijná cesta [35]. V jeho doprovode boli rehoľní bratia: nesmierne talentovaný a vzdelaný Kliment, odvážny a obetavý Lazar, budúci spisovateľ – obhájca vedeckého a lingvistického Cyrilovho odkazu Naum. Všetci títo spolupracovníci Cyrila a Metoda, bez výnimky obstoja. Nezlyhajú ani tvárou v tvár protivenstvu alebo dokonca smrti. Nevie sa presne kadiaľ cestovali. Počas svojej cesty vykonávali misijnú činnosť. Vyplýva to i z dochovaného textu diela «Život Metoda» [36]:

«Keď prišli do krajov dunajských, kráľ uhorský chcel ich vidieť. A hoci niektorí hovorili a mysleli, že sa nevyslobodí od neho bez muky, išli k nemu. On však, ako sa sluší vládárovi, tak ich prijal, úctivo, slávnostne s radosťou. Zhováral sa s nimi, ako sa slušalo s takými mužmi rozhovory mať. Prepustil ich s láskou, pobožkal ich, dal veľké dary a povedal im: Spomeňte si na mňa ctihodní otcovia, zaúve vo svojich modlitbách». Pri svojej ceste nutne museli prejsť i územím podkarpatských Rosov – Rusínov (územím „severného Bulharska“), [37] ako o tom hovorí patriarcha Fotios v svojej encyklike z r. 867 [38]. Je dokonca veľmi pravdepodobné, že na tomto novopokrstenom území pre novoobrátených Rosov – Rusínov zanechal zo svojho doprovodu jemu podriadeného episkopa.

Možno povedať, že priamy vplyv Byzancie na nás skončil v deň smrti sv. Metoda t.j. 06.04.885. No len tam, kde sa postupne dostala moc rimokatolíckych franských mníchov. Dá sa povedať, že vplyv Byzancie na našom území bol do dobytia a spustošenia Konštantínopola [39] (Carihradu)

bratovražednou rukou IV. križiackej výpravy 13. (12. – 14) apríla 1204. Rím si tak rozšíril svoj vplyv i moc na úkor Byzancie. Ďalšie historické medzníky:

* s cieľom „Navrátiť Grékov ... k poslušnosti“ (Reductio Graecorum ... in oboedientiam) rimokatolícka Cirkev na IV. Lateránskom cirkevnom koncile v roku 1215 schvaľuje nové normy kanonického práva (9. a 53. konštitúciu IV. Lateránskeho koncilu) [40].

* Trvalé podlomenie národnej slovanskej Cirkvi v Uhorsku ... započalo až v roku 1308, keď po plnom vymretí dynastie Arpádovcov podarilo sa vplyvom rímskej kúrie nasadiť korunu vlašskému (neapolskému) kniežaťu Karolu Róbertovi, a tak založiť vlašskú panovnícku dynastiu [41] [42].

* Prijatím Užhorodskej „únie“ v roku 1646 – vzniká latinská grekokatolícka cirkev – keď 63 cyrilometodských grekokatolíckych kňazov odoprelo poslušnosť mukačevskému archimandritovi – episkopovi = biskupovi a prešlo so svojimi farnosťami pod jurisdikciu egerského latinského biskupa [43].

* Ďalším historickým medzníkom je prvá polovica XIX. storočia [44].

Ad c)

*Máme spoločné základy byzantskej východnej ruskej kultúry. Prijatie kresťanstva z Byzancie znamenalo pre našich predkov prijatie východnej vyspelejšej kultúry, zachovanie si slobody a možnosti slobodného rozvoja vo všetkých oblastiach vývoja. Táto kultúra bola v svojej dobe celosvetovo najvyspelejšou kultúrou. Nie náhodou naši predkovia neprijali kresťanstvo z Ríma od írskych či franských mníchov ... Nebolo to len preto, že im nerozumeli. Naši predkovia neboli hlúpi, i keď boli v tej dobe pohanmi. Vedeli rozoznať úroveň kultúry a bohatstva, čestnosti a farizejstva. Pokiaľ porovnáme kultúrnu a morálnu úroveň vierozvestcov z Byzancie v čele s Cyrilom a Metodom s úrovňou vierozvestcov z Ríma v čele s Wichingom. A pokiaľ porovnáme to, čo priniesol Cyril a Metod s tým, čo priniesli latinskí mnísi tak je nám všetko jasné. Úroveň byzantského obradu vysoko ocenil i sám nebohý pápež Ján Pavol II. Snáď najnádhernejší je v podobe **карпатського проповідання**. O bohatstve a moci v tej dobe svedčí i oblečenie, ktoré sa používa pri liturgii. Medzníky postupného ubúdania vplyvu spoločnej kultúry sa približne zhodujú s medzníkmi postupného strácania cirkevného vplyvu Byzancie.*

Ad d)

Naši predkovia «Rusi» v predkresťanských časoch boli pohania, t.j. vyznávali pohanských bohov. U praslovanov «Rusi» predstavovali ich vedúcu vrstvu - boli praslovanskou šľachtou. Boli pohlavármi, mágmi – čarodejníkmi a učiteľmi. Boli ako svetskými, tak duchovnými vodcami. Ovládali najstaršie primitívne «ruské ryskové – červené písmo», pozostávajúce z jednoduchých čiar a zárezov do bukového, alebo hrabového dreva, menej do kostí, keramiky a kameňa. Tlmočili odkazy Perúna. Určite nie vo svoj neprospech. Svätý Cyril ešte pred príchodom na Veľkú Moravu, na svojej druhej misijnej ceste do Chersonu objavil Evanjelium a Psalter (= knihu Žalmov) napísané týmito «ruskými» písmenami [45]. Táto skutočnosť vysvetľuje, ako mohol sv. Cyril v tak krátkom čase vytvoriť perfektnú slovanskú abecedu – **cyriliku**, ktorú špeciálne uspôsobil na zapisovanie slovanských zvukov reči vládnuceho cárskeho plemena Rosov – Rusínov (mágov plemena Magog) roztrúseného, rozosiateho po všetkých Praslovanmi obývaných krajoch. Použil a kodifikoval reč vládnucej vrstvy na brilantnú, bezchybnú Staroslovančinu (v lingvistickej literatúre sa môžeme stretnúť i s inými názvami tohto jazyka napr. starocirkevneslovanský). Bolo to veľmi dômyselné a diplomatické riešenie, ktoré umožňovalo sv. bratom preniknúť a svojim kresťanským vplyvom zasiahnuť práve vedúcu (= ruskú) silu Praslovanov, ktorej navyše všetci Praslovania dobre rozumeli [46]. Ten fakt, že Staroslovančina bola pochopiteľná pre západných Slovanov Moravy a Panónie svedčí o veľkej blízkosti medzi slovanskými jazykmi IX a X. storočia v tomto neskorom všeslovanskom období. Staroslovančina - jazyk do ktorého boli preložené sv. Cyrilom a Metodom cirkevné knihy a cyrilika, ktorou boli napísané, sa stali u východných Slovanov, Bulharov, Srbov a Chorvátov jazykom a písmom, ktorým v priebehu najbližších storočí boli písané knihy religiózneho i svetského charakteru [47].

Z mojich pozorovaní i výskumov môžem povedať, že vo väčšine charakterizuje Rusínov:

- dobrota;
- snaha o slobodu osobnosti vyváženej vo väzbe zodpovednosti k širšej rodine;
- chápanie utrpenia Ježiša Krista, jeho vykupiteľskej úlohy a schopnosť na základe toho zniesť utrpenie i v svojom živote.

Cyrilo – metodský odkaz:

Pochopenie obdobia misie bratov sv. Cyrila a Metoda, spôsobu akým bola ukončená má pre nás kľúčový význam. Udalosti okolo misie sv. bratov sformovali Rusínsky a Slovenský národ. Toto obdobie je obdobím zrodu a začiatku formovania Rusínskeho národa a následne začiatku zrodu a formovania Slovenského národa. Dôležité je nie len pochopiť z akých atómov vznikla molekula Rusín, Slovák, ale i v dôsledku pôsobenia akých síl. Totiž to z akých zložiek vznikol národ, národnosť, štát, čo harmonizujúceho a predovšetkým protikladného spojil predurčuje jeho celý ďalší život – obdobie vzniku, prekvitania, úpadku, ale i čas zániku – smrti. Hodnota tohto odkazu sa rovná hodnote životov, úsilia, času a prostriedkov vynaložených na jeho likvidáciu. Je asi nekonečná, tak ako nekonečný a nezničiteľný je odkaz sv. Cyrila a Metoda ktorý nám priniesli a darovali. Keď by sme chceli tieto vzácne dary konkrétne pomenovať, sú to tieto:

A) evanjeliá (byzantskú ruskú vieru, čistý prístup k viere);

B) písmo - cyriliku (spisovný jazyk, ktorý sa v tej dobe volal ruským - prvý spisovný rusínsky jazyk);

C) byzantskú ruskú kultúru (východnú kultúrnu orientáciu);

D) slobodu:

- slobodu voľby (evanjelizácia sa uskutočňovala silou Božieho slova a nie ohňom a mečom) [48];
- obdobie ich misie bolo zlatým slobodným obdobím našich predkov. Bolo to prvé obdobie neutrality na našom území, keď misia vyslaná Byzantským cisárom pôsobila z väčšej časti na území v podriadenosti Ríma (v rokoch 863 (4) – 6.4.885);
- slobodu národnú:
 - prijatie evanjelia našimi predkami znamenalo zmenu rebríčka hodnôt, pozdvihnutie z úrovne pohanov na civilizovaných kresťanov. Vďaka tomu zvíťazili silou ducha nad Avarmi, ktorých v súčasnej dobe poznáme pod názvom Cigáni – Rómovia. [49];
 - cyrilika spolu s evanjeliami zachránili tri slovanské plemená pred kultúrnym pohltením a totálnou asimiláciou zo strany Germánov, a v našom prípade i zo strany Maďarov. Tieto dary sú naše základné všeruské hodnoty [50].

Kritéria, alebo z čoho sa skladá molekula Rusín:

1) názvu Rusín – svedčiacom o tom, že sme potomkovia kráľovského plemena Rosov – Rusov mágov plemena Magog - «cárskych Skýtov»;

2) vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda čo obsahuje:

byzantskú ruskú vieru;

byzantskú ruskú kultúru;

cyriliku, znalosť rusínskeho jazyka.

Kritéria, alebo z čoho sa skladá molekula Slovák:

1) Z názvu Slovák - odvodené od Slovan;

2) Formálneho hlásenia sa k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Totiž i takéto formálne hlásenie sa k odkazu svätých bratov, ako vidíme umožňuje pýšiť sa ich slávou. V čom spočíva táto formálnosť:

- Odmietnutí byzantskej ruskej viery, (prechod na protestantizmus, rimokatolícku – latinskú vieru);

- Odmietnutí byzantskej ruskej kultúry,

(v širšom zmysle orientácia na rímsku – anglosaskú - západnú kultúru a jej hodnoty);

- Odmietnutí cyriliky, prechod na latiniku, (latinčina – jazyk ktorým sa od odmietnutia modlili a písali knihy. Neznalosť cyriliky bráni prístupu k zdrojom východnej kultúry).

Možno i tu sú korene schopnosti značnej časti obyvateľov Slovenska rýchlo meniť tričká. Pre nás je zlé, že Slováci berú nám patriacu slávu pokračovateľov v naplňovaní odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Som presvedčený, že ak by bol udržaný neporušený odkaz sv. Cyrila a Metoda na našom území, žili by tu v súčasnosti ak nie všetci, tak prevažná časť Rusínov. Veď odpovedzme si na otázku: „ako by sami seba volali občania vyznávajúci kresťanstvo byzantského rítu píšuci azbukou?“ I keď z nášho Rusínskeho hľadiska je vznik Slovákov jednoznačne negatívum. Z hľadiska celoslovanského je pozitívom to, že pod tak obrovským tlakom nezaniikli Slovania žijúci na tomto území. Keď čítam

informácie o spolupráci rusínskych organizácií s Maticou Slovenskou, vždy mi príde na um myšlienka, ktorú som v istej spoločnosti povedal pred asi dvoma rokmi, že v súčasnosti sa z Rusínov stávajú najlepší Slováci. Nakoľko zo Slovákov sa postupne stávajú Anglosasi, v lepšom prípade kozmopoliti.

Pri zamýšľaní sa nad perspektívou života Rusínov v rámci majoritnej slovenskej spoločnosti je dobré sa poobzerať, ako riešia ostatné národy, či národnosti túto svoju situáciu, svoje postavenie. Napríklad v porovnaní so Židmi, ktorí boli v minulosti voči majoritnej spoločnosti uzavretí, reformou svojej viery sa otvorili voči majoritnej spoločnosti, čím získali. V porovnaní so Židmi, my sme boli opak. Vždy sme boli voči majoritnej spoločnosti otvorení. Možno až natoľko otvorení, že nám hrozí že sa v tejto majoritnej spoločnosti rozplyneme.

Akékoľvek lavírovanie v zmysle: «my sa síce voláme Rusíni, ale s Rusmi my nič nemáme» zakladá prechod k Slovákom. Totiž vyslovením tejto vety sa z Rusínov postupne stávali Slováci. Zmyslom tejto vety, pokiaľ by sme chceli vystihnúť jej skutočný faktický zmysel vždy bolo: „My nepatríme k tým, ktorí vládnu všetkým Slovanom, i keď sa voláme Rusíni.“ To nám však nikdy, nikto neveril, a ani nikdy neuverí, dokiaľ nezmeníme svoju národnosť (identitu) a vieru. Na základe vyššie uvedených kritérií sa každý z nás môže pozrieť do svojej duše a vyhodnotiť si čo z odkazu sv. Cyrila a Metoda skutočne naplňuje, a tiež sa môže sám rozhodnúť, ako bude ďalej postupovať. Programami a informáciami akej hodnoty bude formovať svoju dušu.

V súčasnom svete vyspelých informačných technológií (internet, satelitná TV) nie je nič nemožné. S ich využitím sa môžeme naučiť základy, prípadne sa môžeme zdokonaľiť v ovládaní rusínskeho, ruského, ukrajinského alebo bieloruského jazyka. Alebo si môžeme rozšíriť obzor o spoznanie kultúry niektorého z vyššie spomenutých národov, či spoznať vieru byzantského rítu.

Dôležitú úlohu však zohráva aj pohľad von - na spoločnosť v ktorej sa nachádzame. Celá ľudská spoločnosť prechádza obdobím veľkej globalizácie vo všetkých oblastiach, predovšetkým však v oblasti kultúrnej a ekonomickej. S globalizáciou majú problémy aj veľké národy a štáty nie len Rusíni. V rámci tejto celosvetovej globalizácie prebieha diferenciácia a súčasné zoskupovanie štátov podľa kultúrnej orientácie. V našom európskom priestore sa dokončuje diferencovanie a zoskupovanie štátov podľa toho, či inklinujú k Východu – Byzancii – Ruskej kultúrnej orientácii alebo k Západu – Rímu – Anglosaskej kultúrnej oblasti. Štáty, ktorých obyvateľstvo z väčšej časti inklinuje k Západu, vstúpili do Európskej únie a prípadne i do NATO. Štáty, ktorých obyvateľstvo z väčšej časti inklinuje k Východu sa zoskupujú okolo Ruska - v SNS (Spoločenstve nezávislých štátov). Táto kultúrna integrácia sa prenáša i do ďalších oblastí. Je podpísaná colná únia medzi Ruskom, Bieloruskom a Kazachstanom. Takto postupne môže vzniknúť Ruská únia ako obdoba Európskej únie. Otázne je ku komu sa pripojí Ukrajina. A kde budeme my - Rusíni v procese svetovej globalizácie a diferenciácie? V každom prípade Rusíni žijúci na Slovensku naďalej budú žiť v priestore, ktorý nie je priaznivo naklonený naplňovaniu odkazu sv. Cyrila a Metoda, nášmu národnému rozvoju. Úspešne odolávať takému sústredenému tlaku samostatne by bolo viac ako problematické. Prihováram sa za možnosť odolávať tomuto tlaku prostredníctvom:

- zjednotenia Rusínov Slovenska;

- politickej strany;

- zjednotenia východných Slovanov žijúcich na Slovensku prostredníctvom Všeruského centra.

Métou týchto zložiek by mimo ekonomického programu na pozdvihnutie predovšetkým Východného Slovenska bolo: «„Presadzovanie prijímania opatrení, na záchranu darov svätých bratov Cyrila a Metoda tak ako sú sformulované v bodoch A), B), C), D), ich uvádzanie do praktického života.» Takto formulovaný program by bol všeruský a mohol by osloviť rovnako Rusína, Ukrajinca, Rusa, Bielorusa či Srba alebo Bulhara žijúceho na území Slovenska. Dokonca by som išiel i ďalej a neuzatváral by som sa ani pred príslušníkmi ostatných slovanských národov, či už tých, ktorí uchránili cyrilo - metodskú tradíciu, alebo aj tých, ktorí by sa prípadne chceli vrátiť k cyrilo - methodskej tradícii (možno napríklad niektorí Slováci). Rozhodujúce by bolo, či s nami zdieľa spoločné hodnoty a chce pre ich zachovanie niečo urobiť. Existujúce vzdelávacie, kultúrne a spoločenské organizácie, či združenia by si naďalej plnili svoje úlohy v smere zachovania svojich národných špecifik, v smere zachovania pestrosti kultúrnej a národnej. V školách by sa naďalej vyučovanie profilovalo podľa skladby žiakov, študentov (myslím na výber materinského jazyka každého školáka), no v každom prípade by sa všetci mohli zhodnúť na výučbe odkazu Cyrila a Metoda, to znamená na

tom, že sa budú učiť to, čo majú spoločné (cyriliku, vieru byzantského rítu, byzantskú ruskú kultúru, dejiny a pod.).

Viem, že jednotlivé národy, pri ktorých zrode boli dary svätých bratov Cyrila a Metoda prekonalí vplyvom rôznych síl už dlhú cestu od seba. Nachádzame sa však v období veľkej globalizácie, kedy prežijú len tie národy a kultúry, ktoré si nájdu cestu naspäť k sebe, k spoločným hodnotám, a na tomto základe sa spoja. Nájdem v tomto zmysle i my - Rusíni porozumenie, dohodneme sa a prežijeme? Alebo unášaný morskými prúdmi a víchricami na rôzne strany sa budeme pozeráť ako sa belie (naša) plachta osamelá v hmle mora hlbokom ... ?

Poznámky:

[1] Viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> (článok «Náš pôvod (všeruský)» – vymazaný!

<http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

[2] Viď: <http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf> ,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf> ,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf> ,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

[3] Viď: <http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

[4] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 113; porovnaj: Biblia, Genezis 9, 27 a 10, 2;

[5] Ethnography, A New Standard Bible Dictionary, New York, 1936, s. 239;

[6] Viď mapu v: Krásnobrodský zborník, III (1998) 1-2, Ед. Gorazd A. Timkovič, OSBM, s. 4, por.: Praelectionis Biblicae – Vetus Testamentum, I. Simón, I. Prado, Taurini-Romae, 1940, s. 97;

[7] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, s. 21, 22.

[8] Slovensko, Dejiny I. Obzor, Bratislava 1971, s. 141, 144.

[9] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, s. 22.

[10] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, s. 22 - 26.

[11] Viď mapu v: Historicko-zemepisní atlas školní, Dr. B. Horák, V. Neubert a synové, Praha Smíchov, IV, s. 1-2

[12] Napríklad: Библия, Книга пророка Иезекииля, 38, 2; с. 1028, The Judson Press, Philadelphia USA. Viď: Россия перед вторым пришествием, Материялы к очерку русской есхатологии, Сергей В. Фомин, Москва, Свято - Троицкая Сергиева Лавра, 1993.

[13] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 5 a 114; porovnaj: *Encyklopedie Bible*, II. Bratislava, 1992, s. 562.

[14] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 9 a 119.

[15] Letopis Krásnobrodského monastiera ..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Prešov, Baziliánske vydavateľstvo Blahovistníka 1995, s. 14, 19, 20; porovnaj: A. K. S. Lambton, *Persian Vocabulary*, «head», Cambridge, s. 275.

[16] Letopis Bukovského monastyra ..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 2004, s. 27.

[17] „mágovia z východu - príslušníci kňazskej vrstvy v ríši Médov (približne dnešný Irán), ktorí sa popri kultových záležitostiach venovali aj štúdiu astrológie a prírodných vied. Podľa Matúšovho evanjelia (Mt 2, 1 – 12) nasledovali jasnú hviezdu, ktorá ich doviedla do Betlehema, kde sa poklonili novonarodenému Spasiteľovi a obetovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Neskoršie kresťanská Tradícia utvorila okolo nich nábožné legendy. Tertulián ich nazval *kráľmi* a Origenes vyslovil domienku, že boli *traja*. Pod menom „traja kráľi“ (Gašpar, Melichar a Baltazár) sú známi aj u nás. Ich kult dosiahol vrchol v stredoveku.“ Príručný slovník kresťanstva, František Vnuk, Bratislava, SMARAGD 2003, s. 174.

[18] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 5, 50-54, 70, 115, 143 - 144.

[19] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 11.

- [20] Vid' mapa: Historicko - zeměpisní atlas školní, Dr. B. Horák, Praha Smíchov, V. Neubert a synové, I. s. 4.
- [21] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, s. 10.
- [22] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, s. 22 - 23.
- [23] Historia Carpato – Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Tom I., Caput 3., § 6 a 8, pag. 65 a 68; vid' v latinčine a preklade Juraja Saka na ukrajinský jazyk: Історія Карпатських Русинів церковна і світська, Науковий збірник Музею Української культури у Свіднику, СПВ Братислава - Відділ української літератури в Пряшеві 1985 - 1990; alebo v preklade: „Історія Карпатських Русинів“ v šiestich dieloch, Ужгород, Закарпаття 1999 – 2005.
- [24] Porovnaj: „mágovia z východu – príslušníci kňazskej vrstvy v ríši Médov (približne dnešný Irán), ...“ Príručný slovník kresťanstva, František Vnuk, Bratislava, SMARAGD 2003, s. 174.
- [25] vid' mapa: Historicko - zeměpisní atlas školní, Dr. B. Horák, Praha Smíchov, V. Neubert a synové, I. s. 19-20.
- [26] Ešte v roku 612 p.n.l podnikajú Skýti výboje (i keď pod velením médskeho kráľa Kyaxarésa) na Asýriu, Palestínu ... Vid': O pôvode kresťanstva, Archibald Robertson, Bratislava, SVPL, 1957, s. 31; porovnaj: Jer 1: 4, 5.
- [27] Historia Carpato – Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Tom I., Caput 4., § 19, pag. 79;
- [28] Historia Carpato – Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Caput 4., § 32, pag. 92; porovnaj: Nestor II., Šlecser, s. 43.
- [29] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 31.
- [30] vid' mapa Pravek Starovek, Dejepisné atlasy pre ZŠ a viacročné gymnázia, VKÚ Harmanec 1995, V. č. 9.
- [31] vid' mapa Ilustrované dejiny ZSSR, Bratislava, Mladé letá 1980, s. 15.
- [32] Historia Carpato – Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Caput 3., § 8, pag. 69.
- [33] Historia Carpato - Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Tom I., Caput 2. DE CARPATHO, (4) pag. 55 «Niektorí Maďari prejavujú plnú neznalosť etnografie a nedbajú na prívetivosť nazývajúc Ruthénov Rusnakmi (Rusznjákmi); smiešne by to vyzeral pre ich rodákov ten, kto by písal tak: vo Viedni, Drážďanoch i Hamburgu obyvateľstvo hovorí dojč jazykom, v oblasti Arva všetko obyvateľstvo – Slovjaci, preto dajte pozor, lebo Nemci nazývajú seba Dojč (Deutsch), a Slovania (Slavi) – Slovjak (Szlovják). Takisto je to smiešne, keď Maďar nazýva Ruthénov Rusňákmi len preto, že sami Ruthéni nazývajú seba Rusínmi (Ruszin). Štátom prijatý názov je pre Germánov - Nemci (Németh), pre Slovákov (Slavorum) - Tóth, pre Ruthénov - Orosz. Nech používajú tieto názvy, potom ich nebudú viniť z nestrannosti prekladu.»
- [34] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, s. 87, 104.
- [35] Na prvú bol vyslaný k Arabom do Samary v roku 851, na druhú bol vyslaný spolu s bratom Metodom – k Chazarom do Chersonu na Kryme v roku 860, porovnaj: Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, s. 127, 133, 150.
- [36] Veľkomoravské legendy a povesti, Život Metoda, sv. Gorazd ?, Bratislava, Tatran 1997, s. 81.
- [37] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 124 – 129.
- [38] Krásnobrodský zborník I/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1996, s. 55, 85; porovnaj s plným textom buly vid': <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/Byzanz/IX/860-880/Fotij/pred.htm>
<http://www.sedmitza.ru/text/443922.html>
- [39] http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1d_Konstantinopole;
- [40] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 245 – 254, 411;
- [41] «... domienku, že posledný Arpádovec neodišiel z tohto sveta prirodzenou smrťou podporuje i fakt, že ešte za jeho života bol neapolský Anjouovec Karol Róbert korunovaný za uhorského kráľa»
provnaj: J. Beňko, Starý Turiec, Martin, 1996, str. 119;

- [42] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 276, porovnaj: Dr. Karel Živný, Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija, Praha, 1887, s. 16;
- [43] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 411, 470, 501 - 506;
- [44] Pozri príčiny vystaňovania našej inteligencie do Ruska: Закарпатоукраїнська інтелігенція в Росії в першій половині ХІХ. века, Тамара Байцур, Пряшів, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, s. 206.
- [45] «Karpatský cirkevný spev je unikátna forma vokálnej liturgickej hudby na Karpatskej Rusi. ...» vid': http://www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_muzika.html#%D0%9A%D0%B0%D1%80...
- [46] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 7 - 13.
- [47] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 68 - 70.
- [48] Лекции по старославянскому языку, Любов В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, s. 21.
- [49] Podľa neskoršieho ruského prameňa pražský biskup Vojtech prišiel na Slovensko a do Poľska, kde «rozvrátil pravú vieru a zavrhol ruské písmo; zaviedol latinskú vieru a písmo a biskupov pravej viery dal sťať a iných rozohnal» porovnaj Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN Bratislava 1996, s. 19.
- [50] Krásnobrodský zborník II/1, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Pôvod «Cigánov», Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1997, s. 101-123.
- [51] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 103-105.

Milan SEMANČÍK, Trenčín

(Publikované: 14.04.2010 v НАРОДНЫ НОВИНКЫ)

Polemika k článku:

21.06.2010 som poslal e mail pánovi Romanovi Wimmerovi – šéfredaktorovi žurnálu «IKONA obraz pravoslávneho života», v ktorom každý článok je napísaný v ruskom a českom jazyku. Mojim zámyslom bolo ponúknuť tento článok i ďalším novinám a časopisom, aby si článok mohli prečítať i ich čitatelia. Tak vznikla a rozvinula sa zaujímavá korešpondencia – polemika. Myslím si, že fakty ktoré zozbierala a uvádza jedna i druhá strana môžu byť zaujímavé pre čitateľa.

1. e mail:

Vážený pán šéfredaktor,

v prílohe Vám ponúkam na zverejnenie môj článok Naša história - Náš pôvod všeruský.

21. 6. 2010.

Milan Semančík

1. odpoveď na e mail:

Vážený pane Semančíku,

děkuji za zaslání Vašeho článku.

Váš článek jsem v rychlosti přečetl a našel jsem ihned historickou nesrovnalost viz. citace:

„Na pozvanie údelného kniežata Rostislava v Nitre, ktorý vládol od roku 846 na veľkomoravskom stolci v Stoličnom Velehrade (Belehrade) – dnešný Székesfehérvár (v preklade Stoličný Belehrad. Byzantský cisár Michael III. a patriarcha byzantskej cirkvi Fotios koncom leta roku 863 vyslali na Veľkú Moravu vierozvestcov Cyrila a Metoda.“

Nikdy jsem neslyšel ani o jedné teorii, že by kníže Rostislav vládl z Nitry (Nitranském knížectví bylo lenní součástí Velkomoravské říše a z Mojžírovců zde vládl Rostislavův synovec Svatopluk) natož pak, aby vládl ze Székesfehérváru (česky Stoličného Bělehradu).

Bohužel se obávám, že v článku môže byť viac historických nepresností, a proto nechám Váš článok najdříve zkontrolovať odborníky.

S pozdravom

Roman Wimmer
šéfredaktor

2. e mail:

Vážený pán šéfredaktor Roman Wimmer, na moju ponuku článku ste mi odpovedali 22. 6. 2010. Publikovanie článku ste zamietli z dôvodu obáv z nepresností s tým, že článok necháte skontrolovať odborníkmi. Odo dňa Vašej odpovede a odovzdania môjho článku odborníkom uplynuli viac ako dva mesiace. Dalo by sa predpokladať, že pre pražských odborníkov je to postačujúca doba na reagovanie, zaujatie odborného, vecného stanoviska. Do súčasnosti som neobdržal žiadne odborné stanovisko.

Využívam však túto možnosť a odpovedám na Vaše konkrétne vecné pripomienky – poukázanie na nepresnosti, ktoré menovite spomínate:

- Nikdy jsem neslyšel ani o jedné teorii, že by kníže Rostislav vládl z Nitry (Nitranské knížectví bylo lenní součástí Velkomoravské říše a z Mojžírovců zde vládl Rostislavův synovec Svatopluk)

Pre porovnanie citujem vetu vybranú z : Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, str. 209:

«V srpnu roku 846 vtrhol na Moravu. A po několika týdnech, když jeho vojska zemi opouštěla, seděl na moravském stolci Mojžírovův synovec Rastislav, doposud úřední kníže v Nitře.»

Môžem však na porovnanie uviesť i ďalší zdroj:

Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, str. 176 z ktorého citujem: «...král Ludovít Nemeč ... v polovici augusta 846 vtrhol na Moravu a zbavil Mojžíru vlády. ...,iba dosadil na kniežací stolec Rastislava (Rostislava). Vládcom nitrianskeho kniežactva sa stal Rastislavov synovec Svätopluk.»

- natož pak, aby vládl ze Székesfehérváru (česky Stoličného Bělehradu).

K tomu uvádzam:

“Dvor velkomoravských panovníkov podľa vtedajšieho zvyku v ostatnom svete nemal zrejme stále sídlo, ale sa pohyboval po hlavných hradoch“.

(Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, str. 210);

O hlavnom meste Velkomoravskej ríše (Székesfehérvár – Stoličný Belehrad) sa píše v: Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, str. 126 (www.spravy.narod.ru), kde sa uvádzajú tieto fakty o tom svedčiace:

► rímsky imperátor Porfyrogenet (912-959) v «De administrando imperio», 42, Magnae Moraviae Fontes Historici III, Brno, 1966-1971, str. 401 hovorí, že «keď Uhri zničili Veľkú Moravu, usadili sa práve v jej centre». A z hlavného mesta Velkomoravskej ríše sa až do roku 1351/52 stalo hlavné mesto Uhorska;

- uhorskí králi boli až do vymretia Arpádovcov a nástupu Anjouovcov t.j. do roku 1301 pochovávaní v Székesfehérváre – Stoličnom Belehraďe;

- až kráľ Ludvik I. v roku 1351/52 preniesol svoje sídlo a urobil hlavným mestom Uhorska Budín (neskôr spojením súčasná Budapešť);

► existencia dvoch Moráv: Hornej Moravy s centrom vo Velehrade a Dolnej Moravy s centrom vo Velehrade – Belgrade. Medzi nimi Panónia s centrom v Stoličnom Velehrade. Spolu - Veľká Morava:

- pápež Hadrián II. (867-872) na začiatku roka 868 nevymenoval svätého Metoda za episkopa «moravského», ale dal mu episkopský stolec «sv. Andronika» v južnej Panónii v Sreme (porovnaj Žitie Metodovo, kap. VIII) t.j. v bývalej juhoslávskej - dnešnej srbskej Sremskej Mitrovici, ktorá je vzdialená od územia našej Moravy (Hornej) viac ako 400 km južne a to vzdušnou čiarou ! (Vid': Krásnobrodský zborník I/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1996, str. , 62, 68, 69,).

- pápež Hadrián II. (867-872) v polovici roka 869 bulou Gloria in excelsis Deo (Sláva na výsostech Bohu) vymenoval svätého Metoda za svojho legáta pre slovanské kraje a úradne potvrdil

staroslovančinu ako bohoslužobný jazyk. Touto bulou bola založená slovanská cirkev, nie však panonsko – moravská arcidiecéza.

- pápež Hadrián II. (867-872) začiatkom jesene 869 vyhlásil zriadenie panonsko – moravskej arcidiecézy a za jej arcibiskupa vymenoval so všetkou pompou sv. Metoda. Za sídelné mesto nového arcibiskupstva určil pápež Sirmium, kde biskupstvo založil už svätý Andronik – priateľ Apoštola Pavla. V centre Veľkomoravskej ríše v Panónii. (Viď Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, str. 124 – 129, porovnaj: Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, str. 298).

- sv. Metod potom, čo prestal byť vladykom Srijemskej Mitrovice sa stal archiepiskopom nie celej, ale len Hornej Moravy (porovnaj «Assemanovo evanhelium», Magnae Moraviae Fontes Historici III, Brno, 1966-1971, str. 437 a 200, pozn. 2; pozri tiež nápisy v dochovaných starých kalendároch), porovnaj: Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, str. 124 – 129.

4. 9. 2010

Prajem príjemný deň

Milan Semančík

2. odpoveď na e mail:

Vážený pane Semančíku,

ďakujem za Vaše reakcie na moju vecnú pripomínku. Jedná sa však o pripomínky, ktoré nevyvracajú, moje pochybnosti k oné zmiňovanej vete.

„Na pozvanie údelného kniežata Rostislava v Nitre, ktorý vládol od roku 846 na veľkomoravskom stolci v Stoličnom Velehrade (Belehrade) – dnešný Székesfehérvár (v preklade Stoličný Belehrad.“

V roce 863, kdy kníže Rostislav zval Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu, byl „údelným knížatem v Nitre“ kníže Svatopluk. V roce 863 byl kníže Rostislav již vládcem Velké Moravy, a tedy nechápu vaši větnou skladbu u zmiňované věty. Ve Vaší interpretaci se nejspíš snažíte vzbudit nesprávný dojem, že Nitranské knížectví bylo v druhé polovině 9. století historicky důležitější a významější než Velkomoravská říše. (Jako údelné knížectví je pro realitu raného středověku označováno území, jehož správou byl pověřen některý z příslušníků vládnoucího rodu.) A nakonec. Kníže Rostislav podle dochovaných písemných pramenů nikdy nevládl ze Stoličného Belehradu.

Viz pár poznámek k Velkomoravské říši:

Hlavné mesto sa volalo Morava (lat. Moravia). Jeho poloha je neznáma, ale na základe bohatých archeologických nálezov sa predpokladá, že išlo o dnešné Mikulčice v Juhomoravskom kraji pri hranici so Slovenskom.

Jedinými písomne doloženými mestami Veľkej Moravy sú okrem spomenutej Moravy hradiská Nitra (828, Slovensko), Devín (864, Slovensko), Užhorod (903, Ukrajina), Bratislava (907, Slovensko). Príslušnosť Užhorodu k Veľkej Morave je však zatiaľ sporná.

Podľa archeologických nálezov boli najdôležitejšími hradiskami krajiny (niektoré však nie po celý čas):

v dnešnej Morave: Mikulčice, Staré Město (Velehrad), Pohansko (u Břeclavi), Brno-Líšeň, Olomouc
na dnešnom Slovensku: Devín, Nitra, Bratislavský hrad, Trenčín, Pobeďim, Ducové, Brekov, Zemplín, Divinka, Mužľa, Starý Tekov, Zvolen-Môťová, Detva-Kalamárka, Čingov, Dreveník, Šarišské Sokolovce, Spišské Tomášovce, Kusín, Vyšehrad (na Slovensku), Hronský Beňadik, Bojná-Valy, Nitrianska Blatnica, Skalka nad Váhom, Hrádok

v dnešnom Maďarsku: Ostrihom, Feldebrö

v dnešnej Ukrajine: Užhorod

S pozdravom

Roman Wimmer

3. e mail:

Vážený pán šéfredaktor Roman Wimmer,

Na Váš e mail zo dňa 6.9.2010 Vám odpovedám otvoreným listom nasledovné:

K prvej Vašej poznámke:

uznávam, že máte pravdu. Mal som uviesť «bývalý», respektíve neuvádzať bývalé postavenie kniežata Rostislava. Zapracoval stereotyp a ja som si neuvedomil, že oslovenie «nitrianske knieža» som už nepoužil ako oslovenie aktuálneho postu, ale ako šľachtického titulu obdobne ako sa užíva šľachtický titul «princezná Welská».

K druhej Vašej poznámke:

Ani Vaše argumenty ma nepresvedčili. O Stoličnom Velehrade – Székesfehérvári píše v svojej štúdiu už F.V. Sasínek «Stolný Belohrad», Slovesnosť, Skalica, II/37 (1864) 585-586.

a) To že súčasný stav archeologického výskumu (stav archeologických nálezov) nateraz nezaraďuje Stoličný Velehrad – Székesfehérvár medzi najdôležitejšie hradiská krajiny –(t.j. Veľkej Moravy) neznamená, že najdôležitejším centrom nebol, že je to posledné slovo archeologického výskumu, že je to stav konečný;

b) Pokiaľ je mnou prezentovaný názor správny – tak sa centrum ríše a hrob sv. Metoda za súčasnej situácie nenájde. Bránia tomu tieto dôvody:

- pre Maďarov je Sékesféhérvár svätyňou. Nemali a nemajú záujem na objasňovaní histórie Sékesféhérváru ako hlavného mesta Veľkej Moravy. Nemali a nemajú záujem, aby sa toto mesto stalo svätyňou i pre následnícke štáty a národy Veľkej Moravy, aby sa o toto mesto delili;

- následnícke štáty a národy Veľkej Moravy sa snažia o dokázanie, že ich centrum bolo hlavným mestom Veľkej Moravy;

- Nasledovníci Wichinga nenájdu hlavné mesto Veľkej Moravy a hrob sv. Metoda, nakoľko cítia a rozmyšľajú ináč. Nie sú nasledovníkmi sv. Metoda. Leží na nich prekliatie. «Kliatba, ktorá bola vynesena nad biskupom Wichingom a kniežatom Svätoplukom, ostáva na celom území, ktorému vládli» viď link: <http://www.societasbm.sk/sk/actual/article/?article=648>

A na záver: bez poznania histórie Podkarpatských Rusov – Rusínov, nie je možné pravdivo – objektívne objasniť históriu Európy.

Súčasnne Vám oznamujem, že našu korešpondenciu súvisiacu s mojím článkom: “Naša história - Náš pôvod všeruský“, posielam na zverejnenie do novín: „НАРОДНЫ НОВИНКЫ“. Činím tak preto, že pokiaľ by sa postupovalo podľa zásad slobodnej tlače, tak táto diskusia by sa uskutočnila na stránkach časopisu Ikona. Čitatelia Ikony by boli informovaní o oboch pohľadoch na danú problematiku, rozšíril a obohatil by sa im v tejto veci pohľad, mohli by si utvoriť v tejto veci vlastný názor.

Zverejnením chcem dosiahnuť, aby aspoň čitatelia „НАРОДНЫХ НОВИНОК“ boli informovaní z Vášho i môjho pohľadu.

21. 9. 2010

Prajem príjemný deň

Milan Semančík

Doplnenie faktov k predmetnej téme polemiky:

1) Toponymum «Morava»: Do Dunaja sa nie náhodou vlievajú dve rieky Morava. Jedna česká pri Bratislave do horného Dunaja z jeho ľavej strany druhá srbská rieka Morava sa vlieva do dolného Dunaja z jeho pravej strany. Medzi týmito dvoma riekami ležala Veľká Morava. Tej už niet. No toponymum – názov v danom prípade riek tu zostal a podáva svoje svedectvo. Podrobnejšie a viac o tom píše v svojej knižke:

Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, str. 124 – 128.

2) Pápež Eugen II. (824 – 827) ešte v časoch pred príchodom sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu v liste Biskupom a vladykom – vládcom Avárie a Moravy píše: « ... Hunie, que et Auaria appellantur, sed et Marauie provinciarum quoque Pannonie sive Moesie ...» (pozri: Magnae Moraviae Fontes Historici III, Brno, 1966-1971 ct. 257-258) V preklade: « v krajinách/ Hunska, ktorá sa tiež volá

Aváriou, no i /v krajinách/ Moravy, provincií to Panónie i Moézie ...» Moéziou v tých časoch sa volala zem Slovanov ktorej zodpovedá približne zem bývalej Juhoslávie. Preto niet pochýb, že pojem – názov Veľká Morava zahŕňa i Dolnú – /srbskú/ Moravu.

Trenčín 03.11.2010

Milan Semančík

(Zverejnené dňa 10. 11. 2010 v НАРОДНЫ НОВИНКЫ, ročník XX, č. 44 – 45, s. 3 - 4; vid': <http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2044-45-2010.pdf>, aktualizované 11. júna 2013. Do doplnenia o polemiku 29.09.2013 prečítané 211 krát).

Súvisiace články:

Наше походжіння (общоруське)

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2

<http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na-slovensku-2> (článok

«Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2» - vymazaný!

Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> (článok «Bez Rusofilstva rusínske

hnutie zanikne!» - vymazaný!

Реакції на сучасний рух Русинів

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...>

Posledný kríž slovanskej cirkvi

<http://www.holosy.sk/sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> (článok «Posledný kríž slovanskej cirkvi» -

vymazaný!

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

Sv. Liturgia

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> (článok «Svätá Liturgia» - vymazaný!)

Exkurz do histórie Rusínov a námety na riešenie v rusínskom hnutí na Slovensku

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Nateraz najkomplexnejší článok „Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku“, ktorý vznikol po zverejnení článku pána Ivana Banduriča v Народных новинках“ č. 10 z 31. októbra 2012 sa rozvinula diskusia v internetových novinách Akadémie rusínskej kultúry v SR vid': (www.rusynacademy.sk) č. 52/2012, 1/2013, 2/2013, 4/2013, 6/2013, ako i diskusia v Holosoch vid': (<http://www.holosy.sk/> - vymazané!), i reakcií na moju mailovú adresu. Obsahuje exkurz do histórie Rusínov, poučenia z histórie, a v závere niektoré námety a konkrétne návrhy pre rusínske hnutie.

Uvedomujeme si našu zlú situáciu. Chceme dať dohromady a prijať «Русинський програм» okolo ktorého sa zjednotia funkcionári, existujúce osvetové, kultúrne, a spoločenské organizácie, všetci Rusíni. A postupne všetky spoločenské a kultúrne organizácie ďalších národnostných menšín dodržiavajúcich a rozvíjajúcich odkaz sv. Cyrila a Metoda. Aby sme sa dostali z tejto zlej situácie, musíme analyzovať príčiny (rozhodujúce a zásadné), pre ktoré sme sa my – Rusíni dostali do takého stavu. V tom nám môže pomôcť história. Hovorí sa „História, magistra vitae“, teda, že História je učiteľkou života. Aby bola i našou učiteľkou života, mali by sme udalosti našej histórie vidieť z nášho pohľadu, našimi rusínskymi očami. Len tak nám pomôže odhaliť príčiny našich neúspechov vrátane vlastných chýb.

I.). Príčiny nášho stavu [1]:

Príčiny nášho stavu siahajú k ideovým koreňom na ktorých sa zrodila západná (latinská) civilizácia. Spočívajú predovšetkým v spôsobe praktickej realizácie teologicko - filozofickej koncepcie sv. Augustína. Pokúsim sa to stručne objasniť:

I.A). Korene západnej civilizácie [2]:

1) Židovský koreň: žiadny svetský vládca nie je Bohom. Boh existuje, a je to Boh jediný, všemocný a transcendentný – oddelený od Ním stvoreného sveta. On nám zjavil, čo je správne. Jeho Boží zákon je našou povinnosťou dodržiavať napriek všetkému tomu, čo by proti tomu stálo tu na zemi. Už nie sme otrokmi žiadnych prírodných rytmov, ani svojvôle ktoréhokoľvek človeka. Môžeme žiť slobodní pod Bohom a Jeho zákonom.

2) Grécky koreň: pokus človeka vystúpiť k Božskému kritériu pravdy, správnosti a dobra prostredníctvom rozumovej špekulácie, prostredníctvom filozofie. Západná filozofia založená Sokratom, stojí na myšlienke, že človek je schopný užitím svojho rozumu dopracovať sa k univerzálnym, objektívnym a preto absolútnym pravdám. T. j. poznanie, že v spravodlivej polis nemá vládnúť (svoj)vôľa ľudí (či už väčšiny, alebo menšiny, alebo jednotlivca), ale rozumom nahliadnuté princípy toho, čo je správne.

3) Rímsky koreň: prínos prirodzene právneho myslenia Aristotela, Cicera a Senecu, s využitím ktorého Rimania vybudovali ríšu, v ktorej existovala vláda zákona, ktorá sa vzťahovala na rímskych občanov. «Civis Romanus sum = som rímsky občan» - to znamenalo, že akýkoľvek miestny vládca sa nemohol k rímskemu občanovi chovať svojvoľne, ale iba podľa rímskeho práva. A toto právo, tento zákon a teda z neho vyplývajúci poriadok a mier (*Pax Romana*) boli Rimania schopní nastoliť vo väčšej časti vtedy známeho civilizovaného sveta.

4) Kresťanský koreň: vo všetkých troch predchádzajúcich prípadoch sa ideál správnosti, pravdy a dobra vždy vzťahoval na kolektívnu podstatu: „ľud vyvolený“, „aténsku polis“ či „rímsku ríšu“. Jednotlivec nemá žiadnu hodnotu. Akúkoľvek hodnotu získava iba prostredníctvom svojej účasti na kolektíve. Mimo kolektív je bezcenný, kľudne je prípustné otroka alebo barbara zabiť. Kresťanstvo, založené na Vtelení – teda na tom, že Boh sa stal človekom v osobe Ježiša Krista – prináša nové pojetie dôstojnosti ľudskej osoby. Boh sa stal človekom a osobne určitý čas prebýval tu medzi nami na zemi. Potom sa za nás a vykúpenie našich hriechov obetoval na kríži, aby nám zaistil spásu. Spásu každej jednotlivkej osoby, a to individuálne. Takže každý jeden človek je stvorený na obraz Boží a

obdarený nesmrteľnou dušou. Z lásky k človeku sa Boh stal človekom a zomrel pre spásu našich nesmrteľných duší. Z tohto obrazu vyplýva, že každá ľudská osoba má mimoriadnu vnútornú, pridanú hodnotu a dôstojnosť, Božského pôvodu. To znamená, že nikto – ani štát, ani iní ľudia – sa nemôžu k žiadnemu človeku správať svojvoľne. Všetci sme dietky Božie ako bratia a sestry. Na všetkých individuálne sa vzťahuje ideál správnosti, pravdy a dobra. A toto chápanie ľudskej osoby kresťanstvo rozšírilo na všetkých ľudí a všetky národy. A tak raní kresťanskí cirkevní otcovia povýšili *Pax Romana na Pax Christiana*.

Dôležitým bodom pre šírenie Západnej civilizácie je:

a) teologicko filozofická koncepcia kresťanského biskupa Augustína Aurélia z mesta Hippo Regius, dnes známeho ako sv. Augustína, ktorú sformuloval v svojej práci *De Civitate Dei* (O obci Božej) cca v roku 476 n. l. Jadrom jeho práce je konštatovanie: posledným a najvyšším cieľom človeka je spása. Spása spočíva mimo tento svet. Ku spáse môže človeku pomôcť jedine Cirkev. V otázke najvyššieho cieľa človeka je štát nekompetentný. Štát je síce prirodzenou, potrebnou a nutnou inštitúciou v dôsledku nedokonalosti človeka (dedičného hriechu), ale napriek tomu inštitúciou dočista svetskou, ľudskou, a vôbec nie sakrálnou. Cirkev ktorá má priamy vzťah k transcendentnému cieľu ľudského života, so štátom byť previazaná nemusí. Naopak, vzhľadom ku svojej dôležitosti a misii má byť od svetskej moci nezávislá. Sv. Augustín tak načrtnol slobodu Cirkvi, jej nezávislosť na svetskej moci.

b) jej sformulovanie do politickej tézy. Prvýkrát požiadavku na realizáciu spomenutej koncepcie predniesol franský kráľ Karol Veľký v svojom liste pápežovi Levovi III. v roku 795 n.l., pri príležitosti jeho zvolenia za pápeža týmito slovami citujem:

«Pridrżujte sa pevne svätých zákonov a starostlivo dodrżujte zásady Otcov, nech vaše svetlo žiari nad ľuďmi. Našou úlohou je brániť s pomocou Božou a so zbraňou v ruke svätú Cirkev Kristovu navonok všade proti vpádom pohanov a pustošeniu neveriacich, vo vnútri ju potom upevňovať poznaním pravej viery. Vašou úlohou, Svätý otec, potom je povznášať podľa vzoru Mojžiša chudákov k modlitbe a pomôcť tým nášmu vojsku, aby s vašim orodovaním a s Božím vedením a zárukou kresťanský ľud za každého času víťazil nad nepriateľmi a velebil tak meno nášho Pána Ježiša Krista po celom svete [3]».

Pri praktickom naplňovaní duchovných cieľov západnej civilizácie, pri presadzovaní *Pax Christiana* prevážil racionalizmus, politické chápanie duchovných cieľov [4]. Do popredia sa dostal princíp prednosti latinského rítu – praestantia ritus latini, univerzalizmus (náboženská uniformita) ... Duchovná moc sa začala presadzovať mocou svetskou [5]. Prejavilo sa to v uskutočnení historických udalostí, ktoré prakticky zasiahli do života našich predkov, ktoré možno nazvať:

I.B) Praktické príčiny nášho súčasného stavu (praktická realizácia koncepcie):

I.Ba) Naši predkovia (vtedy ešte pohania) sa bránili proti franskému ohňu a meču, ktorým rimokatolícka Cirkev šírila Pax Christiana.

Žiadosť veľkomoravského kniežata sv. Rostislava Pápežovi Mikulášovi I. o vyslanie biskupa a učiteľa v roku 861 svedčí o tom, že naši predkovia mali záujem duchovne prijať *Pax Christiana* – evanjelizovať sa – prijať sväté evanjelium. **Pápež Mikuláš I. však žiadosť sv. kniežata Rostislava [6] odmietol.** Sv. Rostislavovi to povedalo veľa - Rímu a Frankom nejde len o evanjelizáciu Veľkomoravskej ríše, ide im i o získanie svetskej moci nad ríšou. A on ako štátnik - vodca svojho národa to nemohol dopustiť. Zachoval ľadový kľud a po porade s ďalšími veľmožmi poslal v roku 862 posolstvo s rovnakou žiadosťou do Byzancie.

I.Bb) Byzantský cisár Michael III. kladne odpovedal na žiadosť listom:

„Boh videl tvoju vieru a snahu [7]“. A spolu s patriarchom Byzantskej Cirkvi Fotiosom koncom leta roku 863 vyslali na Veľkú Moravu misiu vierozvestcov sv. bratov Cyrila a Metoda tak ako sú zobrazovaní na ikonách – s evanjeliami. Toľko dvorná – kabinetná politika. A čo nato ľud – naši predkovia? Naši predkovia neboli hlúpi, i keď boli pohania. Vedeli porovnávať a porovnávali:

Misia z Byzancie uskutočňovala evanjelizáciu:

1/. V spisovnom jazyku, ktorému rozumeli;

(Svätý Cyril v krátkom čase vytvoril perfektnú slovanskú abecedu – cyriliku, ktorú špeciálne uspôbil na zapisovanie slovanských zvukov reči vládnuceho cárskeho plemena Rosov – Rusínov (mágov plemena Magog) roztrúseného, rozosiateho po všetkých Praslovanmi obývaných krajoch. Použil a kodifikoval reč vládnucej vrstvy na brilantnú, bezchybnú staro-cirkevnú slovančinu. Bolo to veľmi

dômyselné a diplomatické riešenie, ktoré umožňovalo sv. bratom preniknúť a svojim kresťanským vplyvom zasiahnuť práve vedúcu (= ruskú) silu Praslovanov, ktorej navyše všetci Praslovania dobre rozumeli [8]. Staroslovančina - jazyk do ktorého boli preložené sv. Cyrilom a Metodom cirkevné knihy a cyrilika, ktorou boli napísané, sa stali u východných Slovanov, Bulharov, Srbov a Chorvátov jazykom a písmom, ktorým v priebehu najbližších storočí boli písané knihy religiózneho i svetského charakteru [9].

2/. Silou Božieho slova a nie ohňom a mečom) [10];

(naši predkovia dostali Evanjeliá priamo z Byzancie – priniesli nám ich sv. bratia Cyril a Metod. Získali sme tým sv. liturgiu na najvyššej úrovni - spolu s réziou, dekoráciami a rúchami, ktoré svedčili o moci a bohatstve jej tvorcov t.j. Byzancie. Ako jediný národ sme dostali preklad Evanjelií do svojho spisovného jazyka priamo z gréčtiny a to od sv. Cyrila. Výnimočnosť estetického výsledku tohto diela spočíva v tom, že preklad liturgie bol uskutočnený v plnom súlade s prozodickými pravidlami gréckeho originálu, ako i to že sa tu zdarne spojil dar spevnosti nášho ľudu s darom komponovania sv. Cyrila. Snáď najnádhernejšia je v podobe *Карпатського простопінія*).

3/. Núkala najvyššiu úroveň kultúry vtedajšieho sveta;

(ktorá obsahovala byzantské duchovné dedičstvo a modernú učenosť byzantskú, no i arabskú).

4/. Naším predkom imponovali i samotní vierozvestcovia;

(svojou učenosťou a cnosťou. Ich cnosť spočívala v tom, že boli síce nároční a nekompromisní, ale sami žili tak, ako to žiadali od druhých. Preto na našich predkov pôsobili ako zjavenie z iného sveta.

Prijatie kresťanstva z Byzancie znamenalo:

1. prijatie východnej vyspelejšej duchovnosti a kultúry,(to obsahovalo v sebe):

* kodifikáciu reči vládnuceho cárskeho plemena Rosov – Rusínov na spisovnú staro – cirkevnú ruštinu (staroslovančinu);

* evanjelizáciu – prijatie duchovnosti a kultúry z Byzancie a jej aplikáciu na miestne podmienky - vznik predkyjevskej ruskej – rusínskej kultúry, ktorá je variantom východnej - byzantskej kresťanskej zdrojovej kultúry;

* vznik kresťanských Rosov - Rusov – Rusínov;

2. pozdvihnutie z úrovne pohanov na civilizovaných kresťanov, to nám prinieslo:

- zachovanie si slobody - možnosti slobodného rozvoja vo všetkých oblastiach vývoja;

- záchranu slovanských kmeňov pred kultúrnym pohltitím a totálnou asimiláciou zo strany Anglosasov a v našom prípade i zo strany Maďarov a Avarov.

Rím sa nevzdal svojho zámeru šíriť Pax Christiana a princíp prednosti latinského rítu i svetskou mocou - vrátane ohňa a meča, ale i intríg. Svedčí o tom :

I.Bc) Zrada kniežaťa Svätopluka I. r. (874)

Po forchheimskom mieri sa nitriansky latinský biskup Wiching (pôvodne benediktínsky mních zo Švábska (Franská ríša)) a knieža Svätopluk I., spriatelili a uzavreli bratstvo, ktoré registrovali v príslušnej knihe kláštora na [Reichenau](#) [11]. Bol to Svätoplukov prvý krok, ktorý učinil vychádzajúc zo svojej domnienky, že svoj štát upevní, keď sa pripojí k latinskej cirkvi a dá ho pod ochranu Vatikánu. Avšak toto jeho rozhodnutie sa ukázalo byť úplne mylné.

I.Bd) Tullnský mier (884)

Uzatvorený východofranským kráľom Karlom III. Tlstým so Svätoplukom a o rok neskôr v roku 885 i medzi Svätoplukom I. a vládcom Bavorska Arnulfom Korutánskym. Týmto mierom boli „obnovené“ priateľské vzťahy medzi Moravou a Franskou ríšou. Latinský klérus vycítil novú príležitosť k presadzovaniu svojich záujmov. Nitriansky latinský biskup Wiching obnovil vlnu útokov proti sv. Metodovi a spolu so svojimi prívržencami okázalo a ostentatívne odopieral sv. Metodovi poslušnosť.

I.Be) Prekliatie Wichinga, Svätopluka I. ... (885)

Sv. Metod vychádzajúc z písomného varovania, ktoré pápež Hadrián II. zverejnil v bule „Gloria in excelsis Deo – Sláva na výsostiach Bohu“, použil právomoc, ktorá mu bola daná pápežom Jánom VIII. v bule: „Industria tuae ...“ a uvrhol nitrianskeho latinského biskupa Wichinga, knieža Svätopluka, ich radcov a stúpenčov do kliatby (anafémy – anatémy). Až do doby než sa bezvýhradne podriadia jeho autorite. A túto kliatbu už nikdy neodvolal [12] [13]. Veľká Morava patrila kniežaťu Svätoplukovi a dodnes nebol objavený žiadny úradný doklad, že by bol nitriansky latinský biskup Wiching alebo knieža Svätopluk žiadal a dostal odpustenie. Kliatba, ktorá bola vynesená nad nitrianskym latinským biskupom Wichingom a kniežaťom Svätoplukom, ostáva na celom území, ktorému vládli.

I.Bf) Metodova smrť (06.04.885)

Sv. Metodovi bolo jasné, že len prekliatím nezabráni zrade, útokom proti slovanskej liturgii ani snahe Frankov získať moc nad Veľkomoravskou ríšou. Navyše bol už nemocný. Vedel, že jeho koniec sa neodvratne blíži, a musel myslieť na dobu, kedy útoky latinského kléru už neodrazí jeho osobná autorita. Ako zodpovedný pastier sa preto včas postaral o menovanie svojho zástupcu, ktorý by bol schopný po jeho smrti prevziať úrad. Rozhodol sa v prospech episkopa (biskupa) sv. Gorazda-Agathona. A hneď svoje rozhodnutie zdôvodnil. Sv. Metod zomrel v náručí svojich žiakov skoro ráno 6. apríla 885 vo veku sedemdesiat rokov.

I.Bg) Wichingove intrigy v Ríme (jar – jeseň 885)

Nitriansky latinský biskup Wiching pápeža Hadriána III. V Ríme nezastihol. Bol na ceste do Wormsu ku Karlovi Tlustému. V Ríme mal Wiching dosť času obnoviť staré „priateľstvá“ a uzavrieť nové. Výsledkom bolo že po násilnej smrti pápeža Jána VIII. Z Lateránskeho paláca zmizla väčšia časť jeho archívu. A nie len to. Odstránené boli i registre so záznamami o Jánovej korešpondencii s Veľkou Moravou. Pomohlo mu i to, že pápež Hadriána III. do Wormsu nedocestoval. Neďaleko Nonantole pri Modene pápeža Hadriána III. v septembri 885 zastihla smrť. A tak za nového pápeža bol zvolený Štefan V. – skalný zástanca nadradenosti latinskej kultúry. To rozhodlo. Ak má Veľká Morava patriť k pápežskej kúrii, musí totálne splynúť s latinským univerzom!

I.Bh) List pápeža Štefana V. „Quia te zelo fidei“ (september 885) [14] adresovaný kniežaťu Svätoplukovi I., v dôsledku ktorého došlo k pogromu a následnej genocíde. Bolo zničené duchovné a kultúrne cyrilometodské centrum. Učeníci sv. Cyrila a Metoda boli popravení, umučení, uvrhnutí do žiaľov, predaní do otroctva, alebo poslaní do vyhnanstva [15] [16]. Všetky dokumenty cyrilometodskej grekokatolíckej cirkvi na našom území ľahli popolom. Diela a dokumenty cyrilometodskej tradície Veľkej Moravy sa našli len v zahraničí, predovšetkým vďaka ich prepisu do glagoliky [17] [18]; Od tej doby až cca. do roku 1965 (a ja si to ešte pamätám !) všade, kde prenikla moc latinskej cirkvi sa mohla slúžiť svätá liturgia, ... a mohli sa ľudia modliť len latinsky !

I.Bch) Úpadok Veľkej Moravy

Tak nitriansky latinský biskup Wiching spolu s kniežaťom Svätoplukom v septembri r. 885 zlikvidovali duchovné a kultúrne cyrilometodské centrum Veľkomoravskej ríše čím spustili proces jej vnútorného rozpadu. Intrigán biskup Wiching sa snažil za pomoci kniežaťa Svätopluka, Zemižizňa, ďalších kniežat a veľmožov sympatizujúcich s latinskou cirkvou, rozširovať jej moc. Slovanská cirkev [19] [20] sa proti tejto agresii bránila. Cirkevná štruktúra slovanskej cirkvi založenej na soborných monastyroch (kláštorných biskupstvách), poskytujúca veľkú autonómiu, jej na to dávala dobré možnosti. Zástancovia slovanskej cirkvi sa združovali pod ochranu kráľa sympatizujúceho s ich ruskou vierou. A tak sa pridávali na stranu kráľa Karpatskej (Uhorskej) Rusi [21] [22]] [23] [24] - kniežaťa Salana. (Potomka *kráľa uhorského* [25] [26] [27] [28] - Keana Veľkého, s ktorým sa stretol sv. Metod v krajoch dunajských v r. 863 (4), ako sa o tom píše v Žití Metodovom [29]) ktorý bol vazalom Bulharskej ríše [30].

- v roku 892 východofranský kráľ Arnulf Korutanský zhromaždil obrovskú armádu proti kniežaťu Svätoplukovi I. a jeho ríši. Svätoplukovi I. nepomohlo ani registrované bratstvo s nitrianskym latinským biskupom Wichingom. „Brat“ Wiching v priebehu bojov prebehol ku svojim – kráľovi Arnulfovi. Veľká Morava sa tak ocitla bez arcibiskupa (arcibiskupa) [23]. Svätopluk útoku odolal;

- v období rokov (892 - 898) [31] [32] dochádza k vpádu staromaďarského kočovného kmeňového zväzu ktorý sám seba volal Hetumoger [33] [34] cez Volovecký priesmyk [35] na územie Karpatskej (Uhorskej) Rusi [36] [37].

- Nitriansky biskup Wiching sa nikdy nestal arcibiskupom Veľkej Moravy. V roku 899 Arnulf Korutanský ustanovil Wichinga za biskupa pasovskej diecézy. Bavorskí biskupi však vzápätí presadili zrušenie jeho voľby;

- v polovici roka 894 knieža Svätopluk I. zomiera. Vládol 23 rokov. Z toho 9 (deväť) rokov po prekliatí sv. Metodom a Metodovej smrti. „Veľká“ Morava sa tak ocitla bez arcibiskupa (arcibiskupa) i bez kniežaťa. Svätopluk I zanecháva krajinu:

* **vo vnútri zmietanú občianskou vojnou** (Na jednej strane latiníci v čele s latinským klérom budujúcim kostoly, vyberajúcim cirkevnú daň = 1/10 úrody a so sympatizujúcimi kniežatmi, veľmožmi vyberajúcimi 1/9 úrody. Na druhej strane veriaci a sympatizanti cyrilometodskej Slovanskej cirkvi, ktorej cirkevno správne usporiadanie bolo založené na baziliánskych monastyroch

= baziliánskych kláštoroch v ktorých žilo nezištné baziliánske mníšstvo z vlastnej produkcie a milodarov, sú základom «monastyrských eparchií» = «kláštorňých biskupstiev»;

* **z vonku odovzdanú:**

- Západu (Frankom v spojení s Rímom) a z
- Východu (staromaďarskému kočovnému zväzu).

Za tejto situácie sa vlády ujímajú synovia kniežaťa Svätopluka I.. V roku 898 medzi nimi dochádza k boju o moc. Mladšieho Svätoplukovho syna Svätopluka II. podporuje imperátor Arnulf Korutanský. Víťazí však starší syn Mojmir II.

I.Bi) Obnovenie (latinizácia) Moravskej arcidiecézy (898-900)

Na žiadosť kniežaťa Mojmir II. o obnovenie moravskej arcidiecézy a o menovanie novej moravskej hierarchie. Pápež Ján IX. (898-900) ochotne vyslala svojich legátov. Jeden z nich bol arcibiskup a dvaja boli biskupi.

I.Bj) Duch Slovanskej Cirkvi

Likvidácia cyrilometodského duchovného centra Veľkej Moravy a následné vytvorenie latinského centra moravskej arcidiecézy ustanovením latinského arcibiskupa a dvoch biskupov sa (vzhľadom na cirkevnú štruktúru Slovanskej cirkvi stojacej na soborných monastýroch = kláštorňých eparchiách (biskupstvách), čo dávalo jej veľkú autonómiu), podstatne života a ducha slovanskej cirkvi nedotklo. Nebola zlikvidovaná štruktúra Slovanskej cirkvi ani jej duchovnosť. Preto tandem Franská ríša („Svätá“ rímska ríša) a Vatikán pokračoval v svojej politike: *so zbraňou v ruke* (ohňom a mečom) *a s pomocou Božou chrániť svätú Cirkev Kristovu*. Pre lepšie chápanie a naplňovanie tejto obecnej úlohy, upresňovali ju heslami: «*Praestantia ritus latini - Prednosť latinského rítu*», «*Reductio Graecorum in oboedientiam - Privedenie Grékov k poslušnosti*», «*Drang nacht Osten - Ťah na Východ*». V praxi to znamenalo: pri každej vhodnej príležitosti potláčať a likvidovať Slovanú cirkev s využitím všetkých metód vrátane vypaľovania cyrilometodských kláštorov, tlačiarň, verejného pálenia na hranici duchovnej a akejkolvek inej literatúry napísanej cyrilikou. A samozrejme nezabúdalo sa na fyzickú likvidáciu cyrilometodského duchovenstva [38]. Niektoré fakty:

I.Bk) Pápežské zákazy cyriliky:

- + pápežom Štefanom V. (885-891)
- + pápežom Formózom (891-896) Za pontifikátu tohto «trojjazyčníka a pilátika» sa likvidovala nie len všetka cyrilometodská literatúra, ale s pomocou Frankov – Nemcov boli fyzicky likvidovaní i cyrilometodskí kňazi a baziliánsky mnísi.
- + pápežom Jánom X. (914-928) ktorý zopakoval prísny zákaz užívania cyriliky.
- + pápežom Jánom XIII. (965-972) ktorý zopakoval prísny zákaz užívania cyriliky.
- + pápežom Alexandrom II. (1061-1073) ktorý zopakoval prísny zákaz užívania cyriliky.
- + pápežom Gregorom VII. (1073-1085) ktorý tento zákaz zopakoval v svojom Breve zo dňa 02.01.1080.
- + a rada ďalších ... [39]

Prakticky tento zákaz, vo viac alebo menej ostrej podobe, pretrval do II. Vatikánskeho koncilu (1962-1965).

I.Bl) Podľa neskoršieho ruského prameňa pražský biskup sv.(?) Vojtech prišiel v roku 982 na územie súčasného Slovenska a Poľska, kde „Rozvrátil pravú vieru a zavrhol ruské písmo; zaviedol latinskú vieru aj písmo a episkopov (biskupov) pravej viery dal sťať a iných rozohnal“ [10].

Ukázalo sa, že to všetko nestačí. A tak bolo prijaté rozhodnutie a následné kroky na likvidáciu žriedla tejto duchovnosti.

I.Bm) Dobytie a vyplienenie Konštantinopola (Carohradu) bratovražednou rukou IV. križiackej výpravy 13. (12. – 14) apríla 1204. Následne bol križiakmi dosadený na miesto patriarchu Konštantinopolského benátčan Thomas Morosini, ktorý obdobne pod ochranou zbraní križiakov dosadil biskupov latinského obradu. Výsledkom tejto drámy bola likvidácia „druhého Ríma“ - duchovného a kultúrneho centra Byzancie (Východorímskej ríše). Bolo zlikvidované miesto zrodu východnej (byzantskej) civilizácie. Do dobytia a vyplienenia Konštantinopola napriek utrženým ranám cyrilometodský obrad v Uhorsku prekvital a úspešne sa rozvíjal.

I.Bn) Zahájenie prvej oficiálnej ofenzívy latinizácie v Uhorsku [40]. Pápež Inocent III. vydaním svojej Buly z 18. októbra 1204 [41] nepriamo vyzval uhorského kráľa, aby začal zakladať latinské benediktínske kláštory a rušil grécke (cyrilometodské) baziliánske monastyry, na ktorých stála cyrilometodská grekokatolícka Cirkev. Obdobnú Bulu datovanú tým istým dňom adresoval latinskému abbasovi kláštora sv. Egídia [42].

I.Bň) Latinskou Cirkvou prijaté normy kanonického práva (9. a 53. konštitúcia IV. Lateránskeho koncilu) z roku 1215 (boli v platnosti až do vydania Tolerančného patentu cisárom Jozefom II. 13. a 25. októbra 1781) [43].

– **9. konštitúcia IV. Lateránskeho koncilu:** bola novou normou, podľa ktorej v jednom meste, či diecéze (!) kde žijú rímskokatolíci, nesmú byť dvaja katolícky (biskupi) rozličných obradov, ale len jeden – latinský, ktorý môže mať svojho pomocného biskupa (obradového vikára). Touto normou sa každý gréckokatolícky episkop (biskup) cyrilometodskej grekokatolíckej cirkvi stal pomocným, absolútne podriadeným svojmu latinskému kolegovi. Tento druh „zjednotenia“, sa v dobových textoch nazýval *“Reductio Graecorum in oboedientiam”* (navrátenie Grékov k poslušnosti).

1. v Byzancii, križiakmi dosadený latinský patriarcha na miesto patriarchu Konštantinopolského, dosadil po roku 1204 obdobne pod ochranou zbraní križiakov k už existujúcim legálnym gréckym episkopom (biskupom) nových latinských biskupov. Snažiac sa tak z *legálnych episkopov (biskupov) gréckeho obradu urobiť nelegálnych. Tak vznikli dve Cirkvi ...* V dôsledku páchaného násillia, krívd a bezprávia sa práve v tomto čase rodí v Byzancii (vrátane súčasného Grécka) *skutočná pravoslávia* v dnešnom slova zmysle – nechcejúca mať čokoľvek spoločné s pápežom rímskym [44].

2. v Uhorsku, zabezpečila dosadenie „zhora“, (do každého zo **soborných** monastyrov = **kapitulných** kláštorov) k pôvodným, existujúcim cyrilometodským gréckokatolíckym archimandritom = predstaveným kláštorov, (ktorý súčasne boli i episkopmi = biskupmi), nových latinských biskupov. Pôvodní archimandriti soborných monastyrov = cyrilometodskí gréckokatolícky episkopi (biskupi) sa tak stali (ak to uznali) len pomocnými biskupmi = «obradovými vikármi» s úlohou postupne, podľa príkazov svojho nadriadeného priviesť ľud na latinský obrad a sám zaniknúť [45].

- **53. konštitúcia IV. Lateránskeho koncilu [46]:** zakázala zemepánom – šľachticom prenajímať pôdu gréckokatolíckym poddaným i gréckokatolíckym slobodným, pretože títo (majúc svojich bezplatne slúžiacich baziliánskych mníchov - kalugerov) neplatili cirkevné desiatky a takto sa v danom regióne ochudobňovala novozakladaná latinská Cirkev. Bolo stanovené, že v prípade, ak by nejaký zemepán pôdu aj napriek tomuto zákazu prenajal gréckokatolíckovi, desiatky bude musieť namiesto neho zaplatiť zemepán (i keď samotní zemepáni, ako takí, desiatky nikdy neplatili). Ak by sa tomuto kánonu niektorý zemepán nepodvolil a na svojom panstve ho neuviedol do praxe, bol k tomu prinútený uvalením cirkevných trestov (nevynímajúc exkomunikáciu).

+ neposlušní poslední Arpádovci:

Arpádovci boli cyrilometodskí gréckokatolíci. Niektorí arpádovskí kráľi Uhorska viac, iní menej počúvali a plnili latinizačné príkazy. Preto sa dostávali do nemilosti Rímskej Kúrie. (Exkomunikácia kráľa Ladislava IV. kumánskeho r. 1279 a r. 1282. V trvalej nemilosti bol kráľ Ondrej III. Benátsky (v roku 1287 sa mala organizovať križiacka výprava na pokorenie uhorského kráľa, ktorý «potláča kresťanov» = rozumej nepodporuje latinský obrad ...). Preto 53. konštitúcia IV. Lateránskeho koncilu bola uvedená do praxe až po ich vymretí, [47] **t.j. po smrti posledného Arpádovca Ondreja III. (+ 14. 1. 1301) vo veku 35 rokov.** Vďaka tomu 150 až 200 rokov po jej vyhlásení žili cyrilometodskí grekokatolíci Uhorska v relatívnom pokoji až do nástupu Anjouovcov v 14. storočí.

I.Bo) Zlom a následná krutá latinizácia = genocída Rusínov:

„... konštatujeme, historickú pravdu, že trvalé podlomenie národnej slovanskej Cirkvi v Uhrách ... začalo až v 1308 roku, kedy po plnom vymretí dynastie Arpádovcov podarilo sa vplyvom rímskej kúrie nasadiť korunu vlašskému (neapolskému) kniežatu Karolovi Róbertovi, a takto v Uhorsku uviesť vlašskú vládarskú dynastiu [48] ...“ Anjouovci paralyzovali vysokú slovanskú šľachtu (bitka pri Rozhanovciach). Striktne realizovali latinskou Cirkvou prijaté normy kanonického práva 9. a 53. konštitúciu IV. Lateránskeho koncilu z roku 1215. 53. konštitúciu IV. Lateránskeho koncilu realizovali nie len na jednoduchých slobodných cyrilometodských grekokatolíckov = Rusínov, ale i na drobnú – stále ešte slovanskú šľachtu. Prakticky to vyzeralo tak: ak si cyrilometodskí grekokatolíci, neprenajmeme ti pôdu. Buď prestúpiš na rímskokatolícku vieru, alebo umrieš hladom, alebo sa

vystáhuješ tam, kde ešte bude tvoja viera trpená. V dôsledku toho bolo rusínske cyrilometodské gréckokatolícke obyvateľstvo vyhánané (nútené sa vystahovať) z úrodných území dnešného centrálneho Maďarska do okrajových oblastí Uhorska (na sever na kopanice, alebo na juh na močariny ...). Boli donútení žiť pastierskym životom. Tento hromadný exodus tvrdých rusínskych cyrilometodských gréckokatolíkov milujúcich svoj cyrilometodský obrad bol nazvaný „**Valašskou kolonizáciou**“. Nakoľko rímskokatolíci Maďari - Kumáni a prichádzajúci cudzinci, preberajúci moc v Uhorsku už nerozlišovali medzi gréckokatolíckmi a pohanmi, ich slovanským a neslovanským pôvodom. Začali používať praslovanský názov Valachi – Valasi, pôvodne označujúci pohanských Hunov, Avarov, a Cigánov, na všetkých nerimokatolíkov, ktorých považovali za neveriacich [49].

I.Br) 29. mája 1453 definitívne padol Konštantinopol [50] nazývaný «druhý Rím» do rúk osmanských Turkov. Jednalo sa len o zostatky Byzantskej = Východorímskej ríše, nakoľko táto bola už predtým paralyzovaná IV. križiackou výpravou. Tým definitívne zanikol zdroj našej východnej byzantskej duchovnosti a kultúry. Tak v dôsledku nepriateľstva a zrady Západného Kresťanstva Kresťanstvo navždy stratilo územie Byzancie, jej obyvateľstvo, východnú byzantskú duchovnosť a kultúru. V r. 1448 získal Moskovský patriarchát Ruskej pravoslávnej cirkvi autokefáliu – samostatnosť. Novým centrom a zdrojom východnej kresťanskej duchovnosti a kultúry - „tretím Rímom“ sa stala Moskva.

I.Br) Úpadok duchovnosti a masívny nástup protestantizmu v 15 a 16 storočí [51];

Je dôsledkom páchaných nespravodlivostí = krutého náboženského útlaku = duchovnej genocídy, ktorú latinská Cirkev viedla proti cyrilometodským gréckokatolíkom v Uhorsku.

I.Bs) 29. august 1526 - turecký vpád do Uhorska [52]

Ďalší dôsledok latinizácie, následného úpadku duchovnosti a oslabenia obranyschopnosti štátu.

I.Bt) Vznik Slovákov

V dôsledku vyššie uvedených príčin a následného synergického pôsobenia: - latinizačného tlaku; - duchovného úpadku; - protestantizmu; - tureckého vpádu (spustošenia, úpadku sociálneho postavenia) = duchovnej genocídy Rusínov dochádza k ich masovému odtrhnutiu od pôvodných cyrilometodských koreňov a ich prechodu na protestantizmus. Strácajú svoju «staru viru», «rusku viru», «azbuku». I keď masová duchovná genocída začala rokom 1526 v čase tureckej invázie (dobrovoľným, či núteným prechodom na protestantizmus), plnú silu nadobudla až následnou jezuitskou protireformáciou, v priebehu ktorej sa stávajú rimokatolíckmi. Vďaka protestantským kazateľom, ktorý preferovali ľudový jazyk, zachovali si z cyrilometodského dedičstva svoju slovanskosť. Zachované a udržiavané slovanské vedomie u protestantských odpadlíkov = duchovne mŕtvych (v Habsburskej monarchii označovaných nemeckým výrazom «toth» = mŕtvy) prerástlo do slovenského národného povedomia. Takto možno bez akéhokoľvek nadsadenia povedať, že protestanti «stvorili Slovákov». Rímskokatolíci išli v tomto smere už iba v oneskorenom závese [53] [54] [55].

I.Bu) Užhorodská „únia“ – vznik latinskej gréckokatolíckej cirkvi

Prijatie Užhorodskej únie v roku 1646 nebolo výsledkom snahy Ríma o jednotu viery, ani o jednotu s pápežom rímskym. Cyrilometodská gréckokatolícka Cirkev bola od počiatku s Rímom zjednotená. Užhorodská únia bola výsledkom krutej latinizácie cyrilometodských gréckokatolíkov t.j. genocídy Rusínov a snahy dostať ju pod jurisdikciu latinského egerského biskupa. S vyhladkou na splnenie troch podmienok:

1. Aby sme si smeli **zachovať obrady** gréckej Cirkvi.
2. Aby sme mohli **voliť nášho episkopa** = biskupa (ktorého potom predložíme na potvrdenie Svätej Stolici).
3. Aby nám boli **priznané výsady (rímsko) katolíckeho duchovenstva**.

63 gréckokatolíckych kňazov odoprelo poslušnosť Mukačevskému archimandritovi-episkopovi = biskupovi a prešlo pod jurisdikciu latinského egerského biskupa. Prítomný egerský latinský biskup Juraj Jakušič de Orbova podmienky prijal. V roku 1648 ich potvrdil pán Benedikt Kišdy latinský biskup egerský, ďalej primas Uhorska pán Juraj Lippay de Zombor arcibiskup Ostrihomský, a pán Matej Tarnóczy latinský biskup Vacovský. Výsledkom odmietnutia poslušnosti spomínaných gréckokatolíckych kňazov, a ich prechodu pod jurisdikciu latinského egerského biskupa **bola úplná strata starého princípu východnej Cirkvi voliť si episkopa na doživotie a strata celkovej samostatnosti. Týmto aktom reálne zanikla cyrilometodská gréckokatolícka Cirkev =**

slovanská Cirkev [56]. Pápež sa o „úniu“ dozvedel až o šesť rokov neskôr. „Únia“ nebola Rímom nikdy potvrdená. Pápež by nikdy s podmienkami „únie“ nesúhlasil, lebo boli v rozpore s latinským cirkevným právom. Nezaujímalo ho, že egerský latinský biskup im splnenie podmienok prisľúbil, lebo takýmto spôsobom prekročil svoje kompetencie. Podmienky „únie“ (ako celok) neboli nikdy splnené [57]. Užhorodskou „úniou“ sa latinizácia dostala na nový vyšší stupeň.

a) už sa nejednalo o jednotlivé podriadenie, keď by sa mal (v súlade s aplikáciou 9. konštitúcie IV. Lateránskeho koncilu) stať gréckokatolícky episkop «obradovým vikárom» miestneho latinského biskupa) a postupne, podľa príkazov svojho nadriadeného latinského biskupa priviesť ľud na latinský obrad a sám zaniknúť ... [58]. Teraz po podpísaní „únie“ sa už jednalo o podriadenie štruktúry. Latinská Cirkev tak získala možnosť prostredníctvom Egerského latinského biskupstva pretvárať cyrilometodskú grekokatolícku Cirkev podľa svojho obrazu i znútra (v rámci svojej štruktúry). Prvým takýmto neregulárnym zásahom využívajúcim dôsledky „únie“ bolo neuznanie Rímom voľby Mukačevského archimandritu-episkopa Metodija Rakoveckého a na jeho miesto menovanie r. 1690 Josifa Rogu de Camelisa rodom Gréka, srdcom rímskokatolíka [59] [60].

b) podriadením Egerskému biskupstvu došlo k odtrhnutiu od duchovného a kultúrneho zdroja východnej civilizácie a k napojeniu na duchovný a kultúrny zdroj západnej (latinskej) civilizácie;

c) „únia“ vytvorila (lepšie povedané pomohla udržať) u grekokatolíckych Rusínov vedomie, ktoré pretrváva do súčasnosti, že sú naďalej veriacimi pôvodnej cyrilometodskej grekokatolíckej Cirkvi. Že zostali „starovircami“. Skutočnosť je však taká, že sa postupne cyrilometodská grekokatolícka Cirkev latinizovala [61];

d) podmienky „únie“ (ako celok) neboli nikdy splnené [62];

e) od Užhorodskej „únie“ r. 1646 boli gréckokatolíci nútení riadiť sa latinským cirkevným právom [63]. A skutočne sa nim i riadili. Boli im dosadzovaní «zhora» dušou latinskí biskupi. Neboli zrovnoprávnení s rímskokatolíckmi;

I.Bv) Zamojský synod v r. 1720 [64] [65]:

* zrušil doživotný úrad baziliánskych archimandritov – episkopov = biskupov. Nahradil ich funkciou „protoihumena“ voleného na tri roky. Tým dostalo východné cyrilometodské baziliánske mníšstvo, na ktorom takmer jedno tisícročie [66] stál celý duchovný život Uhorska, smrteľnú ranu, z ktorej sa dodnes nespamätalo. Pokiaľ do r. 1733 sa o voľbu nového archimandritu zaujímal sám uhorský kráľ a žiarlivo si strážil a hájil právo potvrdzovať ho vo funkcii na jeho doživotnom úrade, od roku 1733 sa voľba „protoihumena“ stala v živote Cirkvi i štátu takmer úplne bezvýznamnou udalosťou akou je dodnes. Týmto krokom latinská Cirkev dosiahla, že bol paralyzovaný i zostatok baziliánskych monastýrov;

* povedal prvotné slovo v latinizácii cyrilometodskej grekokatolíckej bohoslužby - liturgie. Ďalšie kroky urobil Lvovský synod z roku 1891, ktorý i keď na historickom Podkarpatsku nebol nikdy prijatý mal naň vplyv prostredníctvom liturgických rubriek tlačených v liturgických knihách vydávaných v Haličine. Výsledkom je markantná zmena súčasnej grekokatolíckej bohoslužby v porovnaní s pôvodninou, ktorá sa zachovala u pravoslávnych. (Byzantské = cyrilometodské grekokatolícke bohoslužby boli v minulosti modifikované s tendenciou, aby sa čo najviac podobali latinským: názvoslovím, gestikuláciou, farbami rúch, vnútorným usporiadaním cerkví, žehnaním sa, kľakaním, znesvätením svätyne = budovaním sakristií, odstraňovaním diakonských dverí, alebo i celých ikonostasov, zvonením ...);

I.Bw) Zavedenie typicky latinských sviatkov [67]:

Z typicky rusínskych cyrilometodských grekokatolíckych sviatkov bolo dovolené sviatkovať 2 – 3 dni v roku a to len tam, kde žili čisti cyrilometodskí grekokatolíci. (Napríklad: nahradenie pôvodnej cyrilometodskej úcty k sv. Kozmovi a Damiánovi, rimokatolíckou úctou k francúzskemu sv. Martinovi tourskému [68]; Zabudlo sa na sviatok sv. velikomučeníka Dimitrija Solúnskeho našim ľuďom nazývaného „Mitro“ a Nemcami «Demeter» pripadajúci na 26. október podľa nového štýlu. Totiž keď roku 884 sv. Metod skončil preklad Evanjelií a všetkých liturgických kníh z gréckeho jazyka na slovanský, zvolil deň sv. Dimitrija za deň, kedy máme blahodariť Bohu za úspešné dokončenie diela [69]. ...);

I.Bx) Zavedenie latinského školstva:

* už v roku 1613 šľachtic Humenského panstva Juraj III. Drugeth založil latinskú jezuitskú školu – gymnázium v Humennom a odovzdal ju jezuitom – špecialistom na preťahovanie grekokatolíkov na latinský obrad [70];

* v roku 1659 rímska Kongregácia Propaganda Fide oficiálne prikázala latinským misionárom zakladať všade na východe, kde sa to len dá školy, v ktorých budú učiť grekokatolícku mládež po latinsky [71];

* 17.12.1701 uhorský latinský primas kardinál Leopold Kolonič (26.10.1631 – 20.01.1707) napísal pápežovi do Ríma, že nie je ináč možné „zjednotiť“ grécku Cirkev s latinskou (teda v jeho chápaní previesť ju na latinský obrad), ak len nie tak, že jezuiti budú prijímať do svojich radov ľudí s materinským jazykom gréckym, rusínskym a rumunským, ktorí budú poznať grécky obrad, prevychovávajú ich a potom (ako janičiarov) ich pošlú späť do svojich provincií v Uhorsku, Chorvátsku a Transylvánii, kde títo budú zakladať školy, v ktorých budú učiť mládež gréckeho obradu «dobrým písmenám a svätej katolíckej viere» [72];

I.By) Systematická likvidácia cyrilometodského odkazu:

* vypálenie cyrilскеj tlačiarne v Hruševskom monastyre (teraz Zakarpatská oblasť, Ukrajina) v rozmedzí rokov 1703 – 1706 [73]. Po roku 1733 sa celé Marmarošské panstvo [74] dostalo do rúk katolíckej latinskej šľachty. Čo je rozhodujúca príčina, prečo sa Hruševský monastyr už nikdy znovu nepostavil a jeho tlačiareň sa už nikdy neobnovila. Takto boli vypálené, keď bola príležitosť i všetky ostatné cyrilometodské monastyry Uhorska;

* preto bolo potrebné pašovať cyrilské liturgické i neliturgické knihy do Uhorska. Tieto knihy uhorská pohraničná stráž zadržovala, literatúra bola konfiškovaná a priekupníkom bolo prísne zakázané prichádzať opäť do Uhorska;

- v r. 1772 na príkaz latinskej hierarchie bol celý náklad rusínskeho Bukvara a cirkevného grekokatolíckeho Zborníka, ktorý vydal mukačevský episkop Joan Bradač, OSBN, verejne spálený na námestí v Košiciach [75];

I.Bz) Následky:

Z cyrilometodskej grekokatolíckej Cirkvi transformovanej podľa latinského cirkevného práva sa **vytrácal cyrilometodský odkaz**. Latinizačný tlak grekokatolícky veriaci - Rusíni videli a cítili. Tento tlak menil ich duše. Postupne dospievali do štádia, keď si položili otázku: Načo trpieť za inakosť, keď nieto kvôli čomu trpieť (za moju vernosť cyrilometodskému grekokatolíctvu dostávam grekokatolícky sa tváriacu, ale vlastne latinskú výsluhu). Moje grekokatolíctvo mi nedáva niečo iné, ani nič navyiac, ako to čo dostávajú rimokatolíci. Je to jedno. Tak načo strádať kvôli formálnej inakosti). Keď je tak, tak radšej budem „hrdým“, „uznávaným“, „ceneným“ rímskokatolíkom v majoritnej rimokatolíckej spoločnosti, ako byť neuznávaným, prenasledovaným «hlúpym rusnačkom».

K čomu to viedlo ? K tomu, že latinské Egerské biskupstvo v krátkom čase natoľko zväčšilo počet svojich veriacich na úkor grekokatolíkov, že v roku 1776 z pastoračných dôvodov bolo potrebné vytvoriť na území (ešte v pol. 17. storočia typicky grekokatolíckom) tri úplne nové latinské biskupstvá. V jeden jediný deň 13. marca 1776 naraz vznikli nové latinské biskupstvá: Spiš, Banská Bystrica a Rožňava. Neskôr v r. 1804 Szatmár a Košice. (Latinské biskupstvo Košice vzniklo na základe farností, ktorých 63 grekokatolíckych kňazov užhorodskou „úniou“ v r. 1646 prešlo pod jurisdikciu latinského egerského biskupa). **So zmenou obradu dochádza postupne k zmene národnosti a kultúry** [76].

I.Bž) Nová doba:

- niektoré kladné zmeny voči východným Cirkvám v latinskom cirkevnom práve nastali v 50 rokoch 20. storočia;

- v roku 1963 vzniká «slovenská Cirkev *sui iuris*» [77];

- k zrovnoprávneniu grekokatolíkov s rimokatolíkmi (z hľadiska cirkevného práva) došlo až po II. Vatikánskom koncile (po r. 1965) keď oficiálne prestal platiť princíp (prednosti latinského rítu – praestantia ritus latini) a po vyhlásení cirkevného práva pre grekokatolíkov - Kódexu Kánonov Východných Cirkví (CCEO) v roku 1990 pápežom Jánom Pavlom II.. Tento právny akt však nevrátil situáciu pred rok 1204, ani pred rok 1646. Nebráni ani praxi, keď zo strany rímskokatolíkov sa ďalej triedi na «katolík» a «rusnak» = hlúpy rusnačok v zmysle nekatolík, že sa pokračuje vo viac, či menej

skrytej latinizácii. Každý z nás by určite vedel vymenovať viac príkladov latinizácie, ktoré pozná z vlastnej skúsenosti;

- proces latinizácie naďalej pokračoval, i keď v nie takej otvorenej podobe. Sestra M. M. Dzubáková v svojej práci napísanej pod vedením jezuitu Špidlíka v Ríme napísala: : « ... (gréckokatolícky) eparchiálny kňazi (v Československu v rokoch 1968 – 1990) boli oficiálne formovaní pre kňazstvo v jedinom celoslovenskom rímskokatolíckom seminári v Bratislave. Seminaristi boli teda vychovávaní takpovediac v „západnej kaplnke“. Zúčastňovali sa latinských bohoslužieb, modlili sa latinský breviár, študovali západnú literatúru. **To všetko má vplyv na duchovnosť, ktorú nadobudli**, a tiež aj odovzdávali ako kňazi pri pastorácii. (...) Takýmto spôsobom sa vytvorila akási „nová tradícia“» [78]. To jest staronová tradícia prehlbovania latinizácie. Kým v roku 1990 nebol zriadený gréckokatolícky seminár – bohoslovecká fakulta v Prešove;

- na konci 20. storočia vzniká latinské biskupstvo priamo v Mukačeve [79] ..;

- okamihy histórie života rusínskych gréckokatolíkov na Slovensku na prelome 20. až 21. storočia, vnútorný rozklad baziliánskej Provincie sv. Cyrila a Metoda na Slovensku v čase od roku 1997 do roku 2005 zachytáva kniha o. Jozafáta V. Timkoviča, OSBM: **Rusíni na Slovensku v cirkevných dokumentoch I. diel.** Vydavateľstvo V. Paďáka, Užhorod 2006, 648 strán.

Prvé kompletne vlastné východné právo dostali gréckokatolíci až roku 1990, teda po 344 rokoch. Jedná sa o Kódex Kánonov Východných Cirkví (CCEO), ale i v ňom sa nachádzajú niektoré diskriminačné kánony, ktoré sú v priamom rozpore s II: Vatikánskym koncilom (1962-65) a učením Isusa Christa, či kánony rušiace starodávnu sobornosť východných Cirkví (spoločné rozhodovanie vo významných cirkevných otázkach). Grekokatolíckej Cirkvi nebolo vrátené odveké právo východných Cirkví vyberať si vlastných episkopov = biskupov. Episkop = biskup je naďalej vyberaný a určovaný odniekiaľ „zhora“, po konzultácii s miestnou latinskou hierarchiou, ktorá „ohodnocuje“ katolicitu = latinskosť a výhodnosť (pre seba) toho ktorého kandidáta. Následkom takéhoto cieľavedomého ovplyvňovania z „latinského hora“ sú vyberaní takí episkopi, ktorí latinizujú gréckokatolícky obrad. Nahradili tak v tomto smere prácu jezuitov z 18. storočia.

II. Záver príčiny:

II. A) Objektívne príčiny:

1. r. 861 odmietnutie pápežom rímskym Mikulášom I. žiadosti veľkomoravského kniežaťa sv. Rostislava o vyslanie biskupa a učiteľa, dokazuje to, že Rímu a Frankom nešlo len o evanjelizáciu Veľkomoravskej ríše;

2. r. 874 zrada kniežaťa Svätopluka I. – po forchheimskom mieri franský biskup Wiching a knieža Svätopluk I. sa skamarátili a uzavreli bratstvo, ktoré registrovali v patričnej knihe kláštora na Reichenau;

3. r. 885 rímska kúria za pomoci intríg biskupa Wichinga a kniežaťa Svätopluka I., a za pomoci vojenskej sily Frankov likvidovali duchovné a kultúrne centrum Veľkomoravskej ríše, a tak prevzala moc nad archieparchiou (arcibiskupstvom) Veľkej Moravy;

4. r. 982 podľa neskoršieho ruského prameňa - pražský biskup sv.(?) Vojtech prišiel na územie súčasného Slovenska a Poľska kde «rozvrátil pravú vieru a zavrhol ruské písmo; zaviedol latinskú vieru aj písmo a episkopov (biskupov) pravej viery dal sťať a iných rozohnal»;

5. r. 1204 dobytie a vyplienenie Konštantinopola (nazývaného tiež druhým Rímom) IV. križiackou výpravou, likvidácia duchovného a kultúrneho centra Byzancie = Východorímskej ríše = Východnej civilizácie. Prevzatie moci latinskou Cirkvou nad patriarchátom Konštantinopolským. Likvidáciou týchto centier duchovného a kultúrneho života sa rozšírila moc latinskej Cirkvi na úkor Byzancie – Konštantinopolského patriarchátu;

6. r. 1215 na IV. Lateránskom koncile prijíma latinská Cirkev 9. a 53 konštitúciu umožňujúcu jej násilným spôsobom, za asistencie svetskej moci systematicky likvidovať všetky nie latinské obrady. Latinská Cirkev tieto kánonické normy aplikovala i na likvidáciu cyrilometodského obradu konštantinopolskej tradície;

7. r. 1308, po plnom vymretí dynastie Arpádovcov, sa rímskej kúrii rukami Anjouovcov podarilo - paralyzovať vysokú slovanskú šľachtu (bitka pri Rozhanovciach);

- realizovať latinskou Cirkvou prijaté normy kanonického práva 9. a 53. konštitúciu IV. Lateránskeho koncilu z roku 1215, čím podlomili slovanskú Cirkev v Uhorsku, čo im umožnilo realizovať krutú latinizáciu = duchovnú genocídu Rusínov;

8. r. 1646, užhorodská „únia“ – vznik latinskej grékokatolíckej cirkvi:

- výsledok krutej latinizácie cyrilometodských grékokatolíkov t.j. genocídy Rusínov;

- výsledok snahy dostať ju pod jurisdikciu latinského egerského biskupa.

II. B) Subjektívne príčiny:

Grékokatolícka Cirkev bola a je vnímaná ako pokračovateľka odkazu sv. Cyrila a Metoda. Na rozdiel od Grékov a Srbov, Karpatoruská Autonómna Pravoslávna Cirkev Srbského Patriarchátu vznikla až v roku 1921.

III. Záver následky:

III.A) Všetko čo nasledovalo: krutá latinizácia = duchovná genocída Rusínov, úpadok duchovnosti, nástup protestantizmu, vpád osmanských Turkov, vznik Slovákov, dosiahnutie majority Slovákov nad Rusínmi, ďalšia latinizácia a slovakizácia, minimalizovanie nášho duchovného a kultúrneho kontaktu s našimi bratmi na Východe [80] [81] ... je dôsledkom týchto udalostí v poradí ako nasledovali.

III.B) Ďalšia latinizácia a slovakizácia:

1. Žili sme v prostredí otvorene nepriateľskom, likvidačnom k duchovnosti a kultúre cyrilometodskej tradície. I keď po prijatí Tolerančného patentu v r. 1781 sa kanonické normy 9. a 53. konštitúcie IV. Lateránskeho koncilu už nedali využívať, latinizačný tlak bol naďalej veľmi ostrý [82];

2. Nepriame a zastrené spôsoby preťahovania na latinský obrad, či na grékokatolícky i na grékokatolícky v slovenskom jazyku pokračujú. Využívajú sa nové formy a spôsoby:

* obmedzovanie kultúrnych a ekonomických vzťahov s východoslovanskými národmi;

* reorganizácia okresov a krajov;

* neinvestuje sa do infraštruktúry v zmiešaných národnostných územiach (Svidnícky okres bez železnice; východné Slovensko bez diaľnice). Rušia sa spoje do tradičných spádových kultúrnych centier napr. Prešov a posilňujú sa spoje v danom prípade do spádového kultúrneho centra Poprad. Prejavom toho je zaostávanie rozvoja v zmiešaných národnostných oblastiach, nedostatok pracovných príležitostí, následné vystaňovanie. V dôsledku toho všetkého rapídne slabne rusínsky živel a na jeho úkor naopak rastie živel slovenský a rómsky;

3. Naďalej žijeme v prostredí nepodporujúcim duchovnosť a kultúru cyrilometodskej tradície, v prostredí, ktoré naďalej považuje cyrilometodský odkaz za niečo cudzie. Napríklad:

– koncornočné vystúpenia v jasliach, škôlke, kde i naše deti tancujú na anglosaskú hudbu, jasle a škôlky s materinským jazykom anglickým, povinný anglický jazyk od druhej triedy. A rodičom sa to páči – tľapkajú !

– športové (na štadiónoch) a rôzne iné kultúrne podujatia (na námestiach), kde sa v slovenských „roduverných“ obciach hrajú skoro všetky a často jedine anglosaské hity;

– poobzerajte sa po námestiach – sú tam anglosaské nápisy ako „PUB, SHOP ...“. A roduverní Slováci sa nebúria;

– neviem si predstaviť, že by sa hudobná produkcia cyrilometodskej tradície (či už rusínskej, ruskej, alebo ukrajinskej ...) produkovala na školách, štadiónoch, námestiach. Viem si predstaviť, že by bola proti tomu vzbura, rázne protesty. Ako napríklad proti ruským nápisom v Karlových Varoch. V Prešove neprežil ani dávny historický nápis ПИЕТРА. To jasne hovorí o tom, akú dušu majú Slováci (latinskú - anglosaskú), ktorá takto rozoznáva a vyjadruje kto je „nás“ a kto je „cudzí“;

+ som presvedčený, že ak by bol udržaný neporušený odkaz sv. Cyrila a Metoda na našom území, žili by tu v súčasnosti ak nie všetci, tak prevažná časť Rusínov. Veď odpovedzme si na otázku: „ako by sami seba volali občania vyznávajúci kresťanstvo byzantského rítu píšuci azbukou ? [83]

III.C) Globalizácia:

Latinizačný tlak, v minulosti nám známy v nemeckej, neskôr maďarskej podobe, v súčasnosti sa realizuje v podobe anglosaskej. Vzhľadom na dosiahnutú úroveň rozvoja celej ľudskej spoločnosti, rozvoj dopravy, spojov, masovokomunikačných prostriedkov, digitalizáciu postihuje celú ľudskú spoločnosť, všetky národy, všetky oblasti života. Predovšetkým však oblasť kultúrnu a ekonomickú.

Poznáme ho pod názvom globalizácia. S globalizáciou majú problémy aj veľké národy a štáty nie len Rusíni.

IV. Strategické úlohy:

k ich vytýčeniu si musíme odpovedať na otázky: Kto sme ?, Kým chceme byť ? A musíme rešpektovať zákony tohto sveta.

IV.A) Identifikácia:

Okolnosti nášho zrodu určili:

1.- Kto sme, kam patríme ?:

Našou matkou je Rus – ešte predkyjevská.

Jej dieťaťom (deťmi) je kráľovské plemeno Rosov – Rusov – Rusínov mágov plemena Magog – cárskych Skýtov.

Naším otcom je sv. knieža Rostislav [84]

Našími krstnými sú sv. bratia Cyril a Metod.

Do vienka sme dostali:

- byzantskú ruskú vieru;
- byzantskú ruskú kultúru;
- cyriliku.

* Odpoveď: sme Rusíni, patríme do rodiny východoslovanských národov, ktoré dodržia cyrilometodský odkaz.

2.- Kým chceme byť ?:

A/. Rusínmi, rusínskym národom ? «Áno» potom si musíme chrániť dary – cennosti – odkaz, ktorý sme do vienka dostali od sv. bratov Cyrila a Metoda. To je to základné, čo keď stratíme, tak už nebudeme Rusínmi;

* Naším príkladom na identifikáciu nemôže byť nikto iný, ako naša matka Rus, náš otec knieža svätý Rostislav a naši krstní - kmotrovia sv. bratia Cyril a Metod. To je super príklad na identifikáciu, na ktorý sa neľaháame, keď si uvedomíme, že by sme mali byť tiež takými velikánmi v súčasnej dobe;

* A tí «nálepkoví» Rusíni, ktorým to neseďí, alebo nevonía nech sa medzi nás nemiešajú. Nech si idú po tej ceste, ktorou išlo knieža Svätopluk I., keď sa jeho príkladom na identifikáciu stal biskup Wiching, v dôsledku čoho zapredal sv. bratov Cyrila a Metoda a dovolil pogrom a likvidáciu cyrilometodského centra Veľkej Moravy ... Knieža Svätopluk I. sa tak stal príkladom na identifikáciu Slovákov. Nie nadarmo má postavenú sochu na Bratislavskom hrade;

B/. Ak povieme «Nie» potom môžeme byť len jednou z mnohých slovenských nárečových skupín, a ďalej nemusíme nič robiť.

IV.B) Zákony tohto sveta:

Alebo aké sú pravidlá hry ? Tento svet sa riadi svojimi zákonmi. Napr. zákon ktorému Číňania hovoria «Jin a Jang» a marxisti: «Zákon jednoty a boja protikladov». Je dobré ich poznať. Len s ich poznaním možno prijať správne rozhodnutia a vyvarovať sa porušeniu zákonov a následnému trestu. V zhode s týmto zákonom keď vznikla Rímska ríša so svojou civilizáciou (západnou - latinskou) obsahovala v sebe zárodok Byzantskej ríše so svojou (východnou - byzantskou) civilizáciou. Bolo obdobie v dejinách, keď Rímska ríša sa oficiálne delila na Západorímsku ríšu s centrom v Ríme a Východorímsku ríšu = Byzanciu s centrom v Konštantinopole. Napriek rôznym pokusom narušiť tento zákon a dosiahnuť jednopólovú jednotu, súčasný stav odráža pôvodné delenie na Západorímsku ríšu (NATO = EU + USA = západnú civilizáciu = západnú zdrojovú kultúru) s duchovným centrom v Ríme, kultúrnym a politickým vo Washingtone a na Východorímsku ríšu = Byzanciu, ktorej nástupcom sa stalo Rusko (Spoločenstvo nezávislých štátov = východná civilizácia = východná zdrojová kultúra) s duchovným centrom v Moskve. Pri určitom zjednodušení možno povedať, že v našom severoatlantickoeuroázijskom priestore existujú len dve civilizácie = zdrojové kultúry = dva plnohodnotné sebestačné národy a to: 1/ anglosaský, 2/ ruský. Všetky ostatné národy sú len satelitmi (variantom) týchto dvoch. Varianty (satelitné národy) obohacujú zdrojovú kultúru. Na druhej strane sú závislé od zdrojovej kultúry. Ak stratia spojenie a nie je obnovené, musia čerpať z inej zdrojovej kultúry. Duchovnosť a kultúra prijímaná z inej zdrojovej kultúry transformuje pôvodný satelitný národ pôvodnej zdrojovej kultúry na satelitný národ inej zdrojovej kultúry (na satelitný národ tej zdrojovej kultúry z ktorej čerpá). Spravidla sa pritom mení názov satelitného národa. Z uvedeného

vyplýva, že ak chceme prežiť, potrebujeme prejsť od pasívnej koncepcie - od sekundovania vymieraniu Rusínov k aktívnej koncepcii mnohostranného rozvoja. To môžeme dosiahnuť naplnením týchto strategických úloh:

IV.C) Strategické úlohy:

1. zachrániť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda.

Musíme zachrániť a rozvinúť to čo tvorí Rusínov a rusínsky národ, t.j. to, čo si pamätáme z našich dedín, to je to, čo robí naše dedinky rusínskymi, to je to, čo z našich dedín očividne odchádza s našimi predkami (dedkami, babkami, otcami, mamami ...) do večnosti, to je odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Keď tento odkaz zachrátime, zachrátime sa ako Rusíni. Tí Rusíni, ktorí si neuchránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda, sú len nálepkoví Rusíni. Keď im nepomôžeme, len ťažko si samy pomôžu., a tak skôr, alebo neskôr nálepku zahodia a stanú sa Slovákami. K záchrane odkazu potrebujeme:

2. obnoviť naše napojenie na východnú zdrojovú kultúru,

a postupne doplniť deficit čerpania z východnej zdrojovej kultúry. Náš deficit v tomto smere je obrovský. Odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v nás žije z podstaty, a toho mála čo sa k nám dostalo spoza Karpát. Napriek tomu tento odkaz prežil a nestratil svoju konkurencieschopnosť voči výdatne podporovanej latinskej duchovnosti a kultúre.

3. Zjednotenie:

sme jedným z najstarších slovanských národov. Vždy sme úprimne dodržiovali a chránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Za svoju úprimnú vieru sme veľa trpeli. Mnoho cyrilometodských grekokatolíkov – Rusínov nevydržalo a prešli na latinský obrad. Z našich dejín vieme, že tí čo vydržali, postupne prešli rôznymi národnosťami: Rus, Malorus, Karpatorus, Uhrorus, Valach - Valasy, Magyar oroszok, Ruszinajkú magyarok, Rusín, Rusnák, Rusňák, Rutén, Lemko, Ukrajinec ... [85]. Veľa z nás sa naďalej hlási k Ukrajincom, a niektorí i k Rusom. Majú na to právo, vrátane práva na svoje inštitúcie a orgány, a toto právo im nikto nezoberie.

Na vlastnej koži sme si overili, že separatizmus:

- ktorý na prvé miesto dáva rôzne špecifiká (napríklad v názve, jazyku, písme ...);
- ktorý sa oddávna využíva v politike s cieľom: Divide et impera ! = Rozdeľuj a panuj ! Viedol k duchovne historickému rozdeleniu Kyjevskej Rusi.

Následky rusínskeho separatizmu:

- * bráni nám čerpať z bratských cyrilometodských kultúr;
- * programovo nás vedie len na čerpanie zo slovenskej kultúry, celkovo na čerpanie len zo žriedla Slovenskej republiky;
- * výsledkom je rapídne urýchľovanie slovakizácie.

Naše prežitie závisí od toho, ako dokážeme potlačiť náš separatizmus, ako dokážeme svojim príkladom zjednotiť bratské ruské národy Ukrajincov, Rusov, Bielorusov ... [86]:

- v mene záchrany odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda;
- v mene záchrany Rusínov;
- v mene prežitia a rozvoja rusínskeho národa.

Vždy, keď sa hovorí o zjednotení, vyvstáva otázka, pod akou zástavou sa zjednotíme ? Mali by sme sa zjednotiť po zástavou, ktorá bude vyjadrovať odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda, ktorý my Rusíni – jej nositelia bránime a rozvíjame. Mala by to byť cyrilometodská zástava. Nie je taká ? Nevadí, ušijeme ju a vysvätime ! Lebo my všetky východoslovanské národy ju potrebujeme !

Je potrebné skončiť so závišťou, nenávišťou a hašterivosťou v našom živote, zneužívaním našej tlače na očierňujúce útoky metódami latinského biskupa Wichinga. Je to nedôstojné Rusínov nositeľov odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Venujme sa práci v prospech zachovania odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda v prospech našich ľudí – Rusínov. Venujme sa tomu, aby naše už vzniknuté rusínske školy nezanikali, aby v našich cerkvách nezanikal cyrilometodský staroslovanský obrad ... Ľudia nám dali dôveru keď si zvolili rusínsku národnosť. Budú nás hodnotiť podľa toho, čo v prospech zachovania odkazu sv. Cyrila a Metoda (byzantskej ruskej viery, cyriliky, byzantskej ruskej kultúry, slobody) [87] urobíme. Pri ďalšom sčítaní nám zhodnotia našu prácu a dosiahnuté výsledky. Za svoju čestne vykonanú misijnú prácu v prospech zachovania odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda môžeme dúfať, že nás Boh odmení spasením Rusínov

V. Naši spojenci:

Prežitie Rusínov závisí od spojenia všetkých v mene záchrany odkazu sv. Bratov Cyrila a Metoda. Našími spojencami sú všetci, ktorí nie len formálne, ale z úprimného srdca sa hlásia k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda a chcú pre zachovanie a rozvinutie tohto odkazu niečo urobiť. O akých spojencoch je tu reč?

V. A) Cirkev:

Pokiaľ sa my Rusíni ako národ máme zachrániť je potrebné otvorene hovoriť aj o tom, akú Cirkev potrebujeme (vzhľadom na to v akej situácii sa nachádzame, akým tlakom odolávame, aké skúsenosti máme s jednotlivými cirkvami). Mala by to byť Cirkev, ktorá aktívnou ochranou a rozvojom čistého, neporušeného odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda bude podporovať a rozvíjať naše Rusínstvo. Takouto Cirkvou v našej histórii bola:

V. Aa) Cirkev slovanská = cyrilometodská grekokatolícka Cirkev = rusínska Cirkev.

Slovanská Cirkev: (tak ju nazýva historička Jindra Jarošová) by sa mala nazývať rusínska Cirkev, lebo na Slovensku si len Rusíni zachovali jej staroslovanský cyrilometodský obrad na cirkevneslovanskom jazyku, lebo 70% slovíčok rusínskej slovnej zásoby sa zhoduje so staro – či cirkevne slovanským jazykom [88].

Bola:

- tradície konštantinopolskej, obradu byzantského, ktorý k nám priniesli bratia sv. Cyril a Metod;
- od začiatku pod jurisdikciou pápeža rímskeho;
- opierala sa o nezištné baziliánske mníšstvo (nevymáhajúce cirkevný desiatok [89]). Mníchmi baziliánmi boli i samotní bratia sv. Cyril a Metod;
- po celej Veľkej Morave, i vo vtedajšom severnom Bulharsku (povodie podkarptskej rieky Uh) sv. Cyril a Metod zakladali baziliánske monastyry = kláštory, ktoré sa stali základom cirkevneslovanského usporiadania systémom «monastyrských eparchií» = kláštorných biskupstiev;
- monastyrská eparchia = kláštorná eparchia (biskupstvo) [90]:
- + staroslovansky oblasť, (sobor). Veriaci, štruktúra, územie, spadajúce pod jurisdikciu = správu materského – archimandritského **soborného monastyra**;
- + K priblíženiu cirkevnej správy a vysluhovaní veriacich sa vytvárali podriadené **filiálne monastyry, obytele a pustovne**;
- + Z nich **mnísi – kalugeri** pravidelne dochádzali do okolia svojich monastyrov vysluhovať veriacich (služby Božie, pohreby, sobáše ...);
- + Vysluhovanie veriacich sa uskutočňovalo na vopred určenom a s ľuďmi dohovorenom stabilnom mieste – **prichode**;
- + Na čele každého väčšieho monastyra stál doživotne volený archimandrita, ktorý s týmto svojim doživotným úradom dostával vždy automaticky hodnosť **episkopa (biskupa)**. Svoje sídlo mal v monastyre a žil životom mnícha;
- + Kláštorné episkopstvo (biskupstvo) stálo na soboroch. **Sobor** tvorili baziliánsky mnísi zoskupení okolo svojho archimandritu = predstaveného kláštora. Archimandrita bol volený z vlastných radov baziliánskych mníchov na takomto monastyrskom sobore (zhromaždení všetkých mníchov vrátane mníchov z filiálnych obytelí) a to **na doživotie**. Na funkciu archimandritu bola naviazaná funkcia episkopa = biskupa. Episkopské = biskupské svätenie = biskupskú chirotoniu (rukopoloženie) novozvolenému archimandritovi udeľovali najmenej traja archimandriti okolitých soborov. Tak bola voľba potvrdená a uznaná všeobecnou = katolíckou = sobornou Cirkvou. **Sobornosť - tradičný princíp riadenia východných cirkví (obsahujúca v sebe slobodné voľby a demokratickú participáciu) zabezpečovala monastyrom na našom území podobne, ako všetkým monastyrom na Východe, úplnú samostatnosť a svojprávnosť**. Sobory boli centrami duchovného a kultúrneho života. Boli jedinými miestami, kde bolo možné získať vzdelanie, kde sa učila teológia [91]. Boli duchovnými a kultúrnymi centrami Veľkomoravskej ríše.
- Slovanská Cirkev existovala právne od r. 869 do 900. Totiž v rozmedzí rokov 899 až 900, na žiadosť Mojmíra II. pápež vyslal na Moravu arcibiskupa a ďalších dvoch biskupov, aby tak bola obnovená hierarchia moravskej arcidiecézy. Po takomto obnovení: «Nebola to už Cirkev slovanská, ale latinská.» [92] Ustanovenie latinského arcibiskupa za arcibiskupa Moravy a dvoch ďalších biskupov sa vzhľadom na samostatnosť a svojprávnosť **soborných monastyrských eparchií (biskupstiev)** nedotklo štruktúr, života a ducha slovanskej cirkvi. Slovanská Cirkev a jej duch

naďalej prekvital do r. 1204 [93]. Zlom nastal v roku 1308, kedy sa rímskej kúrii podarilo po úplnom vymretí dynastie Arpádovcov dosadiť na uhorský trón vlašské (neapolské) knieža Karola Róberta z rodu Anjouovcov. Nasledovala krutá latinizácia v súlade s latinskou Cirkvou prijatými normami kanonického práva (9. a 53. konštitúciou IV. Lateránskeho koncilu) z roku 1215. Z hľadiska prevažujúceho ducha cirkvi a jej organizačnej štruktúry bola naša Cirkev do „únie“ r. 1646 slovanská = cyrilometodská grekokatolícka Cirkev = rusínska Cirkev.

V. Ab) Grekokatolícka Cirkev na Slovensku

Vznikla v roku 1963 ako «slovenská Cirkev sui iuris». Slovenská katolícka Cirkev sui iuris), je súčasťou katolíckej cirkvi. Je usporiadaná v troch biskupstvách: v Prešovskom arcibiskupstve (archieparhii, arcidieceze), v Košickej eparchii (diecéze) a v Bratislavskej eparchii. V roku 2001 počet veriacich: 219831 v roku 2011 o 13000 menej t.j. cca 206000. Súčasný stav z rusínskeho pohľadu:

Positíva:

- nateraz má len jedno pozitívum: počet veriacich = Rusínov;

Negatíva:

- Grekokatolícka Cirkev na Slovensku je napojená na duchovný a kultúrny zdroj západnej civilizácie;
 - do súčasnosti Vatikán nevymenoval rusínskeho grekokatolíckeho episkopa, t.j. neboli stanovené presné hranice medzi dvoma existujúcimi východnými cirkvami (sui iuris = vlastného práva) byzantskej tradície (rusínskej a slovenskej) existujúcimi na Slovensku. Prípadné vymenovanie obradového vikára situáciu nevyrieši;

- v západnom civilizačnom priestore - tam, kde je súčasne rimokatolícky obrad a grekokatolícky obrad víťazí rimokatolícky. Je to len otázka času. História prejdenej spoločnej cesty Rusínov s grekokatolíckou Cirkvou od r. 1646, skutočnosť, že jej celé telo je v západnom civilizačnom priestore, dovoľuje urobiť záver, že nemožno od nej očakávať kvety východnej duchovnosti a kultúry.

V. Ac) Pravoslávna Cirkev Česka a Slovenska

Vznikla v roku 1921. Autokefáliu (samostatnosť - autonómiu) získala v roku 1950 od Moskovského patriarchátu. Tento štatút bol potvrdený v roku 1998 patriarchom Konštantínopolským. Vnútorne sa delí na Pravoslávnu Cirkev Česka a Pravoslávnu cirkev Slovenska. V roku 2001 počet veriacich: 50363 v roku 2011 49000, čo činí na Slovensku 0,9%, v Prešovskom kraji 4%, Medzilaborce 29%, Snina 21,1%, Svidník 19,8%, Košický kraj 1,8%. Byzantskí Gréci ako prví v r. 1204 pochopili, že pokiaľ si chcú zachovať svoju východnú duchovnosť a kultúru, musia sa stať pravoslávny – ortodoxní. Nesmú mať nič spoločné s Pápežom rímskym. V r. 1921 bola na Podkarpatskej Rusi vytvorená Karpatoruská Autonómna Pravoslávna Cirkev Srbského Patriarchátu [94]. Poslední pôvodní gréckokatolíci na historickom Podkarpatsku boli, a dodnes sú postavení len pred dve alternatívy: alebo utečú spod jurisdikcie Ríma (schizma), alebo sa stanú po kratšom či dlhšom čase latiníkmi. Ak totiž chcú zachovať svoj cyrilometodský obrad, nič iné im nezostáva len prvý variant. Avšak aj príčinou tohto zdanlivého „pravoslávia“ môže byť aj láska, láska k starej cyrilometodskej viere. Láska je najvyšším Božím zákonom ... Preto súdiť a odsúdiť ľudí, rodiny, či dokonca celé farnosti, ktoré v 90 rokoch 20. storočia prešli v Prešovskej eparchii na pravoslávie – schizmu, alebo i v budúcnosti prejdú z dôvodov lásky k obradu, ktorý im bol porušovaný, by bolo príliš odvážne ... Súdiť a odsudzovať môže len Hospod' Boh [95]. Nakoľko nás história učí, že grekokatolícky Rusíni sa ľahko latinizujú na Slovákov, pravoslávny Rusíni sú našim zlatým fondom. Pravoslávna Cirkev by preto mala byť našim strategickým partnerom. Mali by sme tiež upevňovať naše kontakty s pravoslávnou Cirkvou na Zakarpatí.

V. Ad) Naš líder

Z histórie vieme, že Rusko vždy bolo lídrom všetkých východných Slovanov. Na tom nič nemenilo to, kto bol vodcom Ruska, aký tam bol režim. Zabúda sa na to, že bez Ruska by od Atlantického po Tichý oceán bolo Nemecko, a ostatné národy by boli asimilované, alebo, by vyleteli hore komínom. Pokiaľ sa jedná o lídra v zmysle – ochráncu, je naša situácia komplikovaná. Žijeme v Slovenskej republike, Slovenská republika nás chráni:

a) proti vonkajšiemu napadnutiu (v rámci vojenskopolitického bloku NATO);

b) proti útokom na osobu a majetok, dáva nám ochranu policajnú i právnu;

c) dáva nám finančnú pomoc na zabezpečenie našich špecifických kultúrnych potrieb.

Nakoľko Slováci odmietli odkaz svätých bratov Cyrila a Metoda a stali sa nasledovníkmi latinského biskupa Wichinga a kniežaťa Svätopluka I., v dôsledku čoho čerpajú zo západného duchovného a kultúrneho zdroja – nemôžu nám byť v tomto smere lídrom.

Kto by mohol byť našim lídrom v sfére duchovnej, kultúrnej a národnej ?

1. Rusko

– je najsilnejším východoslovanským štátom – je lídrom východoslovanských štátov bez ohľadu na to, či sa to niekomu páči, alebo nie. Rusko je zdrojom východnej duchovnosti a kultúry. Ruská pravoslávna Cirkev je najsilnejšia pravoslávna Cirkev, ktorá v prípade, že by bola protektorom Rusínov, mohla by úspešne žiadať od Vatikánu ... Poliakov ... ruskej vlády ... ospravedlnenie;
– v dôsledku silnej protiruskej propagandy pre časť Rusínov môže byť Rusko ako líder neprijateľné.

2. Ukrajina

– je druhým najsilnejším východoslovanským štátom. Je našim susedom. Časť historického Podkarpatska s našimi Rusínmi je jej súčasťou;
– Ukrajina prechádza veľkou krízou, ktorá nie je ukončená. Rusíni prechádzajú obrodným procesom, ktorý obdobne nie je ukončený = vzťahy medzi Rusínmi a Ukrajinou nie sú dobré. Nakoľko rusínsky vodcovia, no i všetci Rusíni nemajú na svojich „dresoch“ jasne napísané, za aké „fotbalové družstvo“ kopú, Ukrajina možno nie bez príčiny sa bojí, že rusínske národné cítenie môže byť zneužitie na rozbitie národnej celistvosti Ukrajiny.

3. Srbsko

– pomohlo nám duchovne sa identifikovať – pomohlo nám vybudovať našu Karpatoruskú Autonómnu Pravoslávnu Cirkev Srbského Patriarchátu v roku 1921. V dôsledku tejto historickej udalosti všade bolo cítiť rast rusínskeho hnutia – národovstva;
– Srbsko prechádza krízou, ktorá nie je ukončená.

4. USA

– je pravdepodobne najsilnejším štátom sveta. Americkí Rusíni nám významne pomohli a pomáhajú v smere ekonomickom i kultúrnom;
– sú duchovným a kultúrnym nasledovníkom západnej – rímskej duchovnosti a kultúry. To stanovuje hranice americkej pomoci. Dôkazom toho je fakt, že americkí Rusíni sami seba nedokázali zachrániť duchovne a kultúrne. Západný smer národného obrodovania, ako ukazujú výsledky posledného zasadnutia Svetového kongresu Rusínov – je vyčerpaný.

Navrhujem orientáciu nie na jeden štát, jedného lídra – protektora, ale na zachovanie a rozvinutie cyrilometodskej tradície pod zástavou sv. bratov Cyrila a Metoda ! To by nám umožnilo:

- zjednotiť Rusínov Slovenska;
- zjednotiť všetky národnostné menšiny na Slovensku, ktoré dodržia neporušený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v rámci Ruského Domu – Všeruského centra.

Následná spolupráca by nám priniesla:

- * viac kultúrnych akcií;
 - * zníženie finančného a organizačného zaťaženia na ich zabezpečenie;
 - * zvýšenie počtu vystupujúcich, návštevníkov i divákov;
 - * zvýšenie atraktívnosti, pestrosti programov;
 - * zvýšenie možnosti čerpať z kultúr národnostných menšín verných cyrilometodskej tradícii;
 - * zvýšenie možnosti pomôcť duchovne, kultúrne ... emigrantom zo štátov cyrilometodskej tradície;
 - * možnosť pretendovať na pomoc (vrátane finančnej) od štátov verných cyrilometodskej tradícii.
- Zjednotenie by nám umožnilo nie len vzájomne východnú spoluprácu so všetkými štátmi cyrilometodskej tradície, ale možno i so štátmi, ktoré by akceptovali našu orientáciu na dodržovanie cyrilometodskej tradície. Umožnilo by nám zosilniť duchovne, kultúrne i politicky. Potom by sme sa nemuseli porovnávať s Rómami, a Rusíni by nemuseli mať splnomocnenca vlády Slovenskej Republiky.

VI. Všeruské centrum

Takéto centrum zatiaľ neexistuje. Ale ako nás učí história, mali by sme ho mať. V roku 885 nám ho rimokatolícka Cirkev za pomoci intríg biskupa Wichinga a kniežaťa Svätopluka I. rukami Frankov zničila. Sídлом tohto centra by bol Ruský dom v Prešove. **Malo by mať tieto charakteristiky:**

– napojenie na východnú zdrojovú duchovnosť a kultúru (v širšom význame t.j. na všetkých, ktorí si zachovali cyrilometodskú tradíciu) v tomto smere rozvoj kultúrnych stykov s krajinami cyrilometodskej tradície;

– jeho úlohou by bolo rozvíjať a šíriť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda (našu ruskú vieru byzantskej tradície, našu ruskú kultúru byzantskej tradície, cyriliku – rusínsky jazyk ...);

– nemalo by byť separátne (protiukrajinské, protiruské ...). I keď my sami Rusíni budeme mať dosť práce sami so sebou, aby sme vôbec vytvorili Rusínske centrum, mali by sme myslieť na to, že ak chceme prežiť musíme od začiatku budovať Rusínske centrum ako „Všeruské centrum“. Jeho súčasťou by v ďalšom kroku boli organizácie ukrajinských, ruských, bieloruských, srbských a možno i bulharských národnostných menšín na Slovensku, t.j. všetkých národnostných menšín zachovávajúcich neporušený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Dôležité je zachovanie našej kompatibility na báze zachovania cyrilometodského odkazu.

Najvyšším orgánom tohto centra by bolo zasadnutie predstaviteľov (hláv) súčastí Všeruského centra za okrúhlym stolom (Okrúhly stôl Všeruského centra).

Súčasti centra:

– Cirkev, jej duchovní by sa aktívne mali podieľať (podľa vzoru Alexandra Duchnoviča) na naplňovaní a rozvíjaní odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda;

– Existujúce vzdelávacie, kultúrne a spoločenské organizácie, či združenia (naďalej by si plnili svoje úlohy v smere zachovania svojich národných špecifik, v smere zachovania pestrosti kultúrnej a národnej na báze odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda).

– Školy (v školách by sa naďalej vyučovanie profilovalo podľa skladby žiakov, študentov (myslím na výber materinského jazyka každého školáka), no v každom prípade by sa všetci mohli zhodnúť na výučbe odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, to znamená na tom, že sa budú učiť to, čo majú spoločné (cyriliku, vieru byzantského rítu, byzantskú ruskú kultúru, dejiny a pod.; V tejto súvislosti by bolo dôležité zabezpečiť výchovu našej inteligencie v krajinách, ktoré si zachovali cyrilometodskú tradíciu;)

– Politická strana nemala by sa volať inak ako **Cyrilometodská strana**. Jej úlohou by bolo vzájomne koordinovať (s predstaviteľmi okrúhleho stola) záujmy a úsilie na splnenie spoločného cieľa - naplnenia a rozvinutia odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda.

VII. Rusíni

Každý z nás Rusínov za tejto situácie by mal v prvom rade začať u seba. Predovšetkým preto, že vzhľadom na vyššie uvedené, sa v našich dušiach znížil podiel východnej duchovnosti a kultúry. Pričom čím je Rusín vzdelanejší, tým spravidla podiel nám cudzej západnej duchovnosti a kultúry v jeho duši je vyšší. Pre naše deti je východisko - rusínske školy, ... Pre nás ostatných je to samoštúdium, vlastné sebavzdelávanie pomocou kníh, internetu, satelitu, kurzov rusínskeho jazyka ... Základnou požiadavkou je ovládať azbuku a vedieť hovoriť po rusínsky. Je smutné, keď na oficiálnych rusínskych jednaniach sa hovorí slovensky. Je potrebné snažiť sa hovoriť v rusínskom prostredí po rusínsky, a len v prípadoch keď mi slovná zásoba nestačí, dopĺňovať ju slovenčinou. To dopĺňovanie rusínskej zásoby slovenskými slovami je práve ten deficit napojenia na východnú zdrojovú kultúru. Naším cieľom by malo byť: ovládať na svojej úrovni základnej, či strednej alebo vysokej dve kultúry:

1. západnú (anglosaskú) tú dostaneme z prostredia nakoľko žijeme v západnom civilizačnom priestore;

2. východnú (ruskú) v tom širšom slova zmysle cyrilometodskej tradície. Tu by mala pri jej nadobudnutí zohrať úlohu rodina, škola (možnosť naučiť sa aspoň azbuku ...), Cirkev v smere základov vierouky, ale i v smere komunikácie v rusínčine, cirkevnej ruštine, ... Prípadne ak nie sú možnosti v škole, náhrada základnej výuky jazyka Cirkvou t.j. duchovným.

Tí čo takto ovládajú dve kultúry to poznajú a vedia akú výhodu tým získali. Pre tých čo takú výhodu ešte nezískali, a pre našich potomkov môžem uviesť: dá vám to tú výhodu, že budete poznať dva hodnotové systémy, budete sa môcť pozrieť na život z dvoch pohľadov (ako napríklad sudca pri súdnom spore, keď počúva výklad o tej jednej a tej istej udalosti od žalobcu, potom od obhajcu – a po ich vypočutí si môže urobiť správny záver a byť múdry !). Nie náhodou sa na divokom západe v Amerike stavali šerifmi - sudcami Židia, nie náhodou sa symbolom sudcov - šerifov stala šesťcípá hviezda.

VIII. Programové téze rozvoja nášho národa – myšlienky, návrhy:

Navrhujem:

1) do preambuly týchto téz navrhujem dať text prihlásenia sa OSRS k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda konkrétne:

(OSRS) Vychádzajúc z prínosu sv. bratov Cyrila a Metoda k formovaniu duchovného a kultúrneho dedičstva Európy, preambuly Ústavy Slovenskej republiky a tradičnej nepretržitej orientácie Rusínov na zachovanie a rozvoj odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, ktorý tvorí podstatu identity Rusínov, vyhlasujeme, že budeme všetkou svojou činnosťou podporovať obrodenecké hnutie Rusínskeho národa stavajúce na duchovnosti a kultúre cyrilometodskej tradície.

2) tieto tézy vypracovať vychádzajúc z našich možností a síl:

a/ poskytnutých štátom (dotačná politika štátu, platná legislatíva štátu vrátane samosprávy ...);

b/ vlastných možností (rusínsky sponzori, rusínsky aktivisti, spolupráca v rámci národnostných menšín verných odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda ...);

3) vychádzať z našich priorít stanovených:

a/ významom jednotlivých oblastí (akcií) pre záchranu a rozvoj rusínskeho národa;

b/ potrebou stanovenia výšky investície do jednotlivých oblastí (akcií) pre záchranu a rozvoj rusínskeho národa.

Ináč povedané, ak vieme, že napríklad Rusínsky festival vo Svidníku nás každý rok stojí možno (?) 1000 €, a tiež jeden rok výučby rusínskeho jazyka na základných školách za pomoci rusínskych aktivistov nás možno (?) tiež stojí 1000 €, a viac peňazí zo sponzorských darov nezískame, tak nám stanovenie priority povie na čom ušetríme (a/ na školách - a nebudeme deti učiť rusínsky jazyk, b/ na festivale a nepodporíme rusínsky folklór). No možno sa rozhodneme zorganizovať spoločný cyrilometodský festival vo Svidníku (za účasti Rusínov, Ukrajincov, Rusov, Srbov, Bulharov ...) a takýto festival nás možno (?) vyjde len na 200 €. A možno návštevnosť bude aspoň dvojnásobná a príjem z návštevnosti nám tieto náklady ešte viac zníži ...

4) Medzi priority na najbližšie obdobie navrhujem zaradiť:

a) Zjednotenie pod cyrilometodskou zástavou;

b) Vysvätenie cyrilometodskej zástavy staroslavianskou liturgiou;

c) Zriadenie cyrilometodských tried a škôl (za pomoci štátu, za pomoci rusínskych aktivistov, konkrétna výuka cyrilometodského odkazu;

d) Cyrilometodské sviatky kultúry vo Svidníku organizovať za účasti všetkých národov a národností, ktoré sú verné čistému odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda;

e) Nakoľko ako verejne vyhlásil predseda vlády SR pán Róbert Fico - Slovenskú republiku si vytvorili Slováci pre seba. Potom my Rusíni pokiaľ žijeme v tomto štáte, a chceme zostať Rusínmi, mali by sme sa snažiť byť maximálne nezávislí od štátu. Takúto relatívnu samostatnosť od štátu môžeme získať jedine súkromným podnikaním. Preto navrhujem, aby sme vytvorili za pomoci úspešných rusínskych podnikateľov Rusínsku školu podnikania.

Latinizácia kruto preriedila a poznačila nie len nás, ale i ďalšie bratské národy pri ktorých zrode boli dary svätých bratov Cyrila a Metoda. Celá naša krížová cesta nám ukazuje, že jedinou našou cestou je pevne sa držať odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, rozvinúť ho a tak svojim príkladom zjednotiť všetky bratské národy okolo odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Nech nám v tom pomôže Hospod' Boh!

Odkazy poznámky:

[1] Ad.: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku:

<http://www.rusynacademy.sk/cms/ad.-n%C3%A1mety-na-rie%C5%A1enie-situ%C3%A1cie-v-rus%C3%ADnskom-hnut%C3%AD-na-slovensku,1305.html> alebo Exkurz do histórie:

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie>

[2] Západná civilizácia, Roman Joch, viď link: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?35>

[3] Svätí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 68.

[4] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 860;

[5] Svätí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 68.

- [6] Veľkomoravské knieža Rostislav bol Pravoslávnu cirkvou na Slovensku kanonizovaný za svätého v Prešove dňa 29. októbra 1994, vid': <http://cs.wikipedia.org/wiki/Rostislav>
- [7] vid' link: http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_byzcis.htm
- [8] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 68, 70.
- [9] Лекции по старославянскому языку, Любов В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, с. 21.
- [10] „Podľa neskoršieho ruského prameňa pražský biskup sv.(?) Vojtech prišiel v roku 982 na zeme patriace v súčasnosti Slovensku a Poľsku, kde «rozvrátil pravú vieru a zavrhol ruské písmo; zaviedol latinskú vieru a písmo a biskupov pravej viery dal sťať a iných rozohnal»“ porovnaj: Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN Bratislava 1996, s. 19;
- [11] Wiching, pôvodne benediktínsky mních zo Švábska. Po forchheimskom mieri (874) sa spriatelil s veľkomoravským kniežaťom Svätoplukom I. (sú zapísaní ako osoby, ktoré uzavreli bratstvo v príslušnej knihe kláštora na Reichenau) vid': <http://sk.wikipedia.org/wiki/Wiching>;
- [12] „... Tragika posledných let Metodějových, kdy byl nucen vyslovit exkomunikaci proti svému sufragánu Wichingovi a jeho stoupenčům, mezi nimi i proti Svatoplukovi, jak svědčí: řecká legenda o Klimentu Bulharském (N. Tunickij, Sv. Kliment ep. slovenskij, Serg. Posad 1913, 76-78), list papeže Štěpána V. Svatoplukovi (koncem roku 885; viz Pastrnek Dějiny 264; Grivec, Fontes 76) a také Kristiánova legenda (J. Pekař, Die Wenzels- und Ludmila-Legenden u. die Echtheit Christians, 1906, 91). Srov. též Grivec, Fontes 236 p. 1.“ vid' link: http://www.moraviamagna.cz/legendy/l_zm17.htm
- [13] Christiánus Monachus, príbuzný sv. Vojtecha, obviňuje knieža Svätopluka I, že: «...z pýchy a spupnosti pohrdol kázaním biskupa Metoda, a ten potrestal kliatbou – anatémou, jeho zem a ľud, a preto až do dnešného dňa stoná. „Lebo bola daná v plen a zajatie, na korisť a posmech, opustenosť a potupenie všetkým ...“» Christianus Monachus, "Vita et Passio sancti Venceslai et sanctae Ludmilae avae eius," in *Magnae Moraviae Fontes Historici* (Brno, 1967), 186-199; vid' link: <http://www.ulib.sk/sk/stredisko-unesco/pamat-sveta/pamat-slovenska/zlata-nit-slovenskej-literatury/starsia-slovenska-literatura-800-1780/zivot-metoda-885-815-885.htm>
- [14] List pápeža Štefana V. „Quia te zelo fidei“ (september 885), ktorý adresoval Svätoplukovi, znamenajúci naprosté Wichingovo víťazstvo vid': http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_prosim.htm
- [15] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 341-343;
- [16] Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN, Bratislava 1996, s. 15;
- [17] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov 1998, s. 27 – 29, 70, 71;
- [18] Trudoviny k dejopisu slovensko-obradnej cirkve v Uhrách, F. V. Sasinek, Slovesnosť, Skalica, II/16 (1864) s. 249-250; «Nič som si tak nežiadal, jako abych deje Nitry v smeru tomto vyskúmať mohol. I tu ale zavisnul nad nami osud ... Letopisy, jakoby sa byly uriekli, mlčia o hlavních příběhoch. A hľa! Toto jich mlčanie dôvodom nám je toho, že sa tu niečo konalo ... Verte mi, že tam, kde kroniky o našej minulosti mlčia: stalo sa to zo závidosti proti v ničom nezavinivšiemu sa menu i národu ... A tak to máš ... – jakoby sa prepadly jej deje od roka 885 až do roku 1135. Všade ticho, všade hluch. Obledla sláva Nitry, jako sláva Jeruzalema pod návalom Saracénov».
- [19] Letopis Bukovského Monasterya ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 185 – 187;
- [20] «РУСИН» р. XXI, ч. 2/2011, «Последній хрест славянської церкви», Мілан Семанчик, s. 22 – 25, vid': www.rusynacademy.sk, <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>
- [21] Kronika anonymného notára kráľa Bela (Gesta Hungarorum), XIII. stor., preklad Vincent Múcska, Budmerice, Vydavateľstvo Rak, 2000, s. 53; 55, 57;
- [22] Лаборець (Русинська повість), Богуслав Носак – Незабудов, СПВ Братислава - Відділ української літератури в Пряшеві 1966, с. 46;
- [23] Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Gorazd A. Timkovič, OSBM, extractus z Krásnobrodský zborník, Prešov I/1-2 [1996] s.66, 85, «... pod jeho jurisdikciu (archijepiskopa = arcibiskupa sv. Metoda) , a teda do počtu tých, siedmych episkopov = biskupov spadla aj roský (rusínsky) episkop Podkarpatskej Rusi (o ktorom hovorí Fotius vo svojej encyklike z roku 867), ako súčasť hierarchie

pokresťančených častí severného Bulharska [Karpatskej Rusi]...», porovnaj Kristiánova legenda MMFH, II, s.191;

[24] «Деяния венгров» магистра п, которого называют анонимом, preklad M.Ю. Юрасов, Петербургские славянские и балканские исследования, roznámka 84, 86, 106, vid':

http://slavica-petropolitana.spbu.ru/files/2013_1/Yurasov.pdf

[25] Letopis Bukovského Monastyra ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 13 – 20;

[26] «...Kráľom uhorským treba rozumieť kresťanského kráľa podkarpatských Rusínov, kráľa severného Bulharska [Karpatskej Rusi]...» vid': Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 193 -194, porovnaj: Cyril a Metod boli gréckokatolíkami, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, extractus z Krásnobrodský zborník, Prešov, I/1-2 (1996) s. 53-90, 91-135, 55 a 63;

[27] „ ... Потом пришли белые Угры и осидлили са в зemi Slovanskej. Угры тито objavili са за cisára (bizantského) *Hérakleiosa (610 – 641) ...*“, Повесть временных лет, Нестор, XII. век, preklad Д.С.Лихачева, vid' link: <http://old-russian.chat.ru/o4povest.htm>;

[28] Letopis Bukovského Monastyra ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 14, 23;

[29] Житие Мефодия 885 г., Успенский сборник XII в. (ГИМ. Синодальное собр., № 1063)

<http://lib.pushkinskijdom.ru/Default.aspx?tabid=2164>

[30] „V čase existencie Veľkomoravskej a Bulharskej ríše, z bezpečnostných dôvodov (*bolo*) takmer pusté pohraničné pásmo (*medzi týmito veľríšami*) vymedzené riekami «Turiec»“. T.j. na západe riekou Hron (Hranica) a riekou Turiec - ľavý prítok horného Váhu a na východe druhou riekou Turiec, ktorá je pravým prítokom rieky Slaná, Letopis Bukovského Monastyra ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 17, porovnaj: O neosídlení stredného Slovenska v staroveku, Staré Slovensko, V. Chaloupecký, Bratislava, 1923, s. 15;

[31] Ungari sú prvý krát spomenutí pod rokom 892 na str. 121 v Annales fuldenses, post editionem G. H. Pertzii, recognovit Fridericus Kurze, Impensis bibliopolii Hahniani, Hannoverae 1891, , vid' link:

<http://www.archive.org/stream/annalesfuldenses00einhuoft#page/n5/mode/2up>

[32] Nestor túto udalosť kladie do roku 898 pozri Повесть временных лет, Нестор, XII. век, перевод Д.С.Лихачева, vid' link: <http://old-russian.chat.ru/o4povest.htm>

[33] Hétmagyar = хетумогер = хетмадьяр = "семь мадьяр", pozostával pôvodne z týchto siedmich kmeňov: Nyék (Неки), Megyer (Мегери), Kürtgyarmat (Куртугермат), Tarján (Тариана), Jenő (Генэх), Kér (Кари), Keszi (Каси). K nim sa v druhej polovici IX. storočia pridali tri kabarské kmene pozostávajúce z karaitov (židovská sekta), mohamedánov a pohanov, ktoré sa neskôr spojili v jeden kmeň Kabari (Каваров) pozri: «Деяние венгров», придворный священник короля Ласло IV. Шимон Кезаи, Столичный Белград, 1282-1285 гг, vid': SRA. I. P. s. 144-145; 33, 37, 39, 41, 47, 50, 94; pozri tiež: Slovensko, Dejiny I. Obzor, Bratislava 1971, s. 213, porovnaj: «Об управлении империей», Константин Багрянородный Порфиригенет (908-959), Царьград (948-952), vid':

http://www.hrono.ru/dokum/0900dok/kb_imp.html;

[34] Pre vonkajších pozorovateľov sa staromaďarský kočovný kmeňový zväz ničím neodlišoval od vtedajších iných kočovných kmeňových zväzov a tak byzantský kronikári pre nich používali jednotné pomenovanie „Turci“ a latinskí kronikári pre nich používali jednotné pomenovanie „Huni“ vid':

Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, s. 213;

[35] Volovecký priesmyk vo výške od 931 do 1014 metrov nad morom, nachádzajúci sa medzi Skolivským rajónom Ľvovskej oblasti Ukrajiny a Voloveckým rajónom Zakarpatskej oblasti Ukrajiny vid': <http://www.mapa-mapy.sk/mapa/europa/>;

[36] «,... Dalej vraveli, že krajinu, ktorá leží medzi Tisou a Dunajom, obsadil až po ruské a poľské hranice bulharský knieža Kean Veľký, predok kniežaťa Salana, ...»; «Obyvatelia onej krajiny, ... hoci boli ľuďmi kniežaťa Salana, ...» Kronika anonymného notára kráľa Bela (Gesta Hungarorum), XIII. stor., preklad Vincent Múcska, Budmerice, Vydavateľstvo Rak, 2000, s. 53; 55, 57, pozri i link:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Salan> ; [Prečo sa kronikár vyhýba nazvať „onú krajinu“ jej menom ?, prečo sa mapa Salanovej krajiny = Uhorskej Rusi na Wikipédii nehistoricky prispôsobuje súčasnému rozloženiu politických síl ?]

- [37] «...A s nimi doháral i bulharsko-rusínsky štát...»; ... «Meno toto (*Laborec*) sa rozletelo po Uhorskej Rusi...», *Лаборець (Rusínska povest)*, Богуслав Носак – Незабудов, СПВ Братислава - Відділ української літератури в Пряшеві 1966, с. 33, 46;
- [38] «...[Wiching] začal tvrdo prenasledovať Metodových žiakov, kňazov a diakonov [cca 200], ktorí sa nechceli zrieknuť slovanskej liturgie. Niektorí sa zachránili útekom do Bulharska, [Bulharské impérium v tej dobe hraničilo s Veľkou Moravou prostredníctvom svojho vazala Karpatskej (Uhorskej) Rusi] mnohých predali Židom, ktorí ich odviekli do Benátok, aby ich predali ako otrokov. Tam ich [Chvala Bohu] vykúpil vyslanec byzantského cisára Bazileja I. Macedónca a priviedol ich do Konštantinopola. Biskup Gorazd sa asi zachránil útekom do Vislanska, kde mohol pôsobiť ako krakovský biskup. (Súčasný pramene však o tom priamo nič nehovoria.)» *Dejiny Slovenska a Slovákov*, Milan S. Ďurica, SPN, Bratislava 1996, s. 15;
- [39] *Krásnobrodský zborník III/1-2*, Cyrilika je staršia ako glagolika, G.A.Timkovič, OSBM, s. 100-101;
- [40] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 244, 245;
- [41] *Historia Critica Regvm Hvngariae*, S. Katona, Bratislava – Košice, 1781, s. 736-737;
- [42] Bol to v tej dobe jediný ! latinský kláštor v Uhorsku, porovnaj: *Codex diplomaticvs Hvngariae ecclesiasticvs ac civilis*, II., G. Fejér, «A. Ch. 1204. Emericus R. H. Abbates ad S Aegidium in Simigio eligi vult Hungaros», Budae 1829, s. 447;
- [43] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 453 – 457, 859 – 863;
- [44] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 241 – 243;
- [45] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 411;
- [46] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 249 – 254, porovnaj: *Conciliorum Oecumenicorum Decreta*, Bologna, 1991, s. 259;
- [47] «... domienku, že posledný Arpádovec neodišiel z tohto sveta prirodzenou smrťou podporuje i fakt, že ešte za jeho života bol neapolský Anjouovec Karol Róbert korunovaný za uhorského kráľa» vid': *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 264 – 265, 332, provnaj: J. Beňko, *Starý Turiec*, Martin, 1996, s. 119;
- [48] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 276, porovnaj: Dr. Karel Živný, *Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija*, Praha, 1887, s. 16;
- [49] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 54, 55, 291-294, 339;
- [50] http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1d_Konstantinopole;
- [51] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 331, 448;
- [52] Biele miesta v slovenskej histórii a história pod drobnohľadom, Stanislav Čulák, <http://www.facebook.com/BielemiestaVSlovenskejHistorii/posts/35576607780...>
- [53] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 41, 386 -389;
- [54] *Bibliografia slovenských novín a časopisov do roku 1918*, M. Potemra, Martin 1958, s. 16 – 17;
- [55] *Krásnobrodský zborník III/1-2*, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 133-136;
- [56] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 470;
- [57] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501;
- [58] *Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie)*, Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 411;

- [59] Zomrel v Prešove v roku 1706. Pohreb mal rímskokatolícky a pochovaný je v krypte latinského františkánskeho chrámu minoritov v Prešove vid': Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 517, 518;
- [60] Od Josifa Rogu de Camelisa (teda od roku 1690) až do Joana Bradača (do roku 1771, teda roku uznania existencie Mukačevskej eparchie) boli všetci grekokatolícky episkopi dokázateľne len «obradovými vikármi» latinského egerského biskupa. Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 719;
- [61] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501 - 506;
- [62] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501;
- [63] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 505;
- [64] vid' link: [http://uk.wikipedia.org/wiki/Замостя_\(Польша\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Замостя_(Польша))
- [65] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 11, 501, 502, 561,562;
- [66] Rušenie archimandritov a ich nahradzovanie protoihumenami bol proces, ktorého konkrétna realizácia závisela od miestnych podmienok. Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 698 - 700;
- [67] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 502 - 504;
- [68] prispela k tomu i gregoriánska reforma kalendára platná od 04.10.1582, vid' Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9. – 18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 730 – 731;
- [69] Dr. Karel Živný, Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija, Praha, 1887, s. 4;
- [70] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 651 – 662, 488;
- [71] Ortodossia e cattolicesimo, W. de Vries, Brescia, 1983, s. 117;
- [72] Audientiae Sanctissimi de rebus Ucrainae et Bielarusjae, I. (1658-1779), Romae, 1963, s. 96;
- [73] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 822 – 826, vid': [http://ru.wikipedia.org/wiki/Грушево\(Закарпатская_область\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Грушево(Закарпатская_область));
- [74] vid' link: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Мапамарош>
- [75] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 685;
- [76] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 374, 386 - 401;
- [77] Krásnobrodský zborník II/2 1997, Rusínska a slovenská Cirkev *sui iuris*, Jozafát V. Timkovič, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, s. 211 – 219;
- [78] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 665 - 667, porovnaj: M. M. Dzubáková, «Sestry služobnice», Krásnobrodský zborník, Prešov, II/1 (1997) s. 98;
- [79] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 492;
- [80] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 825, 826;
- [81] Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 21;
- [82] Pozri príčiny vysťahovania – emigrácie našej inteligencie do Ruska: Закарпатоукраїнська інтелігенція в Росії в першій половині ХІХ. века, Тамара Байцур, Пряшів, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, с. 206.
- [83] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 43 – 49;

[84] Veľkomoravské knieža Rostislav bol Pravoslávnu cirkvou na Slovensku blahorečený na svätého v Prešove dňa 29. októbra 1994 <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie>;

[85] Stanovisko Spoločenskovedného ústavu SAV (Slovenskej akadémie vied) k autochtónnosti ruskej národnostnej menšiny na území Slovenskej republiky vid':

<http://www.google.sk/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBcQFjAA&url=http%3A%...>

[86] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор, депутат Закарпатської обласної Ради, голова православного підкарпаторусинського товариства ім. Кирила і Мефодія, член спілки журналістів України, редактор газети «Християнська родина»

http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisya...

[87] Naša história všeruská, Milan Semančík vid': <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vsruska>

[88] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор.

http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisya...

[89] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 118 - 125;

[90] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 79, 99;

[91] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 651;

[92] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 343;

[93] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 265;

[94] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор.

http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisya...

[95] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 493;

Súvisiace články:

Náš pôvod (všeruský) <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané !

Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !, pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-0>

– vymazané !

Реакції на сучасний рух Русинів, pozri: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1053;-1086;-1074;-1080;-1085;-1082;-1099...>

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;1312.html>

Posledný kríž slovanskej cirkvi., pozri: <http://www.holosy.sk/sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - – vymazané !

Venčanje, pozri: <http://www.holosy.sk/sk/vencanije> – vymazané !

(Citované diela autora o. Jozafát Vladimír Andrejevič Timkovič, OSBM je si možné stiahnuť na: www.spravy.narod.ru)

Milan SEMANČÍK

(Zverejnené: 27. 12. 2012; Rusínska verzia a aktualizácia: 04. 04. 2013, 15.05.2013 pozri link:

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;1312.html>

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na-slovensku-2>) – vymazané !

II. Kultúra

Cyrlometodská duchovnosť a kultúra

(Pokus o definíciu)

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Stále viac a viac je možné pozorovať zvyšujúci sa záujem o cyrilometodskú duchovnosť a kultúru. Predovšetkým v našom rusínskom prostredí, kde ešte žijú jej pôvodné formy. Ako odpoveď latiníci kladú „objektívne“ prekážky do cesty rozvoja cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Jednou z nich je „do súčasnosti nedefinovaný pojem cyrilometodská duchovnosť a kultúra“. Prítom táto skutočnosť nebola na prekážku tomu, aby sa Slovenská republika v svojej Ústave prihlásila k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda [1], aby sv. bratia Cyril a Metod boli pápežom Jánom Pavlom I. vyhlásení v roku 1980 za patrónov Európy [2]. Považujem si za česť, že po 1150 rokoch mi ako prvému pripadla úloha pokúsiť sa vymedziť pojmy cyrilometodská duchovnosť a kultúra. Uvedomujem si i smutnú stránku tejto skutočnosti. T. j. že na post veľkomoravskom území tak dlhé obdobie nikto nepotreboval tieto pojmy definovať. Konkrétne na Slovensku máme rad významných inštitúcií, ktoré nesú mená našich vierozvestcov rovnoapoštolských: sv. brata Cyrila (Konštantína Filozofa) a sv. brata Metoda. Zdá sa, že tieto inštitúcie sa zaoberali a zaoberajú všetkým možným, len nie odkazom sv. bratov Cyrila a Metoda.

Možná definícia duchovnosti:

Duchovnosť je tvorená [3]:

- **ľudskosťou** (súcitom – dobrotou) ktorá určuje kvalitu človeka (základná úroveň duchovnosti); Bez nej ľudia nemôžu byť. Človek, ktorému chýba ľudskosť, ktorý nemá dostatok ľudského súcitenia, je duševne osamelý, vnútorne neistý. Taký človek potom nachádza vo svojom okolí niečo nepriateľské alebo negatívne a výsledkom je pocit neistoty a strach. Preto taký človek nemôže byť vnútorne šťastný. Táto úroveň spirituality je pre každého nevyhnutná a podstatná. Každý človek sa s ňou rodí a naše matky sú prvé, ktoré nás učia hodnotu ľudskosti;

- **náboženstvom** [4] (nadstavbová úroveň duchovnosti);

I keď pre ľudské bytosti nie je náboženstvo nevyhnutné, náboženská viera je pre niektorých ľudí veľmi užitočná a pomáha im. Pozitívna viera v Boha pomáha veriacim rozvíjať ich spiritualitu.

Teda: «Duchovnosť vyjadruje prítomnosť ľudskosti (súcit – dobra) a náboženskej viery (v materiálnej a nemateriálnej kultúre)».

Cyrlometodská duchovnosť

Je tvorená:

- slovanským potencióalom ľudskosti (súcit – dobroty);

- náboženstvom byzantskej (konštantinopolskej) tradície.

Sv. bratia Cyril a Metod nás zbavili pohanského pohľadu na svet. Pozdvihli nás z úrovne pohanov na civilizovaných kresťanov. To zmenilo náš rebríček hodnôt a uvoľnilo náš potenciál ľudskosti. Bohužiaľ nestihli nás naučiť chrániť si túto duchovnosť a kultúru proti nepriateľom. Možno by bolo stačilo keby nám boli odkázali to, čo mi na základe svojich životných skúseností povedala moja mama: „Buď dobrý, ale nie hlúpy“.

Možné definície kultúry [5]:

- «Kultúra je ľudská vzdelanosť (*cultura mentis, cultura animi*); kultúrou ducha je filozofia» Marcus Tullius Cicero (* 03. 01. 106 p.n.l., † 07. 10. 43 p.n.l.);

- «Kultúra sa skladá z nekonečného množstva kultúrnych konglomerátov, t. j. materiálnych (kauzálne funkcionálnych) a významových (symbolických) jednotiek alebo systémov. Tieto systémy sa líšia rozsahom, od najmenších (ako je napr. tvrdenie, že $2 \times 2 = 4$) cez väčšie systémy (jazyk, veda, filozofia,

náboženstvo, umenie, etika, politika, technológia atď.) k najrozsiahljším supersystémom ... » Pitirim Alexandrovič Sorokin (* 21. 01. 1889 † 10. 02. 1968);
 - «Kultúra je komplex špecifických duchovných, materiálnych, intelektuálnych a emocionálnych črt spoločnosti alebo sociálnej skupiny, ktorý zahŕňa spolu s umením a literatúrou aj spoločný spôsob života, životný štýl, hodnotový systém, tradície a vieru» UNESCO, 2002 [6].

Cyrlometodská kultúra:

* možno ju jednoducho definovať ako protiklad kultúry latinskej [7] ako:

«Významnú súčasť európskej kultúry vyrastajúcu z byzantskej kultúry»;

* alebo podrobnejšie ako:

«Satelitnú kultúru, ktorá vznikla zo žriedlovej byzantskej kultúry na slovanskej pôde Veľkej Moravy»;

a) v užšom slova zmysle:

«Je tvorená dielami materiálnej (archeologickými pamiatkami, písomnými pamiatkami napísanými v staroslovančine) a nemateriálnej kultúry (napr. liturgický spev v podobe Карпатського простопінія) vzniknutými zo žriedlovej byzantskej kultúry na slovanskej pôde Veľkej Moravy v období do 15. storočia nášho letopočtu»;

Dokresľovaná je dielami napísanými v období od 7. do 15. storočia n.l. v jazykoch latinskom, gréckom, arabskom ... pochádzajúcimi z prostredia Čiech, Talianska, Bulharska, Franskej Ríše, Ruska a ďalších štátov [8].

a) v širšom slova zmysle:

«Je tvorená dielami materiálnej a nemateriálnej kultúry vzniknutými na tradíciách cyrilometodskej duchovnosti»;

Vznikala zo žriedlovej byzantskej kultúry na slovanskej pôde Veľkej Moravy. Pôvodnú (dobovú) cyrilometodskú kultúru vytvorili jej otcovia sv. bratia Cyril a Metod [9] a jeho učeníci sv. Kliment Ochridský, sv. Gorazd Agathon, sv. Naum Ochridský, sv. Angelár, sv. Lazar (Dragais) ... Z tohto pôvodného cyrilometodského kultúrneho základu vyrástla národná cyrilometodská kultúra Karpatských Rusov (Rusínov), národné cyrilometodské kultúry južných Slovanov, neskôr Kyjevskej Rusi, Bielej Rusi a Moskovskej Rusi ... Je užším pojmom, ako slovanská kultúra. Neobsahuje v sebe tú časť kultúry slovanských národov, ktorá vznikla po prevzatí latinskej duchovnosti.

Definitívnym pádom Konštantinopola (Carihradu) „druhého Ríma“ so zostatkom Byzancie = Východorímskej ríše [10] do rúk osmanských Turkov 29.05.1453, zanikol zdroj našej východnej byzantskej duchovnosti a kultúry. Už predtým – v roku 1448 získal Moskovský patriarchát Ruskej pravoslávnej Cirkvi autokefáliu – samostatnosť. A tak novým centrom a zdrojom východnej kresťanskej duchovnosti a kultúry „tretím Rímom“ sa stala Moskva. V dôsledku toho sa satelitné cyrilometodské kultúry žriedlovej byzantskej kultúry postupne stali satelitnými cyrilometodskými kultúrami žriedlovej ruskej kultúry. Uviesť tu možno tieto národné satelitné kultúry: ukrajinskú, bieloruskú, bulharskú, rusínsku, srbskú, macedónsku, čiernohorskú a do 17. storočia kultúru chorvátsku [11]...

Nepreskúmaný, neznámy, respektíve zamlčovaný je priamy vklad cyrilometodskej kultúry do neslovanských kultúr Európy. Ako príklad možno uviesť vklad významného uhorského hudobného skladateľa a klavírneho virtuóza **Franza von Liszta** (* 22. 10. 1811 † 31. 07. 1886) [12], ktorý nevedel maďarsky, ale bol znalcom staroslovanského jazyka. V svojej knihe «Frédéric Chopin» z roku 1852 sa prejavil ako znalec staroslovanského jazyka. V roku 1863 skomponoval skladbu na oslavu príchodu sv. bratov Cyrila a Metoda «Slavino Slavno Slaveni» na text srbského básnika Meda Pucića [13] [14].

Poznámky, odkazy:

[1] «PREAMBULA My, národ slovenský, ... v zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy, ... » vid': <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/ustava-slovenskej-republiky/>;

[2] Sv. Bratia Cyril a Metod boli vyhlásení za patrónov Európy pápežom Jánom Pavlom I. v roku 1980 apoštolským listom Egregiae virtutis (30. december 1980): AAS 73 (1981), s. 258 - 262 vid': http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_egrvir.htm

- http://sk.wikipedia.org/wiki/Patr%C3%B3n_Eur%C3%B3py;
- [3] <http://sk.wikipedia.org/wiki/Duchovnos%C5%A5>;
- [4] Pozri odstavec: «Kritika humanizmu v ruskej filozófii» vid':
<http://ru.wikipedia.org/wiki/Гуманизм>
- [5] [http://sk.wikipedia.org/wiki/Kultúra_\(spoločenské_vedy\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Kultúra_(spoločenské_vedy));
- [6] http://www.unesco.org/education/imld_2002/unversal_decla.shtml
- [7] «... latinská kultúra je významná súčasť európskej kultúry vyrastajúca z rímskej kultúry» vid':
http://ii.fmph.uniba.sk/~filit/fvk/kultura_latinska.html;
- [8] Magnae Moraviae Fontes Historici, Brno, 1966-1971. Táto publikácia pôvodných písomných pamiatok cyrilometodskej kultúry je najvierohodnejšia.
- [9] http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_02061985_slavorum-apostoli_sk.html
- [10] Zostatok Byzancie vzniknutý v dôsledku dobytia a spustošenia Konštantinopola (Carihradu) bratovražednou rukou IV. križiackej výpravy 13. (12. – 14.) apríla 1204;
- [11] Glagoliku používali Chorváti, v trochu pozmenenej podobe dlhú dobu (do XVII. storočia) vid':<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0>
- [12] http://sk.wikipedia.org/wiki/Franz_Liszt
- [13] <http://www.extraplus.sk/1934/nezname-fakty-o-lisztovi>
- [14] **Po 13. marci 1776 t.j. po vzniku nových latinských biskupstiev Spiš, Banská Bystrica, Rožňava. A po vzniku ďalších nových latinských biskupstiev Szatmár a Košice v roku 1804. V tejto oblasti zostali grekokatolíkm, učili sa a ovládali staroslovanský jazyk = starú rusínčinu len Rusíni. Bol teda Rusínom.**

Súvisiace články:

Наше походжіння (общоруське)

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2

<http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na-slovensku-2> - vymazané!

Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-0> - vymazané!

Реакції на сучасний рух Русинів

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...>

Posledný kríž slovanskej cirkvi

<http://www.holosy.sk/sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - vymazané!

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

Sv. Liturgia

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> - vymazané!

Ad: Slabá identita

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> - vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 04.10.2013 na: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> - vymazané!)

Sv. Liturgia

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Napriek úsiliu rusínskych organizácií, aktivistov naďalej pokračuje latinizácia rusínskeho obyvateľstva. Možno najviac to bolí a najviac je to cítiť v prechode zo staroslovanského bohoslužobného jazyka na slovenský bohoslužobný jazyk, t.j. na zavádzaní grekokatolíckej, alebo pravoslávnej služby Božej v slovenčine. V tejto súvislosti som dostal niekoľko mailov z ktorých niektoré časti citujem a pokúšam sa na ne dať odpoveď.

A) «... v obci ... bola zavedená slovenská pravoslávna (služba Božia) i švagriná si pochvaľovala, že ako je to dobre, lebo už konečne všetkému rozumie, lebo mi v ... máme po staroslovansky a mnohým spevom nerozumiem ...»

+ Švagriná odosielateľa mailu je jednou z mnohých našich rusínskych žien, ktoré nevydržali latinizačnú propagandu (vo forme slovakizácie) spojenú so všetkými nám známymi krivdami a urážkami (nečudo - nikto im nepomohol), a tak ich postupne lámu jednu po druhej, obec za obcou. Tu je možné vidieť, že naše rusínske organizácie, ich vodcovia, ale i grekokatolícka Cirkev a v menšej miere i pravoslávna Cirkev (nakoľko obidve sú slovenské Cirkvi). Teda všetci, ktorí sa hlásia k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, a mali by mať záujem na jeho obhajobe, udržaní a rozvoji, si z rôznych príčin túto úlohu neplnia. Priznajme si, je to práca navyše (viem latiniku – je práca navyše učiť sa cyriliku, nemáme modliacu knižku v cyrilike - je naviac napísať petíciu na biskupský úrad, neučia sa naše deti cyriliku - je naviac napísať petíciu na ministerstvo školstva ...) Boj za svätú staroslovanskú liturgiu je tak ako boj o cyriliku časťou nášho boja za prežitie Rusínov, za prežitie odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Nemali by sme sa poddávať latinizačnej propagande. Treba sa vedieť brániť, treba vedieť používať proti latinizačným argumentom naše cyrilometodské či rusínske argumenty. Treba vedieť brániť si SVOJE. Nedovoľme haniť NAŠE. Pokúsim sa sformulovať niekoľko našich argumentov:

+ Pokiaľ má byť vedená seriózna diskusia je potrebné si odpovedať na otázku: Je viera vec rozumu, alebo srdca? Pokiaľ viem, tak pokiaľ nie všetci, tak drvivá väčšina odborníkov i veriacich odpovedá, že viera je vec srdca. I ja to tak cítim, že viera je vec srdca. Preto je veľmi vážna umelecká, estetická hodnota sv. Liturgie (Bohoslužby), aby viera – láska Božia prenikla k srdcu každého veriaceho – účastníka Bohoslužby.

+ Keď by to tak nebolo, stačilo by si prečítať, alebo len odrapkať texty sv. Liturgie. Pre približné porovnanie je možné uviesť (pre tých, ktorí aspoň raz boli na opere, alebo si niekedy vypočuli nejakú opernú áriu), že pre plnosť estetického zážitku im nebolo treba preklad (videli, čo sa deje na javisku, srdcom precítili celé dianie). Analogicky našej mládeži pre plné precítenie anglosaských hitov obdobne nie je potrebný preklad, však často je to i tak, že i z odborného prekladu nie je jasný zmysel pesničky. Mne osobne (a myslím si i väčšine veriacich) vadí, keď pri sv. Liturgii by som sa mal zamýšľať nad zmyslom textu. Ani naši mladí sa pri moderných pesničkách nezamýšľajú nad zmyslom textu, ale vnímajú muziku, rytmus, melódiu, úprimnosť spevu (precítenie), a očami celé aranžmán (dekorácie, pohyb – svetelné efekty, ...)

+ A toho, koho skutočne zaujíma preklad (podstata či doslovný odborný preklad) ten si sám preloží (a naučí sa i tie slovíčka čo nevie) alebo si nájde zodpovedajúci preklad do jazyka rusínskeho a či slovenského. K tomu nie je potrebné prejsť na slúženie sv. Liturgie v kodifikovanom rusínskom alebo slovenskom jazyku (meniť bohoslužobný jazyk).

+ Netreba zabúdať ani na prednosti SVOJHO obradu:

1. Naši predkovia dostali Evanjeliá priamo z Byzancie – priniesli nám ich sv. bratia Cyril a Metod. Tak sme nadobudli sv. Liturgiu na najvyššej úrovni - spolu s réziou, dekoráciami i rúchami. Úroveň obradu svedčil o sile a bohatstve jeho tvorcu t.j. Byzancie.

2. My ako jediný národ sme nadobudli preklad Evanjelií do svojho spisovného jazyka priamo z gréckeho a to od sv. Cyrila. Výnimočnosť estetického výsledku tohto diela spočíva v tom, že preklad sv. Liturgie bol realizovaný v plnej zhode s prozodickými pravidlami gréckeho originálu, ako i to, že pri jej preklade sa úspešne spojil dar spevnosti nášho národa s darom komponovania sv. Cyrila. Možno najkrajšia je v podobe «Karpatského cirkevného spevu» [1]).

3. Okrem cyriliky, je staroslovanský obrad asi jediné naše požitko o ďalšími východoslovanskými národmi.

+ Úroveň obradu samozrejme záleží i od duchovného a veriacich. A pokiaľ úroveň staroslovanského obradu bola nízka, tak je možné pochopiť švagrinú odosielateľa mailu, že jej potom záleží už len na zrozumiteľnosti obradu.

B) «... Ak by sme sa mali naučiť spievať Parastas i Panychídu i Čin pohrebný na pohrebe po rusínsky, tak by nás to bolo potrebné najprv naučiť, lebo melódia ktorú používame na staroslovanský Parastas, na rusínsky text nesedí. I "Otče náš" sa treba naučiť a t.d'. ... A ujať sa toho by sa mal duchovný a nie laik. Duchovný má povedať, ktorú hlásku a ako treba predĺžiť, alebo skrátiť v speve. Ak sa nenaučíme spievať liturgické spevy po rusínsky, tak za krátky čas nás niekto naučí ich spievať po slovensky ...»

Duchovný nám to nepovie. To by nám mohol kompetentne povedať jedine sv. Cyril. No ten by sa nás iste spýtal: prečo chcete prekladať zo starého rusínskeho jazyka do nového (kodifikovaného) rusínskeho jazyka? A myslím si ešte, že „druhý sv. Cyril“ sa len tak skoro nenarodí. Nekompetentne nám možno niekto povie ako «spievať liturgické spevy», alebo si sám vymyslíte, ako ich spievať, tak ako si v krčme vymyslia chlapi odrhovačku. Ale vždy ten „preklad“ bude len paškvil. No môže vás tešiť, že to budú vedieť len odborníci, alebo starí veriaci – pamätníci ktorí si ešte budú pamätať staroslovanský obrad. Tí možno povedia niekomu i pravdu. Tak ako v mojej rodnej obci, moja teta zhrbená skoro po samú zem od práce a ťažkého života, po prechode veriacich na slovenčinu, povedala: «to už je nič». Teda, alebo zostanete pri staroslovanskom obrade, alebo nastúpíte cestu zradcu kniežaťa Svätopluka a stanú sa z vás latiníci. Teda, keď hodnotím u vás situáciu podľa toho čo píšete, tak väčšina v obci vašej švagrinej je asi napadnutá otravou biskupa Wichinga. Niektorí z tých čo mi napísali, mi napísali rusínsky – latinkou. Teda prakticky sú za rusínčinu písanú latinkou. Teda, ako je vidieť boli a sú za rusínsku bisidu v rámci slovenského jazyka. Veru keď by sa za bohoslužobný jazyk zaviedol kodifikovaný rusínsky jazyk, tak sa bojím, že by vám to nestačilo. Myslím, že by ste ani tomu nerozumeli. Z toho vyplýva že skôr, alebo neskôr by ste i tak prešli na slovenčinu. Naša záchrana nie je v tom, jednoducho sa prispôbovať stavu latinizácie - slovakizácie. Však viete, ako išiel vývoj a ako ide – najprv cirkevne ruský jazyk, potom ukrajinský, teraz kodifikovaný rusínsky jazyk potom rusínska bisida ako nárečie v rámci slovenského jazyka a potom slovenský jazyk a nakoniec anglický jazyk. My by sme mali rozvinúť rusínske školstvo, učiť deti kodifikovaný rusínsky jazyk. A od detí nech by sa učili kodifikovaný rusínsky jazyk i rodičia. A to tak, ako sa v týchto dňoch učia od svojich detí anglický jazyk.

+ Treba sa brániť proti premyslenej latinizácii. V tejto súvislosti možno spomenúť:
- zrušenie výučby ruského jazyka na školách, a naša možno povedať žiadna reakcia na túto realitu;
- tlač modlitebných knižiek latinkou, a naša možno povedať žiadna reakcia na túto realitu.

Sám som bol viac krát svedkom situácie, keď veriaci si chceli kúpiť modlitebné knižky tlačené v cyrilike v obchode Petra v Prešove, nakoľko, ako hovorili, tieto čo majú sú už opotrebované. No samozrejme vždy dostali zápornú odpoveď. Môj názor v tejto otázke je taký: sv. Liturgia – po staroslovansky = na našom starom rusínskom jazyku a kázanie na súčasnom kodifikovanom rusínskom jazyku.

C) Páčilo sa mi keď som si v jednom maile prečítal, ako otec povedal synovi, «... Ale nech sa naučia – tak som mu odpovedal». Treba ale povedať, že mladí sú takí, akých sme ich vychovali. Tým chcem povedať, že za minulých dvadsať rokov sme z rôznych príčin zaspali – neumožnili sme, nedali sme, neodovzdali sme odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda našim deťom. A to treba napraviť.

D) Nemožno kritizovať ateistov. I medzi Rusínmi sú ateisti. Nemožno brať do zubov len kňazov že nič nerobia. Mali by sme robiť jednotne – všetci, ktorí chcú zachrániť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Ja vidím chybu v tom, že do súčasnosti nie sme zjednotení. Súhlasím s tým, že treba mať nie len svetských, ale i cirkevných učiteľov. A času už nemáme. Za chvíľu začne nový školský rok ...

Poznámka:

[1] «Karpatský cirkevný spev je unikátna forma vokálnej liturgickej hudby na Karpatskej Rusi. ...»
viď: http://www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_muzika.html#%D0%9A%D0%B0%D1%80...

Milan SEMANČÍK, Trenčín

(Zverejnené v sobotu 3. augusta 2013 r. vid': <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9>) – vymazaný!

Zachované z diskusie:

8. august 2013 - 20:05 poslal Мiлaн CEMAHЧIK.

Pán „mato“, ďakujem vám za vašu reakciu. Odpovedám vám nasledovné:

a) vašou kritickou reakciou ste sa postavili do pozície odborníka. Iste máte naštudované „základné pojmy“ ktoré mi doporučujete naštudovať. Neuviedli ste však literatúru, zdroje, z ktorých by som mal naštudovať vami prezentované chápanie týchto pojmov. I keď používate množné číslo, a obviňujete ma z písania bludov, konkrétne ste napísali len jediný (podľa vás) nesprávny pojem: «staroslovanskú službu božiu», pričom za správny pojem ste uviedli: «cirkevneslovanské služby božie na cirkevneslovanskom jazyku». Moje chápanie spomenutého pojmu som mimo iné čerpal z: «Vikipédie slobodnej encyklopédie» pozri na internete http://sk.wikipedia.org/wiki/Cirkevn%C3%A1_slovan%C4%8Dina kde sa o tom píše toto: «Cirkevná slovančina je jazyk (súbor jazykov), ktorý sa vyvinul zo staroslovienčiny v 11. storočí. Dodnes sa používa ako liturgický jazyk pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi. "Cirkevná slovančina" bolo v minulosti označenie pre to, čo dnes označujeme ako staroslovienčina ... »;

b) pýtam sa vás ako odborníka, v ktorom článku, alebo pri písaní ktorej publikácie ste využili svoje odborné vedomosti na obranu staroslovanskej = cirkevneslovanskej služby božej? Kde vaše odborné vedomosti, vysoká hodnota vašich článkov, publikácií svieti, a je na úžitok rusínskemu národu? Pokiaľ ste tak neučinili, tak vás k tomu vyzývam.

c) to že sa skrývate za pseudonym „mato“ tiež o niečom svedčí.

14. august 2013 - 20:26 poslal Мiлaн CEMAHЧIK.

I. Pán „mato“ – ďakujem vám za vašu odpoveď. Bohužiaľ mi potvrdila pravidlo, že keď chýbajú argumenty a vôľa uznať argumenty oponenta, odbočuje sa od témy a prechádza sa k osobným útokom;

a) ja vždy píšem svoje príspevky rusínsky a slovensky. Pri vkladaní odpovede na vašu reakciu som zabudol, že táto možnosť je len pre pri vkladaní článku. Prosím prepáčte, že vám z uvedeného dôvodu vznikli ťažkosti;

II. Ešte niekoľko poznámok k vašim pohľadom na predmet diskusie:

a) medzi termínom „staroslovienčina“ a „staroslovančina“ nie je v obsahu slov žiadny rozdiel. Sú to synonymá vid': <http://sk.wikipedia.org/wiki/Staroslovien%C4%8Dina>;

b) časové delenie, aké vy používate: najprv staroslovančina písaná podľa vás glagolikou 200 rokov, potom cirkevná slovančina písaná podľa vás cyrilikou 900 rokov, nemá žiadne opodstatnenie. A to z týchto dôvodov:

* pre zápis staroslovanského jazyka boli fakticky súčasne využívané obidve abecedy: glagolika i cyrilika. Svedčia o tom najstaršie dochované písomné pamiatky z obdobia X. a XI. storočia, kde patrí 13 písomných pamiatok napísaných glagolikou a 10 napísaných cyrilikou. Nariek tomu o prvenstve glagoliky svedčia hlavne palimpsesty t.j. písomné pamiatky, kde prvý staroslovanský text napísaný na pergamene glagolickou abecedou bol vymazaný a následne nahradený staroslovanským textom napísaným cyrilickou abecedou vid':

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%...>

Лекции по старославянскому языку, Любовь В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, стр. 19.

* staroslovanský jazyk bol od svojho počiatku používaný ako liturgický jazyk. Bol teda od svojho prvopočiatku cirkevneslovanským jazykom. Prvý krát bol ako liturgický jazyk použitý na Veľkej Morave. Pápež Hadrián II. v polovici roka 869 bulou «Gloria in excelsis Deo – Sláva na výsostiach Bohu» schválil staroslovančinu ako liturgický jazyk Slovanov;

Samozrejme i staroslovančina sa v priebehu svojej existencie vyvíjala. Oproti prvotnej staroslovančine bola zjednodušená jej gramatika a výslovnosť (vypadli nosovky a redukované samohlásky) ale stále to bola a je staroslovančina = cirkevneslovanský jazyk.

c) «Prečo miešate cirkevneslovanské modliace knižky na latinike a azbuke (hoci tieto starodávne modliace knižky neboli písané azbukov ale cirkevneslovanskými literami)»

Aby sme si rozumeli - musíme si ujasniť pojmy. Tie litery, ktoré vy nazývate azbukou nazýval Alexander Duchnovič v svojej Skrátenej Gramatike ruského jazyka písmenami občiansko ruskými [pozri obr. 1 a 2]. A tie čo vy nazývate cirkevneslovanskými literami volal «písmenami cirkevnými». Nemáte pravdu, že naše modlitebné knižky boli napísané len cirkevnými literami. Pokiaľ použijem vašu terminológiu boli písané i azbukou i cirkevneslovanskými literami (cyrilikou). Konkrétne ja vlastným po mojich starých rodičoch МОЛИТВЕННИК для греко католицького РУСЬКОГО НАРОДА уложив: о. П. КОТОВИЧ ЧСВВ. УЖГОРОД 1937 Выдавництво Чина Св. Василя Великого. Kde bežný text: krátky katechizmus, úvahy, cirkevné piesne, väčšina modlitieb a cirkevný kalendár sú napísané písmenami občiansko ruskými (azbukou). Časť modlitieb a služba Božia (sv. Liturgia) sú napísané písmenami cirkevnými = cirkevneslovanskými literami (cyrilikou) [pozri obr. 3, 4 a 5]. Nevie, prečo vám vadí termín azbuka. Tento termín bežne používa v svojich učebniciach i Alexander V. Duchnovič na písmená cirkevné (cyriliku) [pozri obr. 6 a 7].

d) Máte pravdu, že jednou zo zásluh našich vierozvestcov sv. bratov Cyrila a Metoda bolo úsilie o právo modliť sa svojou rečou ... Vieme ale, že toto právo sa Rímom neuznávalo, keď to bolo pre zachovanie byzantsko – slovanskej kultúry našich predkov aktuálne. Rím ho začal uznávať až potom, keď sa mu svojim vplyvom podarilo dlhodobo izolovať západoslovanské a možno i niektoré východoslovanské národy od našej východnej – slovanobyzantskej kresťanskej zdrojovej duchovnosti a kultúry. A keď sa mu podarilo ich transformovať na satelitné národy západnej – rímskej duchovnosti a kultúry. Oficiálne sa začalo toto právo uznávať až po roku 1965 t.j. po II. Vatikánskom koncile ktorý oficiálne zrušil princíp (prednosti latinského rítu – praestantia ritus latini) a po vyhlásení cirkevného práva pre gréckokatolíkov - Kódexu Kánonov Východných Cirkví (CCEO) v roku 1990 pápežom Jánom Pavlom II.. [pozri článok Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2 vid': <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazaný!

a článok Programové tézy rozvoja rusínskeho národa (Propozície) vid': <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – vymazaný!]

V súčasnosti sa toto právo Západom zneužíva (platí dvojaký meter) a preferuje sa toto právo len vtedy, keď je to v prospech latinizácie a proti cyrilometodskej tradícii. Preto myslím si, netreba na všetko naletieť. Treba sa zamyslieť nad tým čo odhadzujeme, čoho sa vzdávame, čo nám to prinesie, čo stratíme, prečo nám po tak dlhom čase odrazu tak vrelo pripomínajú to právo, ktoré nám viac ako jedno tisícročie upierali.

e) «Nemáte pravdu, že okrem cyriliky je obrad asi naše jediné spojenie s východoslovanskými národmi – a kde je naša kultúra ? Zvyky ? lingvistické aspekty ? a t.d'. ...»

Myslím si, že si neuvedomujeme, ako radikálne sa naša (slovanská) kultúra latinizovala v porovnaní s ruskou. Môj názor k tejto otázke si môžete prečítať v článku [«Ad: Slabá identita» vid': <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> – vymazaný!]

Nepresvedčili ma tvrdenia vo vašich reakciách. Čitatelia nech si porovnajú vaše i moje pohľady, ako i argumenty uvedené na podporu vašich a mojich názorov. Nech si rozšíria svoj pohľad na predmet diskusie a vytvoria si takto vlastný názor.

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> – vymazaný!

ню. 3. Упергѣсть проги позна-
ноѣ христїянскоѣ правды. 4.
Заздрѣсть ласки Божоѣ у ближ-
нього. 5. Затвердлѣсть серця в
грѣхах. 6. Конечне непокаяня.

2. Девять грѣхѣв чужих.

1. На грѣх порадѣ дати. 2.
Грѣх приказувати. 3. На грѣх
призволяти. 4. Грѣшника не ка-
рати. 5. Грѣшника заступати. 6.
До грѣха побуджати. 7. Грѣх по-
хваляти. 8. Грѣх не выявити. 9.
На грѣх приклад дати.

4. Чотыри грѣхи до неба вопіющѣ.

1. Добровѣльне убійство.
2. Содомїя. 3. Утѣсненя сирѣт.
4. Задержаня платнѣ наемникѣв.

Послѣднѣ рѣчѣ.

1. Смерть. 2. Суд. 3. Царство
небесне. 4. Пекло вѣчне.

МОЛИТВЫ ПОВСЕДНЕВНѢ

† Во ѿмѣ О́тца ѿ Сѣна ѿ свѣ-
таго Дѣха, а́минь.

Моли́твами свѣты́хъ О́тецъ на-
шихъ Ѓди Иисуса Христа, Бо́же
нашъ, помилуй насъ.

Сла́ва тѣбѣ Бо́же нашъ, сла́ва
тебѣ.

Царю́ небесный Оутѣшителью,
Дѣше истины, ѿже вездѣ съи ѿ всѣхъ
исполняѣи, сокровище благо́хъ ѿ
жизни пода́телю, прїиди ѿ вселѣся
въ ны ѿочи́сти ны ѿ всѣхъ сквер-
ни, ѿ спаси, Бла́же, дѣшкы наша.

† Свѣтѣй Бо́же. свѣтѣй крѣп-
кѣй, свѣтѣй безмѣтрный поми-
луй насъ. 3.

СЛУЖБА БОЖА

СВ. ІОАННА ЗОЛОТОУСТОГО

Священик зачинає :

Благословенно царство, Отца
и Сына и Святаго Духа, ныне
и присно, и во веки вековъ.

Хор: Аминь.

Ектенія мирна.

Миромъ Господъ помолѣмъ.

Хор по кождомъ моленю спѣває :

Господи помилуй.

О свѣшнѣмъ мирѣ и спасеніи
душъ нашихъ, Гдѣ помолѣмъ.

О мирѣ всегѡ міра, и благоосто-
яннѣ стѣхъ Бжїихъ Црквей, и сое-
диненіи веѣхъ. Гдѣ помолѣмъ.

О святѣмъ храмѣ семъ, и ѣже
сзъ вѣрою, благоговѣніемъ и стра-
хомъ Божїимъ входящихъ въ
оно, Господъ помолѣмъ.

О стѣхшѣмъ вселенстѣмъ Архїерей
(имарекъ) пѣпѣ Римстѣмъ, о бого-
любївомъ Епѣпѣ нашѣмъ (имарекъ),
честнѣмъ Пресвѣтерстѣмъ, ѣже ко
Хртѣ Дїаконстѣмъ, о всемъ причтѣ
и людемъ, Гдѣ помолѣмъ.

О благораствореніи воздѣхъ,
о оумноженіи плодѡвъ земныхъ
и временѣхъ мирныхъ, Гдѣ по-
молѣмъ.

О градѣ семъ (веси сей) и о
всакомъ градѣ, веси и странѣ
и ѣже вѣрою живѣщихъ въ нихъ,
Господъ помолѣмъ.

О плавающихъ, пѣтешествю-
щихъ, недѣгвующихъ, трѣждающихъ-
са, пѣкнѣнныхъ, и о спасеніи ихъ,
Господъ помолѣмъ.

ЯЗЪ БУКА ЦЕРКОКНА МАЛАА.

А. Б. В. Г. Д. Е. Ж. С. З. Н. Ї. К.
 Л. М. Н. О. П. Р. С. Т. ОУ. Ф.
 Х. У. Ц. Ч. Ш. Щ. Ъ. Ы. Ь. Ї.
 Ё. Ю. У. Я. Ъ. Ѓ. V. (Ѡ).

ЯЗЪ БУКА ЦЕРКОВНА ВЕЛИКАА.

А. Б. В. Г. Д. Е. Ж. С. З.
 И. Ї. К. Л. М. Н. О. П. Р. С.
 Т. У. Ф. Х. Ѓ. Ц. Ч. Ш. Щ.
 Ъ. Ы. Ь. Ї. Ё. Ю. У. Я.
 Ъ. Ѓ. V. (Ѡ)

Stefan Semančik

ЯЗЪ БУКА ПИСМЕНА.

А. а. Б. б. В. в. Г. г.
 Д. д. Е. е. Ж. ж. С. с.
 З. з. У. у. Т. т. К. к.
 Л. л. М. м. Н. н. О. о.
 П. п. Р. р. С. с. Ш.
 ш. Ђ. ѡ. У. у. Ђ. ѡ.
 Х. х. Ђ. ѡ. Т. т. Ш. ш.
 Ш. ш. Ђ. ѡ. Ђ. ѡ. Ђ. ѡ.

КНИЖИЦА

ЧИТАЛА

ДЛЯ НАЧИНАЮЩИХЪ.

— 23652

БУДИНЬ,

изд. Д. К. Оугорской Книгопечатни

1850.

ГЛАВНѢЙШІЯ ГРАММАТИЧЕСКІЯ ПРАВИЛА.

О БУКВАХЪ ВООБЩЕ.

Буквы, употребляемыя въ Церковнославянскомъ и письменномъ Рускомъ языкахъ, суть слѣдующія.

Буквы Церковныя.	Буквы Гражданско Рускія.	Наименованіе Буквъ.
А	а	Азь
Б	б	Буки
В	в	Вѣди
Г	г	Глаголь
Д	д	Добро
Е	е	Есть
Ж	ж	Живѣте
З	з	ѧ ло
И	и	Земля
І	і	Иже
К	к	І
Л	л	Како
М	м	Люди
Н	н	Мыслѣте
О	о	Нашъ
П	п	Онъ
Р	р	Покóй
С	с	Рцы
Т	т	Слóво
У	у	Твѣрдо
Ф	ф	У
		У
		Фертъ

VENČANIJE

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

V nedávnej dobe som od svojej príbuznej dostal oznámenie o spečení lásky prijatím svätej Tajny manželstva - venčanija v pravoslávnom chráme. Nakoľko som chcel vedieť, k čomu presne jej budem zasielať blahoželanie, pozaujímal som sa o tom na internete. Pre tých, ktorých to tiež zaujalo ponúkam nasledujúcu informáciu:

Sobáš v cerkvi: (venčanije)

V minulosti ženích a nevesta boli povinní oznámiť kňazovi (farárovi) svoje želanie zosobášiť sa. Otec duchovný toto pranie zverejnil - oznámil na omši ostatným veriacim. Ak nikto z veriacich nenamietol nič proti chystanému sobášu (neoznámil fakty), ktoré by danému sobášu mohli brániť, mohol sa sobáš konať.

Prijatie «tajinstva» pravoslávneho sobáša pozostáva z dvoch častí:

a) обручение t.j. obrad dávania prsteňov. V minulosti výmena darčiekov sa uskutočnila spolu s požehnaním rodičov v čase zasnub ako posledný tretí krok pred sobášom. Prvým bolo zverejnené svatovstvo. Druhým plesnutie po rukách – vlastné zasnuby, pričom zasnúbenie sa mohlo zrušiť;

b) венчание (druhý význam tohto slova = korunovácia) t.j. samotný sobáš;

Celý svadobný obrad (vrátane svätej liturgie) trvá niekoľko hodín.

Podmienky pravoslávnej cirkvi pre prijatie „tajinstva“ pravoslávneho sobáša – venčanija:

- aby vstupujúci do manželstva boli kresťanmi pravoslávnej cirkvi;
- aby ženích nemal menej – ako 18 rokov;
- aby nevesta nebola mladšia – ako 16 rokov;
- aby ženích a nevesta neboli blízkymi príbuznými (u Slovanov sa sobáš povoľuje medzi príbuznými počínajúc štvrtým stupňom – (od štvrtého kolena);
- ak niektorá zo strán vstupujúcich do manželstva už absolvovala tri manželstvá, štvrté a nasledujúce manželstvá – povolené občianskym zákonodarstvom, cirkvou nebudú požehnané.

Ludové tradície (povery) spojené so sobášnym obradom:

- pád obrúčky pri obrade znamená rozpad manželstva, alebo smrť jedného z manželov;
- nikomu nedávajte ručník, na ktorom mladomanželia stáli pri sobášení (venčaniji) v sobášnej sieni, alebo v chráme. Tento ručník symbolizuje životnú cestu mladomanželov, preto je ho potrebné chrániť celý život;
- je nutné urobiť rituálny darček chrámu za realizáciu obradu prijatia „tajinstva sobáša - venčanija“. Tradične takýmto rituálnym darčekom bol ľanový ručník, do ktorého bol zabalený bochník sviežo napečeného chleba;
- keď sviečky mladých silne prskajú, ich manželstvo bude nepokojné;
- koho sviečka rýchlejšie horela, ten bude kratšie žiť;
- venčaľnyje – sobášne sviečky chráňte celý svoj život. Treba však vedieť, že zapáliť ich je možné len vo veľmi ťažkých rokoch (situácii), a len čase choroby detí.

Svadobná ceremónia:

Vojdúc do chrámu, pomodliac sa, ženích sa postaví na pravú stranu a nevesta na ľavú. Presne tak sa stavajú svedkovia mladých. Svedok na strane ženícha a svedkyňa na strane nevesty. Za nimi ich družbovia a jej družičky. Toto rozostavenie mladých, svedkov, družbov a družičiek sa zachováva do konca sobášneho obradu.

a) обручение:

svadobné obrúčky, ktorými sa budú zasubovať mladí v čase svätej liturgie sa nachádzajú vpravo od svätého oltára blízko jedna od druhej. Diakon nasledujúc kňaza (svjaščenyka) prináša ich na špeciálnom podnose. Kňaz (svjaščenyk) mladomanželov trikrát žehná a každému dáva jednu sviečku. Sviečky sa dávajú i keď novomanželia vstupujú do manželstva druhý, alebo tretíkrát. Nasleduje odovzdávanie prsteňov. Otec duchovný pritom trikrát hovorí: "Обручается раб Божий (имя ...) рабе Божьей (имя ...)" Zasubuje sa otrok Boží (meno) otrokyni Božej (meno ...)“, urobiac nad hlavou ženícha znak kríža nasúva mu obrúčku na štvrtý prst pravej ruky. Potom berie druhú obrúčku a robiac kríž nad hlavou nevesty trikrát hovorí: "Обручается раба Божья (имя ...) рабу Божьему (имя ...)" Zasubuje sa otrokyňa Božia (meno) otroku Božiemu (meno ...)“a nasúva obrúčku na jej štvrtý prst pravej ruky. Následne otec duchovný trikrát vymení obrúčky na rukách ženícha a nevesty. Bezprostredne potom nasleduje obrad венчания – samotného svadobného obradu.

b) венчание – korunovácia (sobáš):

венчая - korunujúc (sobášiac) ženícha kňaz hovorí: "Венчается раб Божий (имя) рабе Божьей (имя) во имя Отца и Сына и Святого Духа" = Žení sa otrok Boží (meno ...) na otrokyni Božej (meno ...) v mene Otca i Syna i Svätého Ducha. Berie veniec, ktorým robí na ženíchovi znak kríža a dáva mu bozkať obraz Spasiteľa pripavený na prednej časti venca. Žehnajúc obdobne nevestu, dajúc jej pobozkať obraz Presvätej Bohorodičky, zdobiaci jej veniec (korunu). Kňaz венчает еѐ (sobáši = vydáva nevestu), pričom hovorí tieto slová: "Венчается раба Божья (имя) рабу Божью (имя) во имя Отца и Сына и Святого Духа" = Vydáva sa otrokyňa Božia (meno ...) otroku Božiemu (meno ...) v mene Otca i Syna i Svätého Ducha. Cirkevné kánony neobsahujú prísne pravidlá v zmysle, či majú byť vence (koruny) nasadené na hlavy novomanželov, alebo ich majú držať svedkovia nad ich hlavami, stojac za ich chrbátom. Potom sa prináša čaša s vínom, nad ktorou otec duchovný číta modlitbu, krížom značí čašu vína následne ju dáva ženíchovi a neveste. Novomanželia natrikrát - po sebe, najprv ženích, potom nevesta, vypijú víno. Spoločná čaša – to je spoločný osud, so spoločnými radosťami, smútkom – žiaľom, útechou. Po vypití čaše vína, kňaz spája pravú ruku muža s pravou rukou ženy, pokrýva spojenie ich rúk epitrachilou (šálom) ponad svoju ruku a trikrát vedie slávnostne kráčajúcich manželov s doprovodom okolo analoja (stolíka s Evanjeliom stojaceho naproti ikonostasu). Po skončení slávnostného pochodu kňaz sníma vence (koruny) z hláv manželov a víta ich slávnostnými slovami. Potom ich vedie k Cárскеj bráne (brána v Ikonostase) ktorou sa prechádza k oltáru, kde ženích bozkáva ikonu Spasiteľa a nevesta obraz Božej Matky. Podľa starej tradície mladomanželia sú povinní pobozkať i ikony svätých Kozmu a Demjána a mučeníkov Gurija, Samona a Aviva, ktorí sa považujú a uctieujú ako ochráncovia manželstva.

Aby sa mladí nikdy nerozišli a „nezakášali“, niekto z prítomných v dobe obradu by mal prečítať (povedať) túto modlitbu:

Все Святые раба (мужское имя) за руки берут, к алтарю ведут. У венца раба (женское имя) стоит, на Святых глядит. Господи, Царь Небесный, повенчай венцом святым раба (имя) с рабой (имя) на веки вечные, до смерти не разлучай. Аминь". = Všetci Svätí otroka (mužské meno ...) za ruky berú, k oltáru vedú. Pri venci otrokyňa (ženské meno) stojí, na svätých hľadí. Pane, Cár Nebeský, zosobáš vencom svätým otroka (meno) s otrokyňou (meno) na veky večné, do smrti ich nerozlúč. Amen.

V ktorom národe na svete (okrem ruského v širšom slova zmysle) to bolo niekedy ešte tak, že okrem kráľa, či cára alebo imperátora boli korunovaní i všetci manželia ?
Pozri:

<http://www.cvadbu.ru/venchanie/tr.html>

<http://www.svadba-club.ru/information/wedding/>
<http://www.youtube.com/watch?v=sS3SPB2TzCM&feature=related>
<http://www.pravoverni.sk/in02aktualityEE003.html>
<http://www.mojasvadba.sk/forum/tema/pravoslavny-svadobny-obrad-mate-skus...>
<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/vencanije>
<http://www.holosy.sk/sk/vencanije> - vymazané!

Milan Semančík, Trenčín
(Zverejnené dňa 18.01.2013)

Posledný kríž slovanskej cirkvi

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Môj rod «Семанчин = Semančik» pochádza z malej rusínskej dedinky Starina okr. Stará Ľubovňa. Dedinka je ukrytá a chránená lesmi severných svahov Ľubovnianskej vrchoviny patriacej do pohoria Východné Beskydy. Je otvorená k rieke Poprad a zároveň touto riekou chránená. Narodil som sa však v neďalekej sympatickej malej rusínskej dedinke Hajtovka okr. Stará Ľubovňa, nachádzajúcej sa tiež nad riekou Poprad, no na jej južných svahoch, v dome patriacom rodu Štefana Feduša z ktorého pochádzala moja mamka. Tento nádherný kraj poznám od svojich detských rokov. A tak ako som poznával prírodné krásy tohto kraja, poznával som i jeho kultúrne pamiatky. Mal som šťastie. Zo strany rodiny mojej mamy ma k ich poznávaniu viedol dedo Štefan Feduš – koščulnyk a zo strany otcovej – on sám – profesiou učiteľ. Pri svojich potulkách veľa fotografoval a rozprával mi o prírodných a kultúrnych pamiatkach. To čo vedel od svojich predkov, ako i to čo naštudoval, ale i to čomu nerozumel. Veľa krát sme chodili, čítali, opisovali, fotografovali rôzne nápisy v cerkvách, na krížoch. Niečomu sme rozumeli, niečo zostávalo nepochopené. Viackrát sme sa pristavili a čítali nápisy na kríži stojacom v záhradke napravo (z pohľadu návštevníka stojaceho pred cerkvou) od cirkvi Svjatovo Michaila archangela v Starine. Kríž k nám hovoril svojou písanou rečou. A aj keď sme text prečítali, nepochopili sme zmysel jeho značnej časti. V posledných rokoch čím viac prenikám do obsahu textu napísanom na tomto kríži, tým s vyššou úctou snímam klobúk pred tým (tými), ktorí prišli s myšlienkou potreby zanechania tohto odkazu, a dokázali túto myšlienku obsahovo, výtvarne, organizačne a finančne zrealizovať. S niektorými myšlienkami v smere chápania obsahu textu, aktuálnosti zanechaného odkazu by som sa chcel s Vami podeliť.

Tento, s vysokou pravdepodobnosťou posledný slovanský kríž, dokumentuje, že bol postavený grekokatolíckou cirkvou, ktorej duch bol slovanský, latinským univerzom ešte nezlomený. Vzhľad a detaily kríža sú zrejmé z priložených fotografií nafotených autorom článku dňa 25.07.2008.. Železný kríž je spolu s podstavcom vysoký cca 2,5 metra. Opis kríža:

Čelná strana kríža:

- na vrhnej strane kríža je cyrilikou napísané:

«ЦАРЬ СЛАВЫ»;

- na koncoch kratšieho ramena kríža sú napísané písmená, ktoré sú skráteným zápisom najsvätejšieho mena

«ИСУС ХРИСТОС».

Potvrdzujú to i dve staroslovanské «titla». Teda vodorovná čiarka (~) zreteľne viditeľná nad prvou i druhou dvojicou písmen, čo je signálom, že ide o skráteninu slov, konkrétne o prvé a posledné písmeno každého slova. Pri Isusovej pravej ruke je to dvojica písmen «ИС» a pri Isusovej ľavej ruke «ХС». Spolu teda môžeme čítať zhora a zľava doprava:

«ЦАРЬ СЛАВЫ ИСУС ХРИСТОС»;

- pod nohami Isusa je cyrilikou napísané:

«КРЕСТЬ ПОБѢДИТЬ ПОГАНСТВО КРЕСТЬ ПОБѢДИТЬ ПИЯНСТВО».

Zadná strana kríža:

- na vrhnej strane kríža je cyrilikou napísané:

«ЦАРЬ СЛАВЫ»;

- na koncoch kratšieho ramena kríža je obdobne napísaná dvojica písmen s titlom. Na ľavom konci je to dvojica písmen «ИС» a na pravom konci je to dvojica písmen «ХС».
- Pre zaujímavosť: zo slova „titla“ pochádza i slovenský výraz „titul“, t.j. skrátčenina vedeckej hodnosti;
- pod nohami Isusa je cyrilikou napísané:

«ПАМЯТНИКЪ БРАТСТВА ТВЕРЕЗОСТИ ЗАВЕДЕННОГО ОТЪ ПІЯ ПАПЫ ІХ 1874.»

- pod týmto textom je päťramenná hviezda ★
- pod hviezdou je tento text:

«ГОСПОДИ ОРУЖІЕ НА ДІАВОЛА КРЕСТЪ ТВОЙ ДАЛЪ ЕСИ НАМЪ»

- úplne na spodnom konci kríža v jeho ľavej rozšírenej časti je pravdepodobne uvedený názov firmy, ktorá kríž vyhotovila. Mne sa zdá, že v najnižšom riadku názvu textu firmy je možné pod nánosmi farby prečítať:

... ВО ЛЬВОВЪ.

Výklad obsahu textu:

Ad: «ЦАРЬ СЛАВЫ ИСУС ХРИСТОС»

Preklad: „Cár Slávy (Slovanov) Ježíš Kristus“.

Sv. Cyril a Metod prišli k nám nie s ohňom a mečom, ale ako vierozvestcovia. Tak ako sú zobrazovaní - s evanjeliami. Prišli do úplne pohanského prostredia, kde vládli pohanské zvyky. O to náročnejšia bola ich práca. Nestačilo len mechanicky preložiť všetky evanjeliá do nášho prvého spisovného rusínskeho jazyka (staroslovanciny). Genialita sv. Cyrila i Metoda spočíva v tom, že geniálnym spôsobom dokázali priblížiť zmysel evanjelií vtedajšiemu chápaniu našich pohanských predkov. Dokázali využiť na kresťanský účel celú slovnú zásobu našich pohanských predkov, a to tak, že im dali nový kresťanský zmysel.

Hlavným bohom našich pohanských slovanských predkov bolo Slnko:

► slnečný Perún – boh búrky a blesku, teda ohňa a vody. V jeho tradícii spočívajú korene pálenia sviečok na hrobch. Jeho ženskou obdobou bol Mesiac – Luna – hlavná bohynia Slovanov:

► mesačná Sláva (Kupala Sláva). Podobne ako Perún, i ona bola božstvom vody a ohňa. No na rozdiel od Perúna (= rímska obdoba Iuppiter, = grécka obdoba Zeus) dokázala zosielať ľuďom vodu z neba omnoho lahodnejším spôsobom - aj bez búrky: každý deň, totiž presnejšie povedané, každú noc v lete sa tajomným spôsobom objavovala «poca» na všetkej tráve a lesnom poraste. Prenikala do rastlín a dávala im tak život. Takýmto spôsobom ona bola v pohanskom chápaní dárkyňou všetkého života, lebo (rosa) sa nachádzala v každej živej rastline, (porovnaj «rôsol» - šťava vytlačená z rastlín) a v každom živom tele. Voda z neba, t.j. rosa a dážď, boli odpoveďou na ľudské prosby o vlahu. Porovnaj staroslovanské «просити» (prosiť, pýtať) s «росити» kropiť vodou. I samotné slovo «дážď – додж – діждь», ktorým dnes zvykneme označovať vodu padajúcu z neba, je pôvodné staroslovanské «даждь», čo v preklade znamená daj, ktorým praslovania volali k svojej bohyni o vlahu: «даждь нам влагу» - daj nám vlahu. Vlahu je totiž základné pozemské dobro

(porovnaj staroslovanské «влага» vlaha a «благо» dobro), prípadne staroslovanský výraz «благодать» milosť, doslovne dať dobro, dávať vlahu. Ľudia prosili o vlahu hlavne na jar a v čase letných horúčav. Práve preto čas prvých jarných dažďov a prvej letnej rosy na tráve bol časom pohanského kultu rusale = kráľovnej **Slávy-Kupaly** grécky (Κυβέλη, Ρέα). Odtiaľ teda pochádza i jej názov «Rusaľa». Naši predkovia po prijatí pravej kresťanskej viery prestali veriť v pohanské povery. Pochopili pravú vieru v Isusa Christa a Trojjediného boha. Pochopili, že on jediný je Darcom života a On jediný je Kráľom kráľov, ponechali náš starobylý názov «**Rusaľa**» i v kresťanskej terminológii pre «Zelený svjata», teda pre Sošestviže Svjataho Ducha (Trojcin deň). Tento sviatok Zoslania Svätého Ducha (pripadajúci väčšinou na mesiac máj) keď cerkov i naše príbytky zdobíme zelenými ratolesťami – symbolom života, keď staviame máje je prahistorickým slovanským zvykom súvisiacim s darom života a Darcom života. Práve preto i sviatky Svätého Ducha voláme «Kráľovskými» t.j. «Rusaľami»! Rusaľa = kráľovná Sláva bola v súlade s vtedajším mylným pohanským presvedčením hlavnou bohyňou Slovanov = spasiteľkou.

Hlboké korene tejto tradície je možné dokumentovať historickou lingvistikou: Slávka - Silva - Sylvia - Silvan to v zmyslovom chápaní koreňa slova nie je nič iné ako náš slovanský boh. Čo preniklo do latinčiny: Salva - Salvator - Spasiteľ - záchranca. Salva je to čo tečie. Tečie voda, aj reč plynie - tečie. Grécky [греч.](#) συλλαβή - slavika - slabika. Slabika sa povie po taliansky sillaba. Slivka sa po taliansky povie [pruni](#), [prūnum](#), prugna. Dodnes vidno na starých hrobch vysadené slivky. Pruna je bohom ohňa a vody. Náš Perún to je taliansky Salvator - spasiteľ.

► označenie Isusa Christa ako «kráľa slávy» nachádzame i v samotnom Svätom písme (Žalm 23, 7 – 10). A užíva ho i Liturgia sv. Jána Zlatoústeho (napr. v kňazskej modlitbe Veľkého vchodu).

► pokiaľ k tomu pridáme slová evanjelistu sv. Matúša, ktorý vo svojom Evanjeliu zaznamenal, že na Isusovom kríži bolo napísané, že Isus je kráľ Židov, (porov. Mt 27, 37). Analogicky sa teda v slovanských zemiach na kríže písavalo, že Isus je kráľ Slávy (Slovanov).

Všetko to naši vierozvescovia sv. Cyril a Metod vedeli a zohľadnili. Na týchto tradíciách (východnej mentality, obradu, duchovného dedičstva, cirkevnej disciplíny) vybudovali slovanskú cirkev. Slovanská cirkev bola schválená pápežom Hadriánom II. v polovici roka 869 vydaním buly «Gloria in excelsis Deo – Sláva na výsostiach Bohu [1] [2]» Preto naši predkovia - úprimne veriaci kresťania našej slovanskej cirkvi dávali na svoje kríže už od čias sv. Cyrila a Metoda takéto nápisy, nakoľko tento nápis vyjadruje i krásnu skutočnosť, že Isus Christos je kráľom Slovanov (Slávy) [3].

Ad «КРЕСТЬ ПОБѢДИЛЬ ПОГАНСТВО КРЕСТЬ ПОБѢДИТЬ ПИЯНСТВО».

Preklad tejto vety je zrejмый: „Križ zvíťazil nad pohanstvom, križ zvíťazí nad pijanstvom“. To nepotrebuje nejaký výklad.

Ad «ПАМЯТНИКЪ БРАТСТВА ТВЕРЕЗОСТИ ЗАВЕДЕНОГО ОТЪ ПИЯ ПАПЫ IX 1874.»

Preklad: „Pamätník bratstva triezvosti zriadeného Piom IX. 1874.“ Je známe, že katolícka cirkev zakladala a zakladá rôzne bratstvá. V danom období vyhlásila boj s alkoholizmom v svojej pôsobnosti i greko – katolícka cirkev. Pri takomto kríži (alebo na bibliu) notorickí alkoholicy prisahali, že nebudú piť ... [4].. Rovnaký križ bol postavený v tom istom roku s tými istými nápismi v dedinke Bilki na

Zakarpatskej Ukrajině Білкі — село Іршавського району Закарпатської області [5].

Ad «ГОСПОДИ ОРУЖІЄ НА ДІАВОЛА КРЕСТЬ ТВОЙ ДАЛЬ ЕСИ НАМЪ»

Opäť preklad tejto vety je zrejmý: „Pane zbraň na diabla kríž tvoj dal si nám“. Je to text spievaný v stredu i piatok na utrenej liturgii (na dni kríža) [6].

Poznámky:

[1] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, str. 292.

[2] plný text buly vid' link: http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_gloria.htm

[3] pozri podrobnejšie: Dejiny Baziliánskeho monast'ra v Krásnobrode od 9. storočia po súčasnosť, o. Jozafát Vladimír Timkovič, OSBM, Košice, Tlačiareň svidnícka, s.r.o., 2009, str. 9, 11, 13, 15, 24-25, 173.

[4] konzultované s akademikom M. Mušinkom, DrSc.

[5] vid' link: <http://www.youtube.com/watch?v=GXKNywRpiX4>

[6] konzultované s o. Gorazd A. Timkovič, OSBM.

Súvisiace články:

Послідній хрест славянської церкви, РУСИН р. XXI, ч. 2/2011, str. 22 - 25;

http://www.rusynacademy.sk/image/rusyn_2-2011.pdf

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>.

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 27. 04.2011)

25 15:10

Vznik článku o profesorovi Ivanovi O. Semančínovi – nie je chvíľková záležitosť. Materiály na tento článok začal zbierať môj otec Štefan Semančík niekedy v 60-tych rokoch. Keď mi o tom rozprával, ako sa k tomu dostal. Od legend súvisiacich so vznikom obce až po legendu o výnimočných schopnostiach nášho predka, ktorý bol schopný z hlavy vypočítať koľko klincov do kopýt je potrebných pre podkutie husárskej jazdeckej švadróny, koruhvy a či pluku. Pomyslel som si: «nemysliteľné». Veď poznal som Bohom zabudnutú obec, z ktorej náš rod pochádza. V škole sme sa učili históriu Veľkej Moravy Ale vzhľadom k rodičovskej úcte som si ho vypočul. Tak ako postupne získaval historické doklady: v niečom priamo potvrdzujúce pravdivosť ústneho podania, v niečom nepriamo potvrdzujúce, alebo aspoň meniace z «nemysliteľné» na možné a pravdepodobné, moje pochybnosti sa rozplývali. Až nakoniec som po jeho smrti pokračoval v jeho diele. Uvedomoval som si, že nie je najvhodnejšie publikovať materiály o svojom predkovi. Preto som ich v rokoch 2008 a 2011 poslal doporučené rôznym inštitúciám, i niektorým rusínskym osobnostiam na využitie v publikačnej činnosti. Predo dvermi je rok 2015 a nič sa nedeje. Ja už mám tiež svoj vek. A mám tiež svoju povinnosť voči obci z ktorej pochádza môj rod. Zatiaľ publikujem aspoň tento skromný príspevok. Možno, ak pán Boh dá, podarí sa mi napísať i knihu o obci.

Profesor Semančín Ivan Osifovič

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

Život ho zavial do rôznych častí Európy. V dôsledku toho sa jeho meno a priezvisko prepisovalo do daných národných systémov písma, uspošobovalo sa konkrétnej národnej gramatike. Tak vznikli rôzne varianty jeho mena a priezviska. Svet ho nazýval rôznymi priezviskami dokonca netušiac, že je to tá istá osoba. I vďaka tomu sa do súčasnej doby nikomu nepodarilo v jeho živote rozobrať a napísať o ňom. Konkrétne:

Prvopočiatočný variant bol Ivan Szemancsin[1], ďalej Johann Zemantschek[2], Johann Zemantsek, Jan Zemantsek[3]. Johann Zemántsek[4], Иван Семанчик[5], Ivan Zemančík[6]... Je to ale môj predok, ktorý sa narodil ako Szemancsin v r. 1752 v obci Starina (Sztarina = Poprad - O - falu = Poprádófalu) bývalej Šarišskej gubernie (comitatus Sárosiensis) bývalej Rakúsko – Uhorskej monarchie. V súčasnej dobe okres Stará Ľubovňa, Slovensko[7]. A nech by to už bolo akokoľvek, nech by príčinou takého množstva písomných variant jeho priezviska bola chyba matrikára, on sám, alebo jeho európsky spôsob života, (ktorý sa prejavil v pomad'arčení, ponemčení a poslovenčení jeho mena a priezviska), pre mňa a moju rodinu je podstatné:

- tradičné vedomie, že on je náš predok;

- že sa narodil v obci Starina okr. Stará Ľubovňa;

- že prvotnosť priezviska «Semančín» nám do nedávnej doby dedičania potvrdzovali vždy, keď sme prišli do obce a oni sa nás po lemkovsky – rusínsky pýtali: «Ты чий сын? Штефанів або Миколая Семанчыного?».

Žiaľ pôvodní obyvatelia obce už temer vymreli, alebo sa odsťahovali za prácou. Domy predali chalupárom z Prešova a Košíc. A tak obec oživa len s príchodom chalupárov,

ktorí tu prichádzajú na chalupy oddýchnuť si cez soboty a nedele a cez letné prázdniny.

Narodil sa v dedine o počiatku ktorej hovorí Legenda, staršia a múdrejšia sestra Pravdy, nasledujúce: *«Kedysi, dávno pradávno. Keď bol náčelníkom nášho plemena Mikuš. Ešte v tých dobách, keď sme boli v našich prvopočiatkových sídlach. Napadlo nás nepriateľské plemeno s ohromnou silou. Ľudia nášho plemena statočne bojovali. V boji vynikal svojou odvahou a rozumnosťou Seman veliaci bojovníkom svojho rodu. Vtedy sa náčelník Mikuš rozhodol rozdeliť plemeno na dve časti. Prvú časť musel Seman neodkladne vyviešť z boja. S druhou časťou sa rozhodol osobne kryť ústup náčelník Mikuš. Semanovi sa podarilo vyviešť z boja základnú časť do Čierneho lesa. Tu hlboko v horách. V nedotknutej, z troch strán horami chránenej doline. Otvorenej k rieke Poprad, no súčasne tou riekou chránenej, založili sídlo, ktoré všetci novo prišli volali Starina. Starejší ocenili schopnosti Semana a rozhodli sa mu odovzdať žezlo hrdinsky padlého náčelníka Mikuša. Jeho vrchná časť: dva krát zohnutý had (v tvare S) symbolizovala moc – ochráncu plemena i jeho šťastie».*

S miestom jeho narodenia. Presnejšie s neďalekým kláštrom mníchov Činu sv. Vasiľa Veľkého na hore Ostriez[8][9][10] sa spája miestna legenda o svetom Gorazdovi Agathonovi arcibiskupovi Veľkej Moravy. *Ona hovorí, že po zničení duchovného a kultúrneho centra Veľkej Moravy (v Nitre ?) on utiekol do tohto kláštora. Toto miesto a ľudí poznal už z predchádzajúcich svojich misí i krstenia náčelníka Semana, ktorému sa tak stal duchovným otcom. Neskôr sa stal prvým biskupom v Krakove. V tejto funkcii navštevoval kláštory v súčasnosti sa nachádzajúce na území východného Slovenska. Po ceste mal kláštor Ostriez obkolesený len lesmi a neďalekú obec Starina. V tej dobe dedina Legnava ešte neexistovala.*

Predpokladá sa, že základné vedomosti získal Semančin Ivan Osifovič od vasiľánskych mníchov z neďalekého, kedysi významného kláštora na hore Ostriez. V súčasnosti známeho pod názvom Legnavský kláštor. Kláštor bol zničený v 13. storočí. No mnísi naďalej žili na jeho mieste. Založili tu «pustovňu» – niečo podobné na obydlie pre niekoľkých mníchov možno pustovníkov - samotárov.

Na akom lýceu získal stredoškolské vzdelanie, mne nie je známe. Zo získaných historických údajov som sa dozvedel, že v školskom roku 1786/87 ako absolvent univerzity pracuje už ako «adjunkt» na katedre vyššej matematiky Univerzity v Pešti[6]. Na pozadí toho, že len 22.8.1785 imperátor Jozef II. zrušil svojim dekrétom poddanstvo v Uhorsku, jasnejšie je vidieť výnimočnosť jeho rodiny a jeho osobných kvalít.

15. januára 1787 píše Dvornému univerzitému magistrátu v Pešti kde prosí, aby mu bolo dovolené pri zachovaní platu 200 f (floris) t.j. zlatých, ktorý má ako (adjunkt - zástupca) prednášateľa vyššej matematiky, stážovať jeden rok na Göttingenskej univerzite s cieľom:

- rozšírenia do súčasnosti nadobudnutých vedomostí z matematiky a prírodovedy;
- priučiť sa i zahraničnému spôsobu prednášania u mužov, ktorí svoje katedry tak dlho si udržali;
- rozvinúť čistou nemeckú reč, ktorú tak dobre neovláda, aby v nej mohol verejne sprostredkovať svoje vedomosti.

Podľa všetkého jeho prosba bola zamietnutá, pretože už 15. augusta 1787 píše vo Viedni gróf Pálffy, kráľovskému maďarskému miestodržiteľovi, že Jeho Výsosť dala adjunktovi vyššej matematiky Johannu Zemantseku katedru matematiky s platom 500 f. (zlatých), vo filozofickom vzdelávacom inštitúte «Studium Ruthenum», ktorý bude založený pre rusínskych cirkevných chovancov pri Jozefínskej univerzite vo Ľvove.

- Od roku 1788 pracuje aj ako vedúci katedry fyziky v «Studium Ruthenum»;
- Od roku 1791 pomáha prof. Hiltenbrandovi v riadení katedry fyziky na latinskej filozofickej fakulte Jozefínskej univerzity vo Lvove;
- V roku 1794 sa stal ordinárnym (riadnym) profesorom a vedúcim katedry fyziky Jozefínskej univerzity vo Lvove pričom neprerušil prednášanie svojich lekcií z matematiky a fyziky v ruštine (*in der Landessprache, in russischer Sprache*) v «Studium Ruthenum» po celý čas do jeho zatvorenia;
- V roku 1796 sa stal dekanom filozofickej fakulty Jozefínskej univerzity vo Lvove;

V tomto období rodiaceho sa nacionálneho (národného) myslenia sa aktívne zúčastňuje národného života. Silnejú kontakty karpatoruskej inteligencie a tiež karpatoruského (rusínskeho) obyvateľstva s Ruskom. To sa nepáči rakúskouhorskej moci. A tá zvyšuje všestranný tlak na predstaviteľov karpatoruskej inteligencie vrátane tlaku na prof. Semančin Ivana Osifoviča, ako na jedného z exponovaných predstaviteľov karpatoruského (rusínskeho) inštitútu. Únikom z politického, religiozného a národného (nacionálneho) prenasledovania bola i emigrácia. Svedčí o tom i «Hlásenie dvorného chirurga Orlaja o niektorých karpato-ruských profesoroch z 5^{ho} Marca 1803 r. [11] » To bol projekt v ktorom šla reč a uvádzali sa dôvody v prospech pozvania do Ruska niektorých karpatoruských profesorov pre obsadenie univerzitných katedier. Do tohto hlásenia, ktoré bolo napísané v ruskom a latinskom jazyku, bol zapísaný i profesor Semančin Ivan Osifovič. Citujem:

«Pán Zemanček, vo Lvovskej univerzite experimentálnej fyziky verejný riadny profesor. Pôvodom Slovan. Skvelé schopnosti prinášajú mu skvelé uznanie. Lekcie prednáša v latinskom jazyku. Plat má 1200 guldenov (zlatých).

[V latinčine:]

D. Zimantsek Physices experimentalis in Universitate Leopolitana Professor p: o: natione Slavus, vir omni laude major; prolecciones aque latine legit.»

31.07.1803 Hlavná správa učilíšť Ruska odoslala pozvánku všetkým vybraným osobám zaradeným do «Hlásenia ... »

Pri porovnaní ruského textu s jeho prekladom do latinčiny, okrem iného, ihneď udrie do očí zjavná chyba v prepise priezviska. No vzniká i otázka: prečo pán Ivan S. Orlaj nebol presvedčený o ruskej národnej príslušnosti prof. Semančin Ivana Osifoviča ? Na túto otázku je možné dať odpoveď keď sa na neho pozrieme očami súčasníka tejto doby rodiacich sa nacionálnych (národných) myšlienok. Vtedy, keď niekto napísal alebo povedal že on je «rodom ...» znamenalo to:

- 1) Z akého stavu z akého stavovsko-triedneho prostredia (majetkových pomerov) pochádza;
- 2) teritoriálnu, štátnu príslušnosť;
- 3) národnosť.

V tomto prípade sa pán I. S. Orlaj pokúša určiť národnosť. Nepodarilo sa mu však oddeliť majetkové a teritoriálno štátne kritériá od národnostných. Pokiaľ do oficiálneho záznamu kolonky stavovsko majetkový pôvod si pán M. A. Baluďanský, P. D. Lodij, V. G. Kukolník písali: «rodom z uhorských šľachticov». A I. S. Orlaj si písal: «pôvodom Karpato Rus, rodom z uhorských šľachticov». Tak I. S. Semančin si tak napísať nemohol. On už bol schudobnelý šľachtic, ktorému jeho majetková situácia nedovoľovala správať sa na úrovni so šľachticmi[12]. No jeho súčasník pán Ivan Franko v svojom diele «Ivan Franko o ukrajinskej literatúre» ho na strane 53 jednoznačne zaraďuje k „Uhrorúsom“.

- V r. 1803 bol zvolený a ustanovený všetkými hlasmi na funkciu rektora Jozefínskej univerzity v Lvove;

- K 31.12.1805 roku na základe najvyššieho nariadenia Rakúsko – Uhorského imperátora Františka I. zo dňa 9.8.1805 O zatvorení «Studium Ruthenum» a spojení

Jozefínskej univerzity v Lvove s Jagellonskou univerzitou v Krakove, končí svoje pôsobenie v Lvove;

- Od 1806 r. po 1809 r. pracuje ako profesor experimentálnej fyziky a dekan filozofickej fakulty Jagellonskej univerzity v Krakove;

- V roku 1809 skupina ľvovských profesorov premiestnených na základe najvyššieho nariadenia Rakúsko – Uhorského imperátora na Jagellonskú univerzitu v Krakove odmietla ďalej pokračovať v práci a opustila Krakov. Spolu s nimi i profesor Ivan Osifovič Semančín;

- na penzii poberá vďaka milosrdenstvu imperátora plný plat;

- V roku 1822 posledná informácia «žije ešte» vytlačená v «Gazete Lwowska 86/1822»;

Práve v dedine Starina rodnej obci prof. Semančín Ivana Osifoviča grekokatolícka Cirkev, ktorej duch bol slovanský, latinským univerzom ešte nezlomený, postavila v roku 1874 posledný slovanský kríž[13].

Poznámky:

[1] Mne sa nepodarilo nájsť tento zápis. No ja som našiel v Cirkevnej matrike – zápisy narodených prichodu Starina (ktorá je v mojom vlastníctve) zápis: «Szemancsin Vaszko» narodený v 1831 roku, ktorý je vnukom profesorovho brata.

[2] Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1765 - 1850, tom II, Krakow, 1965;

[3] Historia Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Ludwik Finkel, Dr. Stanisław Starzyński, nakładem Senatu akademickiego c. k. Uniwersytetu lwowskiego z drukarni E. Winiarza Lwów 1894, viď link: http://www.archive.org/stream/historyauniversoostargoo/historyauniversoostargoo_djvu.txt

[4] Korešpondencia s Magistrátom Univerzity v Pešti od 15.1.1787 do 18.8.1787, fotokópie súkromný archív, originál Maďarský štátny archív Budapešť.

[5] РУСИН 5 – 6/2000, Школованя русиньской церьковной інтелігенції у XVIII. ст., проф. Іштван Удварі, Русиньска оброда, с. 19 – 20; porovnaj: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.

[6] Закарпатоукраїнська інтелігенція в Росії в першій половині XIX. века, Тамара Байцура, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, s. 14, 26, 28, 43, 45, 46, 205, 206; a tiež: Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s.9.

[7] Spoločná fotografia obálky a listu Štefanovi Semančíkovi od Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae z roku 1976.

[8] Letopis Bukovského monast'ra ..., Jozafát V.Timkovič, OSBM, Prešov 2004, s. 215 – 220, porovnaj: S. Tóth, Sáros vármegye monografiája, II, Budapest, 1910, s. 408-409; III, 1912, s. 233. Treba vedieť, že kláštor bol zničený. V blízkosti tohto miesta bola vystavaná kaplnka nazývaná menom neskôr založenej obce Legnava. Miestny zo zvyku kaplnku volajú rusínsky: монастырь [kláštor] Legnava.

[9] Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan Stanislav Ďurica, Lúč, Bratislava 2007, s. 47. Na stránke 43 píše, že arcibiskup Gorazd utiekol na Vislansko a stal sa prvým biskupom v Krakove.

[10] РУСИН 5 - 6/2002, Архиепископ Горазд і наші предки, ПгДр. Михал Поповіч, Русиньска оброда, s. 23, 24; pozri na: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.

[11] ЦГИАЛ, ф 733, оп. 86, 1803, д. 30, лл. 1-6.

[12] Pozri porovnávacie portréty Orlaj Ivana Semenoviča, Zemančík Ivana Osifoviča a Lodija Petra Dmitrijeviča.

[13] Послѣдній хрест славянської церкви, РУСИН р. XXI, ч. 2/2011, с. 22-25;
http://www.rusynacademy.sk/image/rusyn_2-2011.pdf
<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>
<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - vymazaný!

Foto:

1. Profesor Semančín Ivan Osifovič
2. Orlaj Ivan Semenovič
3. Profesor Semančín Ivan Osifovič
4. Lodij Petro Dmitrijevič

Milan SEMANČÍK, Тренчін

(Napísané: 14.03.2014, publikované: 30.12.2014 vid':
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-26> , oprava chýb:
05.01.2015.) – vymazaný!

Orlaj Ivan Semenovič		Semančin Ivan Osifovič		Lodij Petro Dmitrijevič	
					
Narodený	1771 Palad'-Komarivci (Chust) Karpatská Rus teraz Zakarpatská oblasť Ukrajina	Narodený	1752 obec Starina , Karpatská Rus teraz okr. Stará Ľubovňa, Slovensko	Narodený	15.04.(04.05).1764 obec Zboj Karpatská Rus teraz okr. Snina Slovensko
Zomrel	1829 Odesa	Zomrel	1822 ? ?	Zomrel	10.06.(22.06.).1829 Petrohrad
Rodom	Karpatorossijanin Uhrorus	Rodom	Slovan Uhrorus	Rodom	Karpatorossijanin Uhrorus
Oblasť vedeckých záujmov	Medicína, história, pedagogika	Oblasť vedeckých záujmov	Experimentálna fyzika, matematika	Oblasť vedeckých záujmov	Logika, metafyzika, mravná filozófia, všeobecné právo
http://uk.wikipedia.org/Орлай Иван Семенович		http://librukr.narod.ru/book-pdf-new/2-franko-ukrlit-2006.pdf (посмотри с. 53)		http://uk.wikipedia.org/wiki/Лодій Петро Дмитрович http://www.law.edu.ru/person/person.asp?persID=1120182 http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1120186	

Ruský Dom v Prešove: 85-ročná tradícia a súčasnosť

Gabriel BESKYD

Preklad z rusínčiny: Milan Semančík

Publikovaný materiál, jeho časti alebo myšlienky je možné stiahnuť, kopírovať za podmienky dodržania autorského zákona a uvedenia zdroja – www.rusyn-narod.ru

17. júna 2010 si Rusíni na Slovensku pripomenuli 85 výročie kúpy a následné otvorenie svätej kultúry Rusínov v meste Prešov, *Ruského Domu* na vtedajšej Masarykovej, dnes Hlavnej ulici č. 62.

Potreba kúpiť alebo postaviť dom, ktorý by slúžil kultúrnym cieľom Rusínov na Slovensku, je spojená s národným obrozením po rozpade rakúsko-uhorskej monarchie a vzniku prvej ČSR. To sa podarilo našim vlasteneckým predkom (predovšetkým svetskej inteligencii a cirkevným činovníkom), ktorí hneď po vzniku demokratického štátu po roku 1918 si uvedomovali potrebu disponovať vlastným centrom kultúry. Urobili veľkú a záslužnú prácu v záujme upevňovania národnej identity Rusínov na Slovensku v podmienkach medzivojnového obdobia. Rozvíjaním národnobuditeľských aktivít ukázali nasledovaniahodný príklad pre súčasnú generáciu a zanechali jej cenný dar, o ktorý sa treba starať tak, ako sa dobrý gazda stará o majetok po vlastných predkoch.

Budova, ktorá sa kúpila pre kultúrne potreby Rusi a ktorá dostala názov RUSKÝ DOM, stojí v historickom Jadre mesta Prešov medzi meštánskymi domami, ktoré v priebehu 15. - 18. storočia boli poznačené renesanciou s miestnymi stavebnými prvkami. Ruský Dom, ktorý sa podarilo kúpiť našim predkom na takom lukratívnom mieste, má svoju históriu. Podľa historického dokumentu z roku 1684 vodca protihabsburského povstania Imrich Tököli túto budovu podaroval vtedajšiemu veliteľovi mesta Prešova – plukovníkovi Šimonovi Feldmayerovi za jeho úspešnú obranu mesta počas obliehania Habsburgovcami. Pozdejšie v prvej polovici 19. storočia budovu nadobudla rodina Dessewffyova. Bol to gróf Jozef Dessewffy, jeho manželka Eleonóra a syn Emil. Táto historická budova a súčasne i pamiatka aj po vzniku prvej ČSR zostala vo vlastníctve grófa Dessewffych. Rod Rod Dessewffych, ale hlavne posledný z jeho rodu - Emil, bol do rozpadu Rakúsko-Uhorska na významných funkciách ako v politickom, tak i v kultúrnom živote vtedajšej spoločnosti.

O tom, v akých podmienkach a problémoch sa rozvíjal život Rusínov na Slovensku po vzniku prvej ČSR, sa možno dozvedieť z cenného a rozsiahleho článku (publikovaného v r. 1936) rodáka zo Šarišského Jastrabia známeho advokáta a politika rusofilskej orientácie Dr. Židovského – *Prešovská Rus v Boji za svoje práva v rokoch 1919 – 1936*. Uvedieme len niektoré najhlavnejšie myšlienky z tejto publikácie: „*Oceňujúc rozvoj, ktorým prešla Prešovština za 17 rokov (1919 – 1936) v rámci ČSR, vidíme jasný progres v porovnaní s tým, z čoho nám bolo súdené začínať (po vzniku republiky), ale tento progres sme nedosiahli tak ľahko. Prežívame i v súčasnosti bolestivý a ťažký proces, a i keď oceňujeme úspechy, súčasne pociťujeme horkosť prežitého.*“

Autor v obecných rysoch charakterizuje najhlavnejšie problémy, ktoré vznikli po roku 1919 a ktoré boli určené rozčarovaním rusínskej spoločnosti z formovania vzťahov medzi Slovákami a Rusínmi vo vtedajšej politickej situácii. Ivan Židovský podrobne analyzuje boľavé javy v procese slovakizácie rusínskych škôl, pripomína, že po vzniku prvej ČSR progres nastal, ale dostal sa následkom spoločenského boja za dosiahnutie spravodlivosti v zhode z vtedajšími

demokratickými princípmi, za ktoré spoločne bojovali Česi, Slováci a Rusíni. Vyzdvihuje veľké zásluhy Dr. M. Hodžu i Dr. I. Déreera – predstaviteľov vtedajšej československej štátnosti. Podľa neho sa progres dosahoval s ťažkosťami, ale bol výsledkom dosiahnutia demokratických práv a slobôd Rusínov v prvej ČSR.

„Po prevrate (po r. 1919) sme nič nemali, - píše sa ďalej v publikácii, - teraz máme Spoločnosť A. Duchnoviča s mnohými čítárňami, divadelnými krúžkami a spevokolmi, celý rad najlepších spevokolov pri stredných a národných školách, Ruský Dom, Spolok ruských učiteľov, Spolok ruských žien, Spolok ruskej mládeže ...“ Ivan Židovský v svojom článku píše, že na pomoc Rusínom v boji za školy v materinskom jazyku prišla československá demokracia, ktorá neodňala Rusínom práva a možnosti organizovať národnobuditeľské aktivity na vlastnú samozáchranu – a Rusíni toto právo využili. Vytvorili Ruskú národnú stranu a s pomocou župana Rumana dosiahli na Prešovštine rad ústupkov v prospech oživenia národného života. Podľa I. Židovského toto oživenie viedlo k tomu, že 2. mája 1923 roku v súvislosti so 120-jubilejným výročím narodenia A. Duchnoviča sa rusínska spoločnosť rozhodla uctiť si pamiatku svojho národného buditeľa založením tradície *Pamiatky Ruského Národného Domu* v Prešove. S oživením národného života Rusínov sa začala prejavovať i veľká aktivita v ruských politických a spoločenských kruhoch.

Z vyššie uvedeného môžeme dedukovať, že proces národného obrodovania Rusínov po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku prvej ČSR bol významnou etapou v histórii karpatských Rusínov, preto pri hodnotení 85-ročného jubilea kúpy Ruského Domu v Prešove tento proces zasluhuje našu pozornosť. Je príkladom toho, ako bolo možné v skromných podmienkach, bez žiadnej politickej a materiálnej podpory štátu vybudovať masovú, ale popritom akčnú a z ideovej stránky vyprofilovanú, ale tolerantnú, dobrovoľnú, ale disciplinovanú organizáciu Rusínov na Slovensku. Ako motiváciu na kúpu Ruského Národného Domu naši vlasteneckí predkovia v novinách *Ruské slovo* z roku 1925 uvádzajú nasledovné: „Čo vtáčikovi teplé hniezdo, čo človeku rodina, to národu svoj Národný Dom. To srdce uvedomelého života, to viditeľný znak toho, že národ existuje, miluje svoje ... A srdce nášho Rusína bije, i my chceme žiť. Znakom toho je náš Národný dom v Prešove. Nezabúdajte na to, že kto i len halier obetuje na neho, podaruje si na rozvoj podkarpatorusínskeho samostatného života Rusínov!“ I tak sa písalo o začiatkoch Ruského Národného Domu v tých istých novinách: „Deň – 28. jún 1925 roku bude významným v histórii Prešovskej Rusi. V tento deň širší výbor Grekokatolíckeho Ruského Národného Domu zasadal na grekokatolíckej fare v Prešove, aby prezídium výboru podalo informáciu o vykonanej práci a poprosilo o rady od účastníkov. Informáciu podal Teodor Rojkovič, dekan, člen župného zastupiteľstva v Košiciach. V svojej informácii povedal toto: „Agitácia o nadobudnutie Ruského Národného Domu sa začala 21-ho mája 1923 roku. V Amerike bolo vyzbieraných 1400 dolárov, no táto suma ešte nebola poslaná. Dobrovoľné finančné dary u nás dosiahli len 26 000 Kčs. Keď sa prezídium dozvedelo, že dom grófa Dessewffyho sa bude predávať, ihneď rozhodla tento dom kúpiť, lebo lepšie priestory nebolo možné nájsť v Prešove pre Národný Dom. Dom, ktorý chceme nadobudnúť pre kultúrne potreby ľudí rusínskej národnosti, nachádza sa na Masarykovej ulici číslo 62. Preto Dr. Ivan Kizák a Teodor Rojkovič 18. júna 1925 podpísali kontrakt s pánom Ardom (tútorom domu), podľa ktorého sa Dessewffyho dom kúpi za 280 000 Kčs, pre potreby Národného Domu. Nateraz bola pánovi Ardovi vyplatená záloha 26 000 Kčs. A tak nech krásny dom na Masarykovej ul. č. 62 od 1. augusta 1925 bude náš „Grekokatolícky Ruský Národný Dom“ (pozn. – taký bol jeho prvý názov), a potom sa stane Domom každého podkarpatského Rusína. V septembri bude treba zaplatiť 7 percent z tej sumy. Do Ameriky poslali sme výzvu k Rusínom, aby nám pomohli, ale my nemôžeme všetko len od Ameriky čakať, i my musíme prispievať ... Dom bude zaetablovaný na meno Ruského klubu v Prešove.“

Tento dom bol do katastra mesta Prešova zapísaný v roku 1925 tak: „Dom a dvor súpisné

číslo 31 na Masarykovej ul. 62 o výmere 13 árov a 16 metrov štvorcových, záhrada a intravilán 1 ár a 11 metrov štvorcových, záhrada a intravilán 13 árov a 53 metrov štvorcových. Vlastníctvo je na mene Ruský klub v Prešove. V celosti bez farchy.“ 18. augusta 1925 sa v tých istých novinách ďalej píše toto: „Len čo sa rozletela novina o kúpe Národného Domu v Prešove, už prichádzajú radostné ohlasy zo všetkých strán, kde bije srdce Rusínov. A kto príde do Prešova, nech nezabudne si pozrieť náš NÁRODNÝ DOM. Prejde cez priestorný dvor a s hrdosťou si prezrie všetko, čo v tom dome je. Mysľou zaleťme do budúcnosti a zasnívajme: tu bude sirotinec, tam čítareň, veľká sála, tlačiareň, klub, hotel a pod. Už od 1. augusta 1925 roku my RUSÍNI disponujeme týmto našim domom. Chceme za účasti masy Rusínov, slávnostne im ho odovzdať, aby slúžil svojmu poslaniu.“ Na stránkach novín Ruské slovo objavovali sa výzvy na dobrovoľné príspevky a dary. Výzvy často boli adresované bratom-farárom, učiteľom cirkevných škôl, remeselníkom, gazdom, robotníkom, starým i mladým, aby obetovali-prispeli, a nazbierané peniaze posielali na adresu o. Dr. Ivana Kizáka, predsedu Ruského klubu v Prešove. Upozorňovali Rusínov, aby nezabudli do 1. septembra 1925 zaslať nejaké peniaze, lebo do tohto termínu treba zaplatiť prvú splátku v sume 125 000 Kčs. Vedenie Ruského Domu pevne verilo, že sa tak stane, lebo v opačnom prípade by nebolo možné kúpiť ten krásny a na stanovené ciele adekvátny dom. Pod výzvami najčastejšie v spomínaných novinách figuruje meno o. Teodora Rojkoviča. Keď sa o tom veľkom diele Ruského klubu v Prešove dozvedeli naši krajanovia z grekokatolíckych bratstiev v Amerike, vyslovili svoju veľkú radosť z toho, že i ich krajanovia sa zjednotili, a prejavili ochotu pomôcť tejto veci. Súčasne členom Ruského klubu v Prešove oznámili tiež svoje podmienky, podľa ktorých grekokatolícky charakter[1] inštitúcie má byť zabezpečený tak, že riadnymi členmi Ruského klubu v Prešove môžu byť len grekokatolíci ruskej[1] národnosti (rozumej rusínskej), ktorí žili na teritóriu vtedajšieho Prešovského biskupstva. Predseda výboru Ruského klubu v Prešove Dr. Ivan Kizák tieto podmienky prijal a potvrdil ich ústne, keď bol na návšteve v Prešove grekokatolícky biskup Vasil' Takáč z Ameriky. Za veľký dar poďakoval a prisľúbil, že grekokatolícky charakter Ruského klubu bude dodržaný. A tak za krátky čas Ruský klub na zaplatenie domu na Hlavnej ul. 62 dostal od grekokatolíckych spolkov z Ameriky značnú sumu, a k nej priložil i sám biskup Pavel Petro Gojdič, OSBM, sumu 70 000 Kčs. A tak kúpna cena bola v prevažnej miere zaplatená. Zostatok, ako i iné výdavky Ruský klub v Prešove vyplatil z ďalších darov svojich členov a grekokatolíckych veriacich. Ako dôkaz o tom slúži i v súčasnosti PAMÄTNÁ TABUĽA v interiéri Ruského Domu, kde pod názvom „РУССКИЙ ДОМ от 17.06.1925“ sú vygravírované všetky mená tých zakladateľov, ktorí sa zaslúžili o kúpu svätyne kultúry a osvety Rusínov na Slovensku.

To boli začiatky Ruského Domu, to bola kampaň za jeho kúpenie medzi Rusínmi na Prešovštine ale i za hranicami. Výzvy boli našimi ľuďmi vypočuté a dom začal slúžiť svojim cieľom, ktorým slúžil i v medzivojnovom období. Ruský Dom bol centrom všetkej organizačnej a kultúrno-osvetovej práce ako Ruského klubu, tak i Kultúrno-osvetovej spoločnosti Alexandra Duchnoviča v Prešove (založeného v roku 1924), ktoré bolo spočiatku filiálkou užhorodského spoločenstva. V Ruskom Dome pracovalo vedenie obidvoch organizácií. Hlavnými aktivitami bola kultúrno-osvetová práca podľa vlastného Štatútu, a to prostredníctvom sekcií, čítární a klubov. Na čele vedenia ako Ruského klubu v Prešove, tak i Spoločnosti A. Duchnoviča stáli tie isté osoby – a to predseda Dr. Ivan Kizák, a tajomník Dr. Osif Kizák. Po smrti Dr. I. Kizáka v roku 1929 za predsedu obidvoch kultúrno-osvetových organizácií bol zvolený Dr. Simeon Smandraj. Na tejto funkcii predsedu stál až do svojej smrti v roku 1947.

Od žijúcich členov ako Ruského klubu, tak i Spoločenstva A. Duchnoviča v Prešove sme sa po roku 1989 dozvedeli, že tieto kultúrne organizácie boli považované za „dvojkrídlych vtákov s jednou (spoločnou) hlavou“ – a tou „hlavou“ bolo Spoločenstvo A. Duchnoviča, ktoré malo svoju zástavu, ktorú v Medzilaborciach r. 1936 vysvätil grekokatolícky biskup Pavel Petro

Gojdič. Ruský klub svoju zástavu nemal. Ruský klub zabezpečoval, podľa už nežijúcich starých členov, len materiálnu časť a technickú starostlivosť o chod budovy na Hlavnej ulici č. 62. V Ruskom Dome sa aktivizoval i Zväz ruských učiteľov, Zväz ruských žien a sekcie: organizačná, literárno-náučná, hudobno-spevácka, divadelná, zdravotno-hygienická, športová, národných domov. Hneď v roku 1926 sa začala budovať knižnica, do ktorej sa dostali knihy po nebohých kultúrnych činiteľoch, hlavne duchovného charakteru. Dlhoročnou knihovníčkou bola Mária Dufancová. Vznikol celý rad filiálok Spoločenstva a sieť čitární. V rámci činnosti Ruského Domu sa začali organizovať Dni ruskej kultúry v Prešove. Prvé také dni boli v roku 1933 (10. – 11. júna), počas ktorých bol odhalený pamätník A. Duchnovičovi na vtedajšom Námestí legionárov (tak sa toto námestie volá i dnes – pozn. red.). O týchto udalostiach bolo podrobne napísané už v prvých porevolučných periodikách pre Rusínov – *Народных новинках* i časopise *Русин*. Dni ruskej kultúry sa organizovali i v ďalších etapách (v medzivojnovom období) v Bardejove, Svidníku, Medzilaborciach, Topoli, Orlíku, Jurkovej Voli, Komloši, Ladomírovej. V rámci kultúrno-osvetovej práce bol tiež odhalený pamätník Adolfovi Ivanovičovi Dobrianskemu v Michalovciach v roku 1928. Boli organizované i ďalšie kultúrne akcie v Ruskom Dome, a to v roku 1927 bola tam úspešná výstava výšiviek a bábik v národných krojoch Prešovštiny i výstavy, ktoré organizoval Zväz ruských žien. V priestoroch Ruského Domu sa organizovali novoročné bály, besedy, čajové večery, stužkové slávnosti pre absolventov ako Grekokatolíckej ruskej učiteľskej akadémie tak i Grekokatolíckeho ruského (neskôr štátneho) gymnázia až do 50-tych rokov 20. storočia. Veľké a záslužné aktivity realizoval i Zväz ruských učiteľov, ktorý spolu so Spoločenstvom A. Duchnoviča sa zaslúžil v boji za naše školy v materinskom jazyku v 30-tych rokoch 20. storočia. Ruský Dom počas svojej existencie bol k dispozícii i pre rusínske stredné školy, i pre adeptov teologickej akadémie, kde mohli nájsť svoje kultúrne vyžitie. Okrem tlačiarne a hotela (resp. možnosti ubytovania pre hostov) sa podarilo zabezpečiť vedeniu Ruského klubu skoro všetko. Teodor Dufanec ako posledný predseda Ruského klubu v historicko-literárnom zborníku *Пряшевищина*, vydanom v Prahe v roku 1948, na stránkach 263 – 297 píše približne toto: Ruská kultúrno-osvetová spoločnosť A. Duchnoviča bola založená v Užhorode v roku 1923, a v roku 1924 filiálka tohto spoločenstva rozvinula svoje aktivity v Prešove. Jeho úlohou bolo pomáhať vo veciach osvetu najširších *ruských* národných más to jest Rusínov pod Karpatami. Organizovalo národné čitárne, zakladalo pri nich spevácke, divadelné a hudobné krúžky, knižnice, vydávalo knihy a časopis, pomáhalo pri zbere literárno-historických pamätníkov a šírilo ideu zjednocovania národných más, ako i národnej kultúry. Už v roku 1929 (už v priestoroch kúpeného Ruského Domu v Prešove) bolo cítiť rozdiel v administratívnom riadení na Prešovštine. To nútilo prácu Spoločenstva na Prešovštine prispôbiť administratívnym a národným podmienkam na Slovensku. V rokoch 1933 – 1934 v Prešove Národná čitáreň A. Duchnoviča (pri Ruskom Dome) disponovala už značnými kádrami vlastenecky naladenej inteligencie. Spoločenstvo A. Duchnoviča sa od roku 1930 stalo samostatným spoločenstvom pre Prešovštinu, pričom udržovalo tesnú spoluprácu s vyššie spomenutým Spoločenstvom v Užhorode. V dňoch 10. – 11. júna 1933 sa v Prešove uskutočnila rusínska kultúrna demonštrácia – Deň Ruskej kultúry, ktorý sme už vyššie spomenuli, v priebehu ktorej bol v Prešove odhalený pamätník A. Duchnovičovi. Na sviatok prišlo 10 000 osôb. Táto masová akcia dala základ, začiatok intenzívnej činnosti Spoločenstva A. Duchnoviča v Prešove (pri Ruskom Dome). S veľkými ťažkosťami zainteresovaní dokázali registrovať ŠTATÚT spoločenstva, no po registrácii sa prešovskí vlastenci – starí i mladí, tak z dedín, ako i z miest chopili práce na organizačnom poli. Bolo založených mnoho desiatok čitární. Ako farár, tak i učiteľ, úradník, študent, buď autobusom a niekde i pešo, sa prebýjali do rusínskych dedín – čítali lekcii, pomáhali divadelnému krúžku, zacvičovali spevokol. Taký druh „chodenia k národu“ mal veľký význam: náš dedinčan národnostne zosilnel, upevnil sa, kultúrne vyrástol,

inteligencia nadobudla počas tejto práce veľké skúsenosti zo zabezpečovania kultúrnych požiadavkou Rusínov.

Podľa Fedora Dufanca do roku 1935 na Prešovštine nebolo ani jednej ruskej štátnej školy, výučba sa realizovala len v cirkevných grekokatolíckych školách, za čo treba poďakovať starším aktivistom vo sfére osvetovej práce – Dr. Ivanovi Kizákovi, Dr. Nikolajovi Beskydovi, Dr. Simeonovi Smandrajovi, Fedorovi Rojkovičovi i v tom čase mladému biskupovi Pavlovi Gojdičovi, ktorí vždy a zo všetkých síl išli po ruskej ceste vyznačenej predkami, no hlavne A. Duchnovičom. V rámci tejto kultúrnej práce, ktorá viedla k národnému uvedomeniu ľudových mäs, našli sa sily, ktoré prinútili vtedajšie politické strany počítať s „ruskými“ (rozumej Rusínmi), a to viedlo k otvoreniu v roku 1935 škôl s ruským vyučovacím jazykom v školskom roku 1936/1937 i k otvoreniu Grekokatolíckeho ruského gymnázia v Prešove. Úspešná práca Spoločenstva A. Duchnoviča pri Ruskom Dome v Prešove počas vtedajšieho politického režimu bola pretrhnutá udalosťami rokov 1938 – 1939. No treba konštatovať, že vtedajšiemu režimu neboli po srsti ideje A. Duchnoviča a jeho Spoločenstva ... Po oslobodení v roku 1945 sa postupne začali obnovovať čítárne A. Duchnoviča, a v roku 1947 znovu začali prekvitať na našich dedinách a mestách, vytvárali sa a obnovovali miestne i okresné Dni ruskej kultúry: v Topoli – rodnej obci A. Duchnoviča, v Stropkove kde sa zišlo viac ako desať tisíc ľudí. Z poverenia biskupa Pavla Gojdiča grekokatolícke biskupstvo na sviatku reprezentoval pomocný biskup Vasil' Hopko. V tom čase „sokolíci“ A. Duchnoviča, sa učili a vychovávali v troch ruských gymnáziách, a to v Prešove, Humennom a v Prahe ...

21. júna 1968 roku sa v amerických novinách *Карпатська Русь* objavil článok posledného predsedu Ruského klubu a kultúrno-osvetovej spoločnosti A. Duchnoviča pri Ruskom Dome v Prešove Teodora Dufanca, ktorý píše toto: *„Posielam vám jeden článok o konfiškácii Ruského Domu v Prešove. Prosím ho publikovať vo vašich novinách, lebo, lebo tu v ČSSR, niet takých novín, kde by som ho mohol publikovať. Nech dobrodinci z Ameriky, ktorý prispeli na náš RUSKÝ DOM v Prešove vedia, čo sa stalo s tým Domom, ktorý bol kúpený v r. 1925 i za peniaze z Ameriky, z iniciatívy apoštolského administrátora, kňaza Gabriela Martáka a iných, a v roku 1965 sa stal obeťou konfiškácie štátu. Proti konfiškácii protestoval vedúci Ruského Domu – Osif Zbihlej, ale jeho protest nebol vypočutý. V Ruskom Dome pôsobili všetky spoločnosti, vrátane Spoločnosti A. Duchnoviča, bola tu cenná knižnica, galéria obrazov rusínskych maliarov...“* Toľko z publikovaného listu posledného predsedu Spoločnosti A. Duchnoviča pri Ruskom Dome v Prešove.

Po roku 1965 nastali ťažké časy ako pre Spoločnosť A. Duchnoviča, tak i pre Ruský klub. Na žiadosť vtedajšieho ÚV KZUP, pod č. 882/64 zo 7.12.1964 sa žiadalo previesť majetok Ruského Domu na Mestský národný výbor v Prešove. Okresný národný výbor, finančné oddelenie v Prešove. Pod č. P-15/1965 Kp. Pozitívne odpovedal na žiadosť ÚV KZUP a v tom istom roku Ruský Dom sa stal majetkom Mestského národného výboru v Prešove. Za navrátenie Ruského Domu a ďalšieho majetku, ktorý bol skonfiškovaný aj mimo budovy Ruského Domu, a to na Slovenskej ul. v Prešove, na konci 20. storočia sa viedol súdny proces, výsledkom ktorého bolo navrátenie v júni 2002 roku len jednej tretiny majetku Ruského klubu, kúpeného v r. 1925, prvotnému vlastníkovi budovy – Ruskému klubu-1923. Akt vrátenia na základe rozhodnutia okresného súdu v Prešove, na Mestskom úrade v Prešove potvrdili svojimi podpismi za mesto Prešov, vtedajší primátor Inž. Juraj Kopčák, a za vedenie Ruského klubu-1923 dlhoročný predseda RK-1923, už nebožtík, Mgr. Ivan Bobák. Svedkovia tohto aktu môžu dosvedčiť, že k podpisu sa pripravoval za dverami i pán Štefan Sekerák, súčasný „správca“ Ruského Domu, ale nebohý Mgr. Ivan Bobák ho nepripustil k podpisu a povedal pred svedkami, že neuznáva Štefana Sekeráka ako predsedu RK-1923, lebo za predsedu ho nikto na žiadnom riadnom zasadaní Ruského klubu za širokej účasti členstva do júna 2002 nezvolil. O tom je i dôkazový materiál zo septembra 2002, kde najstarší členovia RK-1923 sa domáhali zvolať riadnu členskú

schôdzu RK-1923 s cieľom zvoliť zákonné orgány RK-1923, lebo do tej doby nijaká členská schôdza – s cieľom zvoliť zákonné orgány RK-1923 – nebola.

Treba povedať, že po návrate Ruského Domu Ruskému klubu-1923 a zápise do katastra mesta Prešova na RK-1923, sa začala rozvíjať i kultúrna činnosť ako RK-1923, tak i Kultúrno-osvetového spoločenstva A. Duchnoviča. V roku 2003 sa organizoval náučný seminár v spojitosti s jubileom 120 výročia od narodenia Dr. Nikolaja Beskyda a bola odhalená pamätná tabuľa v obci Legnava, okr. Stará Ľubovňa. V roku 2004 za účasti takých významných činníkov medzinárodného rusínskeho hnutia, ako Vasil' Sočka-Boržavin z Užhorodu, Petro Trochanovský z Krynice, Dr. Tibor Mikloš Popovič z Budapešti a iných sa uskutočnila rada ďalších náučných seminárov na tému histórie a kultúry Rusínov. Ale členovia RK-1923, a to hlavne vtedajší, ešte žijúci, najstarší členovia RK-1923 zbadali (no až po dlhom čase, od 15.12.1999 – skoro po piatich rokoch), že vedenie RK-1923 nemá mandát zastupovať členskú základňu a začalo sa dožadovať zvolania členskej schôdzy – Konferencie (podľa vtedy platného Štatútu RK-1923). V r. 2004 došlo aj k zneužitiu Štatútu RK-1923, ktorý v pozmenenej podobe Štefan Sekerák poslal na registráciu na Ministerstvo vnútra SR. S podporou najstarších členov RK-1923 iniciatívna skupina zvolala na 9. apríla 2005 mimoriadnu členskú schôdzu RK-1923, na ktorej boli vyriešené problémy, ktoré ťažili členov RK-1923 po viac ako päť rokov. Ale tí, ktorí vystupovali ako kvázi legitímny predstavitelia RK-1923, aj keď nemali mandát z riadnej členskej schôdzy, nechceli odstúpiť zo svojich pozícií, začali veľkú kampaň spojenú so žalobami na súd, na MV SR a iné orgány. Zasielali podlé a nepravdivé listy, neustále „predbežné opatrenia“ nie len na Okresný, ale i na Krajský súd v Prešove.

Členská základňa RK-1923, sympatizanti a široký okruh Rusínov s veľkým sklamaním prijali správu o tom, že v januári 2006 sa úzkej skupine RK-1923 podarilo založiť Nadáciu Ruského klubu-1923 bez toho, že by to členská základňa, a celý majetok Ruského klubu spolu s budovou dali zapísať do katastra mesta Prešova, a dokonca zaregistrovať dokumenty na Ministerstve vnútra SR.

O živom úkone v spojení s prevodom budovy Ruského Domu na nadáciu i diania okolo toho, a t nie len v roku 2006, ale i v januári 2007, svedčí 12 čestných členov RK-1923 z členskej základne Štefana Sekeráka. A v súčasnosti sa vedú znovu súdne jednanie, ako i vyšetrovanie na Okresnej prokuratúre v Prešove. Od roku 2006 bolo napísaných veľa článkov ako v Rusínskych, tak i slovenských médiách, boli organizované podporné akcie za navrátenie Ruského Domu v Prešove pred Ruským Domom v rokoch 2009 i 2010, bola naštudovaná i scénka „Bludisko“ v Divadle A. Duchnoviča v Prešove v roku 2009 a iné akcie. O súčasnom stave okolo Ruského Domu v Prešove napísal i malú baladu významný rusínsky kultúrny dejateľ Štefan Ladžižinský z Bratislavy. Píše tak:

Čvirikajú vtáčky

(Malá balada o veľkom Ruskom Dome)

*Čvirikajú vtáčky už na každom strome,
čo nové v Prešove, v starom Ruskom Dome.
Čvirikajú vtáčky zo strechy na strechu,
že tam málo úžitku, ale veľa hriechu.*

*Čvirikajú vtáčky na prešovskom strome,
že sa robia techtle-mechtle v našom Ruskom Dome.
Načo naši otcovia nám ten dom kúpili?
Že by sa ich potomkovia dnes na ňom vadili?
Čvirikajú vtáčky a kukučka kuká:
Rusíni nepoznajú prúty Svätopluka.*

TRADÍCIE A SÚČASNOSŤ

Situácia pre Rusínov sa priaznivo zmenila až po celospoločenských zmenách v novembri 1989 roku. Rusíni znovu nadobudli možnosť otvorene deklarovvať svoju národnosť. No za minulé štyri desaťročia sa mnoho zmenilo: tvrdšia rusínska vlastenecká inteligencia bola zlikvidovaná, vyrástlo nové pokolenie, ktoré je následkom ukrajinizačnej politiky nacionálne dezorientované. Malá skupina toho pokolenia sa hlási k „Rusínom-Ukrajincom“, a veľa rusínskeho obyvateľstva sa už považuje za Slovákov.

V týchto neľahkých podmienkach boli nútení začínať svoju prácu rusínsky aktivisti, ktorí sa začali zjednocovať do jednotlivých národných organizácií a spolkov. Ako prvá vzniká Rusínska obroda na Slovensku, Združenie inteligencie Rusínov Slovenska (ZRIS), obnovuje svoju činnosť Ruský klub v Prešove, ako i rada ďalších spolkov a organizácií. Založili sa i prvé porevolučné noviny pre Rusínov Slovenska – *Народны новинкы*, časopis *Русин*, nadväzujú sa živé kontakty s organizáciami Rusínov na Ukrajine – v Zakarpatskej oblasti, s Lemkami v Poľsku, Rusínmi v Srbsku, ale i krajanmi – Rusínmi v Amerike i Kanade. Vzniká Svetový kongres Rusínov, ktorý už spája všetkých Rusínov, ktorí sú v súčasnosti rozhádzaní v rozličných krajinách. Rusíni sa domohli i založenia Inštitútu rusínskeho jazyka a kultúry, ktorý vzala pod svoju strechu Prešovská univerzita, a tak mu dala punc akademickej inštitúcie, bolo založené Múzeum rusínskej kultúry v Prešove. Začiatky toho nového znovuzrodenia Rusínov boli ťažké a komplikované: školy, ako i budovy, v ktorých v minulosti rusínska mládež mala možnosť nadobúdať plnohodnotnú osvetu, boli zlikvidované. Ani jeden z internátov, ktoré v minulosti slúžili pre našu mládež, už nebol k dispozícii po roku 1989. A nie je ani v súčasnosti.

Ale všetky rusínske organizácie mali možnosť otvorene deklarovvať, že nadväzujú na bohaté tradície svojich predkov, na všetko cenné, čo bolo vo sfére kultúry a osvety vytvorené v minulosti. Tak isto si mohli vybojovať i rozvoj aktivít, ktoré vedú k zachovaniu kultúrneho dedičstva našich predkov.

Úlohou všetkých našich rusínskych organizácií po roku 1989 bolo zachrániť to, čo sa do tých čias zachovalo, zastaviť ďalšiu denacionalizáciu, navrátiť to, čo bolo od 50-ch rokov minulého storočia stratené, nezabúdajúc na odkaz našich buditeľov: prebúdať zo sna všetkých tých, ktorí v dôsledku mnohostranného nátlaku sa odcudzili a stali sa z národnostnej stránky indiferentní. A to bola neľahká práca, ktorá v náväznosti na tradície i Ruského Domu v Prešove vyžadovala spoluprácu všetkých síl. Mnoho energie bolo vynaloženej všetkými spomínanými organizáciami, ako i ďalšími, ktoré sme tu nespomenuli. Tieto aktivity sa zintenzívňovali hlavne pri celoštátnom sčítaní obyvateľstva – v r. 1991, v máji 2001, ako i v súčasnosti, lebo znovu sa blíži sčítanie obyvateľstva – v máji roku 2011.

Možno skonštatovať, že najprestížnejšou inštitúciou pre Rusínov na Slovensku je v súčasnosti Inštitút rusínskeho jazyka a kultúry na Prešovskej univerzite, kde pod vedením riaditeľky inštitútu doc. PhDr. Anny Pliškovej, PhD., prebieha nie len proces edukácie študentov-rusínov, ale rozvíja sa i bohatá vydavateľská práca na vedeckej úrovni. V neposlednom rade, podľa tradícií našich predkov, Rusíni venujú mnoho síl na zakladanie rusínskych škôl s cieľom zachrániť svoju vlastnú existenciu. Mnoho bude treba v najbližšom čase urobiť: navrátiť Rusínom bývalé centrum národnej kultúry – Ruský Dom v Prešove, aby slúžil pre všetkých Rusínov na ich blaho a rozvoj. Popri Inštitúte rusínskeho jazyka a kultúry PU úspešne rozvíja svoju činnosť i Múzeum rusínskej kultúry v Prešove pod vedením riaditeľky PhDr. Oľgy Glosikovej, DrSc, kde počas celého roka sa organizujú kultúrne akcie zamerané na rozvoj rusínskej kultúry a osvety. V priestoroch múzea rozvíja svoje aktivity i Kultúrno-osvetový spolok A. Duchnoviča v Prešove, ktorý od roku 2007 v nových historických podmienkach nadväzuje na bohatú tradíciu bývalej Ruskej kultúrno-osvetovej spoločnosti A. Duchnoviča, ako i Spolok rusínskych spisovateľov Slovenska.

Na záver treba povedať, že nehľadiac na ťažkosti, Rusíni na Slovensku, ale hlavne tu, na bývalej Prešovskej Rusi, sa obrodzujú, nadväzujú na odkaz našich rusínskych buditeľov, ktorí v rámci spolkov rozvíjali svoje aktivity práve v Ruskom Dome.

Poznámky:

[1] Žiadosťou zachovania «grekokatolíckeho charakteru» sa v tej dobe rozumelo zachovanie ruského (rusínskeho) charakteru inštitúcie.

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14>- vymazané!

LITERATÚRA

РОЙКОВИЧ, Теодор: О нашiм Грекокатолицькiм Народнiм Домi. In *Русское слово*, 8.8.1925.

РОЙКОВИЧ, Теодор: Засидание комитета Грекокатолического Русского Народного Дома в Пряшове. (Informácia o. T. Rojkoviča, dekana, člena župného zastupiteľstva o začiatkoch agitácie za nadobudnutie Grekokatol. Ruského Národného Domu v Prešove). In *Русское слово*, ч. 27, 1929.

ЖИДОВСКИЙ, Иван: *Пряшевская Русь в борьбе за свои права за годы 1919 – 1936*. Ужгород, 1936.

ШЛЕПЕЦЬКИЙ, Иван (ред.): *Пряшевщина. Историко-литературный сборник*. Прага, 1948.

Пряшевская Русь (Орган свободной русской общественной мысли), 1939.

СТАНОВЫ Сполку „РУССКИЙ КЛУБ“ в Пряшовi, культурный сполук руських обывателiв пряшовской диецезii. Рег. Мин. Внутра Братiслава 13.2.1928 пiд ч. 15188 – 1928/5.

ЗОЗУЛЯК, Александер (зост.): *Вызнамны про Русинiв (Зборник рефератiв iз мiджiнародного научного семiнаря к 110. роковинам од зачатя навчання в Грекокатолицькiй руськiй учительскiй семiнарii i 80 рокiв од куплiня Руського дому в Пряшовi)*. Пряшiв: Свiтовий конгрес Русинiв, 2005.

ŠVORC, Peter i kol.: *Sprievodca po historickom jadre mesta Prešova*. Prešov: Universum, 1996.

ЛАДЖИНСЬКИЙ, Штефан: Чвiрикають пташки (Мала балада о велькiм Руськiм домi). In *InfoРусин*, VI, 1-2, 2009, с. 11.

Mgr. Gabriel Beskyd

Rusínsky kultúrno-osvetový spolok. A. Duchnoviča

Duchnovičovo nám. č. 1

081 48 Prešov

Fotografie:

1. Súčasný pohľad na budovu Ruského Domu na ulici Hlavná č. 62 v Prešove (foto Milan Semančík 15.02.2014);

2. Historický pohľad na budovu Ruského Domu na ulici Hlavná č. 62 v Prešove (foto archív pána Mgr. Gabriela Beskyda);

3. Pamätná tabuľa v budove Ruského Domu na ulici Hlavná č. 62 v Prešove (foto archív pána Mgr. Gabriela Beskyda);

4. Titulná strana zborníka *Studium Carpato-Ruthenorum 2010* (foto archív pána Mgr. Gabriela Beskyda).

(Zverejnené dňa 16.02.2014: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> a <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14>) -vymazané!

Na žiadosť pána Inž. Ivana Frického publikujem jeho spomienky na Ruský Dom, ktoré napísal v Košiciach v decembri 2008 i v mojom preklade do slovenskej verzie.

Milan Semančík

Spomienky na Ruský Dom

Inž. Ivan Frický

Preklad z rusínčiny: Milan Semančík

Rád čítam články, v ktorých sa možno dozvedieť o živote a novinkách z mesta Prešova, v ktorom som ja po vojne od roku 1945 prežil svoje študentské roky.

Nedávno „Prešovský večerník“ z 16. októbra 2008 zverejnil článok pod názvom: „Zajtra zvolia Babku 2008 a Dedka 2008“. Tento článok bol veľmi zaujímavý. Autor v článku píše o stretnutí občanov zdravotne postihnutých v priestoroch Ruského Domu. Boli to ľudia z Prešova a jeho okolia. Vystavovali na vernisáži svoje umelecké práce z oblasti rezbárstva (František Heger a Vladimír Šofronko), aranžovanie kytíc kvetov a sušených javorových listov (Margita Šebestová a Františka Straková), výrobu stromčekov šťastia predviedla Kristína Machalová, ktorá z Malého Šariša prišla so svojou mamičkou známou speváčkou národných pesničiek. Na výstave sa bolo na čo pozerieť i z iných organizácií zdravotne postihnutých ľudí. Prítomným zahráli i mladí muzikanti – huslisti.

Výstavu otvoril a prítomných privítal predseda Nadácie Ruského klubu v Prešove Štefan Sekerák. Predsedkyňa Okresnej rady zdravotne postihnutých vysoko ocenila nádherné výrobky, ktoré dýchajú ľudskosťou, šikovnosťou, trpezlivosťou, vyrovnanosťou ľudí, ktorí ich zhotovili. Predsedkyňa tiež informovala, že 17. októbra 2005 tu v Ruskom Dome začne galavečer s kultúrnym programom a voľbou Babky a Dedka 2008.

Teší ma, že na také kultúrno-spoločenské akcie sa využívajú i priestory Ruského Domu, len bohužiaľ nové vedenie Nadácie Ruského klubu tieto priestory využíva väčšinou na akcie komerčného zamerania a nie pre každého, a nie na takú činnosť, s ktorou počítali naši zakladatelia tohto kultúrneho centra, keď v 1925 roku tento dom pre náš rusínsky národ kúpili. Keď by ste sa, Vážení čitatelia chceli dozvedieť niečo viac o zaujímavej a trnistej ceste i o poslaní Ruského Domu, pokračujte v čítaní tohto článku. Pri návšteve tohto kultúrneho centra na mramorovej tabuli si môžete prečítať, že Ruský Dom bol kúpený z darov našich rusínskych mecenášov, amerických Rusínov a zo zbierok nášho ľudu rusínskych dedín a mestečiek na východnom Slovensku v roku 1925 za 280 000 Kčs.

Hlavným poslaním Ruského Domu bolo stať sa kultúrnym centrom našej rusínskej inteligencie ako cirkevnej, tak i svetskej, našich učiteľov, žien, študentov a všetkého rusínskeho národa. Na toto poslanie boli prispôsobené priestory Domu, jeho zariadenie a premyslený program činnosti.

Ja si veľmi dobre pamätám na prácu v Ruskom Dome, lebo ako študent Ruskej učiteľskej akadémie v povojnových 1945 – 49, som bol organizátorom našich študentských akcií v tom, nami obľúbenom kultúrnom centre. My študenti – budúci učitelia a šíritelia kultúry a osvety medzi našim rusínskym národom sme sa snažili nadobudnúť čo najväčšie vedomosti pre svoju budúcu profesiu. Bývali sme na internáte pri našej škole na Kmeťovom stromoradí. Internát vtedy spravovali a o nás sa starali otcovia baziliáni. Na internáte sa veľa kultúry robiť nedalo, veď rádio vtedy na internáte ešte nebolo, o televízii po vojne – ani chýru. „PODDUKELCOV“ (PULS) v Prešove tiež nebolo a do nášho národného divadla sme my chudobní študenti korunky nemali. Ale predsa, tu v Prešove bolo niečo také, čo sa nám páčilo a na čo sme sa tešili

– bol to náš Ruský Dom. Ako študenti sme my tu chodili hlavne v sobotu poobede a v nedeľu po študentskej svätej liturgii, na ktorej sme my – budúci učitelia a kantori, túto liturgiu na choruši spievali. Po skončení v cerkvi naša cesta viedla vždy do našej kultúrnej svätyne – Ruského Domu, lebo pre nás tam boli dvere vždy otvorené. Tu pre študentov boli organizované rozličné pestré kultúrne akcie. Spomínam si, že už na začiatku novembra sme pripravovali stužkové oslavy pred maturitou. Nemalé starosti nám robili slávnostné stretnutia a víťanie Nového roka podľa juliánskeho kalendára. Toto sme oslavovali spolu s našimi profesormi. Zaujímavé boli zhromaždenia novej povojnovej mládežníckej organizácie „Zväzu mládeže Karpát“ kde sme mi radi počúvali Dr. Andreja Suška, predsedu ZMK, ktorý hovoril o úlohách v povojnovom národnom obrodení. Nemožno zabudnúť na stretnutie študentov s našim, vtedy mladým, rusínskym básnikom Ivanom Macinským. My sme radi počúvali jeho básne, lebo on ich deklamoval s veľkým entuziazmom a veľmi prežíval všetko čo prednášal a my sme prežívali spolu s ním. My sme ho počúvali s otvorenými ústami a odmeňovali sme ho veľkými aplauzami. My sme v ňom vtedy chceli vidieť a videli druhého Majakovského. Kto by mohol na také niečo zabudnúť.

Nám sa páčilo v Ruskom Dome, lebo sme sa tu cítili ako doma na svojom území. Tu bolo vždy na čo pozerieť, počúvať, a čo prečítať. V regáloch sme nachádzali časopisy a noviny písané azbukou. Najzaujímavejšia v tom čase bola naša „Prešovština“, lebo v nej sme nachádzali i naše články o živote študentov napísané po rusky. Vo veľkej sále bolo staršie rádio s gramofónom a platňami väčšinou ruských piesní, melódie ktorých sa niesli vo všetkých priestoroch Domu. My niektorí študenti z chudobnejších rusínskych dedínok sme rádio s gramofónom videli prvýkrát a pozerali sme na neho ako na čudo. Miestnosti boli vyzdobené obrazmi našich rusínskych buditeľov: Alexandra Vasil'jeviča Duchnoviča, Júlia Ivanoviča Stavrovského-Popradova, Alexandra Ivanoviča Pavloviča, Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho a iných. V druhej miestnosti boli obrazy našich biskupov: Jozefa Gaganca, Jána Valija, Pavla Petra Gojdiča, OSBM, a iných. Na pekne upravených stenách mohli ste si prečítať históriu Ruského Domu a vidieť obrazy jeho zakladateľov: Teodora Rojkoviča a Dr. Ivana Kizáka. My sme dobre poznali históriu tejto „svätyne rusínskej kultúry“ a boli sme za ňu vďační našim dobrodincom a zakladateľom. My sme boli vtedy hrdí i na to, že práve v týchto priestoroch bola v roku 1945 vyhlásená naša prvá „Ukrajinská národná rada Prešovštiny“.

Veľkú pasiu sme mali večer pozerieť z okien Ruského Domu na „korzo“, kde sa prechádzali naše dievčatá ktorým sme zhadzovali dole papieriky s odkazmi. Z pohľadu dospelých to bolo trochu detinské, nerozvážne, no my sme svoj čin považovali za niečo normálne, lebo sme to robili z našich okien a z nášho Domu. Veľmi nám Ruský Dom prirástol k srdcu.

Nedávno som bol v Prešove a chcel som pochodiť po mne dobre známych miestach zo študentských rokov. Začal som na Kmeťovom stromoradí kde stojí budova našej, už bývalej, Ruskej učiteľskej akadémie. Ja som túto školu skoro nespoznal. Celá je vynovená, zmodernizovaná a vyučovací proces prispôsobený požiadavkám dnešnej doby. Na Vajanského ulici č. 31 som navštívil monastyr (kláštor) otcov baziliánov, v ktorom všetky cirkevné obrady sa slúžia v cirkevnej slovančine a apoštol, evanjeliá a kážeň – v rusínskom jazyku. Žiaľ od istého času je monastyr pre veriacich neprístupný (zamknutý), na bráne visí železná reťaz s visiaticim zámkom a otcovia baziliáni museli z monastyra nedobrovoľne odísť. I také niečo sa v dnešných nespokojných ale „moderných“ časoch stáva. ...

Najviac som sa tešil na Ruský Dom. Už pri vchode z chodníka vo vitrínach kedysi bolo vidieť všelijaké naše časopisy a noviny písané azbukou, boli tu vystavované výšivky našich žien, veľkonočné vajíčka, na niektorých bolo azbukou napísané „XPICTOC BOCKPECE“. Vidieť bolo i iné predmety charakteristické pre Rusínov. Teraz tam uvidíte malé elektronické výrobky, vodovodné pochrómované kohútiky a druhé drobné predmety ako reklamu cudzích podnikateľov. Nič také, čo by charakterizovalo kolorit rusínskeho národa a že vitríny patria

Ruskému Domu. Steny okolo schodov na prvé poschodie vždy boli vyzdobené obrazmi našich básnikov a umelcov a obrazmi našich drevených cerkví, ktoré boli zapísané ako svetové kultúrne dedičstvo do zoznamu UNESCO. Teraz sú tam holé steny. Pokrútil som hlavou a išiel som na prvé poschodie. Tu v priestorných chodbách – pusto. Sem tam po kútoch poukladané staré bútory či rozbité skrine. Na stenách ani jeden obrázok. Hľadal som nejaký plagát, lebo sa práve konali kultúrne festivaly vo Svidníku a v Medzilaborciach. Nikde nič. Po vojne sme my študenti, pomáhali pri výzdobe nášho Domu. Na stenách boli obrazy zo života našich ľudí. Na obrazoch bolo vidieť rusínsku svadbu, svätenie Paschy na Zmŕtvychvstanie, kosenie žita cez žatvu, hrabanie sena na Majdanoch, kolísku na poli so štyrmi nôžkami a ženu ako kojí svoje dieťa a iné obrazy, na ktorých bolo vidieť ťažký život našich Rusínov. Na steny sme dávali i fotografie Dní Ruskej kultúry 30-tych a 40-tych rokov minulého storočia z Topole, Orlíka, Komloša, Lodomírovej, Stropkova a iných obcí. Boli tu i veľké fotografie z osláv odhalenia pamätníka Alexandra V. Duchnoviča v Prešove v roku 1933. Na ďalších stenách boli vystavené kroje našich rusínskych žien a chlapov z ubľanskej doliny, od Svidníka a iných obcí. Prekrásny pohľad bol na národné kroje jarabinských dievčat, ktoré sa obliekali do vyšívaných blúzok, lajblíkov, farebných kabátov, fartuchov (vyšívaná zástera), na hlave mali kvetované šatky a cez plecia prehodené blýskavé ranclivky (ranclivka – letná blýskavými nitkami vyšívaná šatka, po okrajoch zakončená strapcami, nosená na ozdobu). Táto výzdoba na stenách podávala pravdivý obraz toho, ako a čím žije náš rusínsky národ. Dnes sú steny prázdne. Pri slabom svetle na chodbe som s biedou prečítal bronzovú tabuľu o histórii Ruského Domu. Chcel som si pozrieť veľkú sálu, kde sme organizovali naše akcie, no dvere boli zatvorené. Za jednými dverami bolo počuť hlasy. Otvoril som ich, pozdravil: „Добры́й день“. Odpoveď bola: „Dobry deň“. Na moje otázky mi prítomná žena odpovedala len po slovensky. K nej sa pridal i za stolom sediaci muž – tiež po slovensky. Vtedy som si hneď uvedomil, že ja v Ruskom Dome už nie som medzi svojimi, ale medzi cudzími ľuďmi. Pozdravil som a odišiel do Košíc.

Po ceste na stanicu mi v hlave bežali myšlienky, aká veľká tragédia nastala, že bývalá sláva Ruského Domu tak zanikla. Sám sebe si kladiem otázku, či ešte niekedy sa znovuzrodí zabudnutá tradícia rusínskeho Ruského Domu a či sa opäť stane centrom kultúry a stretnutí našej inteligencie – svetskej a duchovnej, študentov a nášho rusínskeho národa. Veď tu v Ruskom Dome kedysi bola Spoločnosť A. Duchnoviča, tu zasadal Ruský klub 1923, tu bolo centrum Zväzu ruských učiteľov, Zväzu ruských žien, tu sa stretávala naša rusínska mládež, tu bol i Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich a mnoho iných organizácií. Toto všetko tu bolo až do roku 1965, keď nám Ruský Dom konfiškovali. Po „nežnej revolúcii“ v roku 1989 sa javilo, že Ruský Dom sa nám vráti naspäť a bude ho opäť spravovať Ruský klub 1923, no nebola to pravda. Začal sa boj o jeho vlastníctvo. Nevyznám sa v zákonoch a paragrafoch prechode vlastníckych práv na druhé osoby, no toto čo sa stalo s Ruským Domom, tomu nerozumiem. Ako je možné, že skupina troch ľudí: Štefan Sekerák, Konštantín Barna a Pavol Birčák vytvorila „Nadáciu“, túto zaregistrujú na Ministerstve vnútra SR, prevedú na ňu majetok Ruského Domu a zapíšu do katastra mesta. Toto je čosi podlé a hanebné pre náš rusínsky národ, lebo pre neho bol tento dom kúpený z jeho vlastných zbierok a darov našich mecenášov. Dnes tento majetok má cenu 9,5 milona korún. Zakladatelia tohto nášho rusínskeho kultúrneho centra sa dnes musia v hrobe obracať, keď vidia ako sa znevažuje a znehodnocuje ich vynaložené úsilie.

Zostáva nám len veriť, že na súdnom pojednávaní vyjde pravda navrch a dočkáme sa spravodlivosti a do Ruského Domu sa opäť vráti normálny kultúrno-spoločenský život na úžitok celého nášho rusínskeho národa a všetkých Prešovčanov.

Bolo by dobré, keby sa priestory Ruského Domu využívali nie len na komerčné akcie s cieľom najväčšieho zisku, ale aby sa tu mohli stretávať ľudia z rozličných organizácií na svojich akciách. Tu by sa mohli konať zhromaždenia MO ROS, Ruského klubu 1923 a iných organizácií, aby sa nemuseli po prešovských reštauráciách hľadať miestnosti, keď napr. sa chceme stretnúť

a pripomenúť si nedožitú narodeninu rusínskeho patriota Alekseja Fariniča, alebo na medzinárodnom seminári pohovoriť o významnom rusínskom historikovi, kultúrnom dejateľovi a kňazovi Nikolajovi Beskydovi.

Bude treba opäť vyzdobiť priestory Ruského Domu tak, aby dýchal životom nášho rusínskeho národa a potom sa tu môžu robiť i stretnutia napríklad záhradkárov, podnikateľov, rybárov i zhromaždenia iných národnostných menšín. Nech sa v Ruskom Dome obnoví vítanie Nového roka podľa juliánskeho kalendára, alebo už i spomenutá voľba babky a dedka roka. Pri tých akciách by mohla hrať napríklad naša známa rusínska kapela ROLLAND z Čirča, alebo sninský PAJTAŠE a na obveselenie zaspievať hviezda rusínskych pesničiek Mária Macošková. Naša rusínska mládež nech si tu organizuje pre ňu dnes moderné diskotéky.

Vy, Vážení čitatelia rusínskej tlače, keď pôjdete niekedy po korze na Hlavnej ulici č. 62 a uvidíte na ňom napísané „РУССКИЙ ДОМ-1925-RUSKÝ DOM“ Táto kultúrna svätyňa nám Rusínom bude vždy pripomínať našu históriu.

Košice, december 2008. Inž. Ivan Frický

Історичний погляд на будову Руського дому на ул. Главній, ч. 62
у Пряшові.

Памятна табла в будобі Руського дому.

Кветослава КОПОРОВА (Ед.)

Studium
Carpato-Ruthenorum
2010

Штудії з карпаторусиністики

Пряшівска універзіта в Пряшові
Інститут русиньского языка і културы

Пряшів 2010

III. Rusínske hnutie a politika

Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

Podľa autora článku pána Valéria Paďaka a reakcie pána Vasiľa Kaminského jediné čo v minulosti hrozilo Rusínom (a autor jeho publikovaním napovedá, že hrozí i v súčasnosti) - je rusofilstvo !?. Hrozí nám rusofilstvo ? Obidvaja páni buď nepoznajú rusínsku situáciu na Slovensku, alebo u nich prevládli záujmy politické nad záujmami národnými.

I a) v článku sa kritizuje rusofilstvo. Kto je rusofil ? «Priateľ, obdivovateľ Rusov a všetkého ruského»[1]. Čo je na tom zlé, keď je niekto priateľ, obdivovateľ Rusov ? Myslím si, že nič. Druhá vec je, keď je nekritickým – neobjektívnym obdivovateľom všetkého ruského. Kritizuje sa snaha prevziať ruskú kultúru. Ja si myslím, že pre každý národ je dobré, keď prevezme to najlepšíe od všetkých národov. Viď príklad Židia, ale i známy mlyn národov – USA

...

b) u autorov, ktorý v svojich článkoch strašia rusofilstvom, ukrajínofistvom, rusifikáciou ..., a ktorý sa vystatujú rýdzou ochranou autonómneho, európskeho rozvoja Rusínov, postrádam články vyvodzujúce poučenia z minulej latinizácie, maďarizácie, germanizácie, duchovnej genocídy Rusínov, články varujúce pred ich súčasným skutočným nebezpečenstvom t.j. anglosaskou globalizáciou a slovakizáciou. A nejedná sa tu o poučenie len pre Rusínov, ale i pre západnú kresťanskú Civilizáciu. Myslím, že je namieste pripomenúť, že zničenie duchovného a kultúrneho centra Veľkomoravskej ríše a pogrom na učeníkov sv. Cyrila a Metoda v septembri 885 bolo potrestané vpádom staromaďarského kočovného kmeňového zväzu v rokoch 892 – 898 a 29. augusta 1526 - tureckým vpádom do Uhorska. Dobytie a vyplienenie Konštantinopola bratovražednou rukou IV. križiackej výpravy 13. apríla 1204 bolo potrestané 29. mája 1453 pádom Konštantinopola a väčšiny územia Byzancie do rúk osmanských Turkov (strata kresťanského územia !). Poučenie však neprišlo. Naďalej pretrvávala skrytá latinizácia, germanizácia, maďarizácia. Neskôr i slovakizácia diskrimináciou národnostne zmiešaného územia východného Slovenska (osídleného predovšetkým Rusínmi) formou nerozvíjania infraštruktúry. Rusíni tak dlhodobo boli a sú nútení k vysťahovalectvu za prácou. Rusínske obce na východnom Slovensku sa vyľudňujú a toto odveky rusínske územie osídľujú Rómovia. Stretol som sa s už viacerými prípadmi rusínskych rodín, ktoré boli nútené predať svoje domy na východnom Slovensku a kúpiť si dom v okolí Trenčína (nápadne to pripomína srbskú stratu Kosova).

c) je zaujímavé, že títo rusofóbny autori majú na druhej strane neopodstatnene, proti zdravému rozumu neospravedlivo, na úkor vlastného národa kladný vzťah k našim neprispôsobivým spoluobčanom. Platí, vždy sa treba mať na pozore, keď ma chváli konkurent, (a konkurentmi sme si boli vždy navzájom všetci ako v minulosti, tak zvlášť v súčasnosti) treba sa zamyslieť nad tým, čo som urobil na vlastnú škodu.

d) vyhýbajú sa otvorenej diskusii o odkaze sv. Cyrila a Metoda. Boja sa otvorene odmietnuť odkaz sv. Cyrila a Metoda. Museli by priznať, že sú nasledovníkmi latinského biskupa Wichinga a zradcu veľkomoravského kniežata Svätopluka [2].

e) spravidla v tom istom článku, kde na jednej strane zastávajú rýdzo samostatný rusínsky smer rozvoja (separatizmus), na druhej strane sa pýtajú: na koho sa obrátiť o pomoc za krivdy napáchané na Rusínoch ?! (viď: Русиньскы інтересы сі мусиме выбоёвати мы самы Новинкы 7/2013 <http://www.rusynacademy.sk/>)

f) z celého článku pána V. Paďáka a príspevku pána V. Kaminského vyplýva že je dobré, že v XIX storočí prevládla promaďarská rusínska orientácia. Odkiaľ berie pán Paďak presvedčenie, že v XIX storočí zvíťazila správna orientácia rusínskeho hnutia ? Ved' neuvádza žiadne argumenty v prospech správnosti tejto orientácie ? Keď sa pozrieme na udalosti okolo 16 (28) septembra 1871, keď bol odvolaný ideový líder rusofilov Adolf I. Dobriansky z funkcie predsedu významnej spoločenskoosvetovej organizácie na Podkarpatskej Rusi – Spoločnosti sv. Bazila Veľkého v Užhorode = Rusínskej Matici = obdobe Slovenskej Matice [3]. Môžeme s odstupom času vyhodnotiť správnosť tohto kroku z hľadiska jeho prínosu rusínskemu hnutiu. Pri porovnaní toho, čo sa vtedy riešilo a čo sa rieši dnes budeme vidieť, či rusínskemu hnutiu prospel smer na zotrvanie v rámci uhorskej štátnosti ...

Vtedy:

1/ «Rusofily»

Tu patrili napr.: kňaz, spisovateľ Michal Anderlla Orosvigovský (1637 – 1710, biskup mukačevskej eparchie Andrej Fedorovič Bačinský (14.01.1732 – 1809), biskup prešovskej eparchie Grigorij Tarkovič (20.11.1754 – 16.1.1841); polyhistor (medicína, história, pedagogika) akademik Ivan Semenovič Orlaj (1771 – 1829), polyhistor (experimentálna fyzika, matematika) profesor, dekan, rektor Ivan Osifovič Semančin (1752 – 1822), polyhistor (logika, metafyzika, etika, všeobecné právo) profesor Petro Dmitrovič Lodij (15.04.(04.05).1764 - 10.06.(22.06.).1829), kňaz, buditeľ, osvietenec, historik, jazykovedec Michajlo Michajlovič Lučkaj (19. 11.1789 – 03.12.1843), kňaz, básnik, spisovateľ, publicista, vydavateľ Alexander Vasiljevič Duchnovič 24.04.1803 – 29.03.1865, politik – poslanec uhorského snemu, právnik – člen Imperátorskej dvornej rady = Hofrat, spisovateľ, šľachtic starého rusínskeho šľachtického rodu [4] – armiger **erbu «Sas»** Adolf Ivanovič Dobriansky (19.12.1817 – 18.03.1901), kňaz, buditeľ, básnik, publicista Alexander Ivanovič Pavlovič (19.09.1819 – 25.12.1900), kňaz, publicista, kultúrny dejateľ Ioann Ivanovič Rakovský (05.03.1815 – 03.12.1885); pedagóg, publicista, vydavateľ Kirill Sabov (28.08.1838 – 10.02.1914), pedagóg, žurnalista, historik Viktor Kimak (1840 – 1900), kňaz, básnik, publicista, etnograf, folklórista, lingvista Alexander Andrejevič Mitrak (16.10.1837 – 17.03.1913), kňaz, spisovateľ, etnograf, folklórista, spoločenský dejateľ Ivan Antonovič Silvaj-Slivka (15.03.1838 – 13.02.1904), básnik, pedagóg, etnograf, filológ, publicista Julij Ivanovič Stavrovský – Popradov (18.01.1850 – 17.03.1899), kňaz, spisovateľ, žurnalista, publicista Eugen Andrejevič Fencik (05.10.1844 – 05.12.1903), vedec – slavista, pedagóg, historik, etnograf Jakov Fedorovič Holovacký (17.10.1814 – 13.05.1888), publicista, spoločensko – kultúrny dejateľ, spisovateľ, vydavateľ Bohdan Andrejevič Didický (01.02.1825 - 19.01.1909) ...

- orientovali sa na Moskvu, ako na dôležité duchovné, kultúrne a politické centrum slovanstva;
- zachraňovali ruský národ v Uhorsku od latinizácie a maďarizácie [5];
- považovali sa 1) za Rusínov (lokálne, pre seba), 2) za Rusov (pre široký slovanský svet);
- chceli za písomný štandard kodifikovať ruský jazyk;

Pri hodnotení rusínskeho hnutia, jeho orientácie sa zabúda:

a) na mienku rusínskeho národa:

Ukrajiničina v tom čase nebola dobre známa bola novým, ďalším problémom popri úprimne myslených zjednotiteľských snahách. Väčšina našich a Zakarpatských Ukrajincov chcela udomáčniť spisovný jazyk veľkého ruského národa, toho národa, ku ktorému sa hlásili, za časť ktorého sa považovali. Za udomácnenie tohto jazyka boli ochotní obetovať ľudovú hovorovú reč, ktorú považovali za „nemravnú, prostú slúžku, nevzdelanú, udržiavajúcu sa v krémách a v nevestincoch“. Tak písal A. V. Duchnovič, ktorý precítil všetku biedu svojho ľudu a urobil všetko, čo bolo v jeho možnostiach pre jeho povznesenie. ... Pravda, inak to bolo o niečo neskoršie u Nikolaja Homičkova. Jemu nešlo o to, ako Duchnovičovi, aby si ruštinu osvojil ľud a tým sa povzniesol na vyššiu kultúrnu úroveň. Podľa neho znalosť spisovnej ruštiny mala byť

len akýmsi kritériom na odlíšenie inteligenta od prostého človeka. Mala sa stať výsadou inteligencie. Jeho výrok, že „Michajlo Petrovič Dragomanov chce, aby sme používali reč paholkov, ale literatúra sa všade píše pre pánov“ – vyvolal všeobecnú nevôľu. Preto keď sa Homičkov vyslovuje proti hovorovej reči, vyznieva to celkom inakšie ako u Duchnoviča [6].

b) na vplyv vtedajšej rakúskej slavistiky – a jej najväženejšieho: P. J. Šafárika (1795 – 1861), ktorý v tej dobe jazykovú otázku (či ukrajinský, maloruský, rusínsky, ruténsky alebo ruský) vyriešil z vedeckého pohľadu definitívne. V História slovenskej reči a literatúry na všetkých nárečiach (1820) píše že: « ruské nárečia na východnej Haličine a severovýchodnom Uhorsku sú bežným variantom maloruského jazyka ». V Slovenskej etnografii (1842) Pavol Jozef Šafárik išiel ďalej: uvádza 19 fonetických osobitostí ukrajinského jazyka ako samostatného a rovnocenného s východoslovenskými jazykmi (ruským a bieloruským). Súčasne však odopiera ukrajinskému jazyku právo na osobitný a nezávislý knižný rozvoj. ... teda slovenská filológia Rakúska, vedecky priznávajúca nezávislosť a samostatný charakter ukrajinského jazyka Haličiny, Bukoviny a Zakarpatska, súčasne sa neprajnícky pozerala na ďalší jej literárny rozvoj. Toto protirečenie nebolo na úžitok rozvoja ukrajinského nacionálneho života v Haličine, Bukovine a Zakarpatsku. Nepodporovalo národné obrozenie týchto zemí ... Oveľa vážnejšou príčinou bola ekonomická zanedbanosť týchto zemí [7].

2/ «Latinizátory - maďarizátory»[8] [9] [10]

Tu patrili napr.: prvý Rímom dosadený uniatský biskup mukačevskej eparchie Josif Rogu de Camelis (január 1690 – 22.08.1706), biskup mukačevskej eparchie Štafan Pankovič, (29.10.1820 – 29.08.1874), kňaz V. Hebej, žurnalista Nikolaj Homičkov (24.09.1833 – 28.04.1886), kňaz, cirkevný funkcionár, mladší brat rovnomenného mukačevského biskupa Michal Manuel Olšavský (1700 – 1767), biskup prešovskej eparchie Mikuláš Tovt (1833 – 1882), biskup prešovskej eparchie Ioann Valij (v rokoch 1882 1911), biskup prešovskej eparchie Štefan Novak (v rok. 1913 – 1918), ...

- orientovali sa na Rím;

- mali záujem zostať v rámci uhorskej štátnosti;

- časť z nich otvorene hlásala heslo: „Ak teraz žijeme pod vládou Maďarov, tak sa musíme stať Maďarmi“[11]

- časť z nich mala snahu vytvoriť pre karpatských Rusínov svoj písomný štandard na základe národnej besidy – jazyka zrozumiteľného nie len pre inteligenciu, ale i pre každého jednoduchého človeka, a na základe tohto jazyka rozvíjať literatúru.

Autor článku svoj kladný postoj k víťazstvu „nerusofilskej necyrlometodskej“ orientácie neopiera, nedokumentuje nejakými kladnými výsledkami v národnom hnutí Rusínov, napríklad:

- vytvoril a kodifikoval tento smer písomný štandard na základe národnej besidy ?

- rozvinula sa na základe toho rusínskojazyčná literatúra ?

- prekladali sa diela ruskej, alebo inej svetovej literatúry do bisidy – rusínčiny;

- zosilnelo národovectvo, národné vedomie ?

- zvýšil sa počet rusínskych škôl ?

- zvýšil sa počet Rusínov ?

Čo po nich tvorivého zostalo ? Bohužiaľ neboli dosiahnuté žiadne pozitívne výsledky (mimo individuálneho úsilia niektorých osobností). Jediný ich výsledok deštrukcia: – rozbitie Spoločnosti sv. Bazila Veľkého s centrom v Užhorode = Rusínskej Matice = analógie Matice Slovenskej. Jej 300 až 500 členov – vo veľkej väčšine kňazov, reprezentovalo všetky oblasti spoločenského života Rusínov ..., – zabránenie čerpania z východnej zdrojovej kultúry, – zabránenie naplňovania odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, – ... hlboký úpadok rusínskeho

hnutia. Zostala po nich len deštrukcia, až do obdobia r. 1921, keď bola založená Karpatoruská Pravoslávna Cirkev Srbského Patriarchátu. [12]

Inak to nemohlo ani dopadnúť veď:

- 1) grekokatolícke náboženstvo – duchovná orientácia na Rím;
- 2) štátny tlak západnej civilizačnej zóny;
- 3) orientácia rusínskeho hnutia na latinský – maďarský zdroj, prípadne na autonómnu storočiami ubitú rusínsku kultúru.

Tak to bolo, tak to je, tak to i bude – na latinských koreňoch, východná byzantská kultúra nepokvitne. Pán Valerij Paďak sa v svojom článku vyhol predstave – simulovanému vývoju, keď by hypoteticky pripustil víťazstvo „rusofilskej“ orientácie a následný vznik Karpatoruskej Pravoslávnej Cirkvi Srbského Patriarchátu už v XIX. storočí.

Aké sú reálne výsledky víťazstva latinizačno - maďarizačného prúdu – smeru v XIX. storočí ?:

- minimalizovanie čerpania cyrilometodskej duchovnosti a východnej ruskej kultúry z nášho východného ruského zdroja;
- duchovný a kultúrny úpadok.

Komu to prospelo ? Nuž Maďarom, Nemcom, ale i tým, ktorí už dávno zradili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda t.j. Slovákom. Prospelo to všetkým , ktorí sú orientovaný na Rím. Preto nemôžem tiež súhlasiť s p. Paďakom, že sa jednalo o boj dvojakých typov patriotizmu.

Dnes:

1/ «Cyrilometodské smerovanie rusínskeho hnutia» [13]

Všetci, ktorí sa orientujú na zachovanie a rozvinutie odkazu sv. Cyrila a Metoda.

2/ «autonómne (t.j. samozrejme európske) smerovanie rusínskeho hnutia».

To sme teda dospeli do štádia keď už janičiari vychovali ďalšie generácie, ktoré si ani neuvedomujú, svoje polatinčenie. Wichingovskú latinskú duchovnosť a kultúru - nám násilím: ohňom, mečom a duchovnou genocídou naštepenú považujú za svoju – európsku. A duchovnosť, kultúru svojich predkov považujú za nepriateľskú. To je úspech wichingovcov to si jeho nasledovníci vychutnávajú, keď pri oslavách sv. Cyrila a Metoda schizofrenicky oslavujú víťazstvo latinského biskupa a intrigána Wichinga. Všimnite si, že vždy to je orientácia poplatná moci (či už rímskej, franskej, uhorskej, rakúskouhorskej, maďarskej a teraz slovenskej či európskej – americkej.)

Na programe dňa je slovakizovaná rusínčina písaná latinkou. Fakticky tak klesá na úroveň slovenského nárečia t.j. slovenskej nárečovej skupiny. To sme postúpili čo ? Nemyslíte si, že by bolo načase niečo robiť ? Že by bolo načase zmeniť smer nášho rusínskeho hnutia ? Že by bolo načase uznať odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda ako podstatu nášho rusínskeho programu, ako jeho alfu a omegu ? Samozrejme za autonómne, európske smerovanie rusínskeho hnutia nepovažujú smerovanie cyrilometodské (i keď Rím sv. Cyril a Metod boli Rímom schválení za patrónov Európy [14], i keď Slovensko sa v svojej ústave odvoláva na odkaz sv. Cyrila a Metoda [15]. Za autonómne (t.j. samozrejme európske) smerovanie sa považuje len odkaz intrigána - latinského biskupa Wichinga. V svojich rečiach, článkoch, vystúpeniach skrývajú, zamlčujú podstatu svojich zámyslov. Snažia sa nás oklamať. Boja sa, že otvorené vyjadrenie toho o čo usilujú, by Rusíni neprijali. Ich skutočný zámer je, aby sme zradili odkaz sv. Cyrila a Metoda tak, ako ho zradili Slováci. –Ich cieľ: rusínčina = slovenské nárečie = rusínsky „tóthovia“. Pre Slovákov, by sa tak vyriešili viaceré problémy, mimo iné, už by im nikto nemohol pripomínať, že zradili. Veď zradili i Rusíni ... a mohli by sme sa stať jedným národom s viacerými nárečiami vrátane rusínčiny potom už ako slovenského nárečia, ...

Naše rusínske hnutie išlo západným smerom. Dosiachnuté výsledky nás neoprávňujú, aby sme v tomto smere pokračovali. Dostali sme sa už na pokraj záhuby. Ak zotrváme v tomto smerovaní zabráni to naplňovaniu a rozvíjaniu odkazu sv. Cyrila a Metoda, zabráni to čerpaniu

z východného ruského duchovného a kultúrneho zdroja. Sumárne – na latinských koreňoch východná byzantská rusínska duchovnosť a kultúra nepokvitne.

3/ ukrajinský smer:

«...Je načase i v našom ukrajinskom živote Východného Slovenska vyriešiť tento problém. Cesta k jeho vyriešeniu vedie jedine cez osvojenie si kultúrneho bohatstva celého ukrajinského národa. ...» [16].

II: Nebezpečie, ktoré vyplýva z realizácie rýdzo samostatného rusínskeho smeru rozvoja (rusínskeho separatizmu), respektíve z pokračovania západného („európskeho“) smeru rozvoja Rusínov.

- na Slovensku:

V argumentácii rusofóbov sa používajú vágne, prípadne spochybniteľné argumenty. Z tých konkrétnejších - straší sa ázijským spôsobom života ... nízkou cenou života na ruskej strane, vysokou cenou života na európskej strane ... I keď rusofóbmami uvádzané argumenty nepatria do kategórie argumentov rozhodných pre národnú či národnostnú príslušnosť, využívajú ich s cieľom izolovať nás od duchovného cyrilometodského odkazu a východného ruského kultúrneho zdroja. A ako vždy v takýchto prípadoch používa sa dvojaký meter. Na jednej strane nám Rusínom má ruský spôsob života a možno nižšia cena života v Rusku brániť v duchovnej orientácii na cyrilometodský odkaz a v kultúrnej orientácii na čerpanie z východného ruského kultúrneho zdroja, na druhej strane sa tento meter nepoužíva pre americký spôsob života a možno nižšiu cenu ľudského života v USA. Nebráni to Slovensku, Európe a možno celému svetu v prijímaní americkej kultúry = anglosaskej globalizácie. Nebránilo to Slovensku a ďalším štátom Európy a Turecka v tom, že si vybrali za svojho lídru – ochráncu USA, nebránilo im to vo vstupe do vojenskopolitického bloku NATO.

Zdá sa, že sme nepoučiteľný. Po 1128 rokoch latinizácie, sme sa dostali na pokraj zániku Rusínov. Už nemáme z čoho čerpať. Sme na hrane, a len tá nás delí od zmeny na slovenské nárečie. Ktorý národ by zaplatil za vágne „európske“ hodnoty, za „európsky“ smer rozvoja sebou samým – svojim zánikom ? [17] Veď takáto orientácia pre nás znamená, vzdať sa cyrilometodského odkazu - vzdať sa toho čo nás robí Rusínmi t.j. vzdať sa:

- byzantskej ruskej viery;
- byzantskej ruskej kultúry;
- cyriliky.

vzdať sa všetkého čo s tým súvisí. Nemyslíte si, že je už načase prestať byť nepoučiteľný ? Že je načase zmeniť smer orientácie rusínstva na východný smer ? Nemyslíte si, že je na smiech, keď žiadame od Ríma, ktorý nás 1128 rokov latinizoval, rusínskeho biskupa ?! Nemyslíte si, že je na smiech, keď si myslíme, že zachrániť Rusínov nám pomôže Západ ? Veľa som sa o týchto otázkach rozprával s rimokatolíckymi duchovnými. Nezabudnem na rozhovor s jedným z nich, ktorý sa uskutočnil len pred pár rokmi. Po ako zvyčajne ostrej našej diskusii pri pohárikú omšového vína sa ma vážne spýtal: a akého náboženstva si Ty ? Odpovedal som grekokatolíckeho. Na to som uvidel na jeho tvári výsmešný úsmev – ktorý mi jasne povedal ďalší Rsunačok – bortačok, ktorý to nemá v hlave zrovnané. Je tragikomické, sledovať tento už známy vývoj, keď my s koreňmi slovansko – byzantskými sa stále tlačíme do priazne Západu, chceme odtiaľ čerpať silu pre život a rozvoj našej rusínskej kultúry. Západ nám nemôže dať to, čo nemá. A keby aj mal, tak prečo by mal pomáhať rozvoju konkurenčnej duchovnosti a kultúre ? Západ funguje na báze Divide et impera! = Rozdeľuj a panuj ! A na ťahaní medového motúza popod nos: Vy už nie ste barbari, vy už ste na vyššej kultúrnej úrovni ! Čo v preklade znamená: Dobre ! Dobre ! Z vás sa už môžu stať Anglosasi.

Napíšte pán Paďak, čo ponúkate namiesto mnou ponúkanej cyrilometodskej orientácie ? Osnovy tejto orientácie boli zverejnené v mojom článku: „Ad.: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku“ Новинки 6/2013 na <http://www.rusynacademy.sk/>. i „Ad.:

Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 1“ na <http://www.holosy.sk/> – vymazané! Napíšte svoju víziu, svoj program.

Niektorí moji oponenti argumentujú tým, že väčšina Rusínov sú gréckokatolíci. To je pravda. Je však pravda i tá, že gréckokatolícky Rusíni sa rýchlo asimilujú na Slovákov. Teda v značnej časti sú to už len nálepkoví Rusíni = na úrovni slovenskej nárečovej skupiny. Pokiaľ s nimi v krátkej dobe nepopracujeme a nevejeme do nich cyrilometodskú duchovnosť a kultúru, nálepku rusínstva zahodia. Vyvstáva preto otázka ? Máme právo stavať svoj Program Rusínov – svoju orientáciu na tejto neistej i keď početnej časti gréckokatolíckych Rusínov a orientovať sa na západný smer rozvoja rusínskej kultúry t.j. rozvoja Rusínov ako slovenskej nárečovej skupiny ? Alebo sa orientovať na i keď menšiu, ale stabilnú skupinu pravoslávnych Rusínov ? Tým, ktorým nevadí, že na ich predkoch bola páchaná genocída, ... že sú slovakizovaní, nech sa hlásia k Slovákom. A nech nám Rusínom, v našom rusínskom obrodzovacom hnutí nezavadzajú - neškodia.

- na Ukrajine:

značná časť veriacich, predovšetkým západnej (pravobrežnej) Ukrajiny (a to ako Rusínov, tak i Ukrajincov sú pod duchovným latinským vplyvom Ríma t.j. sú veriacimi grekokatolíckej, alebo dokonca rimokatolíckej cirkvi. Presadením sa samostatného rusínskeho smeru rozvoja (rusínskeho separatizmu), respektíve presadením sa ukrajinského (banderovského) nacionalizmu, pokračovaním západného („európskeho“) smeru rozvoja Rusínov (ale i Ukrajincov) sa Ukrajina pripojí k západnému civilizačnému priestoru, vstúpi do EU, NATO I tak Ukrajina bude skôr, alebo neskôr v jednom mechu s nami, s Poliakmi ale i s Turkami ... Bude voľný pohyb osôb v rámci Šengenu. A skôr či neskôr bude Ukrajina čeliť iným hrozbám, ako „hrozbe“ rusofilstva, konkrétne:

* všade tam, kde duchovný latinizačný vplyv Ríma sa ocitne v západnom civilizačnom priestore sa zopakuje latinizácia a duchovná genocída, ktorá sa odohrala na nás Rusínoch v rámci Veľkej Moravy a Uhorska, v dôsledku ktorej vznikli Slováci ...

* v súčasnosti pokiaľ Ukrajina prijme rozhodnutie pripojiť sa k západnému civilizačnému prostrediu – obdobne, predovšetkým z obyvateľstva Halyčiny a Volyne (západnej Ukrajiny) vznikne nový národ podľa obrazu jej matky - vlastne macochy Poľska;

* na juhu vznikne voľné pole pre krymských Tatárov a Turkov ... Ktorí, (ako to už robia od čias bývalého prezidenta Juščenka) vyženú z juhu Ukrajiny svojimi známymi viac ako trojmetrovými dubinkami všetkých Slovanov ...

* a tak všetko na Ukrajine sa vráti i keď na vyššom stupni, (ale svojou podstatou do rovnakého stavu, aký bol pred Perejaslavkou radou z 8. januára 1654), ktorá pod vedením Bohdana (Zinovija) Michajloviča Chmelnického prijala rozhodnutie pripojiť sa k Rusku vo forme konfederácie.

Môj otec ma učil: keď budeš niekedy riešiť nejaký problém, skús sa naň pozrieť nie len svojimi očami, ale i očami Nemca, Francúza, Angličana, Rusa ... Predstav si ako by asi oni tento problém riešili. A potom prijmi svoje rozhodnutie. Nuž môj názor na to ako by sa na takúto fiktívnu situáciu pozerali anglosasovia, ako by ju riešili:

- predovšetkým by sa do takej situácie ako my Rusíni nikdy nedostali;

- určite by skôr pochopili čo je latinizácia v ruskom prevedení, nie ako my to nevieme ani po 1128 rokoch;

- určite by nežiadali (ako my po 1128 rokoch latinizácie) episkopa od Moskovského patriarchátu, ale obrátili by sa na Rím;

- nikdy by sa potom, čo by na nich bola spáchaná ruská latinizácia nepchali do ruského vojenskopolitického bloku, nežiadali by Rusko za svojho lídera.

III. Záver:

Prečo cyrilometodský smer ?:

mimo už uvedeného:

* znamená pokračovanie v niekoľkostoročnej tradícii našich predkov – v úsilí za zachovanie a rozvinutie odkazu sv. Cyrila a Metoda;

* lebo česť, hrdosť na niekoľkostoročnú tradíciu Rusínov nezaplatia judášske groše;

Prečo nie latinský wickingovský „európsky“ smer:

* znamenal by zradu tradícií našich predkov ich úsilia, utrpenia, ponížovania ...;

* znamenalo by to hanbiť sa pred našimi predkami, ktorí sa na nás dívajú z druhého sveta ...;

* znamenalo by to nechať sa duchovne viesť Cirkvou, ktorá spáchala duchovnú genocídu Rusínskeho národa, uskutočňovala otvorenú latinizáciu a naďalej pokračuje v skrytej latinizácii;

* znamenalo by to padnúť na úroveň slovenského nárečia t.j. slovenskej nárečovej skupiny;

* znamenalo by to dať za pravdu Slovákom, že „Rusín má rozum len poobede“. Ináč povedané: Slováci mali rozum doobedu keď zradili odkaz sv. Cyrila a Metoda, a Rusíni na to prišli až poobede, že treba zradiť odkaz sv. Cyrila a Metoda;

* skôr či neskôr vedie k vojenskopolitickému začleneniu do západného civilizačného priestoru.

V dôsledku toho duchovný a kultúrny tlak opierajúci sa o mocenskú zložku západného civilizačného priestoru mení pôvodne slovanský národ na anglosaský.

Môj záver: nesúhlasím s tvrdením autora článku uvedeného v názve článku (Koniec rusofilstva!) a tvrdím, že: Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

Odkazy poznámky:

[1] Slovník cudzích slov, Samo Šaling ..., SPN Bratislava 1965 s. 951.

[2] Latinský biskup Wicking a veľkomoravské knieža Svätopluk I. sú zapísaní v príslušnej knihe kláštora na [Reichenau](#) ako osoby, ktoré v roku (874) uzavreli bratstvo vid':

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Wicking>.

[3] Predstaviteľ maďarizačného smeru uniatský biskup mukačevského biskupstva Š. Pankevič v rokoch 1870, 1871 (obviňuje redakciu СВѢТ z „nebezpečných tendencií“, „rusofilského nacionalizmu“, posielala udania (na I. Rakovského), organizuje vnútorný prevrat v Spoločnosti sv. Bazila Veľkého v Užhorode = Rusínskej Matici = analógii Matice Slovenskej. Dosahuje toho, že z nej boli vyhnaní Adolf I Dobrianský, Ioann Ivanovič Rakovský ... Nahradili ich uniatskí duchovní promaďarskej orientácie na čele so županom Š. Negrebeckým a H. Markošom, ktorí nevedeli a ani slovo nerozumeli po rusínsky. Spolu s Pastellim, Tovtom sa snažia zlikvidovať dosiahnuté úspechy v rusínskom hnutí. „... Š. Pankevič v roku 1872 likviduje !? fond Общество (vytvorený s cieľom Výstavby «Ruského Národného Domu». K roku 1871 zozbieral 5500 guldenov)“ vid': Энциклопедия Подкарпатской Руси. Иван Поп. Ужгород, Издательство В. Падяка 2001, с. 282, i Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22, 23.

[4] Посмотреть: http://ru.wikipedia.org/wiki/Добрянский-Сачуров,_Адольф_Иванович

[5] Ukrajinský spisovateľ Ivan Franko v svojej satirickej poviedke «Čistá rasa» publikovanej v roku 1894 zobrazuje strašné postavenie ukrajinského ľudu v Uhorsku po rakúsko uhorskom vyrovnaní v roku 1867. Do úst reprezentanta maďarskej vláducej triedy – aristokrata vkladá slová, ktoré dobre vystihujú plány tejto triedy, čo sa týka Ukrajincov. Ukrajinci sú vraj:“divosi, neschopní pre civilizáciu, vymierajú ako americkí Indiáni pri styku s Európanmi. K týmto Rusnákom nedôjde žiadny pokrok, vývoj sa ich nedotkne, všetka kultúrna práca je medzi nimi zbytočná. Dostali sme ich na etapu vymierania. Naša civilizácia vtlačila ich do priestoru, ktorý sa zužuje, kým ich existencia sa nestane historickou minulosťou. Rusnacke komitáty – to je naša Indian Rezervácia, ktoré sa každým rokom zmenšujú, ako je to v Amerike“ vid': Veda

ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22.

[6] Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 20, 21.

[7] Розмова сторіч, Іван Мацинський ..., СПВ Братіслава відділ української літератури в Пряшеві 1965, с. 87 - 89, 126.

[8] Absurdnosť a zradnosť tejto orientácie vyplýva z historicky zaznávajúceho a pohrdavého vzťahu Maďarov k starým Rusom a všetkému ruskému ako to vyplýva i z ich slovnej zásoby z využitia slova «ros - rus» „Keď si Uhri podrobili Slovanov, začali toto slovo užívať v pohrdavom význame – začalo pre nich označovať blato, špinu (porovnaj. maď. „saros“ blatný, zablatený) a slovo „rus“ sa im stalo synonymom zla (maď. „rossz“ – zlý) vid’:

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vsruska> .

[9]« ... Ja som od r. 1813 až do r. 1822 študoval na učilišti užhorodskom. Boh ma obdaril nadaním, a všetkému som veril, čo ma učili, takže veril som tomu, že okrem Maďara niet na svete človeka; - ako sojka som sa naučil po maďarsky, a myslieť v tom istom duchu, násilne nabili do mojich citov maďarskí učitelia, opakujúc mi neprestajne: „EXTRA HUNGARIAM NON EST VITA“ a ja veril som všetkému, i cítil som podľa toho, písal básne maďarské, a sám (hanbím sa) hanil som Slovanov, lebo treba vedieť, že nás učili porekadlá: Tót nem ember, czudar orosz. Jedným slovom, Rus, alebo Slovák boli do samej čiernej zeme štvaný a vysmievaný» vid’ : Краткая биография Александра Духновича, каноника пряшевского им самым написанная, Дукля – 1963, № 3, с. 84.

[10] Charakter tohto smeru „rusínskeho“ hnutia je vidieť na pozadí pomerov, ktoré vládli v Uhorsku po rakúsko uhorskom vyrovnaní v roku 1867. Ivan Franko v svojej satirickej poviedke «Čistá rasa» z roku 1894 opisuje strašné postavenie ukrajinského ľudu v Uhorsku. Do úst reprezentanta maďarskej vládnucej triedy – aristokrata vkladá slová, ktoré dobre vystihujú plány tejto triedy, čo sa týka Ukrajincov. Ukrajinci sú vraj: “divosi, neschopní pre civilizáciu, vymierajú ako americkí Indiáni pri styku s Európanmi. K týmto Rusnákom nedôjde žiadny pokrok, vývoj sa ich nedotkne, všetka kultúrna práca je medzi nimi zbytočná. Dostali sme ich na etapu vymierania. Naša civilizácia vtlačila ich do priestoru, ktorý sa zužuje, kým ich existencia sa nestane historickou minulosťou. Rusnácke komitáty – to je naša Indian Rezervation, ktoré sa každým rokom zmenšujú, ako je to v Amerike“ vid’ : Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22.

[11] Энциклопедия Подкарпатской Руси. Иван Поп. Ужгород, Издательство В. Падяка 2001, с. 290.

[12] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор.
http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisyacholtti/

[13] vid’ : Ad.: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 6/2013
<http://www.rusynacademy.sk/> .

[14] sv. [Konštantín - Cyril](#) a sv. [Metod](#), slovanskí vierozvestovia vyhlásení roku [1980 Jánom Pavlom II.](#) za patrónov Európy, vid’ :
http://sk.wikipedia.org/wiki/Patr%C3%B3n_Eur%C3%B3py .

[15] «My, národ slovenský, pamätajúc na politické a kultúrne dedičstvo svojich predkov a na stáročné skúsenosti zo zápasov o národné bytie a vlastnú štátnosť, v zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy, ...»vid’ :
<http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/ustava-slovenskej-republiky/> .

[16] Розмова сторіч, Іван Мацинський ..., СПВ Братіслава відділ української літератури в Пряшеві 1965, с. 230.

[17] Pozri časový priebeh rozhodujúcich udalostí, ktoré zapríčinili latinizáciu až duchovnú genocídu Rusínov: Ad: námety na riešenie rusínskej situácie na Slovensku. viď: Новинки 6/2013 <http://www.rusynacademy.sk>, alebo: Exkurz do histórie: <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie> .

Rusínska verzia a aktualizácia: 15. 04. 2013.

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1041;-1077;-1079;-1088;-1091;-1089;-1086;-1092;-1110;-1083;-1089;-1090;-1074;-1072;-1088;-1091;-1089;-1080;-1085;-1100;-1089;-1082;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1079;-1072;-1075;-1099;-1085;-1077;!;1375.html>

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 14.03.2013)

Reakcie na súčasné hnutie Rusínov

Na moju reakciu na článok: „Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku“ v internetových novinách Akadémie rusínskej kultúry v SR (www.rusynacademy.sk) č. 52/2012, a diskusiu v číslach: 1/2013, 2/2013, 4/2013, 6/2013, a tiež na Holosy (<http://www.holosy.sk/okruhly-stol-rusinov-slovenska-poveril-vedenim-platformy-alexandra-dulebu>) som dostal na moju mailovú adresu niekoľko reakcií z ktorých vyberám:

– Bolo by dobre, keby demokracia bola garanciou úspechu, prosperity štátu, národa, ľudí. No nie je tomu tak. Historické fakty hovoria niečo druhé (Kráľovstvo Judea, Španielsko, Čile, Čína ...). Prečo my Slovania vždy oplývame všetkých našich vodcov? Na druhej strane anglosaské národy svojich vodcov neoplývajú a i nás presvedčia, že sú výnimoční hrdinovia. Napríklad rímsky cisári, franský cisár Karol Veľký, imperátor Francie Napoleon I. Bonapart ... Ja som si nevedel predstaviť, ako budem žiť v kapitalizme, a žijem. Niečo je lepšie, no je i veľa toho, čo je horšie. Možno o niekoľko rokov tu bude diktatúra, a my budeme musieť žiť v jej podmienkach. A každý, kto bude žiť, bude „spievať inú pesničku“. Pre národ v národných otázkach nie sú rozhodujúce otázky režimu.

– Keď som sa dozvedel, že Alexander Duleba pretenduje na vodcu Rusínov, tak som si pohľadal o ňom informácie na internete. Pánovi Dulebovi nevaďí, že od 12. 09. 2011 visí o ňom taká informácia na internete? Do svojho článku som ju dal, lebo som si myslel a myslím, že keď pán Alexander Duleba pretenduje na vodcu Rusínov. Každý Rusín by to o ňom mal vedieť. Nepovažujem za normálne, keď Rusín, navyše taký, ktorý pretenduje na vodcu Rusínov straší Rusifikáciou. Rusíni sú východoslovenský národ, dalo by sa čakať, že o Rusku budú podávať aspoň vyvážené informácie. V akom smere môže viesť rusínske hnutie pán Duleba, keď vidí situáciu tak, že hrozí rusifikácia? Pri tom celý svet vidí situáciu tak, že musí odolávať stále viac a viac latinizácii vo forme anglosaskej globalizácie, a my Rusíni i vo forme slovakizácie. Túto informáciu som na internet nadal ja. Ten kto ju tam dal, iste vie, čo ho môže čakať, keď to nie je pravda. Pán Alexander Duleba isto vedel, čo jeho, jeho rodinu, priateľov čaká keď pretenduje na takú funkciu a ide do politiky.

– Matku si nikto nevyberá, je aká je. Naša matka je matka Rus – ešte predkyjevská. Naším otcom je veľkomoravské knieža sv. Rostislav. Krstnými sú sv. bratia Cyril a Metod. To nikto nezmení. Niektorí vodcovia Rusínov píšú tak, ako hovoria moje deti – ešte nič, alebo máločo dokázali a už sú múdrejší ako ja, (vodcovia, ako matka Rus). Naša matka Rus niečo dokázala,

prežila a žije. Ja svojim deťom hovorím: tromfnite ma, posuňte našu rodinu vyššie ... A čo si môže myslieť matka Rus, otec veľkomoravské knieža Rostislav, naši krstní sv. bratia Cyril a Metod o nás deťoch?: «Naše deti: rokov teda majú mnoho, no rozumu niekedy ani za nečeť. Radosť z nich málo. Pomoc nijaká, ešte sa dostávajú do ťažkostí. A o zradcoch, radšej nehovoriť ...;» (Pravoslávna Cirkev na Slovensku kanonizovala veľkomoravského kňaza Rostislava na svätého 29.10.1994 v Prešove).

– Najväčšiu krivdu na rusínskom národe učinila rimokatolícka Cirkev (rukami Frankov (Nemcov), Maďarov, Rakúšanov. Lebo tak, ako som napísal v článkoch «Námety ... = Идеї ... = Exkurz ...» „... Všetko, čo nasledovalo: latinizácia, úpadok duchovnosti, nástup protestantizmu, vpád osmanských Turkov, vznik Slovákov, dosiahnutie majority Slovákov nad Rusínmi, minimalizovanie našich duchovných a kultúrnych kontaktov s našimi bratmi na Východe ... (t. j. i to, že nemáme svoj štát, že sme ho do súčasnosti neboli schopní vytvoriť) je následkom týchto udalostí ... “. Bez duchovnej genocídy by sme mali svoj štát a nikto by nemohol nič riešiť «o nás bez nás», nebolo by odstúpenia Podkarpatskej Rusi ZSSR, akcie Visla, Akcie 51, Talergof ...;

– my najprv potrebujeme vyriešiť ako prežiť. Máme ešte veľa času na to, aby sme rozmýšľali nad tým, na koho sa obrátiť, aby rimokatolícka Cirkev, Poliaci, ale i Rusi sa ospravedlnili Lemkom, Bojkami nám Rusínom za genocídu, ktorú na nás napáchali. Keď by bol ten čas a tá situácia, že by to malo zmysel, navrhujem obrátiť sa na pravoslávnu Cirkev. A to preto, že boli poškodení jej veriaci a má silu, nástroje na vyriešenie;

– z histórie vieme, že Rusko vždy bolo lídrom všetkých východných Slovanov. Na tom nič nemenilo to, kto bol vodcom Ruska. Zabúda sa na to, že bez Ruska by od Atlantického po Tichý oceán bolo Nemecko, a ostatné národy by boli asimilované, alebo by vyleteli hore komínom.

Pokiaľ sa jedná o lídra v zmysle ochrancu, je naša situácia komplikovaná. Žijeme v Slovenskej republike, Slovenská republika nás chráni:

- a) proti napadnutiu zvonku (v rámci vojenskopolitického bloku NATO);
- б) proti útokom na osobu a majetok ..., dáva nám ochranu policajnú a právnu;
- c) dáva nám finančnú pomoc na zabezpečenie našich špecifických kultúrnych potrieb.

Nakoľko Slováci odmietli odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda a stali sa nasledovníkmi latinského a či franského (nemeckého) biskupa Wichinga a zradcu veľkomoravského kňaza Svätopluka, v dôsledku čoho čerpajú zo západného duchovného a kultúrneho žriedla – nemôžu nám byť v tomto smere lídrom.

Kto by mohol byť našim lídrom v sfére duchovnej, kultúrnej a národnej ?

1. Rusko

– je najsilnejším východoslovanským štátom – je lídrom východoslovanských štátov bez ohľadu na to, či sa to niekomu páči, alebo nie. Rusko je žriedlom východnej duchovnosti a kultúry. Ruská pravoslávna Cirkev je najsilnejšou pravoslávnou Cirkvou, ktorá v prípade, že by bola protektorom Rusínov, mohla by úspešne žiadať od Vatikánu ... Poliakov ... ruskej vlády ... ospravedlnenie ... ;

– v dôsledku silnej protiruskej propagandy, pre časť Rusínov môže byť Rusko ako líder neprijateľné;

2. Ukrajina

– je druhým najsilnejším východoslovanským štátom. Je našim susedom, časť historického Podkarpatska s našimi Rusínmi je jej časťou;

– Ukrajina prechádza veľkou krízou, ktorá nie je ukončená. Rusíni prechádzajú obrodným procesom, ktorý obdobne nie je ukončený = vzťahy medzi Rusínmi a Ukrajinou nie sú dobré. Nakoľko rusínsky vodcovia, no i všetci Rusíni nemajú na svojich „dresoch“ jasne napísané, za aké „futbalové družstvo“ kopú, Ukrajina možno nie bez príčiny sa bojí, že národné cítenie Rusínov môže byť zneužitá na rozbitie teritoriálnej celistvosti Ukrajiny.

3. Srbsko

- pomohlo nám duchovne sa identifikovať. Pomohlo nám vybudovať našu Karpatoruskú Autonómnu Cirkev Srbského Patriarchátu v roku 1921. V dôsledku tejto historickej udalosti bolo cítiť rast rusínskeho hnutia – národovectva;
- Srbsko prechádza krízou, ktorá nie je ukončená.

4. USA

- sú pravdepodobne najsilnejším štátom sveta. Americkí Rusíni nám významne pomohli a pomáhajú v smere ekonomickom a kultúrnom;
- sú duchovným a kultúrnym nasledovníkom západnej – rímskej duchovnosti a kultúry. To stavia hranice americkej pomoci. Dôkazom toho je fakt, že americkí Rusíni sami seba nedokázali zachrániť duchovne a kultúrne. Západný smer národného obrodovania, ako ukazujú výsledky posledného zasadania Svetového kongresu Rusínov, sú vyčerpané.

Záver:

Navrhujem orientáciu nie na jeden štát, jedného lídra – protektora, ale na zachovanie a rozvinutie cyrilometodskej tradície pod zástavou sv. bratov Cyrila a Metoda ! To by nám umožnilo:

- zjednotiť Rusínov Slovenska;
- zjednotiť všetky národnostné menšiny na Slovensku, ktoré dodržia neporušený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v rámci Ruského Domu – Všeruského centra.

Vždy, keď sa hovorí, píše o zjednotení, vyvstáva otázka: pod akou zástavou ? Navrhujem pod zástavou sv. bratov Cyrila a Metoda ! Nie je taká ? Nevadí ušijeme a vysvätime ! Lebo všetky východoslovanské národy ju potrebujú. Potrebujeme sa vrátiť k nášmu žriedlu ! Prečo ? K nášmu prežitiu potrebujeme:

- zachrániť a rozvinúť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda,
- obnoviť naše napojenie na východnú duchovnosť a kultúru,
- zjednotiť všetkých, ktorý z úprimného srdca sa hlásia k odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, a chcú pre jeho zachovanie a rozvinutie niečo urobiť.

Nakoľko v súčasnosti musíme odolávať anglosaskej globalizácii, je najaktuálnejším tretí bod - zjednotenie. Zjednotenie všetkých, ktorí dodržia neporušený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. My Rusíni Slovenska, by sme mohli zjednotiť všetky národnostné menšiny na Slovensku, ktoré dodržia neporušený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v rámci Ruského domu – Všeruského centra. Neboli by sme v rámci Slovenska takí rozdrobení. Mali by sme viac kultúrnych akcií, znížili by sme finančné a organizačné zaťaženie na ich zabezpečenie. Zvýšil by sa počet vystupujúcich, návštevníkov a divákov. Zvýšila by sa atraktivnosť, pestrosť programov. Nemci, Francúzi, Američania, Angličania sú väčšie národy. Napriek tomu sa posilujú, zosilujú seba miliónmi Rusov, ... Kurdov, ... Turkov ... Ponúka sa nám možnosť vo forme emigrantov zo štátov cyrilometodskej tradície, a my spíme. Čo je lepšie: aby sa o nich starali Slováci, rimokatolícka Cirkev,.. aby sa ženili so Slovákami, ... a tak spolu s deťmi sa transformovali na Slovákov a rimokatolíkov, alebo že by sme sa o nich starali my v záujme zachovania a rozvinutia cyrilometodskej tradície ?

Taká konkrétna práca, také konkrétne chápanie zjednotenia s cieľom zachovania a rozvinutia cyrilometodskej tradície by nám umožnilo orientáciu nie na jeden štát, jedného protektora. Umožnila by nám orientáciu na vzájomne výhodnú spoluprácu so všetkými štátmi cyrilometodskej tradície a možná i so štátmi, ktoré by akceptovali našu orientáciu na dodržovanie cyrilometodskej tradície.

- Naším príkladom na identifikáciu nemôže byť nikto iný, ako naša matka Rus, náš otec veľkomoravské knieža sv. Rostislav a naši krstní sv. bratia Cyril a Metod. To je super príklad na identifikáciu, na ktorý sa neľaháame, keď si uvedomíme, že by sme mali byť tiež takými veľikánmi v súčasnej dobe. Títo „nálepkoví“ Rusíni, ktorým to neseďí, alebo nevoní nech sa

medzi nás nemiešajú. Nech idú po tej ceste, ktorou sa vydalo veľkomoravské knieža Svätopluk, keď sa jeho vzorom na identifikáciu stal latinský a či franský (nemecký) biskup Wiching, v dôsledku čoho zradil sv. bratov Cyrila a Metoda a dovolil pogrom a likvidáciu cyrilometodského centra Veľkej Moravy ... Knieža Svätopluk sa tak stal príkladom na identifikáciu Slovákov. Nie nadarmo má postavenú sochu na Bratislavskom hrade.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 11. 02. 2013 v internetových novinách Akadémie rusínskej kultúry v SR pozri: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;1312.html>)

Reakcie na súčasné hnutie Rusínov 1

V internetových novinách Akadémie rusínskej kultúry v SR Новинки 7/2013

(www.rusynacademy.sk) som 11. 02. 2013 prvý krát zverejnil niektoré reakcie na moje články, ktoré mi prišli na moju mailovú adresu pod názvom «Reakcie na súčasné hnutie Rusínov» viď <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...>

Odvtedy som zverejnil ďalšie články a prišli mi ďalšie reakcie na moju mailovú adresu na ktoré som odpovedal osobným mailom. Nakoľko sa dotýkajú ostrých problémov rusínskeho hnutia, chcem sa s Vami podeliť s ich racionálnym jadrom a mojimi odpoveďami.

Pánovi „A“ sa na mojich článkoch nepáči, že:

«... každý musí ovládať kodifikovaný (rusínsky) jazyk, - každý musí ovládať cyriliku, - každý musí ovládať cirkevne – ruský jazyk, a to preto, že to je odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda ...»

Moja odpoveď:

a) Uvedený citát, to nie sú moje slová. Tak ja nehovorím, ani nepíšem. Slovo «musí» používam len výnimočne, tam kde patrí. Myslím si, tak i hovorím, píšem, že ak niekto je (chce) byť Rusínom: «... by mal, ... je potrebné ..., základná požiadavka, ... našim cieľom ...».

b) Keď píšem o cyrilike, staroslovančine ... je to spravidla v historických – širších súvislostiach. Konkrétne pojem cyrilika používam ako širší pojem spravidla tam, kde píšem o odkaze sv. bratov Cyrila a Metoda, lebo ich odkaz sa netýka len Rusínov. Súčasťou, alebo variantom cyriliky je Rusínska abeceda (alfavit, azbuka). Podobne ako je latinka širším pojmom a slovenská abeceda je užším pojmom, nakoľko označuje len jej slovenskú súčasť (slovenský variant latinky);

c) Znalosť rusínkeho jazyka vrátane alfavitu (azbuky) je jednou z podstatných súčastí molekuly Rusín pozri v mojom článku: «Náš pôvod (všeruský)» <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané ! Preto som toho názoru, že každý Rusín by mal ovládať kodifikovaný rusínsky jazyk. Pokiaľ niekto vie čokoľvek naviac je to len jeho plus;

d) Myslím, že aspoň vzdelaní Rusíni by mali vedieť, že vďaka misiji sv. bratov Cyrila a Metoda sme sa stali konkurencieschopný Germánom, neskôr Maďarom čo nás Rusínov a ostatných Slovanov zachránilo pred ich kultúrnym pohltením a totálnou asimiláciou. Je smutné, ak niekto túto misiu sv. bratov Cyrila a Metoda nechápe;

e) Neznalosť, nechápanie misie sv. bratov Cyrila a Metoda vedie k nedoceneniu ich darov vrátane písma, ktoré nám doniesli. A tak v posledných dvoch desaťročiach vznikla u našej rusínskej mládeže alfavitová (azbuková) negramotnosť v dôsledku čoho sa naša mládež stala

bezbranná. Navyše každý deň nenávratne odchádzajú do večnosti skôr narodení Rusíni naplnení cyrilometodskou duchovnosťou a kultúrou, ovládajúci a chrániaci dary sv. bratov Cyrila a Metoda. To nás vrátilo do horšej situácie ako bolo obdobie IX. storočia (pred príchodom sv. bratov Cyrila a Metoda). Grekokatolícka Cirkev na Slovensku je latinizovaná a slovakizovaná. Pravoslávna Cirkev na Slovensku je značne slovakizovaná. Kultúrne sme temer úplne pohltení slovakizáciou a anglosaskou globalizáciou. Zostalo málo tých, ktorí ešte ovládajú, chránia dary sv. bratov Cyrila a Metoda a tak sú schopní klásť odpor slovakizácii a anglosaskej globalizácii. Na ich miesta nemá kto nastúpiť. Naša mládež ovláda angličtinu, nemčinu, španielčinu, francúzštinu ... Je však, ako som už spomenul, alfavitovo (azbukovo) negramotná. Preto:

- má otvorený latinský svet anglosaskej duchovnosti a kultúry;

- má zatvorený svet cyrilometodskej duchovnosti a kultúry;

f) Neznalosť cyriliky, zapríčinená našimi nepriateľmi, našou slabosťou, chybami či nešikovnosťou, bráni alfavitovo (azbukovo) negramotným Rusínom v čerpaní zo zdroja východnej kultúry. (viď <http://www.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané !

g) Sme v situácii, keď sa vlastne nebránime. Pre svoju obranu nevyužívame ani tie dary, ktoré nám dali sv. bratia Cyril a Metod. Pokiaľ niečo robíme čo by sa mohlo podobať na obranu, tak je to natoľko chaotické, že sa to rovná eutanázii. A my by sme sa proti slovakizácii a anglosaskej globalizácii mali brániť nie cyrilometodskou duchovnosťou a kultúrou IX. storočia, ale konkurencieschopnou svetovou cyrilometodskou duchovnosťou a kultúrou XXI. storočia pozri článok: «Cyrilometodská duchovnosť a kultúra»

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané !

To však vyžaduje aktívne napojenie na celosvetovú cyrilometodskú duchovnosť a kultúru, čo nie je možné bez znalosti rusínskeho alfavitu (azbuku);

h) Každý z nás Rusínov za tejto situácie by mal v prvom rade začať u seba. Predovšetkým preto, že vzhľadom na vyššie uvedené, sa v našich dušiach znížil podiel východnej duchovnosti a kultúry. Pričom čím je Rusín vzdelanejší, tým spravidla podiel nám cudzej západnej duchovnosti a kultúry v jeho duši je vyšší. Pre naše deti je východisko - rusínske školy, ... Pre nás ostatných je to samoštúdium, vlastné sebazvedľovanie pomocou kníh, internetu, satelitu, kurzov rusínskeho jazyka ... Základnou požiadavkou je ovládať rusínsky alfavit (azbuku) a vedieť hovoriť po rusínsky. Je smutné, keď na oficiálnych rusínskych jednaniach sa hovorí slovensky. Je potrebné snažiť sa hovoriť v rusínskom prostredí po rusínsky, a len v prípadoch keď mi slovná zásoba (rusínskych, ruských a ukrajinských) slovíčok nestačí, dopĺňovať ju slovenčinou. To dopĺňovanie rusínskej zásoby slovenskými slovami je práve ten deficit napojenia na východnú zdrojovú kultúru. Naším cieľom by malo byť: ovládať na svojej úrovni (základnej, či strednej alebo vysokej) dve kultúry:

1. západnú (anglosaskú) tú dostaneme z prostredia nakoľko žijeme v západnom civilizačnom priestore;

2. východnú (ruskú) v tom širšom slova zmysle cyrilometodskej tradície. Tu by mala pri jej nadobudnutí zohrať úlohu rodina, škola (možnosť naučiť sa aspoň azbuku ...), Cirkev v smere základov vierouky, ale i v smere komunikácie v rusínčine, cirkevnej ruštine, ... Prípadne ak nie sú možnosti v škole náhrada základného vyučovania jazyka Cirkvou, to jest duchovným viď:

<http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané !

Pán „B“ mi napísal viac mailov, v mojich článkoch sa mu nepáčilo viac vecí, konkrétne:

- obviňuje ma z ideových sabotáží v rusínskych radoch v neprospech rusínskeho hnutia ...;

- obviňuje ma z ukrajinizácie, že moje myslenie je ukrajinizáčne, že sa zo mňa stal nepriateľ rusínstva, že napomáham uzurpovať národné bohatstvo Rusínov ...;

- vyčíta mi, že sa staviam do pozície toho čo vie, ale že v prípade Rusínov neviem, nepoznám správny smer, tak ho mám hľadať ...;

- vyzýva ma, že keď kritizujem školstvo, aby som v ňom niečo urobil ...;
- v poslednom maile sa vyjadril, že už so mnou nebudete viesť dialóg

Moja odpoveď:

a) Faktom je, že pán „B“ nevedol a nevedie dialóg. V svojich mailoch vystupoval z pozície sily, direktívne, uchýľoval sa k osobným útokom. Neodpovedal na otázky. Neakceptoval argumenty. Viedol si svoj monológ. Tento prístup nepripúšťal konkurenciu ideí nakoľko:

- nepredložil v svojich mailoch sformulovanú ideu;
- presadzoval svoje súdy a názory odvodené nie z racionálnych úvah, ale zo svojej vôle;
- utekal od racionálnych pojmov;
- do súčasnosti neobjasnil svoje chápanie obsahu nim používaných pojmov;
- nerešpektuje kodifikovaný rusínsky jazyk;

→ Zrejme ani nechce viesť dialóg. Ved' mi napísal že: «... nepoznáte správny smer, tak ho hľadajte. Myslíte si, že ho poznáte, ale v prípade Rusínov ho nepoznáte. Možno ho nájdete, ale len vtedy, keď máte vrozený cit pre spravodlivosť. My ho máme daný od pána Boha preto nepotrebujeme veľa rečí o tom, prečo chceme ostať naďalej Rusínmi. ...» Nesúhlasím. Snaží sa zdôvodniť svoje názory a súdy – svoj voluntarizmus citmi. Zahmlieva. Som toho názoru, že treba viesť dialóg, treba veci vyjasňovať. Životné skúsenosti, poučenia z histórie nám potvrdzujú, že Rusíni nie sú bortačkove, ani ovce. Tvrdý život ich núti byť praktickými. Preto riešenia ktorým nerozumejú, či už preto že sú nepremyslené, nekoncepčné, alebo preto že ich cieľ je zahmlený, alebo preto že vidia efektívnejší spôsob riešenia, alebo preto že im ponúkané riešenie neprináša bonus - jednoducho neprijímajú. Prejavuje sa to v situáciách keď sa jedná o budúcnosť ich detí – pri prihlasovaní do rusínskych škôl, pri predplacovaní rusínskej tlače, ...;

→ na jednej strane sa zdá, že jeho názorovému smeru chýba rozumový základ, že koná nepremyslene. Na druhej strane viem, že je vysokoškolsky vzdelaný, a ako svedčia jeho maily zaujíma sa o rusínske hnutie. Preto si myslím, že vie, prečo prijíma takéto súdy a má takéto názory. Vie prečo presadzuje používanie latinky, vie prečo neodpovedá na otázky, ...;

→ veľakrát použil v texte mailu slovo «MY» . Rád by som vedel, kto je to «my», ktorí to majú dané od Boha ... ? Pýtal som sa, neodpovedal ...

b) Čo sa týka Cirkví - nezaujíma ma ich boj. Zaujímal som sa, a zaujímam o to, prečo sme sa mi Rusíni dostali na pokraj svojho zániku, čo je toho príčinou a čo by sme mali robiť, aby sme sa zachránili. S výsledkami svojho štúdia som sa delil a budem deliť tak, ako to budem považovať za potrebné.

c) O tom, že chápe dôležitosť ideje svedčia jeho slová ktorými ma obviňuje z „ideovej sabotáže“; → pán „B“ i keď píše, že mi „vysvetľuje náš rusínsky postoj“ mi zatiaľ nič neobjasnil. Direktívne vyjadruje svoje súdy, pohľady ako absolútnu pravdu. Nepíše, ako sa k tejto „pravde“ dopracoval, ako k nej dospel, kto, alebo čo mu dáva právo hovoriť, písať, že ktorý postoj (pozícia), alebo smer rusínskeho hnutia je rusínsky a ktorý je sabotáž;

→ ja vystupujem za realizáciu ideje rusínskych más: vernosť odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Ak toto považuje pán „B“ za ideovú sabotáž, tak chápem, prečo chrlí oheň a síru na všetko čo obsahuje v rusínskom hnutí odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Tak chápem prečo mlčí a neodpovedá na otázky, ktoré by vyjasnili jeho „rusínsky postoj“. Tak chápem, prečo naopak zahmlieva príčiny, dôvody svojej pozície;

→ v našom rusínskom prípade bola národnou ideou vždy idea vládnucej triedy. Nikdy v našich dejinách nebola národnou ideou idea rusínskeho národa (ľudu - más). Vládnuca rusínska trieda mala vždy dve ideje. Oficiálnu (ku ktorej sa hlásili národné rusínske masy hlásajúcu vernosť odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. A neoficiálnu o ktorej sa nevedelo, no tú vládnuca trieda realizovala. Spravidla bola poplatná vládnucej triede nám vládnuceho národa. Mali sme veľmi málo takých rusínskych príslušníkov vládnucej triedy, ktorí zdieľali a realizovali ideu rusínskeho národa (ľudu - más). V priebehu viac ako 1000 ročnej histórie rusínskeho národa sa

Rusíni na vlastnej koži postupne presvedčovali že nemá zmysel rusínsťvo hlásiace sa k vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda realizujúce odkaz franského (latinského) biskupa Wichinga. Preto sme dopadli tak, ako sme dopadli. Preto z nášho národa vznikli iné národy
d) Spor v otázke materiálneho bohatstva rusínskej kultúry, ochrany zbierok nášho kultúrneho bohatstva pred „ukrajinizáciou“ ... je formálny. V skutočnosti tu ide o smerovanie rusínskeho hnutia. Ide tu o to, či budeme pokračovať v našej eutanázii = postupnej latinizácii, alebo po 1150 rokoch prikrôčime k realizácii národnej ideje rusínkeho národa (ľudu) a začneme realizovať odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda a tak zachránime seba, svoju duchovnosť a kultúru; → pokiaľ seriózne nevyriešime otázku národnej idey, každá otázka, každý problém nás bude k nej vracieť napríklad:

* Materiálne bohatstvo rusínskej kultúry

- ako vysvetliť, že našim bohatstvom nie sú skanzeny, múzeá a exponáty v nich, ale Rusíni naplnení cyrilometodskou duchovnosťou a kultúrou ... V konečnom dôsledku všetko rusínske materiálne bohatstvo patrí Slovenskému národnému múzeu. Prvoradí sú ľudia. Nie majetky, múzeá, skanzeny exponáty ... Máme dosť opustených domov, cerkví, dedín. Máme dosť prázdnych škôl. Nemáme dosť ľudí, veriacich, detí, žiakov a študentov.

* Duchovné a kultúrne bohatstvo ukrajinského obdobia

- neviem, či niekto z Rusínov, si okrem mňa niečo z neho osvojil. Prečítal si niekto aspoň jedno dielo z tohto obdobia? Je možné našim Ukrajincom toto bohatstvo zobrať? Bude tieto diela niekto z Rusínov čítať? A mali by sme! ...

- svoj postoj ku kultúrnemu dedičstvu som vysvetlil v reakcii na článok: K: „Dijateľstvo členiv OSRS“ pozri: Новинки 22/2013 <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1050:-%E2%80%9Edijate%C4%BEstvo-%C4%8Dle...>

* Chápanie obsahu pojmov

- mailly pána „B“ sú na prvý pohľad otvorené až prostoreké. Avšak v podstatných veciach zahmlieva, nepoužíva transparentné pojmy. Keď by používal, alebo keď by odpovedal na otázky t.j. objasnil, definoval svoje chápanie nim používaných pojmov «ukrajinizácia», «rusínske cítenie», «pocit rusínstva», «rusínsky postoj», «rusínsky duch» všetko by sa dostalo na svoje miesta a bolo by všetko jasné. To však pán „B“ nepotrebuje a preto mi do súčasnosti neodpovedal. Nuž čo, pomôžem si rečníckymi otázkami:

- správne vás chápem, keď pod pojmom „ukrajinizácia“ odsudzujete smerovanie rusínskeho hnutia na cyrilometodskú duchovnosť a kultúru?

- správne vás chápem, keď pod pojmom „rusínske cítenie“ obsahovo presadzujete vychodňarske smerovanie rusínskeho hnutia na začlenenie k slovenským nárečovým komunitám t.j. na slovenskú (latinskú) duchovnosť a kultúru, ale pod rusínskym názvom?

→ tak ako sa vytráca z nášho kraja cyrilometodská duchovnosť a kultúra, tak postupne naši ľudia si hovoria – načo sa hlásiť k Rusínom. Však my sme «vychodňare» = Slováci. V styku s nami si však tento rozdiel veľmi dobre uvedomujú občania Ukrajiny. Tí cítia, ako z nás vane latinizácia ...

→ moje chápanie pojmu Rusín a svoj postoj k rusínstvu som podrobne vysvetlil v cykle článkov ročínajúc článkom Наше походжіння (общоруське) viď: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané!

* Dobro

- pán „B“ píše, že chce dobre, ale to hovorí a píše každý. Ja mu neverím, že chce dobro, nakoľko:

. do súčasnosti jasne nesformuloval čo je to jeho „dobro“ o ktoré usiluje, a tak sa ani nemôže spýtať národa, či to „dobro“ chce;

. zo zahmlených mailov pána „B“ som pochopil, že „dobro“ o ktoré usiluje je formálne sa hlásenie k vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. V skutočnosti však realizácia odkazu

franského (latinského) biskupa Wichinga. Je to snaha pokračovať vo viac ako 1000 ročnom kolotoči intríg, klamstiev a zrady. To už nechcú ani najskalnejší Rusíni. Sú už z toho zmučení. Radšej otvorene a vedome prijímajú zlo a hlásia sa k rimokatolíckej viere a Slovákom; . takémuto „dobru“ rusínsky národ neverí, veď nechce dávať deti do rusínskych škôl ...;

* Škola (atraktívnosť rusínstva)

- naše rusínske školstvo je zrkadlom záujmu o rusínstvo v jeho súčasnom žalostnom stave. Kde jedným zo smerov je nálepkové rusínstvo = obsahovo sa rovnajúce vychodňarstvu. Vychodňar = východný Slováč, pôvodom Rusín, ktorý už má dušu slovenskú (latinskú) hlásiaci sa za Slováka, ktorému je blízka „východoslovenská kultúra“ = poslovenčená rusínska kultúra;

- nášmu rusínstvu treba vrátiť atraktívnosť a perspektívu cyrilometodskej doby. To mu môže dať jedine cyrilometodská duchovnosť a kultúra;

- analyzoval niekto prečo naši rusínsky rodičia nechcú dávať deti do rusínskych škôl ? Na túto otázku rusínsky rodičia, ktorí už sami ovládajú rusínsky jazyk len ako druhý jazyk spravidla odpovedajú otázkou: «De pida z rusínskyma (ukrajínskyma) školami ?» Táto otázka je výsledkom úvahy rodičov, že je nelogické a nepraktické, aby sa ich deti i keď Rusíni učili západnú – latinskú duchovnosť a kultúru prostredníctvom rusínčiny. Teraz je síce možnosť uplatniť rusínsky jazyk v kombinácii s iným predmetom pri jeho štúdiu na Prešovskej univerzite. Táto možnosť ale neuspokojuje každého;

- rusínsky aktivisti nebudú úspešní u rodičov a detí, ak im budú ponúkať v rusínčine latinskú duchovnosť a kultúru, latinskú orientáciu. Jednoduchšie je študovať ju v slovenčine. Úspech je možné dosiahnuť ponukou toho čo nájdú len v rusínskych školách. A to je možnosť získať prístup k celosvetovému bohatstvu cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy.

Prostredníctvom nášho rusínskeho alfavitu, nášho rusínskeho internetu, nášho rusínskeho školstva napojeného na tú časť celosvetového školstva, ktoré ponúka štúdium cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy. Naše rusínske školy by preto mali mať charakter bilingválnych škôl. Aby mali otvorený nie len latinský svet, ale i svet cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Avšak zatiaľ od možnosti takejto ponuky máme ďaleko. Do súčasnosti sme sa programovo neprihlásili ani k nasledovaniu odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda pozri propozície:

«Programové tézy rozvoja rusínskeho národa» viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – vymazané !

- Rusíni sú ešte stále súčasťou cyrilometodskej duchovnosti a kultúry, i keď sú už viac ako 1000 rokov odtrhnutí od jej zriedla. Nevie, ako dlho ešte budeme mať možnosť záchranu rusínstva (a v rámci neho školstva ...) Ale viem, že tento problém môžeme vyriešiť len aktívnym napojením na celosvetovú cyrilometodskú duchovnosť a kultúru;

→ Niektorí rusínsky funkcionári hovoria, že výsledky ich úsilia prinesú plody tak o 20 rokov. Súčasní rodičia - Rusíni, ale i rodičia ďalších východoslovenských národov na Slovensku musia riešiť výchovu svojich detí dnes. Sú pred nimi len tieto možnosti:

- nerobiť nič a nechať svoje dieťa latinizovať školou a Cirkvou;

- spojiť sa s rodičmi obdobného osudu, vyznávajúcich rovnaké kultúrne cennosti, ktorý majú spoločný záujem na tom, aby ich deti vedeli odkaz Cyrila a Metoda, aby ich deti vedeli to, čo majú východoslovenské národy spoločné (alfavit, vieru byzantského rítu, byzantskú (ruskú) kultúru, dejiny a pod.);

- využiť možnosť platnú od septembra 2014 a zvoliť si ako prvý „cudzí“ jazyk - rusínsky jazyk. Tam kde táto možnosť nie je, tak zvoliť z našej rodiny východoslovenských jazykov najbližší jazyk - možno ruský. Prinajhoršom využiť aspoň možnosť voľby duhého „cudzieho“ jazyka viď: <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/283561-z-volitelych-predmetov-bud...>

e) S tvrdením, že: «...Slovania sú silní...» nesúhlasím. Slovania nie sú silní, lebo sú rozvadený, nadržia spolu. Maily pána „B“ plné ukrajínofóbie sú toho príkladom;

f) Pán „B“ sa pýta: «... Bolo v záujme dobrých vzťahov medzi Rusínmi, Ukrajincami i Slováckmi

vychovať z Rusínov Ukrajincov a Slovákov ? ... Prečo ospravedlňujete ukrajinizáciu, ako dobrý a humánny čin, keď to bola likvidácia rusínskeho rodu a uzurpovanie národného bohatstva Rusínov ? ...»

→ predovšetkým nikdy nič také som nepovedal, ani nenapísal;

→ prečo zabúdate na krivdy zo strany Slovákov, ktorých som vo vašom texte kvôli objektívnosti doplnil ? Prečo zabúdate na slovakizáciu ?

→ ja nič neospravedlňujem. Nie som však zaslepený ukrajínofóbiou a slovakofilstvom.

Uvedomujem si, že v danej etape a v danej situácii ďalší vývoj rusínskeho národa mohol pokračovať buď prevzatím ukrajinskej alebo slovenskej kultúry. Na rozdiel od vás vidím i slovakizáciu Rusínov, ktorú považujem za ďaleko nebezpečnejšiu ako ukrajinizáciu. Vidím, že tak ako z Rusínov vznikli v dôsledku prevzatia ukrajinskej kultúry Ukrajinci, tak v dôsledku prevzatia slovenskej kultúry vznikli z Rusínov Slováci. Podrobnejšie pozri článok «Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !» Vid': <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – vymazané ! Vidím, ako sa zabúda na rozhodujúci podiel straníckych a štátnych orgánov Československa keď sa riešilo či sa uskutoční a keď sa realizovala táto akcia. Vždy ma prekvapuje že je táto akcia vyčítaná Ukrajincom v zmysle, že ju urobili Ukrajinci a bola v prospech Ukrajiny. Záhadne sa mlčí o tom, že súčasne sa realizovala slovakizácia Rusínov (tých, ktorí sa odmietli hlásiť k Ukrajincom), a že sa tým dosiahla nie ukrajinizácia východného Slovenska, ale jeho SLOVAKIZÁCIA;

→ na konto invetív pána „B“ voči mne:

možno si ma vyhodnotil ako svojho osobného nepriateľa. Nech by bol kým chce, nemá právo sa vyjadrovať za rusínsky národ, a tým menej súdiť. Slová Biblie Matúš 7,1 varujú: «Nesúďte, aby ste neboli súdený !» O tom, či som nepriateľom rusínstva rozhodne rusínsky národ a dejiny.

g) Rôzne

→ Nevieam o tom, že by som chválil pána Protivňáka, ale viem, že som ho ani nekritizoval.

→ Myslím, že tomu čo píšem rozumiem. Nech posúdia iní ľudia. Snažím sa to čo píšem v svojich článkoch vysvetliť. Pokiaľ niekto tomu čo píšem nerozumie, alebo s tým nesúhlasí, a svoj názor zverejní, alebo mi napíše osobne, tak mu odpoviem;

→ pán „B“ mi vyčíta, že sa staviam do pozície toho čo vie, ale že v prípade Rusínov neviem, nepoznám správny smer, tak ho mám hľadať ...; Veľa obdobnej deštruktívnej kritiky možno nájsť v našej rusínskej tlači, alebo na rusínskych portáloch. Na niektoré som reagoval:

- Ад: „О округлім столі Русинів Словеньска“ vid': <http://www.rusynacademy.sk/> – internetové noviny AKADÉMIA RUSÍNSKEJ KULTÚRY V SR – archív – Новинки 2/2013;

- K: „Dijateľstvo členiv OSRS“ internetové novinky 20/2013

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1050;-%E2%80%9Edijate%C4%BEstvo-%C4%8Dle...>

- Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – vymazané !

V súhrne možno povedať, ak niekto vie, čo treba riešiť, prečo treba riešiť i ako treba riešiť. Môže napísať svoj návrh Programu Rusínov. Nech ho teda napíše. Nech nezabudne napísať čo považuje za základné cennosti, ktoré on ako Rusín nemôže stratiť, ktoré on pre nás Rusínov chráni a naďalej bude chrániť. Ináč ten „Program Rusínov“ nebude mať dušu. Bude to len ďalší program eutanázie Rusínov.

Pán „C“ mi ako reakciu na moje články napísal:

«... pokiaľ nie ste presvedčený o identite svojho národa, môžete prestúpiť do ZRUSR..., ... môžem vám dať kontakty na zástupcov chorvátskej i srbskej menšiny na Slovensku, a spýtajte sa ich prečo si oni neurobia spoločnú srbochorvátsku identitu a spoločné inštitúcie... »

Moja odpoveď:

- nie je korektné svojho oponenta posielat' pýtať sa na názor tretej osoby;

- v mojom prípade sa to nehodí i preto, že ja som už svoj názor na príčinu zlej situácie Rusínov

a celkove Slovanov, napísal v cykle článkov publikovaných na rusínskych portáloch. Ja som vždy hovoril a písal o duchovnej a kultúrnej integrácii národov, ktoré si uchránili cyrilometodskú duchovnosť a kultúru. K týmto národom nepatria Chorváti ... pozri článok: «Cyrilometodská duchovnosť a kultúra»

viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané ! Čo však nevyklučuje integráciu z radov Chorvátov, Slovákov,...

- v otázke identity svojho národa mám jasno. Nepatrím medzi tých „vychodňarov“ ktorí „majú rozum poobede“ = idú po už Slovákmí prejdenej ceste zradu odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Jasne som svoj pohľad písomne sformuloval a publikoval.

Záver:

- nie ja som nepriateľom Rusínstva ale tí, ktorí buď neznalosti alebo vedome hovoria o rusínskom hnutí, ale obsahovo ho latinizujú napĺňaním «vychodňarským» obsahom. Cieľom tohto úsilia je asimilovať Rusínov tak, že by sa integrovali do slovenského národa pod názvom Rusín. A z rusínskej bisidy urobiť jedno zo slovenských nárečí. „Rusínom“ u ktorých je rozdiel oproti «vychodňarom» len v názve netreba rusínsku organizáciu. «Vychodňare» majú svoju organizáciu, záujemcom môžem dať kontakt;

- skúsenosť viac ako 1000 rokov nám dokumentuje, že Rusínsky národ je pupočnou šnúrou spojený s ideou vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Rusínsky národ natláčanie odkazu biskupa Wichinga neprijíma. Tí Rusíni ktorý prijali odkaz Biskupa Wichinga sa stali príslušníkmi iného národa. Preto životne potrebujeme aby za jednotnú národnú ideu bola prijatá idea rusínskeho národa (más) ktorou je idea vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. Nie len aby bola prijatá ako nejaká nálepka. Ale aby táto idea rusínskeho národa (más) sa premietla celým Programom Rusínov. V inom prípade to bude len program eutanázie Rusínov = program asimilácie Rusínov. Preto opätovne navrhujem, aby rusínsky funkcionári, organizácie, každý Rusín sa stotožnil s Programovými tézami rozvoja rusínskeho národa viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – vymazané ! Výsledkom tohto stotožnenia by mala byť aplikácia Programových téz rozvoja rusínskeho národa funkcionári do ich organizácií a ich realizácia každým Rusínom v živote.

Мілан Семанчик, nedeľa, 14. januára 2014

Súvisiace články:

- Ad: Slabá identita

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> – vymazané !

- Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády ?

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-6> – vymazané !

- Posledný kríž slovanskej cirkvi

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-3> – vymazané !

- VENČANIJE

<http://www.holosy.sk/sk/vencanije> – vymazané !

- Sv. Liturgia

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> – vymazané !

- Súkromné bilingválne slovensko – ruské gymnázium v Snine

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-8> – vymazané !

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – vymazané !

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 14. január 2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12>) – vymazané !

Môj pohľad na súčasné rusínske hnutie

21.02.2014 som do InfoРУСИИ poslal na zverejnenie článok, obsahujúci môj pohľad na súčasné rusínske hnutie. Nakoľko bol zverejnený v podstatne skrátenej podobe, poskytujem Vám ho v plnom znení.

Rusínske hnutie naďalej zápasí so zjednotením. Napriek vynaloženému úsiliu proces zjednotenia nebol dokončený. Tak vznikla situácia:

- že žiadna rusínska organizácia nemá legitímny mandát reprezentovať (zastupovať) rusínske hnutie ako celok;

- že je nutné nakopené problémy v RH, ale i nové, každým novým dňom prinášané, riešiť.

Tak vzniká situácia že tu máme:

a) organizácie, ktoré si riešia otázky rusínskeho hnutia v rámci svojej pôsobnosti. Z hľadiska celorusínskeho (celorusínskych problémov) sú však pasívne;

b) organizácie, ktoré sa snažia riešiť celorusínske problémy, na čo však nemajú legitímny mandát;

Ako prvé rozhodnutie - riešiť otázky len v oblasti svojej pôsobnosti, tak druhé rozhodnutie - rozhodovať za celý rusínsky národ i keď na to nemám mandát, sa negatívne odráža na situácii v rusínskom hnutí, negatívne sa dotýka celého rusínskeho národa;

- vedúci funkcionári našich organizácií, ale i ich radoví členovia by si mali uvedomovať že i keď faktická zodpovednosť za nimi prijaté rozhodnutia okrem morálnej, a historickej (t.j. za prístup k ich riešeniu, spôsob riešenia, spôsob a úroveň komunikácie s inštitúciami, orgánmi štátnej správy - zákonodarnou a výkonnou mocou, spôsob a úroveň komunikácie s predstaviteľmi a inštitúciami iných národov) nepadne na nich, v konečnom dôsledku však padne na rusínsky národ a poniesie túto zodpovednosť celý rusínsky národ ako celok a každý jeho člen osobitne. A to i príslušníci rusínskeho národa v zahraničí;

- predovšetkým vedúci funkcionári našich organizácií, ktorí sa stavajú do úlohy reprezentantov celého rusínskeho národa, ale i ostatní rusínsky funkcionári by si mali uvedomiť že svojimi rozhodnutiami svojim konaním reprezentujú rusínsky národ, že na základe nášho konania si okolie (iné národy ...) vytvárajú mienku o rusínskom národe;

- preto neúčasť predstaviteľov slovenského múzejníctva ... na otvorení Rusínskeho múzea v Prešove nemožno chápať ako neúctu k osobe kolegyne Oľgy Glosíkovej. Ale ako celkovú reakciu na deštruktívne konanie predstaviteľov rusínskeho národa. Konkurenta si každý uctí podľa jeho kvalít. Nemôžu si vážiť predstaviteľov takého národa, ktorý namiesto toho, aby sa zaujímal o fungovanie rusínskych škôl, ktorému nefunguje jeho národná svätyňa Ruský dom ... (pričom fungovanie tejto inštitúcie nie je podmienené budovou Ruského domu), sa neustále zaoberá deštrukciou – hádkami, ukrajínofóbiou, naháňaním majetkov, funkcií. Rusínske hnutie ovláda negatívna, nie tvorivá energia. Na jednej strane je to pasivita. Na druhej strane sú to v našich radoch aktívne deštruktívne sily, ktoré už viac ako 25 rokov vyvolávajú zradu, nenávisť. Odvádzajú našu pozornosť a energiu na riešenie vedľajších, nepodstatných problémov. Takto rukami zradných alebo zblúdilých „Rusínov“ naplňajú heslo latinizátorov: „Divide et impera = Rozdeľuj a panuj“ a vedú rusínsky národ k sebazničeniu. Keď som sa po 25 rokoch zapojil do rusínskeho hnutia, myslel som si, že sa už program sebazničovania Rusínov vyčerpá, a že tvoriví, vlasteneckí Rusíni konečne zavrhnú tento sebazničujúci proces a budú mať záujem na tvorivej činnosti smerujúcej k povzneseniu rusínskeho národa. Bohužiaľ prijímané dokumenty v rusínskom hnutí, zverejňované články (až na výnimky) svedčia o tom, že rusínske hnutie

pokračuje v sebazničujúcom procese pre Rusínov. Míňajú sa peniaze, energia a čas na akcie, ktoré sa

* hrabú v minulosti;

* sú naplnené ukrajínofóbiou (ukrajínofóbiou možno získame majetky, funkcie, ale nie ľudí - národ. Zoberme si príklad z našich predkov, ktorí nemali nič a čo všetko od roku 1918 do roku 1936 vytvorili. Pokiaľ sa pustíme do tvorivej práce ľudia pôjdu za nami);

* ničia i to čo už bolo vytvorené;

* akcie „na povrchný efekt“ z ktorých je málo úžitku v smere povznesenia rusínskeho národa, zosilnenia národnostného uvedomenia;

* akcie typu Múzeum ukrajinskej kultúry, ktoré napovedajú, že pri nich nejde o záujem národa, ale o osobný záujem. Pripomína mi to situáciu v niektorých orgánoch po roku 1989: „Reorganizácia reorganizácie, reorganizovaná reorganizácia ... vedúca k sebazničeniu“.

Myslím si, že sme v základných rysoch podobní minimálne obyvateľstvu Západnej Ukrajiny, ktorá stále čosi chce (to chcenie však nie je tvorivé, ale je deštruktívne). Ako ďalej ?

Mali by sme pracovať metódou hlavného článku. T.j. mali by sme sa zaoberať tým, čo je najefektívnejšie. Čoho vyriešením sa najviac priblížime k dosiahnutiu vytýčených cieľov v rusínskom hnutí. Teda mali by sme sa venovať: A) národnostnému zosilneniu, upevneniu, kultúrnemu rastu, celkovému upevneniu národnej identity Rusínov t.j. predovšetkým prvoradými neodkladnými činnosťami aktuálneho národného života Rusínov, kde zanedbaním dennej aktuálnej národnej výchovy strácame naše deti – budúcnosť nášho národa

* tým je predovšetkým vytvorenie rusínskeho školstva. (Zvlášť preto, že nám náš ľud dal dôveru pri sčítaní v roku 2011 keď sa prihlásil k rusínskej národnosti. A my sme mu nedali ani rusínske školy pre jeho deti. Pokiaľ sa nespamätáme a nezefektívime svoje úsilie v rusínskom hnutí, môžeme byť nemilo prekvapení pri budúcom sčítaní); → rusínsky aktivisti nebudú úspešní u rodičov a detí, ak im budú ponúkať v rusínčine latinskú duchovnosť a kultúru, latinskú orientáciu. Jednoduchšie je študovať ju v slovenčine. Úspech je možné dosiahnuť ponukou toho čo nájdú len v rusínskych školách. A to je možnosť získať prístup k celosvetovému bohatstvu cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy. Prostredníctvom nášho rusínskeho alfavitu, nášho rusínskeho internetu, nášho rusínskeho školstva napojeného na tú časť celosvetového školstva, ktoré ponúka štúdium cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy. Naše rusínske školy by preto mali mať charakter bilingválnych škôl. Aby mali otvorený nie len latinský svet, ale i svet cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Avšak zatiaľ od možnosti takejto ponuky máme ďaleko. Do súčasnosti sme sa programovo neprihlásili ani k nasledovaniu odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda pozri propozície: «Programové tézy rozvoja rusínskeho národa» viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – *vymazané!*

→ niektorí rusínsky funkcionári hovoria, že výsledky ich úsilia prinesú plody tak o 20 rokov. Súčasní rodičia - Rusíni, ale i rodičia ďalších východoslovanských národov na Slovensku musia riešiť výchovu svojich detí dnes. Sú pred nimi len tieto možnosti:

- nerobiť nič a nechať svoje dieťa latinizovať školou a Cirkvou;

- spojiť sa s rodičmi obdobného osudu, vyznávajúcich rovnaké kultúrne cennosti, ktorý majú spoločný záujem na tom, aby ich deti vedeli odkaz Cyrila a Metoda, aby ich deti vedeli to, čo majú východoslovanské národy spoločné (alfavit, vieru byzantského rítu, byzantskú (ruskú) kultúru, dejiny a pod.);

- využiť možnosť platnú od septembra 2014 a zvoliť si ako prvý „cudzí“ jazyk - rusínsky jazyk. Tam kde táto možnosť nie je, tak zvoliť z našej rodiny východoslovanských jazykov najbližší

jazyk - možno ruský. Prinajhoršom využiť aspoň možnosť voľby duhého „cudzieho“ jazyka vid': <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/283561-z-volitelych-predmetov-bud...>

* reálne fungovanie Ruského Domu. To jest reálny výkon všetkých (kultúrne osvetových) funkcií Ruského Domu, čo nie je viazané na fyzickú budovu Ruského domu. V tomto smere nám opäť pekný príklad dal Mgr. Gabriel Beskyd, keď v spolupráci s riaditeľkou nášho Rusínskeho múzea v Prešove paňou PhDr. Oľgou Glosíkovou, DrSc založil v týchto priestoroch čitateľský krúžok vid' podrobnejšie článok: „RUSKÝ DOM" V PREŠOVE: 85-ROČNÁ TRADÍCIA A SÚČASNOSŤ na: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> – vymazané!

B) touto osvetovou prácou naplňovať naše strategické ciele:

1. zachrániť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda.

Musíme zachrániť a rozvinúť to čo tvorí Rusínov a rusínsky národ, t.j. to, čo si pamätáme z našich dedín, to je to, čo robí naše dedinky rusínskymi, to je to, čo z našich dedín očividne odchádza s našimi predkami (dedkami, babkami, otcami, mamami ...) do večnosti, to je odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Keď tento odkaz zachrátime, zachránime sa ako Rusíni. Tí Rusíni, ktorí si neuchránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda, sú len nálepkoví Rusíni. Keď im nepomôžeme, len ťažko si samy pomôžu., a tak skôr, alebo neskôr nálepku zahodia a stanú sa Slovákmí. K záchrane odkazu potrebujeme:

2. obnoviť naše napojenie na východnú zdrojovú kultúru,

a postupne doplniť deficit čerpania z východnej zdrojovej kultúry. Náš deficit v tomto smere je obrovský. Odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v nás žije z podstaty, a toho mála čo sa k nám dostalo spoza Karpát. Napriek tomu tento odkaz prežil a nestratil svoju konkurencieschopnosť voči výdatne podporovanej latinskej duchovnosti a kultúre. V tomto globalizovanom svete sami nedosiahneme nič. Uspieť môžeme len spoluprácou na báze cyrilometodského odkazu s národmi, ktoré si tento odkaz uhájili.

3. zjednotenie:

a) zjednotenie našich rusínskych organizácií predovšetkým tu na Slovensku;
b) zjednotenie tých slovanských národov, ktoré si uchránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Separatizmus nás obmedzuje na autonómnu rusínsku kultúru minulých storočí, alebo na čerpanie zo zdrojov obmedzenej latinizovanej slovenskej kultúry. Bráni nám čerpať a rozvíjať sa na báze svetového bohatstva cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Separatizmus nám nedovoľuje spoločne postupovať v úsilí za dosiahnutie spoločných cieľov pri rozvíjaní cyrilometodskej duchovnosti a kultúry, vid' Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2 na: <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané!

Pokiaľ nemáme vyriešený denný aktuálny život, nemali by sme sa zaoberať dokumentovaním, reorganizáciou toho, čo už bolo zaradené do archívnych fondov, celkove nemali by sme sa zaoberať výstavbou hrobky pre náš národ ... O to sa už voľajako postarajú tie národy, ktoré budú šikovnejšie a prežijú.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 04.03.2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-15>) – vymazané!

Programové tézy rozvoja rusínskeho národa

(Propozície)

Nakoľko sa na stránkach našich prostriedkov masovej informácie (PMI) viedla o rozvoji rusínskeho národa diskusia, rozhodol som sa svoju druhú (komplexnú) pripomienku k týmto tézám pre OSRS publikovať.

Preambula:

Vychádzajúc z prínosu sv. bratov Cyrila a Metoda k formovaniu duchovného a kultúrneho dedičstva Európy, preambuly Ústavy Slovenskej republiky a tradičnej nepretržitej orientácie Rusínov na zachovanie a rozvoj odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, ktorý tvorí podstatu identity Rusínov, vyhlasujeme, že budeme všetkou svojou činnosťou podporovať obrodenecké hnutie Rusínskeho národa stavajúce na duchovnosti a kultúre cyrilometodskej tradície.

Strategické ciele:

1. Záchrana odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda t.j.:

- a) byzantskej ruskej viery
- b) byzantskej ruskej kultúry;
- c) cyriliky.

2. Obnovenie nášho napojenia na východnú zdrojovú duchovnosť a kultúru t.j.:

- a) doplniť deficit čerpania z východnej zdrojovej kultúry.
- b) obnoviť a ďalej upevňovať a rozširovať naše duchovné a kultúrne kontakty s východoslovanskými národmi dodržiujúcimi čistý neporušený cyrilometodský odkaz.

3. Zjednotenie:

- a) zjednotenie Rusínov Slovenska;
- b) zjednotenie východných Slovanov žijúcich na Slovensku
 - vytvorenie politickej strany;
 - vytvorenie Všeruského centra.

4. Náš líder:

nebudeme sa orientovať na lídra v zmysle (jedného) štátu.

Ad 1.

a) história nás učí, že grekokatolícky Rusíni sa ľahko latinizujú na Slovákov. Preto pravoslávny Rusíni sú našim zlatým fondom. Naše vzťahy k pravoslávnej, grekokatolíckej Cirkvi, rôznym inštitúciám sa budú odvíjať od toho, ako nám budú menované inštitúcie nápomocné pri naplňovaní cieľov rusínskeho hnutia;

b) budeme všestranne napomáhať tomu, aby rodina, škola a Cirkev, mohla naplniť svoju úlohu pri zvládnutí:

- rodného rusínskeho jazyka, komunikácii v rusínskom jazyku, cirkevne – ruskom jazyku;
- odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda (základov bizantskej ruskej viery, cyrilometodskej histórie, kultúry ...) Keď by to bolo potrebné, budeme tomu nápomocní i prostredníctvom aktivistov (možnosť naučiť naše deti aspoň azbuku ...;

c) Tam, kde by sa to ukazovalo ako účelné – vytvoríme na základe dohody rodičov «cyrilometodské triedy» pre deti východných Slovanov, ako i deti rodičov iných národov, javiacich záujem o výučbu odkazu sv. Cyrila a Metoda (cyriliku, byzantskú ruskú duchovnosť kultúru, dejiny a pod.);

d) Ako verejne vyhlásil predseda vlády SR pán Fico – tento štát si vytvorili Slováci pre seba. Teda pokiaľ žijeme v tomto štáte pre Slovákov, a chceme byť Rusínmi, mali by sme sa snažiť byť maximálne nezávislí od štátu. Takúto relatívnu samostatnosť od štátu je možné získať jedine

súkromným podnikaním. Preto budeme usilovať o to, aby sme za pomoci úspešných rusínskych podnikateľov zriadili Rusínsku školu podnikania.

Ad 2.

a) Nakoľko dlhodobo žijeme odtrhnutí od východnej – bizantskej kresťanskej zdrojovej kultúry v prostredí nepodporujúcom duchovnosť a kultúru cyrilometodskej tradície, je pre nás životne dôležité obnoviť toto napojenie, doplniť deficit čerpania z východnej žriedlovej kultúry a všestranne rozvíjať naše kontakty s východoslovanskými národmi. K tomu budeme:

- upevňovať naše kontakty s pravoslávnu Cirkvou na Zakarpatí a v Srbsku;
- upevňovať naše kontakty s pracovníkmi v sfére školstva a kultúry na Zakarpatí, v Srbsku ...;
- upevňovať a rozvíjať naše podnikateľské kontakty;

Ad 3.

a) ušijeme a vysvätime cyrilometodskú zástavu – tento symbol odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda, aby sme sa pod ním mohli zjednotiť;

b) v politickej oblasti novo sformujeme už existujúcu stranu Náš kraj ako cyrilometodskú stranu, alebo vytvoríme novú cyrilometodskú stranu;

c) Všeruské centrum zatiaľ nemáme, ale história nás učí, že by sme ho mali mať. Urobíme všetko pre to, aby sa tak stalo. Sídлом tohto centra bude Ruský dom v Prešove;

Ad 4.

Budeme sa orientovať na zachovanie a rozvinutie cyrilometodskej tradície, t.j.:

- budeme rozvíjať a upevňovať vzájomne výhodnú spoluprácu prednostne so štátmi cyrilometodskej tradície;
- rozvíjať a upevňovať vzájomne výhodnú spoluprácu budeme i so všetkými štátmi, inštitúciami, ktoré akceptujú našu orientáciu, prípadne ju i podporujú.

Poznámky:

1/ k rozvinutiu a naplneniu vyššie uvedených strategických cieľov našich programových téz je možné ďalej doplniť také množstvo konkrétnych úloh, ktoré bude vychádzať:

A/ z našich možností a síl:

- a) poskytnutých štátom (dotačná politika štátu, platná legislatíva štátu vrátane samosprávy ...);
- b) vlastných možností (rusínsky sponzori, rusínsky aktivisti, spolupráca v rámci národnostných menšín verných odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda ...

B/ z našich priorít stanovených:

- a) významom jednotlivých oblastí (akcií) pre záchranu a rozvoj rusínskeho národa;
- b) potrebou stanovenia výšky investície do jednotlivých oblastí (akcií) pre záchranu a rozvoj rusínskeho národa.

2/ markatná časť Rusínov inklinuje k wickingovskej – latinskej – západnej orientácii. Táto orientácia tu je už od zrady kniežaťa Svätopluka I. v roku (874). Táto cesta je už prejdená a vieme, kde vedie. V dôsledku zrady a prejedenej cesty vznikli a ďalej sa z radov Rusínov doplňujú Slováci. Preto môj názor je taký, že naďalej:

«pred rusínskym hnutím sú dve cesty:

1) alebo sa jednoznačne prehlási a bude postupovať po ceste rozvoja neporušeného odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda a tak sa zachráni ako rusínsky národ, alebo

2) v druhom prípade sa z nás stane jedno zo slovenských nárečí.» pozri moju pripomienku:

<http://www.holosy.sk/sk/okruhly-stol-rusinov-slovenska-poveril-vedenim-p...>

3/ niektorí Rusíni s ktorými som hovoril sú toho názoru, že je veľmi dôležité, aby sa za pomoci masovokomunikačných prostriedkov (PMI) verejnosť dozvedela, kto je skutočným pokračovateľom cyrilometodského odkazu. Iste je to veľmi dôležité, no myslím si, že ešte vážnejšie je, skutočné naplňovanie cyrilometodského odkazu v živote Rusínov. Preto potrebujeme mať zakotvený odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v našom programe.

Súvisiace články:

- Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – vymazané!

- Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2

2 <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané!

- Реакції на сучасний рух Русинів, посмотрь: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1053;-1086;-1074;-1080;-1085;-1082;-1099...>

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 15. júna 2013 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5>) – vymazané!

Súkromné bilingválne slovensko – ruské gymnázium v Snine

Situácia okolo súkromného bilingválneho slovensko – ruského gymnázia v Snine dokazuje, že na Slovensku je záujem o východnú cyrilometodskú kultúru. Prečo si tu neplnia svoju úlohu naše rusínske školy ... ? Tak zostáva priestor pre možno neserióznou ponuku. Za situáciu iste nenesú zodpovednosť študenti. Útoky na tieto deti, že na súkromných školách študujú hlúpe deti bohatých „magorov“ ... viď diskusia na: <http://www.cas.sk/clanok/259627/majitel-skoly-zmizol-gymnazisti-su-sokov...>, alebo že takú školu treba zbúrať viď: <http://www.aktuality.sk/diskusia/235654/brany-bilingvalneho-gymnazia-v-s...> považujem za neseriózne. V Snine sú naše rusínske deti, určite nie bohatých rodičov. Naše deti – študenti tej školy nie sú hlúpe. Navyše sú odvážne. Rozhodli sa pre niečo iné ako väčšina. Okrem takých výnimiek ako sú oni, drvivá väčšina volí štúdium na lukratívnych bilingválnych gymnáziách v kombinácii počínajúc anglickým jazykom, cez nemecký, španielsky, francúzsky ... Títo študenti sa rozhodli pre štúdium ruského jazyka, pre spoznanie u nás - možno povedať už netradičnej východnej kultúry. Pokiaľ mám informácie, tak značná časť tých, čo študujú na bilingválnych gymnáziách, po ich skončení pokračuje v štúdiu na vysokej škole v štáte, kde vyučovacím jazykom je jazyk, ktorý študujú ako druhý po slovenskom jazyku. Teda dá sa predpokladať, že aspoň časť z predmetných 17 študentov mienila po maturite pokračovať v štúdiu na niektorej ruskej univerzite možno:

* Санкт-Петербургский государственный университет Saint Petersburg State University (28.01.1724) <http://spbu.ru/>

* МГУ Московский государственный университет имени М.В.Ломоносова Moscow State University (23.01.1755) <http://www.msu.ru/>

* Дальневосточный федеральный университет Far Eastern Federal University (21.10.1899) <http://www.dvfu.ru/>

Prípadne študovať prekladateľstvo na Prešovskej univerzite. Držím im palce ! Пусть вам везёт ! No nemôžem sa nespýtať: Ako im pomôcť ?

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 13. septembra 2013 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-8>) – vymazané!

Ad: Slabá identita

Pán Peter Medviď správne pomenoval náš (rusínsky) problém:

- krehká identita (bohužiaľ svoje chápanie podstaty rusínskej identity nenapísal !

- správne píše, že: «Žiaľ, len sťažovať sa na ukrajinizátorov nám v žiadnom prípade nepomôže.

Zrkadlo musíme nastaviť i sebe.

No bohužiaľ, ďalej sa nedostal. Obmedzil sa na deštrukciu – hanenie: «ukrajinizácie, spolupráce s organizáciami proukrajinskej orientácie, spolupráce s organizáciami proukrajinského zamerania, parazitovania na Rusínoch ...» Túto deštruktívnu pesničku počúvam od rusínskych funkcionárov už viac ako 20 rokov. A stále nič konštruktívne. Napríklad čo ponúkajú namiesto slovenskej, ukrajinskej identity (obsah) ? Čo by bolo po rozbití štruktúr proukrajinskej orientácie ? Zvlášť keď pre niektorých rusínskych funkcionárov je téma slovakizácie tabu.

- pri článkoch tohto typu ma vždy udivuje neúcta k tým Rusínom, ktorí si vybrali ukrajinský smer. Prečo (keď takou neúctou autori trpia) neprejavujú ju tiež tak isto i k Rusínom, ktorí si vybrali slovenskú orientáciu ? Celkove autor sa nedokázal pozrieť na rusínsko – ukrajinskú otázku z vyššej perspektívy a predovšetkým konštruktívne. Pre objektivizáciu ponúkam krátky pohľad do histórie:

A) V roku 1820 Pavol Jozef Šafárik v História slovenskej reči a literatúry na všetkých nárečiach napísal: « ruské nárečia na východnej Haličine [1] a severovýchodnom Uhorsku [2] sú bežným variantom maloruského jazyka» (Nie len z jeho pohľadu sme boli jeden a ten istý národ !)

B) Slováci po rozpade Rakúsko – Uhorska (po r. 1918) aby sa dostali zo svojej zaostalosti a dobehli svet - prevzali kultúru českú.

C) Náš – karpatoruský = rusínsky vývoj (Země Podkarpatoruské a Prešovskej Rusi) bol po rozpade Rakúsko – Uhorska v rámci novo vzniknutého Československa relatívne autonómny. Určitá odlišnosť vo vývoji bola pokiaľ porovnáme vývoj Zeme Podkarpatoruskej s vývojom na Prešovskej Rusi. Na Prešovskej Rusi postupne silnel slovakizujúci vplyv ktorý vyvrcholil za Slovenského štátu. [3] Celkove na náš vývoj v danom období mali vplyv tieto rozhodujúce faktory: naša cyrilometodská tradícia, Grekokatolícka Cirkev, Karpatoruská Autonómna Pravoslávna Cirkev Srbského patriarchátu a česká kultúra.

Po roku 1945 bol náš hlavný karpatoruský smer vývoja direktívne zmenený na ukrajinský a pravoslávny. A tak po uvedenom roku pred Karpatorusmi i Rusínmi Československa boli oficiálne len tieto možnosti:

a) prijať ukrajinský smer vývoja, ukrajinskú kultúru a pravoslávnu vieru a stať sa Ukrajincami. (Malá časť Rusínov sa prihlásila k ruskej národnosti ...) [4];

b) prijať slovenský smer vývoja, slovenskú kultúru a rimokatolícku vieru a stať sa Slovácki;

c) ako ukazuje súčasná doba, existovala i značná časť Rusínov, ktorí si síce písali Slovenskú národnosť, ale v srdci zostali Rusínmi – zostali verní cyrilometodskému odkazu. Treba si však uvedomiť, že táto časť Rusínov bola vzdelávaná na slovenských školách a pokiaľ boli veriaci,

nadobudli latinskú duchovnosť. Preto značná časť Rusínov je v súčasnosti kultúrne a duchovne bližšie k západným Slovanom.

Či sa nám to páči, alebo nie, či si to uvedomujeme, alebo nie v súčasnosti na Slovensku je to tak, že:

- **Rusíni:** si zachovali svoj pôvodný ruský názov, ale sú viac latinizovaný v porovnaní s:

- **Ukrajincami:** ktorí síce stratili svoj pôvodný ruský názov, ale zachovali si (vďaka svojim štruktúram – ukrajinským organizáciám, pravoslávnej viere, školstvu) viac z cyrilometodského dedičstva. Treba to vedieť, a treba to akceptovať, inak si neuvedomujeme, že fakticky bojujeme proti jadrú Rusínov – dnes Ukrajincov, ktorých preťahovaním na svoju rusínsku stranu fakticky latinizujeme. Minimálne to tak bude dovedy, pokiaľ sa jasne neprihlásime k nášmu cyrilometodskému dedičstvu ako k podstate svojej identity, pokiaľ obrodenecké hnutie Rusínskeho národa nebude vedomo budovať na duchovnosti a kultúre cyrilometodskej tradície. Bohužiaľ už dlhodobo niektorí rusínsky funkcionári nechcú vidieť a pripustiť, že môžu byť ľudia, pre ktorých je rusínska orientácia za danej situácie veľmi slovenská.

Pri článku tohto typu by som čakal obhajobu – propagáciu rusínskeho smeru na výške doby – to jest porovnanie rusínskej orientácie s ukrajinskou orientáciou a slovenskou orientáciou z pohľadu tradičných vyšších všeludských hodnôt umožňujúcich vyššiu prosperitu a kvalitu života.

Odkazy, poznámky:

[1] Haličina a) východná = približne oblasť súčasnej Lvovskej, Rovenskej oblastí ... Ukrajiny; b) západná = Lemkovčina vid': <http://uk.wikipedia.org/wiki/Галичина>

[2] Severovýchodné Uhorsko = Podkarpatská Rus a Bukovina vid': <http://ru.wikipedia.org/wiki/Буковина>

[3] Otázka slovensko – rusínskeho pomeru na východnom Slovensku, Z poverenia Ústrednej správy Slovenskej ligy napísal Ján Ruman, oblastný tajomník Slovenskej ligy v Košiciach, Kníhtlačiareň Andreja úč. spol., Bratislava 1935, s. 1 až 47.

[4] Stanovisko Spoločenskovedného ústavu SAV (Slovenskej akadémie vied) k autochtónnosti ruskej národnostnej menšiny na území Slovenskej republiky vid': <http://www.google.sk/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBcQFjAA&url=http%3A%...>

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 26.06.2013 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7>) – vymazané!

Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády ?

Na <http://www.sme.sk/> bol zverejnený článok «Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády», ktorý následne bol zverejnený i na <http://www.rusyn.sk/> . Kto, a aké kaleráby nám to chce natlačiť do hlavy ?

Ved' len nedávno 05.03.2013 predniesol v Martine predseda vlády p. Róbert Fico svoj známy prejav v ktorom mimo iné jasne povedal: «... Náš nezávislý štát sme prednostne nezakladali pre menšiny, akokoľvek si ich vážime, ale pre slovenský štátotvorný národ.» Takže o akej podpore vlády pre splnomocnenca vlády SR pre rusínsku menšinu tu môže byť reč ?

V živote nie je nič zadarmo. Za všetko treba zaplatiť. Preto keď my Rusíni sa nevieme zjednotiť, keď nie sme schopní si zorganizovať celorusínske voľby. A je jedno, či preto, že ich nevieme zorganizovať, alebo na ich zorganizovanie nemáme peniaze, alebo preto že nemáme vhodného (všetkými akceptovateľného kandidáta), to je náš problém. No keď chceme tento problém obísť (je jedno s koho pomocou) treba vedieť, že tým priznávame našu nesvojprávnosť. Stávame sa vazalmi toho - poručníka, na ktorého sa obraciamе o pomoc. Pokiaľ viem, tak nemožno hovoriť o tom, že «Rusíni» by chceli splnomocnenca. Jednoznačne sú to len aktivity niektorých rusínskych osobností. Pre rusínsky národ - z už uvedených dôvodov to nemôže priniesť zásadný pokrok. Pokiaľ vláda SR nám bude platiť „nášho vodcu“, tak ten „vodca“ bude musieť počúvať toho, kto ho platí. Teda ináč povedané splnomocnenec vlády SR pre rusínsku menšinu s podporou vlády SR bude mať podporu vlády SR len pre opatrenia, ktoré budú na úžitok slovenskému štátotvornému národu.

Máme iste viac, no ja viem o troch rusínskych osobnostiach, ktoré sú reálnou politickou silou.

Sú to:

- **PhDr. Milan SIDOR, CSc** (v prezidentských voľbách 21. marca 2009 získal 20862 hlasov t.j. 0,48%);

http://sk.wikipedia.org/wiki/Vo%C4%BEba_prezidenta_Slovenskej_republiky..

- **Ing. Milan MŇAHONČÁK**, predseda strany (vo voľbách do Národnej rady SR 10. marca 2012 strana Náš kraj získala 10604 hlasov t.j. 0,41%);

http://nrsr2012.statistics.sk/sr/tab3_sk.html

- **Vladimír PROTIVŇÁK**, predseda občianskeho združenia (predseda Rusínskej obrody na Slovensku – ROS)

http://www.rusinskaobroda.sk/?page_id=69

Preto nechápem, prečo jednoducho hľadáme lídra (?), prečo nerešpektujeme hlas ľudu, prečo vo vláde SR nás reprezentujú a Okrúhly stôl riadia ľudia, ktorí sa tam dostali v dôsledku kabinetnej politiky ... Z vyššie uvedeného je pochopiteľná pozícia predsedu ROS, že sa na práci v OSRS nepodieľa. Prečo by sa mal podriaďovať niekomu, kto neprešiel volebným sitom ? No napríklad páni PhDr. Milan SIDOR, CSc a Ing. Milan MŇAHONČÁK, predseda strany, sa na práci v OSRS podieľajú. Treba nájsť spôsob – formu ako zapojiť do práce v OSRS i ROS. Myslím, že forma členstva sa dá dojednať. Možno na právach pozorovateľa, alebo naopak, na právach veta. I tak ho ROS má. Nie je dobré, že na práci OSRS sa nepodieľa mladá generácia t.j. Molody Rusyny . Myslím, že odmietnutie prijať Mladých Rusínov je chyba a toto rozhodnutie je potrebné v čo najkratšom čase zmeniť na – pozitívne = na prijatie.

Súvisiace články:

<http://www.sme.sk/c/6834161/rusini-by-chceli-za-splnomocnenca-cloveka-s-...>

<http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 17. jún 2013 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-6>) – vymazané!

Sme jednoznačne Rusíni

(Pôvod názvu «Rusín»)

21. mája 2011 na celom Slovensku bude sčítanie obyvateľstva, bytov a domov. V súvislosti s tým nezaškodí keď sa my Rusíni poučíme. V Народных новинках, ročník XX, č. 15 – 16, s. 4; č. 17 – 18, s. 4; č. 19, s. 4; č. 20, s. 4; bol vytlačený môj článok Наше походження (общоруське) – Náš pôvod (všeruský). Na internete je možné si ho prečítať po rusínsky na adrese: www.rusynacademy.sk, po slovensky na: <http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

Tam som v histórii Rusínov napísal: „Traduje sa, a je to i fakt, že Rusín – prvotne Russín je synom Rusa. Názov Rusín Русин (Ruten, Ruthen) sa začal používať a bol známy už v dávnej minulosti. Michail Lučkaj v svojej publikácii «Historia Carpato-Ruthenorum» uvádza, že názov Rutén – Rusín používali v svojich dielach už dávny historici akými boli Helmond, Bonfinij ...“ Niektorí ľudia sama pýtajú: A kto sme my, keď sa voláme Rusnaci, Rusňáci, Rusnáci? Hneď som mohol odpovedať len to, čo som si pamätal od svojho otca: „My sami sa nazývame Rusíni. A názvy: Rusnaci, Rusňáci, Rusnáci nám dali iní – Slováci, Maďari ... len ako prezývku, nadávku.“ Pozrel som sa i do starších kníh, aký názov sami používali, čo sami naši prekovia o tom písali.

«КНИЖИЦЯ ЧИТАЛЬНАЯ ДЛЯ НАЧИНАЮЩИХ», napísaná Alexandrom Duchnovičom v Budíne v 1847 roku, na stránke 98 uvádza: «9. Жизнь Русина– 9. Život Rusína». Tento názov, a len ten, používa vo všetkých svojich knihách, knížkach, písomných prácach.

A čo o tom píše Michail Lučkaj v svojej práci? V «Historia Carpato-Ruthenorum Sacra et Civilis», Michaele Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Tom I., Caput 2. DE CARPATHO, pag. 55, napísanej latinsky, a v preklade na ukrajinský jazyk: «Історія Карпатських Русинів церковна і світська» (Науковий збірник Музею української культури у Свиднику, СПВ Братислава – Відділ української літератури в Пряшеві 1985 – 1990); alebo v preklade šestdielna «Історія Карпатських Русинів» (Ужгород, Закарпаття 1999 – 2005). Znenie jeho poznámky je takéto:

► **v originále latinsky+maďarsky**

Caput 2

DE CARPATHO.

(4) a)

Nonnulli Hungari admonendum monstificam, suaque linguae Euphoniae trant suam ignorantiam Ethnogramon student, Ruthenos Rusznyákok compellando, ridiculo esset suis popularibus, qui scriberet: Bétsben, Drezdaban, és Hamburgban a lakosok Deutsch nyelven beszélnek, Árva Megyében a nép mind Szlovják, quia Germani se nominant Deutsch, Slavi

Szlovják, sic ridiculum est dum Hungarus Ruthenos Rusznyák compellat ideo, quia Rutheni se Ruszin nominant. Nomen Germanorum civitate donatum est Németh. Slavorum Tóth, Ruthenorum Orosz, usuent has nomenclationec, tunc nec ignorantiae, nec studii traductionis arguentur.

► **rusínsky:**

Глава 2.,
часть О КАРПАТАХ.
під ліній (4) а)

Окремы Мадяре проявляють повне незнання етнографії і не старають ся о милозвучность, называючи Рутенів Русняками; смішно бы то вызерав про їх родаків тот, хто бы писав так: у Відню, Дрездені і Гамбурзі жытельство говорить дойч языком, в области Арва вшытко жытельство – Словякы, зато мерькуйте, бо Німці называють себе Дойч, а Славяне – Словяк. Таксамо смішно виходить, коли Мадяр называють Рутенів Русняками лем зато, же самы Рутены называють себе Русинами. Штатом прията назва про Германів – Німці, про Словаків – Товт, про Рутенів – Орос. Няй вжывають тоты назвы, тогды їх не будуть винити ани з нестранности перекладу.

► **ukrajinsky**

Глава 2
Про КАРПАТИ
примитка під лінійкою:
(4) а)

Окремі угорці проявляють повне незнання етнографії та безтурботність про милозвучність называючи рутенів русняками; смішним виявився б для їх земляків той, хто писав би так: у Відні, Дрездені та Гамбурзі населеня розмовляє дойч мовою, в області Арва все населеня – слов'яки, тому, бачте, бо німці называють себе дойч, а слов'яни - слов'як. Так само смішно виходить, коли угорець називає рутенів русняками лише тому, що самі рутени называють себе русинами. Державою прийнята назва для германців – німці, для словаків – товт, для рутенів – орос. Хай користуються цими назвами, тоді їх не будуть звинувувати ні в в упереджености перекладу.

► **slovensky:**

Hlava 2
O KARPATOCH
poznámka pod čiarou
(4) а)

Niektorí Maďari prejavujú plnú neznalosť etnografie a nestarajú sa o milé znenie nazývajúc Ruthénov Rusňákmi; smiešnym by bol pre ich rodákov ten, kto písal by tak: vo Viedni, Drážďanoch a v Hamburgu obyvateľstvo hovorí dojč jazykom, v oblasti Arva všetko obyvateľstvo – Slovjaky, tak, pozorne, lebo Nemci nazývajú seba Dojč, a Slovania - Slovjak. Obdobne je smiešne, keď Maďar nazýva Ruthénov Rusňákmi len preto, že sami Ruthéni nazývajú seba Rusínmi. Štátom prijatý názov pre Germánov – Nemci, pre Slovákov – Tóth, pre Ruthénov – Orosz. Nech používajú tieto názvy, potom ich nikto nebude viniť ani z nestrannosti prekladu.

Z uvedeného vyplýva, že niet pochýb, že najneskôr do polovice XIX. storočia všetci Rusíni sami seba nazývali Rusínmi. No a tam, kde teraz sami seba volajú Руснаци, Rusnáci, Rusňáci, prijali cudzie prezývky za svoj názov. Takže pri sčítaní obyvateľstva 21. mája 2011

všetci Rusíni, Русины, Руснаци, Русняци, Rusnáci vedzme, že oficiálne sa voláme Rusíni a tak sme uznaní Slovenskou republikou, a tak sa pri sčítaní treba zapísať.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené: 10. 12. 2010, vid' link:

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1057;-1100;-1084;-1077;-1108;-1076;-1085;-1086;-1079;-1085;-1072;-1095;-1085;-1086;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1099;864.html>)

Situácia na Ukrajine – klasici

<http://www.rifinfo.ru/news/36189>

<http://antiok.ru/engine/print.php?newsid=36789>

Prosím prepáčiť, že nepredkladám tento materiál v preklade do rusínskeho jazyka, ale len v pôvodnej ruskej verzii a v preklade do slovenčiny. Myslím, že tí čo ovládajú rusínsky alfavit porozumejú ruskému textu, a pre ostatných ponúkam slovenský preklad. Situácia, ktorá vznikla na Ukrajine, nenecháva nikoho ľahostajným. Odpovede na mnohé otázky súčasnosti možno, a je i nutné hľadať v minulosti, v histórii, v tých udalostiach, ktoré prebiehali pred desiatkami-stovkami rokov, v hodnotení týchto udalostí váženými, autoritu majúcimi ľuďmi - spisovateľmi, filozofmi a politikmi tej doby. Nie je výnimkou ani súčasná situácia na Ukrajine. Mnohé osobnosti 19 a 20 storočia predvídali a upozorňovali svojich súčasníkov a budúce pokolenia na tragické udalosti, ktoré sa bohužiaľ stávajú realnosťou v týchto dňoch... V svojom programe «Бескорон ТВ» režisér Nikita Sergejevič Michalkov zozbieral a 09.03.2013 r. prečítal niektoré texty filozofa a publicistu Ivana A. Iljina, štátneho činiteľa Zväzovej republiky Juhoslávia a Republiky Srbsko Slobodana Miloševića a ruského spisovateľa 19 storočia Fjodora M. Dostojevského.

Fjodor Michajlovič Dostojevskij (*30 októbra [11 novembra 1821], Moskva † 28 januára [9 februára] 1881, Sankt Peterburg)

«Nebude mať Rusko, a nikdy ešte nemalo takých nenávisníkov, závistlivcov, klebetníkov, a dokonca zjavných nepriateľov, akými budú všetky tie slovanské plemená, akonáhle im Rusko dá slobodu, a Európa ich uzná slobodnými! A hoci by mi i odporovali, spochybňovali i kričali na mňa, že ja prehánam, a že nenávidím Slovanov! Ja naopak, veľmi milujem Slovanov, no ja sa ani brániť nebudem, pretože viem, že všetko presne tak menovite sa stane, ako ja hovorím, a nie pre nízky, nevďačný, ako keby, charakter Slovanov, vôbec nie, - v tomto zmysle majú charakter ako všetci, - ale práve preto, že také veci na svete ináč ani prebehnúť nemôžu. Rozširovať sa nebudem, no viem, že odteraz nemôžeme čakať od Slovanov vďaka, na to sa musíme pripraviť dopredu <...> že všetci títo oslobodení Slovania s opojením sa hrnú do Európy, do straty svojej osobnosti sa nakazia európskymi formami, politickými i sociálnymi, a v takomto stave budú musieť prežiť celé a dlhé obdobie europeizmu, dokiaľ nepostihnú aspoň niečo zo svojho slovanského významu a zo svojho osobitného slovanského poslania pre ľudstvo. Medzi sebou sa títo zemeľankári budú večne hádať, večne jeden druhému bude závidieť a jeden proti druhému bude intrigovať. Samozrejme, v okamihu akejkolvek vážnej biedy oni bezpodmienečne sa obrátia k Rusku o pomoc». (F. M. Dostojevskij, "Denník spisovateľa", september – december 1877 roku.)

Ivan Alexandrovič Iljin (*28 marca [9 apríla] 1883, Moskva † 21 decembra 1954, Zollikon)

«A hľa, keď po páde bolševikov svetová propaganda hodí do všeruského chaosu heslo «Národy bývalého Ruska, rozdeľujte sa!», tak otvoria sa dve možnosti: alebo vo vnútri Ruska sa postaví ruská nacionálna diktatúra, ktorá pevne vezme do svojich rúk «páky riadenia», zadusí toto smrtiace heslo a povedie Rusko k jednote, nedopustiac žiadne, nech by to boli akékoľvek separatistické hnutia v krajine; alebo taká diktatúra sa nevytvorí, a v krajine sa začne nepredstaviteľný chaos pohybu, návratov, pomsty, pogromov, rozpadu prepravy, nezamestnanosti, hladu, chladu a bezvládia. Vtedy bude Rusko zachvátené anarchiou a úplne sa vydá do rúk svojim národným vojenským, politickým a náboženským nepriateľom. V ňom sa vytvorí krútnava pogromov a nepokojov «Moskenstraumen hávede» (=vír v Nórskom mori) keď jej jednotlivé časti začnú hľadať spasenie v «existencii pre seba», teda v oddelení. Samozrejme je pochopiteľné, že tento stav anarchie budú chcieť využiť všetci naši «dobrí susedia»; pod zámienkou «vlastnej ochrany», «navedenia poriadku» sa uskutočnia všemožné vojenské zásahy a tak ďalej. Spomeňme si na roky 1917–1919, keď len lenivý nebral ladom ležiace ruské bohatstvo; keď Anglicko topilo zväzové-ruské lode pod zámienkou, že sa tieto stali «revolučne nebezpečnými», a Nemecko sa zmocnilo Ukrajiny, dovaliac sa k Donu a Volge. A hľa «dobrí susedia» znovu dajú do chodu všetky druhy intervencie: diplomatické vyhrážky, vojenskú okupáciu, zmocnenie sa surovín, prisvojenie «koncesií», rozkradnutie vojenských zásob, jednotlivé stranické podplatenie a masové podplatenie, organizáciu nájomných separatistických bánd (pod názvom «národno (národnostno)-federatívnych armád»), vytvorenie bábkových vlád, podnecovanie a eskaláciu občianskych vojen podľa čínskeho vzoru. A nová Liga Národov sa pokúsi zaviesť v neprítomnosti zástupcov Ruska «nový poriadok» prostredníctvom (Parížskych Berlínskych a či Ženevských) rezolúcií, nasmerovaných na potlačenie a rozdelenie Národov Ruska. Pripusťme na moment, že všetko toto «slobodu milujúce a demokratické» úsilie dočasne zvíťazí, a Rusko bude rozdelené. Čo dá táto skúsenosť ruským národom a susedným štátom? Pri najskromnejšom prepočte — do dvadsať jednotlivých «štátov», nemajúcich ani nesporné územie, ani uznávaných vlád, ani zákony, ani súdy, ani armády, ani nesporné národné obyvateľstvo. Do dvadsať prázdnych názvov. Ale príroda nestrpí prázdno. A v tieto vzniknuté politické jamy, v tieto krútnavy separatistickej anarchie vovalí sa ľudská skazenosť: za-prvé, revolúciou vyškolení dobrodruhovia pod novými priezviskami; za-druhé, žoldnieri susedných štátov; za-tretie, zahraniční hľadači dobrodružstiev, kondotiéri, špekulanti a «misionári». Všetci títo budú zainteresovaní na predlžovaní chaosu, na protiruskej agitácii a propagande, na politickej a religióznej korupcii. Pomaly, po desaťročiach budú vznikať novo odpadnuté, alebo oddelené štáty. Každé povedie s každým susedným dlhý boj za územie a za obyvateľstvo, čo bude ekvivalentné nekonečným občianskym vojnám v rámci Ruska. Za hranicou sa budú sa objavovať stále noví chamtívi, krutí a bezcharakterní «pseudogeneráli», získavajúci pre seba «subvencie» a budú začínať nové masakry. Dvadsať štátov bude vydržiavať 20 ministerstiev 20x10, najmenej 200 ministrov), dvadsať parlamentov (20x200, minimum 4000 členov parlamentu), dvadsať armád, dvadsať štábov, dvadsať vojenských priemyslov, dvadsať rozvedok a kontrarozvedok, dvadsať polícií, dvadsať colných a zakazujúcich systémov a dvadsať po celom svete roztrúsených diplomatických a konzulských predstaviteľstiev. Dvadsať rozvrátených rozpočtov menových jednotiek potrebuje nesčíselné valutové úvery; úvery budú dávať «štáty» za podmienky, že žiadateľ garantuje — «demokratický», «koncesionálny», «obchodno-priemyslový» a «vojenský» typ. Nové štáty sa o niekoľko rokov stanú satelitmi susedných štátov, zahraničnými kolóniami, alebo protektorátmi». Známa nám z histórie federatívna nespôsobilosť Slovanov, rovnako historicky dokázaná snaha po «samostatnom bytí» — dovŕšia dielo: na federáciu si nikto ani nespomenie, a vzájomná tvrdohlavosť ruských

susedov donúti ich dať prednosť cudziemu otroctvu pred všeruským zjednotením. Aby sme si názorne predstavili Rusko v situácii tohto dlhého obdobia šialenstva, stačí si predstaviť osud «Samostatnej Ukrajiny». Tento «štát» bude musieť predovšetkým vytvoriť novú obrannú líniu od Ovruča po Kursk a ďalej cez Charkov na Bachmut a Mariupol'. Primerane bude musieť «zaštitíť sa» frontom proti Ukrajine i Veľkorusko a Donské vojsko. Obidva susedné štáty budú vedieť, že Ukrajina sa opiera o Nemecko a je jeho satelitom; a že v prípade novej vojny medzi Nemeckom a Ruskom nemecký útok pôjde od samého počiatku od Kurska na Moskvu, od Charkova na Volgu a od Bachmuta a Mariupola na Kavkaz. To bude nová strategická situácia, v ktorej body do súčasnosti maximálneho posunu Nemcov sa stanú východiskovými bodmi. Nie je ťažké si predstaviť, ako sa k tejto novej strategickému situácii postavia Poľsko, Francia, Anglicko a Spojené štáty, oni rýchlo pochopia, že uznať «Samostatnú Ukrajinu» — znamená odovzdať ju Nemcom (to je, uznať prvú a druhú svetovú vojnu prehranými!) a opatriť ich nie len južnoruským chlebom, uhlím a železom, no i odovzdať im Kavkaz, Volgu a Ural. Od toho sa môže odraziť vytriezovanie Západnej Európy od «federatívneho» úpalu a všeruského rozdelenia. No Rusko ako úlovok, hodený na rozkradnutie, je veličina, ktorú nikto neovláda, na ktorej sa všetci pohádajú, ktorá vyvolá k životu neuveriteľné a neprijateľné nebezpečia pre všetko ľudstvo. Svetové hospodárstvo i bez toho vyvedené z rovnováhy stratou silnej produkcie Ruska, sa ocitne pred zakonzervovaním tejto depresie na desiatky rokov. Mierová rovnováha, i bez toho vratká, ako nikdy, sa ocitne odsúdenou na nové nevídané skúšky. Rozdelené Rusko nedá nič ďalekým štátom a neuveriteľne posílí najbližších susedov — imperialistov. Práve len samostatná Ukrajina môže byť «odrazovým mostíkom», ktorý privedie Nemcov k svetovláde.» (И. А. Ильин. „О России. Три речи"1948 г. <http://iknigi.net/avtor-ivan-ilin/35602-o-rossii-tri-rechi-ivan-ilin/rea...>)

Slobodan Milošević (*20 augusta, (29 augusta) 1941, Požarevac † 11 marca 2006, väznica Scheveningen, Haag)

«Rusi! Ja sa teraz obraciam ku všetkým Rusom, obyvateľom Ukrajiny a Bieloruska na Balkáne tiež považujúcich sa za Rusov. Pozrite na nás a zapamätajte si – s vami urobia tiež to isté, keď nebudete držať spolu a budete slabí. Západ, ten besný pes, chytí vás pevne pod krk. Bratia pamätajte na osud Juhoslávie! Nedopusťte, aby s vami urobili to isté!» (Z posledného intervju Slobodana Miloševića. Zdroj: [nikitabesogon.livejournal.com](http://www.nikitabesogon.livejournal.com))

<http://www.youtube.com/watch?v=TOGOE8riJ-k>

Pozri ešte link: Izraelský rozviedčík Jakov Kedmi: «Putin zoberie celú Ukrajinu ...»

<http://www.youtube.com/watch?v=lShxKVxSSOc>

The bombing of YU 1/3

<http://www.youtube.com/watch?v=YqSQduWLft4&list=PLBF4FEB8DEE9A967E>

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-17> – vymazané!

Fotografie:

2. Ivan Alexandrovič Iljin

3. Slobodan Milošević

Milan Semančík, Trenčín
(Zverejnené dňa 26.03.2014)

Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie

Nesúhlasím s uvedeným listom zverejneným v: info РУСИИ č.: 13/2013, ktorý podpísal pán Ďura Papuga, predseda Svetovej rady Rusínov (Rusnakov/Lemkov). A to z týchto dôvodov:

1) zmenší sa priestor slobodného rozvoja cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Duchovný a kultúrny priestor Ukrajiny sa dostane pod anglosaskú jurisdikciu Európskej únie. V dôsledku toho:

a) latinizuje sa územie Ukrajiny vid' článok: «Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne!» na: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – vymazané!

b) a následne sa islamizuje priestor Ukrajiny;

2) od roku 1989 značná časť rusínskych / lemkovských funkcionárov nevie prísť na meno Ukrajincom. Majú v žalúdku i na jazyku ukrajinizáciu ... V dôsledku vstupu Ukrajiny sa však zvýši „ukrajinizačný“ tlak. Preto v zdôvodnení ich podpory vstupu Ukrajiny do EU nevidím transparentnosť;

3) zníženie počtu pracovných príležitostí na území súčasných členských štátov EU z dôvodu:

. odchodu firiem z územia súčasnej EU na Ukrajinu;

. príchodu lacnej pracovnej sily z Ukrajiny do EU;

4) všetky dobré veci realizované, alebo len proklamované EU sa dajú realizovať i bez – prechodu Ukrajiny pod jurisdikciu EU. Navyše za túto najvyššiu cenu – stratu suverenity Ukrajina si ekonomicky nepomôže:

* normy EU nepustia produkciu Ukrajiny na európsky, celkove na západný trh;

* na výrobu tovarov podľa noriem EU potrebuje Ukrajina obrovské investície na kúpu špičkových technológií;

* produkcia Ukrajiny bude po podpísaní asociačných dohôd vytlačovaná z územia Ukrajiny produkciou štátov EU;

* všetka produkcia Ukrajiny či už priemyselná, alebo poľnohospodárska sa bude snažiť realizovať na trhu štátov SNS (Ruska, Bieloruska, Kazachstanu ...);

* štáty SNS v súlade s článkom 6 svojej colnej únie prijímú obmedzujúce opatrenia na dovoz tovaru z Ukrajiny;

* štátny dlh Ukrajiny je už v súčasnosti tak vysoký, že Ukrajine hrozí bankrot.

Pokiaľ sa k tomu pripoja možné vyššie spomenuté ekonomické údery je pravdepodobné, že ukrajinská ekonomika ich nevydrží a skolabuje. Ukrajina sa tak stane na dlhú dobu surovinovým, kultúrnym príveskom EU a jej lacným dodávateľom pracovnej sily.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 17. novembra pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – vymazané!

Ad: List o situácii na Ukrajine ...

Новинки 9/2014 на <http://www.rusynacademy.sk/cms/>

A)
Situácia na Ukrajine je pokračovaním realizácie viac ako 1219 rokov starej politicko teologickej koncepcie franského kráľa Karola Veľkého, ktorú sformuloval v svojom liste pápežovi Levovi III. v roku 795 n.l. pri príležitosti jeho zvolenia za pápeža pozri:
- Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2 <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané!

Od tej doby je svet slovanský neustále v plameňoch. A nie len svet slovanský ale všetok svet neakceptujúci latinské univerzum. Tak horela Lužica, Česko, Veľkomoravská ríša. Horela i potom, čo zanikla. Veď bolo potrebné zničiť všetko cyrilometodské – ruské. Tak horela i Prešovská Rus a Podkarpatská Rus. Tak horí priestor cyrilometodskej duchovnosti i v súčasnosti. Tak bude horieť do tej doby pokiaľ úplne nezhorí, alebo dokiaľ si ľud tejto duchovnosti a kultúry neuvedomí, že je potrebné proti tejto agresii bojovať.

B)
Banderovská, fašistická, prozápadná orientácia západnej Ukrajiny bola vždy známa. Je výsledkom minimálne 700 rokov trvajúcej okupácie Litvou, Poľskom a Rakúsko – Uhorskom. To čo sa deje v súčasnosti na Ukrajine je preto predovšetkým výsledkom a vitrinou týchto troch štátov. Sovietsky zväz (Rusko) sa na výchove západnej Ukrajiny podieľal 52 rokmi t.j. 07,4%; Rusínska, proruská, ale i prosovietska východná orientácia súčasnej Zakarpatskej Ukrajiny bola vždy známa;

Vždy bola známa i proruská, ale i prosovietska východná orientácia juhovýchodnej Ukrajiny t.j. predovšetkým Krymu a Donecka; Napriek tomu banderovská, fašistická orientácia západnej Ukrajiny nebránila Európskej únii, Amerike, ale i Svetovej rade Rusínov pozri Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie na <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – vymazané!

dlhodobo verejne, všestranne, prostredníctvom masmédií, osobnou účasťou na Európskom námestí v Kyjeve, poskytovaním audiencií vodcom majdanu a v neposlednej miere finančne, podporovať tieto sily v boji proti zákonnej vláde až k uchopeniu moci v krajine silou. Prečo ? Píše sa a hovorí, aj ja som zastával ten názor, že Západ pri hodnotení vývoja, hnutí vo svete používa dvojaký meter. Nie je to pravda. Vždy používa len jeden a ten istý meter, ktorým sa meria: nakoľko je vývoj, sily, ktoré ho určujú, politici, ktoré ho vedú orientovaný prozápadne. Pokiaľ je v prípade prozápadnej orientácie dovolené a ospravedlniteľné všetko, v prípade akejkoľvek inej orientácie – predovšetkým východnej nie je tolerované nič.

C)
Vždy sa Rusíni vo svete, svetové rusínske organizácie zaujímali o dianie doma - v „kraju“ a národné hnutie podporovali. Prijaté alibistické stanoviská: Svetovej rady Rusínov a p. A. Dulebu jasne svedčia o tom, že i pri prijímaní rozhodnutia (podporiť, alebo nepodporiť úsilie Rusínov o zmenu statusu nateraz ešte stále Zakarpatskej Ukrajiny (Podkarpatskej Rusi), rozhodol meter merajúci prozápadnosť orientácie. Novum je pre mňa to, že prevládla politická motivácia nad motiváciou národnou (národnostnou). Spomínaná téza o meraní prozápadnosti tiež vysvetľuje, prečo v prípade Kosova ... Amerika a Európska únia tolerovali vznik Kosova za významnej podpory albánskej mafie, a akceptujú mafiánske Kosovo i v súčasnosti. Táto téza vysvetľuje i prečo im vadí mafia v Kalinigrade. Ktovie, ktorú mafiu majú na mysli Cosa Nostru ? Alebo Escander ?

D)

Je vidieť, že na Ukrajine, predovšetkým západnej, sú sily ktoré rozhodne a programovo smerujú k dosiahnutiu západnej orientácie celej Ukrajiny. Nesúhlasím s názorom Slávku Zahor´skoho že: «väčšiu príležitosť od čias prvej svetovej vojny sme tu nemali a dlho mať nebudeme.» Nejedná sa o príležitosť na zmenu statusu. Jedná sa o prežitie národa. Jedná sa o to, či si ľudia budú brániť svoje a prežijú (ako národ), a možno dosiahnu zmenu statusu, alebo nie a tak stratia čas, možnosti, a za nich vyriešia všetko iní. Potom bude horieť Podkarpatská Rus tak, ako horela Lužica, Veľkomoravská ríša, Prešovská Rus. Stanú sa banderovcami, fašistami, západniarmi. Situácia v ktorej sa nachádza Podkarpatská Rus potvrdzuje správnosť mojej úvahy, ktorú som zverejnil v článku «Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2» vid': <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané! keď som na prvom mieste ako lídra pre Rusínov uviedol RUSKO.

E)

Žiaľ východní Slovania nemajú spracovanú, rozpracovanú a sformulovanú jednotnú ideu pozri «Reakcie na súčasné hnutie Rusínov 1» <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12>. – vymazané!

Ani nikto sa cieľavedome nezaoberal tým, aby túto zbraň dal národu. Avšak východní Slovania si vždy uvedomovali svoje spoločne vyznávané hodnoty:

- ruskú vieru byzantskej, konštantinopolskej tradície;
- ruskú kultúru vyrastajúcu zo slovanobyzantských koreňov;
- ruské písmo – cyriliku.

To však nestačí na to aby priestor cyrilometodskej duchovnosti a kultúry (pozri pokus o definíciu na: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané! bol ideovo zjednotený. Má vážne problémy odolávať koncentrovanému sofistickému širokospektrálnemu útoku. Preto ponúkam na záver svojej reakcie sériu svojich článkov, v ktorých je v koncentrovanej podobe sformulovaná idea cyrilometodskej duchovnosti a kultúry, ktorú je možné modifikovať ako ideu napr. apoštola Ondreja ... Prekladajte, upravujte, tlačte, šírte, rozmnožujte, kolportujte, organizujte besedy ...Jednoducho zaplňajte svoj priestor cyrilometodskou duchovnosťou a kultúrou. V opačnom prípade tento priestor obsadí ideológia banderovská, fašistická ultranacionalistická ...

Súvisiace články:

- Ad: „Ruský dom“ v Prešove: 85-ročná tradícia a súčasnosť
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> – vymazané!
- Reakcie na súčasné hnutie Rusínov 1
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – vymazané!
- Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – vymazané!
- Cyrilometodská duchovnosť a kultúra
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané!
- Sv. Liturgia
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> – vymazané!
- Súkromné bilingválne slovensko – ruské gymnázium v Snine
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-8> – vymazané!
- Ad: Slabá identita
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> – vymazané!
- Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády ?

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-6> – vymazané!

- Programové tézy rozvoja rusínskeho národa

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – vymazané!

- Náš pôvod (všeruský)

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané!

- Posledný kríž slovanskej cirkvi

<http://www.holosy.sk/sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

- Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2

<http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...> – vymazané!

- VENČANIJE

<http://www.holosy.sk/sk/vencanije> – vymazané!

- Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne !

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-0> – vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 27. február 2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-13>) – vymazané!

Ad: Druhý list Slavku Zahor´skoho

Pán Slavko Zahor´ský,

súhlasím s vami, len bohužiaľ situácia je taká, že:

- nech by to bolo čokoľvek vyhlasovať to v Prešove nemá zmysel:

* je to územie, kde platí jurisdikcia EU a NATO;

* Rusíni, ktorí žijú v západnom civilizačnom priestore sú zdecimovaní natoľko, že nie sú akcieschopní;

* Ruský dom v Prešove mohol by byť a verím, že i bude, no v súčasnosti nie je hlavné miesto spoločenského, kultúrneho a vedeckého života Rusínov. Bol privatizovaný 3 (tromi) osobami, ktoré vytvorili nadáciu. Preto Rusíni na Slovensku sa do Ruského domu nedostanú. To dokumentuje žalostný stav Rusínskeho hnutia na Slovensku.

- postoj Svetovej Rady Rusínov (SRR) publikoval p. Milan Pilip: „... Podpora zo strany Svetovej rady Rusínov je nereálna, lebo jej členom za Ukrajinu je organizácia Mykolu Bobinc´a, ktorý je spojený so Stranou regiónov Viktora Janukoviča ... pozri: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1055;-1088;-1080;-1087;-1086;-1084;-1110...>

* potom bola zverejnená deklarácia Svetovej Rady Rusínov, Rusnákov Lemkov:

„... Mierové rozhovory, dialóg – je najlepší spôsob vyriešenia všetkých problémov na blaho ukrajinského národa a všetkých národnostných menšín krajiny vrátane Rusínov, Rusnákov, Lemkov, ako je to v Európskom modeli politiky národnostných menšín.

My veríme, že na Ukrajine zvíťazí demokracia. My sme presvedčení, že Ukrajina sa skoro stane členom Európskej únie, ako i Rusíni, Rusnáci, Lemkovia Ukrajiny.“ Pozri na:

<http://www.rusyn.sk/index.php?ID=9054&l=sk>

- Pozícia Rusínov na Zakarpatí

* Vyhlásenie Národnej rady Rusínov Zakarpatska

(Spoliehajú sa na právny postup a na pomoc SRR. Nedoceňujú nebezpečie fašizmu a ultranacionalizmu. Myslím, správnejšie by bolo pripojiť sa k aktivitám Krymu a Sevastopola. Pokiaľ nie je neskoro. Na Kryme to už pochopili i krymskí Tatári.)

<http://www.holosy.sk/obrashchenie-narodnoi-rady-rusinov-zakarpatsya>

* vyzerá to tak, že skutočným predstaviteľom Rusínov na Zakarpatí je člen Svetovej Rady Rusínov Mykola Bobinec. Spolu s piatimi rusínskymi organizáciami podpísal dopis adresovaný národnému poslancovi Ukrajiny Ivanovi Buškovi, v ktorom vyjadril nespokojnosť so zrušením Zákona o základoch štátnej politiky, ktorý sa dotýka i Rusínov. Nádej je veľká sila, bez nádeje nemôže žiť ani človek ani národ. Ale silou je len nádej založená na reálnom zhodnotení situácie a na aktívnom úsilí smerujúcom k jej naplneniu. Bohužiaľ v danom prípade mi toto všetko chýba. Vyjadrovať nádej, vieru, keď všetky reálie svedčia o tom, že sa nemôže naplniť je zaslepenosť, alebo zrada. Čo, zabudli signatári deklarácie, že v pobaltských štátoch Amerika a EU podporovala fašistov a ultranacionalistov na ceste k moci? Nevidia to, že títo fašisti a ultranacionalisti dnes sedia v parlamentoch a vo vládach týchto štátov? Nevidia, že do súčasnosti sa Európsky model politiky národnostných menšín naplňa tak, že ruskí občania majú v pobaltských štátoch status „neobčania“? A tak to bude i na Ukrajine! Myslím, že sloboda nikdy nespadne z neba. Spravidla treba za ňu draho zaplatiť. Osobne na dary neverím. Životné skúsenosti ma presvedčili, že za všetko sa platí. Ak niečo chcem, tak si to kúpim. Môže sa zdať, že lacnejšou cestou sú darčeky, ale v mojom prípade to vždy bola cesta najdrahšia. Dar zostal vždy darom, napriek tomu, že na žiadosť darcu som v jeho prospech vykonal protislužby niekoľkonásobne prevyšujúce cenu daru.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 7. marec 2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-16>)

– <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1044;-1088;-1091;-1075;-1077;-1087;-1080...>

vymazané!

Vyhlásené nezávislé Zakarpatsko – Rusínia!

V súvislosti s valiacami sa udalosťami, ktoré odštartovali fašistickí a ultranacionalistickí extrémisti na majdane v Kyjeve. A ktoré ďalej prehĺbila nelegitímna vláda v Kyjeve realizáciou svojej fašistickej a ultranacionálnej politiky, vedením vojny proti vlastnému národu (národom a národnostiam) sa nám pred očami rozpadá Ukrajina. Jedinou národnosťou, ktorú Kyjev nikdy neuznával boli Rusíni. Preto vítam vyhlásenie nezávislého Zakarpatska vid': <http://novorus.info/news/policy/15489-zakarpatskaya-oblast-byvshey-ukrai...>

Verím, že všetky rusínske organizácie plne podporia vznik nezávislého Zakarpatska – Rusínie! Myslím si, že celá táto situácia bude lakmusovým papierikom pre všetkých funkcionárov rusínskych organizácií. V zmysle nakoľko na svojich funkciách hája záujmy rusínskeho národa!

V súvislosti s diskutovanou témou vyhlásenia nezávislosti Karpatskej Rusi – Rusínie nemôžem nereagovať na slová, jedného z rusínskych funkcionárov, ktorý mi napísal: «A što tym chočete pane Semančiku povisty?! Že je dobri, kid' krajina, de l'ude žyjuť bidno, de ne existije sloboda slova, de sja zaperajuť inštituty Ruskoj akademiji nauk... namisto toho, žeby piňazi byly investovany do rozvoja kultury i vzdelanja, tak sja investijuť do zbraňi? Čej toto Vy podporujete? Komu služuť toto nekončivšije sja zbrojinja? Určite lem vojenskym kartelom na obidvoch bokoch. Koho choťat' Ruse strašyť? Može nas na Sloveňsku, abo šio Abchazciv, Čečenciv, Ukrajinciv, no určite ne NATO. Ide o zbytočne zbrojinja, opakiju sja, z obydvoch bokiv, ...»

Odpoveď:

- od sily Ruska (vojenskej, politickej, economickej ...) priamo úmerne závisel a závisí osud Slovanov, vrátane nášho rusínskeho osudu;
- v súčasnosti je sila Ruska veľká – možno ako nikdy predtým. A tak myslím si je príležitosť, aby sa našim spoločným úsilím náš rusínsky osud zlepšil;
- nechod'te na mňa s pacifizmom. Táto ideológia je zastaralá. V súčasnej dobe je smiešna. Nenachytáte na ňu ani dedinskú babku. Za pacifistickými rozprávkami sa vždy skrýva otázka: „Ste ochotný za mier zaplatiť jarmom (predaním suverenity ...)“
- nezabúdajte na agresiu anglosaského Západu proti Slovanom: Lužica, Sudety, Pomorje, (Rujana, Štetín, Gdaňsk, Slupsk, Koszalin, Kolobrzek), Východné Prusko vid':

http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchodn%C3%AD_Prusko

Hlbšie pozri v článku: Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...>

Pozrite na internete čas od času na mapu vojenských základní USA a NATO, mapu rozšírenia EU. Z týchto máp je jasné, že Rusko už nemá kde ustupovať. A napriek tomu už počujem otázku: Ako si Rusko dovolilo tak blízko sa priblížiť k základniám USA a NATO?! vid': <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-18> Teda i tak je zle i tak je zle. Poslednou kvapkou sa stal širokospetrálny útok Západu proti Ukrajine. A táto situácia

odštartovala proces zjednocovania sa ruského sveta. Je mi sympatický ruský prístup k zjednocovaniu uplatnený v prípade Krymu. Jeho realizáciou obyvateľom Kryma boli zvýšené (zdvojnásobnené) platy a penzie na úroveň celoruského priemeru. Republike Krym je poskytovaná širokospektrálna rozvojová pomoc, ktorej cieľom je, aby táto republika bola minimálne sebestačná a v blízkej perspektíve čo najziskovejšia. Ak Amerika a EU tak milujú Ukrajinu, nemali by nechať sponzorovanie na Rusko, ale podľa vzoru Ruska by mali zvýšiť platy a penzie obyvateľov Ukrajiny na úroveň USA alebo aspoň na úroveň EU.

- na narážku typu «cena života ...» som sa už vyjadril v článku: Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne ! Vid': <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o>

- a k narážkam na životnú úroveň dodávam:

* autor vyššie citovaných slov si ani neuvedomuje, že rozmýšľa ako predajná duša. Napísanými slovami dáva najavo, že je ochotný za vidinu vyššej životnej úrovne zradiť cyrilometodský odkaz, národné rusínske záujmy (právo na samostatný národný, kultúrny rozvoj, ...);

* píšete o biednom živote v Rusku tak, ako keby my Rusíni na východnom Slovensku sme sa mali s čím chváliť. Vy nevidíte tu biedu vymierajúcich rusínskych dedín? Vy nevidíte to vysťahovalectvo, nutnosť cestovať za prácou do Bratislavy, Čiech a ďalšieho zahraničia? ... Iste má výpovednú hodnotu i «Oficiálna štatistika samovrážd v SR» ktovie prečo dostupná len od roku 1996 do roku 2011 vid': <http://kohn.blog.sme.sk/c/327007/Oficialne-statistiky-samovrazd-v-SR.html> , kde je zrejmý stály rast počtu samovrážd.

* pre osoby takýchto názorov je typické, že sa nesnažia písať kodifikovaným rusínskym jazykom, dokonca nim písať nechcú;

* čo sa týka porovnania Ukrajiny a Ruska. Platy a penzie sú v Rusku dvakrát vyššie vid': <http://www.kp.ru/daily/26206.4/3091232/>

* tabuľka úrovne života štátov sveta za rok 2014 je evidentne neobjektívna. Ukrajina zrealizovala štátny prevrat a hneď sa posunula hore ... cha – cha!

http://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp

<http://gotoroad.ru/best/indexlife>

* dôchodkové zabezpečenie v Rusku vid':

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%...>

* minimálna пенzia v Rusku po oblastiach v roku 2014 vid':

http://tvoyapensiya.ru/minimalnaya_pensiya_2014.html

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 25. apríl 2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-20>) - vymazané!

K posledným udalostiam na juhovýchode Ukrajiny

Situácia na Ukrajine dospela do takého stavu, keď nelegitímna vláda – chunta reprezentujúca fašistických banderovcov a ultranacionalistov sa snaží silou donútiť ostatnú časť obyvateľstva prijať jazyk, kultúru svetozor chunty.

Túto situáciu nemožno nazvať ani občianskou vojnou, veď v občianskej vojne proti sebe stoja armády. V danej situácii proti ozbrojeným silám Ukrajiny stojí jej vlastné obyvateľstvo - snáď partizánske jednotky pozri: <http://www.1tv.ru/news/world/257679>
<http://rkm.kiev.ua/kalejdoskop-sobytij/141515/> <http://www.vesti.ru/doc.html?id=1538988>

Myslím, že vodcovia rusínskych organizácií by s najvyššou rozhodnosťou mali odsúdiť použitie ozbrojených síl (armády, špeciálnych protiteroristických jednotiek, nelegálnych nacionalistických polovojenských organizácií ...) vládou Ukrajiny proti vlastnému obyvateľstvu. Rusínsky vodcovia by mali žiadať:

- svetovú verejnosť aby využila všetky prostriedky na zastavenie krviprelievania!
- potrestať všetkých, ktorí zneužili svoje postavenie na genocídu vlastného národa!
- svetové spoločenstvo aby donútilo nelegitímnu vládu – chuntu riešiť problémy svojej krajiny rokováním!

Zatváranie očí pred tým čo sa deje na Ukrajine sa vypomstí nie len Rusínom (napríklad tým, že posledné súvislé územie obývané Rusínmi bude ukrajinizované fašistickými banderovcami a ultranacionalistami), ale i Európe. Konkrétne možným narušením energetických trás a destabilizáciou politickej situácie v Európe prenesením fašisticko – nacistických ideológií ... Už v súčasnosti by si bolo treba dať otázku: kto bude denacifikovať a defašizovať viac ako 23 miliónov obyvateľov Ukrajiny?

Pán «Ján Semanišin»

3. máj 2014

Karpatská Rus nikdy nebola súčasťou Slovenska. Bola súčasťou Československa. Nemyslím si, že by sa pripojila ku Slovensku, alebo k iným štátom EU. Prečo by tlak ukrajinský vymenili za tlak anglosaský a stali sa v anglosaskej EU druhoradou kultúrou, dostali sa do druhoradej pozície ako my slovenskí Rusíni viď: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – vymazané!

Pán «Tomash Kalynych»

3. máj 2014

Hovoríte že píšem je klamstvo? To môže povedať každý. Uveďte argumenty v prospech svojho tvrdenia, že tomu tak nie je. V prospech môjho tvrdenia svedčia ďalšie nové fakty spáchané zverstvú proukrajinských aktivistov v Odese viď: <http://www.unian.net/politics/914050-v-odesse-vo-vremya-pojara-v-dome-pr...>

<http://www.unian.net/politics/914049-v-odesse-proukrainskie-aktivisty-l...> Nezapúdajte na staré dobré porekadlá. Je v nich ľudová múdrosť. Jedno z nich hovorí: «Kto seje vietor, žne búrku».

4. máj 2014

Na krk si šliapla Ukrajina sama keď dovolila nelegitímnej vláde – chunte reprezentujúcej fašistických banderovcov a ultranacionalistov uchvátiť moc. Chápem, keď fašisti, nacisti a ultranacionalisti bojujú za svoje ideály. Chápem, keď tí ostatní nechcú sa stať fašistami, nacistami a ukrajinskými ultranacionalistami-banderovcami. Rozumiem, prečo všade vo svete fašizmus, nacizmus a ultranacionalizmus bol skôr alebo neskôr porazený a jeho nositelia potrestaní. Totiž tí, čo prijímú takúto ideológiu ja si myslím už nie sú ľudia. Pozrite na videá z

posledných udalostí v Odeze: na "Россия 24, архив" 04.05.2014 08:34
http://www.ontvtime.ru/index.php?option=com_content&task=view_record&id=... a urobte si svoj názor. Rozumiem, prečo politici toto nevidia. No nerozumiem, prečo to nevidia obyčajní ľudia.

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené: 2. mája 2014, pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-21>) – vymazané!

Slnko voda a vzduch

zdalo by sa, že takáto téma nie je národnostnou témou. Donedávna som si to myslel i ja. Dostal som však mail od organizátorov petície vid' <HTTP://SKUTOCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA>, ktorý ma nabudil zamyslieť sa nad touto témou z pohľadu občana – Rusína. Vieme, že slnko, voda a vzduch sú základné zdroje - podmienky života na tejto našej Zemi. A preto patria všetkým.

Sv. Cyril v Benátkach v roku 867 (?) pred zástupcami cirkevnej kultúry povedal: «... podľa Božej vôle slnko svieti a dážď padá na všetkých ľudí bez výnimky» (porovnaj: Mt 5,45.) a dodal: «Či nedýchame na vzduchu rovnako všetci? ...»[1]

O 988 rokov v roku 1855 na opačnom konci sveta v svojej odpovedi na výzvu prezidenta Spojených štátov amerických (Franklina Pierce) predať svoje územie bielym osadníkom indiánsky náčelník kmeňa Duwamishov (Seattl) mimo iného povedal:

«... Ako je možné oblohu, alebo teplo zeme kúpiť, či predať? Táto predstava je nám cudzia. Keď nevlastníme sviežosť vzduchu a trblietanie vody, ako to od nás môžete kúpiť? ... Vieme, že biely muž našej povahy nerozumie. ... Zaobchádza so svojou matkou zemou a svojim bratom nebom, ako s vecami ku kúpe a drancovaniu, predáva sa ako ovca, či lesklé perly. Jeho hlad pohltí zem a nenechá nič než púšť. ... Vzduch je drahocenný pre červenokožca lebo všetko zdieľa ten samý dych. Zviera, strom, človek – tí všetci zdieľajú ten istý dych. ...» [2]

O 74 (sedemdesiat štyri) rokov napísal sovietsky spisovateľ Alexander Beľajev vedeckofantastický román «Predavač vzduchu». Obsahom tohto diela je skvapalňovanie atmosférického vzduchu podnikateľom Bejli v tajne vybudovanej továrni, čo viedlo k zmene klímy, nedostatku vzduchu na Zemi, vzniku masovej paniky. Vzduch sa stáva tovarom na predaj. ...[3]

Pamätám sa, že v 70 (sedemdesiatych) rokoch sa môj otec tiež zamyslel nad tým, ako je to s poplatkami za vodu, keď táto patrí medzi základné podmienky života a patrí všetkým. V mojej prítomnosti niekde zatelefonoval, kde mu síce nevedeli odpovedať, ale poradili mu kde ma napísať. Otec nelenil a hneď na danú inštitúciu napísal. Po čase prišla odpoveď. Z toho čo z nej môj otec prečítal, si pamätám nasledujúce:

- «1/ Neplatíte za vodu – ako takú. Tá je skutočne zadarmo;
- 2/ Platíte za náklady spojené:
 - 2a) s vyhľadáním a vybudovaním zdroja;
 - 2b) s jej úpravou, aby zodpovedala štátnej norme (ČSN, STN);
 - 2c) s jej dopravou k Vám do bytu.

Preto tí, ktorí si vyhľadali a vybudovali vlastný zdroj pitnej vody na vlastnom pozemku a čerpajú si vodu sami, „za vodu“ neplatia.»

Ako zabezpečiť, aby voda patrila všetkým ?

A/ treba rozlíšiť:

A1/ medzi spotrebou vody pre vlastnú (osobnú) potrebu;

A2/ a spotrebou pre podnikanie (pre vytvorenie zisku);

Podľa materiálu: Trend vývoja spotreby vody v domácnostiach, Katarína Ižová, TU Košice, Katedra podnikania a manažmentu 28.06.2006. V roku 1988 bola spotreba vody na osobu a deň **240 litrov**. O 16 rokov neskôr je to už len **110 litrov** na osobu a deň pričom celková spotreba činí **118 litrov** z toho:

* sprchovanie a kúpanie – 40 litrov

* pranie – 40 litrov

* WC – 40 litrov

* osobná hygiena – 15 litrov

* upratovanie – 10 litrov

* umývanie riadu – 7 litrov

* pitie a varenie – 6 litrov;

Podľa VÚVH v posledných rokoch patrí Slovenská republika medzi štáty s najnižšou spotrebou pitnej vody na jedného obyvateľa počas dňa.[4]

V roku 2014 sa spotreba pohybuje v ČR a SR na úrovni **120 litrov** pitnej vody na osobu a deň.[5] Optimum spotreby je niekde smerom k vyššiemu strediu. Jednoducho, či už stroj, alebo človek je programovaný na nejakú prevádzkovú spotrebu. Ak takáto kvalita a množstvo spotreby nie je dodaná, prejaví sa to na opotrebení človeka a či stroja – v mimoriadnych zdravotných a či údržbových (opravárenských) nákladoch.

Z uvedeného je možné urobiť záver:

Ad A1/ spotreba vody pre vlastnú (osobnú) potrebu sa môže pohybovať s malou rezervou na úrovni cca **160 litrov** pitnej vody na osobu a deň;

Ad A2/ spotrebu pitnej vody nad danú úroveň a na účely podnikania (pre vytvorenie zisku) je potrebné prísne kontrolovať a primerane zdaňovať.

Ďalším okruhom otázok je:

a) vytváranie nových zdrojov pitnej vody;

b) odškodňovanie regiónu, miestneho obyvateľstva za škody spôsobené vytvorením vodného zdroja a ťažbou pitnej vody (jednorázové odškodnenie, platenie miestnych daní ...);

Mám tu na mysli prípady, ako napríklad vybudovanie Stariny – vodárenskej nádrže pod Kremencom. Keď kvôli jej vybudovaniu bolo násilne vysťahovaných viac ako 3500 obyvateľov 7 (siedmych) rusínskych dedín Starina, Veľká Poľana, Zvaľa, Smolník, Dara, Ostružnica a Ruské. V takom prípade by sa mohli miestne dane platiť «zdrúženiu presídlencov z oblasti».[6]

c) vytvorenie – prijatie právnych noriem, ktoré by umožnili miestnej samospráve mať spravodlivú primeranú pozíciu v rozhodovaní o možnom vývoze prebytočnej pitnej vody.

Poznámky:

[1] Slavorum apostoli, Encyklika pápeža Jána Pavla II., SÚSCM, Rím, 1988

http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_slavor.htm»

[2] Reč náčelníka Seattlea viď: <http://www.stromyazivot.cz/texty/rec-nacelnika-seattlea.html>

[3] Vedeckofanastastický román: Predavač vzduchu, Alexander Beľajev, 1929, viď:

https://ru.wikipedia.org/wiki/Продавец_воздуха

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86_%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%B0

[4] viď: <http://actamont.tuke.sk/pdf/2006/n2/11izova.pdf>

[5] viď: <http://www.tvs.sk/kolko-vody-spotrebujeme>

[6] vid': <http://holosy.sk/starina> <http://www.finstat.sk/36157953>

Súvisiace články:

1. [HTTP://SKUTOCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA](http://SKUTOCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA)

2. <http://jurinova.blog.sme.sk/c/360342/po-teplom-vzduchu-nam-chce-smer-ukradnut-aj-vodu.html>

Pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-23> – vymazané!

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené dňa 10. septembra 2014)

Otvorený list

Ako člen OSRS môžem nesúhlasiť, ale súčasne môžem akceptovať smer ktorý OSRS presadzuje v rusínskom hnutí. Nemôžem však akceptovať také jeho smerovanie, ktoré mu nedovoľuje pozdvihnúť svoj hlas proti závažnému porušovaniu ľudských práv a humanity na Ukrajine. Konkrétne proti:

- páchaniu vojnových zločinov;
- nevytvoreniu bezletovej zóny nad miestami bojov, aby netrpelo civilné obyvateľstvo od leteckých úderov;
- nevytvoreniu humanitárnych koridorov, aby civilné obyvateľstvo mohlo opustiť miesta bojov napr. do utečeneckých táborov ...;
- absencii práce humanitárnych organizácií ako napr.: Červeného kríža

Preto ukončujem svoje členstvo v OSRS.

Súvisiace články:

K posledným udalostiam na juhovýchode Ukrajiny

<http://www.holosy.sk/sk/k-ostatn%D1%97m-pod%D1%97yam-na-yugovostoke-ukra...>

Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11>

Milan Semančík, Trenčín

(Zverejnené: 6. júna 2014, pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-22>) – vymazané!

Ad: Malorusko, alebo Ukrajina: euroázijský Východ, alebo európsky Západ?

Vysoko si vážim pána prof. Dr. h. c. Paula Róberta Magocsiho, FRSC za všetko, čo v prospech Rusínov urobil. Prečítal som si jeho článok: «Malorusko, alebo Ukrajina: euroázijský Východ, alebo európsky Západ? [1]» Otázka sa dotýka vážnej problematiky prežitia Rusínov a Karpatskej Rusi. Svojim kritickým príspevkom chcem prispieť k dosiahnutiu objektívneho pohľadu. Myslím si, že riešenie tohto okruhu otázok si vyžaduje iný uhol pohľadu.

Pohľad rusínskeho vlastenectva

Dáva na prvé miesto dodržovanie - zachovanie idey rusínskych más – vernosť odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda - zachovaniu darov sv. bratov[2]:

- a) byzantská – ruská viera;
- b) slovanobyzantská – ruská kultúra;
- c) cyrilika – prvý spisovný rusínsky jazyk.

Ak by autora k napísaniu predmetného článku motivovalo rusínske vlastenectvo nemohol by si dať takúto otázku. Nedovolila by mu to priorita rusínskeho vlastenectva. Formuloval by názov nadpisu článku asi takto: „Cyrilometodská duchovnosť a kultúra, alebo wickingovská (anglosaská) duchovnosť a kultúra“. Pri tejto motivácii sa všetky nasledujúce hodnoty a konanie podriaďujú rusínskemu vlastenectvu ktorého podstatou je vernosť odkazu sv. Cyrila a Metoda.

2. Pohľad geopolitického záujmu

Dáva na prvé miesto geopolitický záujem – príslušnosť k euroázijskému Východu, alebo európskemu Západu. Všetko ostatné («idea rusínskych más», «odkaz sv. Cyrila a Metoda», «ľudské práva» ...) sa podriaďuje geopolitickým záujmom. Takto motivovaná činnosť a tvorba je z pohľadu rusínskeho patriotizmu «nemasná, neslaná». Nevinie sa ňou idea rusínskych más, ktorá dávala život a silu rusínskemu národu, ktorá ho motivovala k činom, ktoré tvoria históriu rusínskeho národa. Chýba jej tá správna vlastenecká iskra – reálna hrdosť na to, čo konkrétne Rusíni v tak ťažkých podmienkach dokázali.

Preto takéto rusínske hnutie snažiac sa zjednotiť Rusínov na báze vykastrovanej histórie a wickingovskej anglosaskej duchovnosti a kultúry považujem:

- v lepšom prípade za eutanáziu;
 - v horšom prípade za cestu, ktorá nás môže po cca. 20 rokoch priviesť na rusínsky Majdan.
- Charakteristické pre vytlačanie cyrilometodskej duchovnosti a kultúry zo slovanských zemí wickingovskou (anglosaskou) duchovnosťou a kultúrou je, že sa to uskutočňovalo, ako v minulosti, tak v súčasnosti fašistickými metódami [3] [4].

Rusko:

Autor kritizuje Rusko za ideologické ciele prezidenta Vladimíra Putina, založené na dlhodobých kultúrnych tradíciách zdedených od Kyjevskej Rusi. Nemôžem sa nespýtať: «Aké sú ideologické ciele na ktorých bola založená anexia Texasu (1845) [5] Spojenými štátmi a všetky nasledujúce intervencie USA počínajúc prvou americkou intervenciou[6] do Mexika (1846) až po intervenciu do Afganistanu, Iraku, ... „humanitárneho“ bombardovania Juhoslávie, Líbye ... [7] ». Ako sa do týchto ideologických cieľov USA vpratáva veľké vojenské cvičenie NATO na

Ukrajine «Rapid Trident - Rýchly trojzubec» 15.09.2014 – 26.09.2014
<http://www.aktuality.sk/clanok/261678/na-ukrajine-sa-zacalo-velke-vojens...> Možno by obdobné ideologické zdôvodnenie poslúžilo Rusom na uskutočnenie vojenského cvičenia v Mexiku, alebo v Kanade pri plnej spokojnosti svetovej verejnosti. Na geopolitickú motiváciu autora navádza čitateľa skutočnosť, že nespomenul existenciu Novorosijskej gubernie. Aspoň z pohľadu ochrany ľudských práv obyvateľstva tejto časti juhovýchodnej Ukrajiny (Donecka, Luganska ...). Nebola spomenutá problematika obyvateľstva Zakarpatskej Ukrajiny, ďalších národov, národností, ako i problematika inakozmýšľajúcich obyvateľov Ukrajiny).

Novorosijská gubernia: (1764 – 1873) [8];

Predtým to bolo Divé pole;

* v roku 1776 pripojené ku guberniji Záporožie;

Porovnaj: 04.07.1776 založenie USA (Deň nezávislosti - Independence Day)

* v roku 1783 pripojený ku guberniji Krym[9];

Porovnaj: 3.09.1783 skončila vojna za nezávislosť USA britským uznaním nového štátu;

* v roku 1822 vznik Novorosijsko Besarábskeho generál gubernátorstva so sídlom v Odese[10].

Krym:

Chápem, že navrátenie Krymu Rusku nebolo v súlade s americkými geopolitickými záujmami, pri presadzovaní ktorých Európa len slepo sekunduje Spojeným štátom. Európa nateraz nebola schopná oceniť skutočnosť, že:

- jej Rusko vždy «držalo chrbát» od tlaku nestabilného islamského sveta;

- vďaka navráteniu Krymu Rusku je od tohto tlaku [11] podstatne účinnejšie chránená.

Autor píše, že: «...najvhodnejšou by bola zvučná fráza: „Krym – historická zem krymských Tatárov“». Ja si len dovoľím vzhľadom na vyššie uvedené parafrázovať: „Amerika – historická zem Indiánov“ [12].

Ukrajina:

Nosnou myšlienkou je tu: „nezávislosť“. Nie je jasné akú nezávislosť má autor na mysli.

Relatívne nezávislé štáty sú podľa môjho názoru len tri štáty na svete: USA, Rusko a Čína. O akej nezávislosti Ukrajiny sa dá hovoriť, keď je fakticky bankrot? Možno by bolo čestnejšie hovoriť o nezávislosti Ukrajiny od Ruska, no nie od USA. Respektíve o výmene závislosti Ukrajiny od Ruska a štátov SNS, BRIKS, za závislosť Ukrajiny od USA a štátov EU a NATO.

Pokiaľ autor miluje Ukrajinu vrátane Karpatskej Rusi tak by:

- napísal, že sa zasadí o to, aby (podľa vzoru prezidenta Putina vo vzťahu ku obyvateľom Krymu) sa zvýšila životná úroveň obyvateľov Ukrajiny na úroveň USA, alebo aspoň západnej Európy;

- spomenul, že Majdan, zmena režimu na fašistický, zmena geopolitickej orientácie Ukrajiny, občianska vojna, vrhli bankrotujúcu Ukrajinu do čiernej diery;

- postupoval podľa morálnych zásad západného sveta v smere obrany ľudských práv obyvateľstva juhovýchodnej Ukrajiny ...;

- dôrazne vyzval Ukrajinu na dôsledné vyšetrenie všetkých vojnových zločinov vrátane tragédie v Odese, Slaviansku ... [13].

- nabádal Ukrajinu k nájdeniu diplomatického riešenia konfliktu.

Napriek rôznym snahám sa medzi Rusínmi a celkove medzi obyvateľstvom Slovenska nepodarilo vyvolať ukrajinfóbiu a nepodarí sa vyvolať ani rusofóbiu[14].

Autor článku svojou rečníckou otázkou uvedenou v záhlaví článku podsúva geopolitické riešenie problémov. Také riešenie môže uspokojiť niekoho geopolitické záujmy, ale nič dobrého neprinesie ľuďom – viď príklad Ukrajiny Úspech rusínskemu hnutiu môže priniesť jedine rozvíjanie rusínskeho vlastenectva na báze idey rusínskych más – vernosti odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda. To chce menej festivalov, menej kabinetnej politiky, menej suplovania činnosti politických strán (strašenia rusofóbiou a lákania na medové motúzy „vysokéj kvality života na

Západe v Európe, USA ...)“. To chce viac drobnej práce v teréne - medzi národom, to chce viac školstva.

Poznámky:

[1] «Русин» культурно-христiанський часопис р. XXIV, ч. 3/2014, www.rusynacademy.sk;

[2] Náš pôvod (všeruský), Milan Semančík vid':

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – vymazané !

[3] Likvidácia cyrilometodského centra na Veľkej Morave – začiatok genocídy Rusínskeho národa: «Které slovo může vyjádřit, co potom napáchala zloba, když se ujala moci? Vskutku [to byl] oheň v lese rozdmýchaný větrem. Jedni byli nuceni, aby se připojili k lživému učení, druzí se odvolávali na víru [svatých] Otců. Jedni se připravovali učinit vše, druzí všechno trpět. Jedni nelidsky mučili a druhým vykrádali příbytky, spojující ziskuchtivost s bezbožností. Jiné vláčeli nahé v trní, a to lidi staré a takové, kteří již překročili Davidovy hranice věku [100]. A kteří z kněží a jáhnů byli mladší, ty prodávali Židům, [sami] hodni Jidášova osudu a oprátky. ... Kdo měli hodnost učitelů, jako byl onen Gorazd, jehož jsme častokráte vzpomněli, kterého jako rodáka z Moravy a zcela zběhlého v obou jazycích, jak ve slovanském, tak i v řeckém, povznesla ctnost na Metodějův stolec, avšak zloba heretiků odstraněním toho muže zbavila onen stolec ozdoby, a rovněž kněz Kliment, muž nejznamenitější, i Laurentius, Naum a Angelár, tyto tedy a ještě více jiných významných mužů zavřeli v okovech do vězení, kde se jim odepřela veškerá útěcha, když ani příbuzní [je] nesměli nijakým způsobem navštěvovat...» Život Klimenta, biskupa Bulharov, Theofylakt – arcibiskup ochridský (1094 – 1107), vid':

http://www.moraviamagna.cz/legendy/1_klim.htm

<http://macedonia.kroraina.com/bugarash/ko/index.html>

[4] «Nič som si tak nežiadal, jako abych deje Nitry v smeru tomto vyskúmať mohol. I tu ale zavisnul nad nami osud... Letopisy, jakoby sa boly uriekli, mlčia o hlavných príbehoch. A hľa! Toto jejich mlčanie dôvodom nám je toho že sa tu niečo konalo... Verte mi, že tam, kde kroniky o našej minulosti mlčia: stalo sa to zo závisli proti, v ničom nezavinivšiemu sa menu i národu... A tak to máš... – jakoby sa prepady jej deje od roku 885 až 1135. Všade ticho, všade hluch. Obledla sláva Nitry, jako sláva Jeruzalema pod návalom Saracenov» Trudoviny k dejopisu slovensko-obradnej cirkve v Uhrách, František Vítázoslav Sasinek, Slovesnosť, Skalica, II/16 (1864) s. 249-250;

[5] Anexia Texasu Spojenými štátmi v roku 1845 vid':

<https://history.state.gov/milestones/1830-1860/texas-annexation>

[6] Vid': Mexicko americká vojna (anexia Texasu 25.04.1846-02.1848. Invázia USA do Nového Mexika, Kalifornskej republiky a Severného Mexika). Výsledkom boli obširne teritoriálne ústupky Mexika. USA získali Hornú Kaliforniu a Nové Mexiko – zeme súčasných štátov: Kalifornia, Nové Mexiko, Arizona, Nevada a Utah. http://sk.wikipedia.org/wiki/Mexicko-americk%C3%A1_vojna

[7] Vid': https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_United_States_military_operations

[8] Vid': <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8F>

[9] Vid': <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC>

[10] https://ru.wikipedia.org/wiki/Новороссийско-Бессарабское_генерал-губернаторство

[11] Bez rusofilstva rusínske hnutie zanikne ! <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-0> – vymazané !

[12] Vid': <http://julianbosak.blog.sme.sk/c/134440/Lakotski-Indiani-v-USA-vyhlasili...>

[13] «Rusko 24, archív Správy v sobotu 27.09.2014 od 23,00» vid':

http://www.ontvtime.ru/index.php?option=com_content&task=view_record&id=...

[14] Vystúpenie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za stranu SMER-SD: PhDr.

Luboša Bláhu, PhD v parlamente Slovenskej republiky vid':

https://www.youtube.com/watch?v=q4lv_5zsKZQ#t=1671

Súvisiace články:

- K posledným udalostiam na juhovýchode Ukrajiny, Milan Semančík,
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-21> – vymazané !
- Vyhlásené nezávislé Zakarpatsko – Rusínia!, Milan Semančík,
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-20> – vymazané !
- Dostojevskij F. M. - prorocké slová o Slovanoch,
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-18> – vymazané !
- Situácia na Ukrajine – klasici
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-17> – vymazané !
- Ad: Druhý list Slavku Zahor´skoho, Milan Semančík, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-16> – vymazané !
- Môj pohľad na súčasné rusínske hnutie, Milan Semančík,
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-15> – vymazané !
- „RUSKÝ DOM" V PREŠOVE, <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14>
– vymazané !
- Ad: List o situácii na Ukrajine ..., Milan Semančík, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-13> – vymazané !
- Reakcie na súčasné hnutie Rusínov 1, Milan Semančík,
<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – vymazané !
- Ad: List Svetovej rady Rusínov na podporu Vláde Ukrajiny pred vstupom krajiny do Európskej únie, Milan Semančík, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11>
– vymazané !
- Cyrilometodská duchovnosť a kultúra (pokús o definíciu), Milan Semančík,
<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané !
- Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 2 (Exkurz do histórie Rusínov), Milan Semančík, <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – vymazané !

Milan SEMANČÍK

(Zverejnené: 7. októbra 2014 pozri: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-24> – vymazané !

O autorovi:

Autor diela p. Milan Semančík sa narodil v rusínskej obci Hajtovka, okr. Stará Ľubovňa. Stredoškolské štúdiá ukončil a maturoval na SVŠ - Strednej všeobecno-vzdelávacej škole (s vyučovacím jazykom ukrajinským) na Revolučnej 13 v Prešove. Vysokoškolské štúdiá ukončil na Vojenskej politickej akadémii Klementa Gottwalda v Bratislave úspešným zložením štátnych skúšok z: teórie kultúry, umenia a kultúrnej výchovnej činnosti; taktiky a operačného umenia; a marxisticko – leninskej filozofie. V armáde odslúžil na rôznych funkciách 26 rokov. Naposledy ako náčelník Strediska distribúcie filmov Armády Slovenskej republiky. V súčasnosti je na dôchodku. Aktívne pôsobil ako člen Okrúhleho stola Rusínov Slovenska. V súčasnosti je členom Ruského kultúrno-osvetového spolku A. Duchnoviča v Prešove.

Jeho pôvod, vzdelanie, celoživotný záujem o históriu, prejdená životná cesta sformovali v ňom zaujímavý alternatívny pohľad na niektoré rozhodujúce medzníky histórie. V svojej kolekcii článkov poskytuje netradičný pohľad na prekvapujúco dlhé časové obdobie zachytávajúce obdobie Veľkej Moravy, boj za zachovanie cyrilometodského odkazu, formovania nie len rusínskeho národa.
